Tercüman 1001 TEMEL ESER

karacaoğlan

Mustafa Necati Karaer

kutuphaneci - eskikitaplarim.com

Tercüman
1001 TEMEL ESER
26

Hazırlayan:

MUSTAFA NECATİ KARAER

karacaoğlan

Hayatı • Sanatı • Şiirleri

Tercüman gazetesinde hazırlanan
bu eser Kervan Kitapçılık A. Ş.
ofset tesislerinde basılmıştır

1001 Temel Eser'i iftiharla sunuyoruz

Tarihimize mânâ, millî benliğimize güç katan kütüphaneler dolusu birbirinden seçme eserlere sahip bulunuyoruz. Edebiyat, tarih, sosyoloji, felsefe, folklor gibi millî ruhu geliştiren,ona yön veren konularda "**Gerçek eserler**" elimizin altındadır. Ne var ki, elimizin altındaki bu eserlerden çoğunlukla istifade edemeyiz. Çünkü devirler değişmelere yol açmış, dil değişmiş, yazı değişmiştir.

Gözden ve gönülden uzak kalmış unutulmaya yüz tutmuş -**Ama değerinden hiçbir şey kaybetmemiş, çoğunluğu daha da önem kazanmış**- binlerce cilt eser, bir süre daha el atılmazsa, tarihin derinliklerinde kaybolup gideceklerdir. Çünkü onları derleyip - toparlayacak ve günümüzün türkçesi ile baskıya hazırlayacak değerdeki kalemler, gün geçtikçe azalmaktadır.

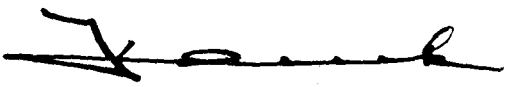
Bin yıllık tarihimizin içinden süzülüp gelen ve bizi biz yapan, kültürümüzde "Köşetaşı" vazifesi gören bu eserleri, tozlu raflardan kurtarıp, nesillere ulaştırmayı plânladık.

Sevinçle karşılayıp, ümitle alkışladığımız **"1000 Temel Eser"** serisi, Millî Eğitim Bakanlığınca durdurulunca, bugüne kadar yayınlanan 66 esere yüzlerce ek yapmayı düşündük ve **"Tercüman 1001 Temel Eser"** dizisini yayınlamaya karar verdik. **"1000 Temel Eser"** serisini hazırlayan çok değerli bilginler heyetini, yeni üyelerle genişlettik. Ayrıca 200 ilim adamımızdan yardım vaadi aldık. Tercüman'ın yayın hayatındaki geniş imkânlarını 1001 Temel Eser için daha da güçlendirdik. Artık karşınıza gururla, cesaretle çıkmamız, eserlerimizi gözlere ve gönüllere sergilememiz zamanı gelmiş bulunuyor. Millî değer ve mânâda her kitap ve her yazar bu serimizde yerini bulacak, hiç bir art düşünce ile değerli değersiz, değersiz de değerli gibi ortaya konmayacaktır. Çünkü esas gaye bin yıllık tarihimizin temelini, mayasını gözler

önüne sermek, onları lâyık oldukları yere oturtmaktır.

Bu bakımdan 1001 Temel Eser'den maddî hiç bir kâr beklemiyoruz. Kârımız sadece gurur, iftihar, hizmet zevki olacaktır.

KEMAL ILICAK

Tercüman Gazetesi Sahibi

İÇİNDEKİLER

I. Karacaoğlan'ın Hayatı 11
1. Nerede Doğdu 12
2. Ne Zaman Yaşadı 14
a) Lâtifî Tezkiresi 15
b) Surnâme-i Hümâyun 17
c) Mevâ'idün Nefâis fi Kavâidi'l Mecâlis 18
d) Eski Bir Mecmua 18
e) Şairnâme 19
f) Bir Hatıra Defteri 20
g) Cönkler 21
h) 16. ve 17. Yüzyıl Saz Şairleri 22
i) Kendi Şiirleri 23
j) Köroğlu — Ayvaz Efsanesi 26
3. Belgelerin Karşılaştırılması 27
a) Karacaoğlan Türküsü ve Karacaoğlan 27
b) Mecmua ve Cönkler 29
c) Dil ve Söyleyiş 30
d) Tarihî Olaylar 32
e) Karacaoğlan ve Âşık Ömer 33
4. En Yakın İhtimal 35
5. Nerede Öldü 38

II. Sanatı ve Edebi Kişiliği 41
1. Şiirinin Özellikleri 43
a) Konu ve Öz 44
b) Şekil ve Teknik 51
c) Dil ve Söyleyiş 58
2. Etkisinde Kalan Şairler 67
III. Karacaoğlan'ın Şiirleri 69
IV. Karacaoğlan Sözlüğü 75
V. Koşmalar, Türküler, Destanlar 79
VI. Semâîler ve Varsağılar 299
VII. Sözlük 369

I
KARACAOĞLAN'IN HAYATI

Türk halk şiirinin büyük ustası Karacaoğlan'ın bilinmezliklerle dolu hayatını aydınlatacak kesin bilgi ve belgeler, henüz yok gibidir. Bu yüzden, edebiyat tarihçileri ile araştırmacılar, dolaylı belgelerden ve onun şiirlerinden bir takım ipuçları bulmaya çalışmışlardır. Ne var ki, ister istemez tutulan bu yol, değil açık seçik ve etraflı bilgiler edinmeye onun yaşadığı yüzyılı bile tesbite yetmemiş; üstelik araştırmacıları bir yerine bir kaç Karacaoğlan'ın yaşamış olabileceği düşüncesine yöneltilmiştir. Bu sonucu da tabiî karşılamak gerekir. Çünkü. hem belgeleri yorumlayanların bakış açıları oldukça farklı hem de şairimize isnat edilen şiirlerin bir çoğu apokriftir.

İncelemeler, Karacaoğlan'ı 15. yüzyıl sonlarına kadar götürmekte, 16. yüzyılda bu adı taşıyan bir şairin yaşadığını ve 17. yüzyıla ait cönklerde de Karacaoğlan adına kayıtlı çok sayıda şiirin bulunduğunu göstermektedir. Peki, bu gün elde mevcut şiirler, bunlar-

den hangisine aittir? Bu soruyu doğru olarak cevaplandırmak imkânsız gibidir. Gerçek şu ki, bilinmezlik, duygu ve düşüncelerini yalnız saza ve söze bağlayan halk şairlerinin değişmez kaderidir. Bunların değil kitapları, genellikle okur-yazarlığı bile yoktur. Şiirleri, ağızdan ağıza, kulaktan kulağa dolaşır. Bu esnada asıl metin de, onu yazan da değişip durur. Halkın aşırı sevgisi ve ilgisi, falan şairin koşmasını filân şaire yakıştıracağı gibi, klâsik şiir kültürünün yabancısı olmayan ve şairliğe özenen cönk sahiplerinin tutum ve davranışları da, bu konuda önemli rol oynar. Karacaoğlan'ın yaşadığı zamanın tesbitinde, şiirlerinden ipuçları çıkarmaya çalışırken, hiç şüphe yok ki, belirtilen noktaların göz önünde bulundurulması şarttır. Bu bakımdan «eserlerindeki üslûp ve edayı» en kuvvetli delil olarak görmek ve göstermek (1) mümkün değildir.

Bazı araştırmacılar Karacaoğlan'ın 17. yüzyılda yaşadığını; bazıları ise, bu görüşün gerçeklere uymadığını, onun 15. ve 16. yüzyılların şairi olduğunu ısrarla savunurlar. Değişik belgeler, yerine göre, her iki görüş sahiplerini de haklı çıkarabilecek niteliktedir. Ne var ki, bu belgeleri ön yargılardan uzak, tarafsız bir gözle ve karşılaştırmalı olarak değerlendirmek amaca daha uygun düşer.

1. NEREDE DOĞDU ?

Karacaoğlan'ın nerede doğduğu kesin olarak bilinemiyor. Bu konuda çeşitli söylentiler, tahminler ve görüşler var. Şiirlerine bakılırsa onu hem Erzurum'lu,

---

(1) M. Fuat Köprülü, Türk Saz Şairleri, s. 319, Ankara 1962

hem Kırşehir'li hem de Binboğa'lı kabul etmek gerekir. Hiç şüphe yok ki, bu durum onun şiirlerinin nasıl değiştirildiğinin de ilk işaretidir. Yine bu durum, onun ne kadar yaygın bir şöhrete ulaştığının açık delilidir. Anadolu, insanı ve toprağı ile, onu da Yunus Emre gibi öylesine benimsemiş, öylesine kendinden saymıştır.

Ali Rıza Yalgın'ın tesbitine göre, Karacaoğlan Bahçe ilçesinin Farsak köyünde doğmuştur ve hâlen Bahçe'de tanınmış bir aile olan Sail oğullarındandır (2). Bu görüşü, Akşehirli Ahmet Hamdi Efendi'ye ait hatıra defteri de kuvvetlendirmektedir (3). Şairimizin asıl adının Hasan, babasının da Türkmen aşiretinden Kara İlyas olduğunu yine bu defterden öğreniyoruz.

Karacaoğlan'ın, Feke ilçesinin Gökçe köyünde, Kilis'in Musabeyli bucağının Zobular köyünde veya Gökçeli'de doğduğuna dair söylentiler de vardır. Ancak, şimdiye kadar bunları belgelendirmek mümkün olmamıştır. Söylentiler, bu kadarla da bitmiyor. Nitekim, W. Radlof'un iddiasına göre, şairimiz Belgrad'lı olup, asıl adı Simayil'dir (4). Bunların dışında, özellikle Güney Anadolu bölgesinde, Karacaoğlan'a ait çeşitli menkıbeler ile yaşadığı aşk serüvenlerini dile getiren hikâyeler söylenip durmaktadır.

Açıkça görüldüğü üzere, bu söylentiler ile yapılan tahminleri ve ileri sürülen görüşleri bağdaştırmak ve onun doğduğu yeri kesinlikle tesbit etmek imkânsız-

---

(2) S. Nüzhet Ergun, Karaca Oğlan, s. 12, İstanbul 1971 (21. Baskı)

(3) Cahit Öztelli, Karaca Oğlan, Bütün Şiirleri, s. 23, Istanbul 1970

(4) S. Nüzhet Ergun, a. g. e., s. 15

dır. Bahçe'nin Farsak köyünde doğmuş olması, sanırız ki, şimdilik ihtimallerin en kuvvetlisi.

Karacaoğlan'ın doğum yerinin bilinememesine karşılık, yaşadığı bölgeyi ve sosyal çevreyi oldukça tanıyoruz. Bu konuda bize yol gösteren bazı şiirleri vardır (5). Gerçi, şiirlerinin zamanla çok değişmiş olduğu bir gerçek. Ne var ki, anılan şiirlerinde geçen ve pek önemsiz olan pınar, su, yer, köy, geçit ve benzerlerine ait isimlere bakılınca, bu şiirlerdeki bozulma ihtimali pek azalıyor. Çünkü, belirli bir yeri anlatan şiirlerin hem yayılma şansı az, hem de bir sürü ismin başka bir yere ait isimlerle doldurulması hayli güçtür. İşte, bu kabil şiirlerindeki mahallî kelimeler, tasvirler ve isimler ile gelenek ve göreneklere ait bazı işaretler, Karacaoğlan'ın güney Anadolu bölgesinde, hiç olmazsa uzunca bir süre, yaşadığını göstermektedir. Yine, bu tür şiirlerden çıkarılan bir takım ipuçları ve diğer bazı deliller, onun Türkmen boylarından çıkan bir şair olduğuna şüphe bırakmaz.

Karacaoğlan'ın güney Anadolu'da başlayan şöhretinin, zamanla doğu ve batıya yayıldığı, buralardan da Azerbaycan, Kırım ve Trakya'ya ulaştığı anlaşılmaktadır. Hemen belirtmek gerekir ki, sadece ünü değil kendisi de, Anadolu'nun pek çok ve Osmanlı ülkesinin bazı yerlerini dolaşmıştır.

2. NE ZAMAN YAŞADI ?

Karacaoğlan'ın doğum ve ölüm tarihlerini bilmediğimiz gibi, yaşadığı yüzyılı da kesin olarak bilmiyoruz. Elde, doğrudan doğruya ondan söz açan yazılı kaynak ve belgeler yok. Dolaylı kaynaklardan edinilen bilgiler ise yetersizdir. Karacaoğlan konusuna eğilenlerin çoğu

---

(5) Bu kitap, 95, 136, 241, 322 numaralı şiirlere bkz.

da, kendilerince ortaya çıkarılan belgelerden veya benimsedikleri görüşlerden başkasına, kolay kolay ilgi göstermezler. Şairin yaşadığı zamanı tesbit için baş vurulan öteki yolların da açık olduğu söylenemez. Nitekim, ona isnat edilen şiirler incelendiğinde, bunların gerek teknik ve söyleyiş gerek dil ve anlatım yönünden çok farklı olduğu görülür. Ayrıca, 16. ve 17. yüzyılların halk şairlerini, klâsik şiirin bunlar üzerindeki etkilerini ve zamanın sosyal şartlarını değerlendirmede araştırmacıların bakış açıları, birbirine uymaz. Sayılan sebeplerle —ki bunları çoğaltabiliriz— Karacaoğlan'ın zamanı hakkında görüş birliğine varılamamıştır.

«Denebilir ki, Karacaoğlan gönüllerden doğmuş ve gönüllere gömülmüştür» (6). Yine denebilir ki, büyük sanatçılar yaşadıkları çağdan çok yarınların, geleceklerin kılavuzları ve millet denilen sürekli zincirin vaz geçilmez halkalarıdır. Bunun için, Karacaoğlan gibi şairlerin hayatını, millet hayatının bir parçası olarak düşünmek daha yerinde olur. Ama bütün bunlar, konumuza açıklık getirmeye yeter mi?

Karacaoğlan'ın sanatı ve kişiliği hakkında tam ve doğru yargılara varmak, şiirlerini ayıklayabilmek için de yaşadığı zamanı bilmeye ihtiyaç vardır. Bu sebeplerle, biz önce konuyu aydınlatıcı ölçüde belgeleri ayrı ayrı ele alarak karşılaştırmayı, sonra da çeşitli ihtimaller üzerinde durmayı gerekli görüyoruz.

a) Lâtifî Tezkiresi : 16. yüzyıl şairlerinden Lâtifî'nin 1546 da tamamlandığı bilinen tezkiresinde, şair Naimî-i Hamidî'nin «Münâzara-i Seyf-ü Kalem» adlı bir

---

(6) *Ishak Refet, Karacaoğlan. s. 57, Ankara Halkevleri Neşriyatı Küçük Boy, No: 2, Ankara 1933*

şiiri yer almıştır. Bu şiirde geçen «Kar'oğlan» deyimini, «Karacaoğlan» olarak kabûl eden araştırmacılar, aşağıya aldığımız üç beyti, «Karacaoğlan'ın zamanını ve tesirlerini tesbit etmeye yarayan şimdilik en eski edebî belge» ve «Halk ve divan kültürleri arasındaki çetin savaşların bir tortusu...» (7) olarak görüyorlar:

Bir olmaz vakte irgürdük zamanı
Bilir yok as'mandan rîsmanı
En ehli yeğ görür ma'na yüzünden
Kar'oğlan türküsün şair sözünden
Çü söz fehmolmayıp olmasa rağbet
Eder lâbüt kemal ehli feragat

Karşı görüşte olanlara gelince, bazıları «Karacaoğlanın bizim Karacaoğlan'dan bir asır önce yaşamış bir **musikişinas** olduğunu ve halk zevkine uygun bir takım türküler bestelediğini» (8), bazıları da «on altıncı yüzyılda, Kanunî Sultan Süleyman çağında yaşamış bir başka Karacaoğlan'ın» bulunduğunu, fakat «...en az bizim Karacaoğlan'dan yüzyıl önce yaşamış olan bu **şairin** şiirlerine şimdiye dek rastlanmamış» olduğunu söylüyorlar (9.)

Bu belgeden çıkarabileceğimiz ortak görüş, on altıncı yüzyılda «Karaoğlan» veya « Karacaoğlan» türkülerinin, divan şairlerini çileden çıkaracak kadar yaygınlaştığı, halk tarafından sevildiği ve bu türkülere adını veren bir kişinin yaşamış olduğudur. Saz şairlerinin, şiirlerini hem söyledikleri hem de aynı anda

---

(7) A. Kutsi Tecer, Karacaoğlan'a Yeni Bir Bakış, İSTANBUL Sanat — Edebiyat Dergisi, s. 10, Ağustos 1954

(8) S. Nüzhet Ergun, a.g.e., s. 22

(9) Cahit Öztelli, a.g.e., s. XXII

besteledikleri, yani ayrı bir besteciye ihtiyaç duymadıkları da hatırlanırsa, 16. yüzyılda «Karaoğlan» veya «Karacaoğlan» adında çok ünlü bir saz şairinin yaşamış olduğu kesinlikle söylenebilir.

b) Surnâme-i Hümâyun: Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığında bulunan ve ilk defa Ahmet Kutsi tarafından ortaya çıkarılan Surnâme-i Humâyun adlı yazma eserde, Sultan III. Murad'ın 1582 yılında yaptırdığı sünnet düğünü anlatılırken Karacaoğlan adı geçmektedir. Kitaba, düğünün on birinci gecesindeki eğlenceler esnasında, forsaların yaptıkları bir dağ ve kır maketinin minyatürü de konulmuş ve eserin yazarı bunu etraflıca açıklamıştır. Maket ve ordaki insanlar tasvir edilirken: «...kimi kaval çalub ol dağı yankılandırır ve kimi **Karacaoğlan türküsü** ile gönlün eğlendirir....» denilmiştir.

Bu belgeyi değerlendiren A. Kutsi Tecer'in vardığı sonuç: «Karacaoğlan'ın 16. yüzyılın ikinci yarısı içinde ne derece yaygın bir şöhrete sahip olduğu görülüyor. Şüphesiz, şair Naimî-i Hamîdî'nin alaylı bir suretle bahsettiği Karaoğlan'ın, Karacaoğlan'dan başka biri olmadığı da kesin olarak meydana çıkıyor. Dolayısiyle Karacaoğlan'ın 16. yüzyılın birinci yarısı içinde de aynı suretle yaygın bir şöhrete sahip olduğu anlaşılıyor.» (10)

Surnâme'nin yanlış anlaşıldığını ve burada geçen «Karacaoğlan türküsü»nün, belli bir şaire ait türkü değil, beste adı olduğunu ileri süren bir araştırmacı (11), sonradan, 16. yüzyılda yaşamış başka bir Karacaoğlan'ın var olduğu görüşünü benimsiyor (12).

---

(10) Ahmet Kutsi Tecer, a. g. m.

(11) Cahit Öztelli, 'Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, s. 98, Eylül 1957

(12) Cahit Öztelli, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, s. 242, Istanbul 1969

c) Mevâ'idün Nefâis fi Kavâidi'l Mecâlis: On altıncı yüzyıl sonlarında Gelibolu'lu tarihçi Mustafa Âli tarafından yazılan bu eser, o zamana ait görgü ve ahlâk kurallarını anlatır. Bir bölümünde yarı cahil kişiler dile getirilirken de Karacaoğlan adı geçer. Şöyle ki: «Alelhusus dem olur ki, böyle hayvanlar insan-ı kâmile mahsus olan *nazm-ı beliğden dem urmağ isterler. Hilkatlerinde vezn-i tab'-ı mârifetin meziyyetin* yoğ iken gazel okumağa cür'et ederler. Humaka fırkasına rast gelûp inandırabildikleri takdirde bu sözleri biz dedik, fesanesin dahi ederler. Kat kalursa (acz içinde kalmak çaresiz kalmak) Karacaoğlan'a isnat olunur. Ve Halil Abdal'ındır deyü rağbet kılınur.» (12)

Bu sözlerden açıkca anlaşılacağı üzere, 16. yüzyılda yaşamış bir Karacaoğlan vardır ve şiirden habersiz olmalarına rağmen şair geçinen kişiler onu, tıpkı divan şairleri gibi, küçümsemektedir. Ne var ki, bu küçümseme başka bir gerçeği, yani Karacaoğlan'ın halk tarafından nasıl benimsenip sevildiğini, ne kadar büyük bir üne eriştiğini ortaya koyar. On altıncı yüzyıl sonlarında ün kazanan şairin doğum tarihini de, bu duruma göre, aynı yüzyılın ilk yarısında aramak lâzım gelir.

d) Eski Bir Mecmua: Ahmet Kutsi Tecer, bir yazısında (13) Karacaoğlan'ın şimdiye kadar kaynağı bilinen en eski şiirini, çok eski bir mecmuada gördüğünü belirterek: «Tetkik ettiğim mecmua, XVI. yüzyıla ait divan şairlerinin eserlerini toplamaktadır. Mecmua, muhtelif ellerden çıkmış bir çok perakende forma veya yaprakların bir araya getirilerek ciltlenmesinden meydana gelmiştir. İçinde halk edebiyatına ait yalnız

(12) *Cahit Öztelli, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, s. 242, İstanbul 1969*

(13) *İSTANBUL. Sanat -Edebiyat Dergisi, s. 12, Ekim 1951*

Karacaoğlan'ın bir şiiri ile anonim bir halk türküsü vardır. Bunlar aynı cins kâğıt üzerine aynı el yazısı ile yazılmış olmalarına rağmen, ciltlenirken bu kâğıtlar ayrı sayfalarda yer almışlardır. Bu sayfalarda sonradan gayet fena bir yazı ile başka bir el tarafından ilâve edilmiş aruz veznile birkaç beyit daha vardır ki bir yerde **Hatâî**'ye, bir yerde de **Nesimî**'ye nisbet edilmektedir. Bu da sonradan araya katışan bu yabancı el sahibinin hurufî-şiî temayüllü bir kimse olduğunu gösterir» diyor.

Karac'oğlan eydür sürün devranı
Durmaz geçer ömrümüzün kervanı
Aldınuz Tebriz'i güzel Şirvan'ı
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Çok uzun olduğu için sadece son dörtlüğünü yukarıya aldığımız bu şiir, bugün Karacaoğlan'a ait olduğunda kimsenin şüphesi bulunmayan şiirlerin genel havasına ve söyleyiş özelliklerine pek yakın gözüküyor. Tecer, şiiri uzun uzun tahlil ederek, bunun XV. yüzyıl sonlarına doğru cereyan eden olaylar münasebetiyle söylendiğini ve sonradan başka maksatlar için bazı kelimeler ve mısralar katılarak propaganda aracı haline getirildiğini belirtiyor. Yapılan bu açıklamalara rağmen, söz konusu mecmuanın «muhtelif ellerden çıkmış» bulunması, onun sonradan ciltlenmiş ve bu arada Karacaoğlan'a ait şiirin tesadüfen araya girmiş olabileceği ihtimalini de düşündürmektedir.

e) Şairnâme : Karacaoğlan'ın 17. yüzyılda yaşadığını ileri sürenlerin dayandıkları belgelerin en önemlisi, Âşık Ömer'in «Şairnâme» adlı destanıdır. Bu destanda Âşık Ömer (Ölümü: 1707) hem geçmişteki şair

leri hem de çağdaşlarını, kendi değer ölçülerine göre tanıtır ve bu arada :

Öksüz Âşık deyişleri aseldir
Karac'oğlan ise eski meseldir
Ezgisi çağrılur keyfe keseldir
Biz şair saymayız öyle ozanı

dörtlüğü ile sözü, Öksüz Âşık ve Karacaoğlan'a getirir. Bazı araştırmacılar, destanın ikinci bölümündeki:

Yazdık isimlerin oldukça imkân
Asrımızda olan sahib-i divan

mısralarına dikkati çekerek, Âşık Ömer'in Karacaoğlan'ı kendi zamanındaki şairler arasında saydığını, dolayısiyle Karacaoğlan'ın da Âşık Ömer gibi 17. yüzyıl şairi olduğunu belirtirler (14).

Burada, akla şu soru gelmektedir: Âşık Ömer, çağdaşlarından divan sahibi olanları andığına göre, Karacaoğlan divanı nerededir? Bu soruya olumlu bir cevap bulmak mümkün değildir. O halde, öncekiler gibi, bu belgenin de şüpheli ve kesinlikten uzak olduğunu hatırdan çıkarmamak gerekir.

f) Bir Hatıra Defteri : Akşehirli Ahmet Hamdi Efendi'ye ait hatıra defteri, ilk bakışta, Karacaoğlan hakkında topluca ve doğrudan doğruya bilgi veren bir belge niteliği taşıyor (15). Ne var ki, verilen bilgilerin doğruluk derecesini kestirmek oldukça güç. Şu kadarını söyleyelim ki, Ahmet Hamdi Efendi'nin tesbit etti-

---

(14) *Cahit Öztelli, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, s. 98, Eylül 1957*
(15) *Cahit Öztelli, a. g. e., s. XXIII*

ği üç şiirden ikisi, başka kaynaklarda da vardır ve onlarla karşılaştırılınca, yapılan tesbitin yetersizliği belli oluyor. Üçüncü şiir ise, ilk defa yayınlanıyor ve on hecelidir. Bilindiği gibi ne Karacaoğlan'da ne de başka halk şairlerinde bazı mısralar dışında, baştan sona kadar on heceli şiire kolay kolay rastlanmaz. Kaldı ki, bu şiiri, ufak tefek ilâvelerle on bir heceye çıkarmak ta mümkündür.

Defter'den öğrendiğimize göre, Ahmet Hamdi Efendi 1876 yılında Karacaoğlan'ın köyüne (Varsak'a) gitmiş. Söylendiği gibi, şairimiz 17. yüzyılda yaşamış kabûl edilirse, aradaki fark yine iki yüzyıla yakın. Bu durumda, Ahmet Hamdi Efendi'nin tesbitleri, bir takım söylentilere dayanıyor demektir. Nitekim, şairimizin doğum ve ölüm tarihleriyle ilgili olarak bu defterden elde edilen tutamaklar, öteki söylentilere uymuyor (16) ve tartışmaya elverişlidir.

Bundan sonraki araştırmaların gün ışığına çıkaracağı bilgiler, Ahmet Hamdi Efendi'nin tesbitlerini doğruladığı ölçüde, bu belgenin kazanacağı önem ve değer artacaktır.

g) Cönkler: Bu gün, Karacaoğlan'a isnat edilen şiirlerin çoğu, 17. yüzyıla ait mecmua ve cönklerden derlenmiştir. Buna bakarak, şairin aynı yüzyılda yaşamış olduğunu söyleyenler çoktur ve kabul etmek gerekir ki, bu kuvvetli bir ihtimaldir. Ancak, daha önceki yüzyıllarda yaşamış saz şairlerinin eserleri, cönklerde görülmüyor. Daha doğrusu, o çağlarda şiirlerin bir defterc geçirilmesi geleneği henüz yerleşmemiştir. Bu yüzden, 16. yüzyıl ve öncesi saz şairlerine ait metinler yok denecek kadar azdır. Hattâ, bu şairlerin adlarını bile tam olarak bilmiyoruz (17).

---

(16) M. Fuad Köprülü, a.g.e., s. 318
(17) M. Fuad Köprülü, a.g.e., s. 119

Cönklerin gelişmediği zamanlarda saz şairlerine ait eserlerin değişe değişe yayıldığı ve yalnız hafızalarda yaşadığı, çok uzun yıllar sonra da o günkü haliyle cönklere girdiği düşünülebilir. Bu arada bazılarının anonim hâle gelmesi, bazılarının da sahip değiştirmesi mümkündür. Denebilir ki, son dörtlüğü çok kuvvetli olan türküler ise, daha şanslıdır ve kendisiyle birlikte şairinin adını gelecek çağlara ulaştırır. Bu ihtimal, Karacaoğlan'ın bir çok şiiri için, daha da geçerlidir.

Bir cönkte Gevherî'nin dört, Karacaoğlan'ın iki şiirine rastlayan bir araştırmacı, buradaki «Aldı Gevherî» ve «Aldı Karacaoğlan» deyimlerini, iki şairin karşılaşmalarına delil sayarak, Karacaoğlan'ın da Gevherî gibi 17. yüzyılda yaşamış olduğu sonucuna varıyor (18). Fakat, söz konusu şiirler incelenince, bu görüşe katılmak hayli zordur. Çünkü, karşılıklı şiir söyleyen iki âşık, genellikle aynı konu etrafında, aynı ayakla ve birbiri ardınca dörtlükler düzerek yarışır. Her biri, eşit sayıda dörtlük söyler ve sonunda adını açıklar. Dörtlük adedindeki eşitlik, şairlik gücünün bir ölçüsü ve ustalığın belirtisi olarak kabûl edilir. Anılan cönkte ise, durum tersinedir. Ayrıca, verilen şiirler başka kaynaklarla karşılaştırılınca, bir sürü eksik ve yanlış göze çarpıyor. Böylece, Karacaoğlan'la Gevherî'nin gerçekten karşı karşıya gelmediği, cönk sahibinin manzum halk hikâyelerindeki anlatım tekniğine uyduğu anlaşılıyor.

h) 16. ve 17. Yüzyıl Saz Şairleri : 16. yüzyıl saz şairlerinin eserleri, sayısı pek az da olsa, günümüze kadar gelmiştir. Bunların dili sade ve canlı halk dili; söyleyiş özellikleri ise, daha çok halk türkülerine benzemektedir. Hece vezninin sekiz (4 + 4) ve onbirlisi

---

(18) Cahit Öztelli, a. g. e., s. XLI

(6 + 5) ile yazılmıştır. Ancak, yüzyılın ikinci yarısından sonra durum değişmeye başlar ve artık saz şairlerinin, Türkçe ile birlikte Arapça ve Frasça kelimeleri, hece vezninin yanı sıra da aruz'u kullandıklarını görürüz. Dahası, dinî ve tasavvufî etkiler belirir ve klâsik şairler gibi, saz şairleri de divan sahibi olurlar.

Saz şairlerinin klâsik edebiyata yönelişleri, 17. yüzyılda daha çok hızlanır. Zamanın iki ünlü şairi, Âşık Ömer ve Gevherî, bu konuda çağdaşlarına öncülük ederler. Karacaoğlan ise, bütün olup bitenlerin dışındadır. «O, yetiştiği muhitin kuvvetli tesiri altında, halk zevkine ve asıl halk edebiyatı an'anelerine şiddetle bağlı kalmış, büyük merkezlerdeki saz şairleri gibi, klâsik edebiyat tesirlerinden mütecessir olmamış, aruz veznini bile hiç kullanmamıştır. Geniş halk kitlesi arasında, köylerde, Türkmen oymakları içinde, teşekkül eden ede bî şahsiyeti, XV. — XVI. asır ozanlarının an'anelerini kıskanç bir sûrette saklamıştır.» (19)

Şu hale göre Karacaoğlan'a, 16. yüzyıl şairleri arasında yer vermek gerekiyor. Ne var ki, M. Fuad Köprülü de dahil olmak üzere, çok kimse onun 17. yüzyıl şairi olduğu görüşünde birleşmiş gibidir.

i) Kendi Şiirleri : Karacaoğlan'ın eserlerindeki dil, söyleyiş ve anlatım özellikleri yanında, bazı tarihî olayları ve efsaneleri yansıtan şiirleri, yaşadığı yüzyılın tesbitinde birer tutamak olarak ele alınmıştır. İlk bakışta, anlatılan olayların tarihleri göz önünde tutularak, bu şiirlerden olumlu sonuçlar çıkarılması beklenebilir. Şu şartla ki, söz konusu olaylar benzerleri veya başkalarıyle karıştırılmamış; ele alınan şiirler ise, gerçekten şairimize ait ve değiştirilmemiş olsun.

---

(19) M. Fuad Köprülü, a.g.e., s. 328

Aşağıya aldığımız beyit, bazı edebiyat tarihçileri (20) ve araştırmacılar tarafından, Halep valisi Abaza Hasan Paşa'nın 1658 de devlete başkaldırmasının delili olarak yorumlanmıştır:

Haleb'i Osmanl(ı) alacak
Dağı taşa katar bir gün
(Şiir nr. 432)

Önce şunu söyleyelim ki, bu mısraların alındığı dörtlük ile şiirin öteki dörtlüklerini bağdaştırmak imkânı yoktur. Sanki bu dörtlük, araya tesadüfen karışmış gibidir. İkincisi, asıl metindeki (alacak) kelimesi nedense, araştırmacılarca (aldı) şeklinde gösterilmiştir. Haleb'in 1516 yılında Osmanlı hâkimiyetine girdiği hatırlanırsa, durum tamamiyle değişecektir.

Bir destanında geçen «Nemse kralı» ve «Ahmet Paşa» adlarından, buradaki olayın Avusturya Seferi (1663 — 1664), Ahmet Paşa'nın da Köprülü Fazıl Ahmet Paşa olduğu, dolayısiyle şairimizin 17. yüzyılda yaşadığı sonucuna varılıyor. Destanın birinci ve üçüncü dörtlüklerinin ilk mısraları şöyle:

Hazır ol vaktine Nemse kralı
Yer götürmez asker ile geliyor

Gelen Ahmet Paşa'm kendidir kendi
Altmış bin dal kılıç kusuru cündî
(Şiir nr. 306)

Unutmamak gerekir ki, İmparatorluk döneminde bir değil bir çok Ahmet Paşa yaşamış ve Nemse (Macar)ye karşı da bir değil bir çok sefer yapılmıştır. Bunun için, varılan hükmü şüphe ile karşılamak lâzımdır.

Yine şairimize isnat olunan bir destandaki «Acem Şahı» ve «Sultan Murad» gibi ifadeler, Sultan IV. Mu-

---

(20) M. Fuad Köprülü, a. g. e., s. 318

rad zamanında (1622 — 1639) yapılan İran seferlerinin bir işareti olarak (21) görülür:

Sana derim sana ey Acem Şahı
Üstüne mağribden asker geliyor
Tahtını yıkıp ta mülkün almağa
Sultan Murad kalkmış kendi geliyor
(Şiir nr. 307)

İlk dörtlüğünü yukarıya aldığımız destanı, İranlılarla Sultan III. Murad devrinde yapılan başka bir savaşa da bağlamak mümkün. Dolayısiyle, yapılacak yorumlarda ön yargılardan kaçınmak ve şüpheci olmak şarttır.

Ayrıca, sözü geçen iki destan karşılaştırıldığında; bunların beşer dörtlükten meydana geldiği ayakların benzer olduğu, birinci—dördüncü—beşinci dörtlüklerin de birbirine çok yakınlığı dikkati çekmektedir. Her iki destan da Karacaoğlan'a ait ise, şairimiz kendi kendini tekrara mı düşmüştür? Yoksa, birisi ona, öteki başka bir saz şairine mi aittir? Söylendiği gibi Karacaoğlan, 17. yüzyıl saz şairlerinden Kayıkçı Kul Mustafa'nın:

Vaktinde hazır ol ey Acem şahı
Mağribden üstüne asker geliyor
Yıkacaktır tâcın ile tahtını
Sultan Murad Han'dır kendi geliyor

mısraları ile başlayan destanına nazire yazmış olabilir mi? Şimdilik, bu sorulara kesin cevaplar bulmak mümkün görünmüyor. Yalnız, yukarıda açıklandığı üzere,

---

(21) *Cahit Öztelli, a. g. e., s. XVIII*

Karacaoğlan'ın anlattığı savaşın Sultan III. Murad zamanına ait olduğu kesinlik kazanırsa, etkilenen şair o değil Kayıkçı Kul Mustafa, bu şairin destanındaki olay da, gerçekten, Sultan IV. Murad zamanında İran'la yapılan savaşlardan biri olacaktır. Bunun için, saz şairlerinin yaşadıkları zamanı, şiirlerindeki tarihî olaylardan çıkarmaya çalışırken, önce bu olayların benzerleri olup olmadığı ortaya konulmalı ve eğer varsa, yorumlanırken çeşitli ihtimaller üzerinde ayrı ayrı durulmalıdır.

j) Köroğlu—Ayvaz Efsanesi : 16. yüzyıl sonlarında Köroğlu adlı bir saz şairi büyük şöhret kazanmış (22) ve bazı klâsik Türk şairleri ile âşıklar, Köroğlu—Ayvaz efsanesinden ilham alarak şiirler yazıp türküler söylemiştir (23). Karacaoğlan'ın bir koşmasında da «Köroğlu» ve «Ayvaz» adları geçer:

Güvercin topuklu hem ince belli
Gerdanı bir karış püskürme benli
Hemen Köroğlu'nun Ayvaz'ı dengi
Bana bir suna ver gönlüm eğleyim

Bu dörtlüğe dikkati çeken bazı araştırmacılar «Köroğlu ismindeki meşhur saz şairine nazire yazan Karacaoğlan'ın şair Köroğlu'ndan sonra yaşamış olmasına muhakkak nazariyle bakmak lâzımdır» (23) diyerek Karacaoğlan'ın 17. yüzyıl şairi olduğuna işaret ederler. Halbuki, bu durum iki şairin çağdaş olmasına hiç de engel değildir. Ayrıca, sözü edilen koşma başka bir kaynakta çok değişik olarak yer almış (24) ve yukarıdaki dörtlük oraya şu şekilde girmiştir:

---

(22) M. Fuad Köprülü, a. g. e., s. 62
(23) S. Nüzhet Ergun. a. g. e., s. 23 — 24
(24) Ishak Refet. a. g. e., s. 22

Uzun boylu olsun cansız olmasın
Beyaz tenli olsun kansız olmasın
Güleç yüzlü olsun densiz olmasın
Böyle bir yosma ver gönlüm eğleyim

Şu hale göre, önce iki metinden hangisi asıldır, bunun tesbiti gerekir. Böyle bir tesbit yapılmadan, söz konusu metni bir belge olarak değerlendirmek ve yorumlamak, bizi yanlış sonuçlara götürecektir.

3. BELGELERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Buraya kadar incelenen belgelerden «Lâtifî Tezkiresi» ile «Surnâmei Hümâyun» ve «Mevâ'idün Nefais fi Kavâidi'l Mecâlis»e göre, 16. yüzyılda Karacaoğlan adlı bir saz şairinin yaşamış olduğu kesinlikle söylenebilir. Nitekim, edebiyat tarihçileri (25) ile araştırmacıların çoğu, bu görüşü benimsemiştir (26). Aksi görüşte olanlara gelince, bazıları «Karaoğlan» veya «Karacaoğlan» türküsü deyimini bir ezgi adı (27), bazıları da 16. yüzyılda yaşamış şair Karacaoğlan'ı, halen şiirleri elimizde bulunan Karacaoğlan'dan ayrı bir şair (28) olarak kabûl ederler.

a) Karacaoğlan Türküsü ve Karacaoğlan : Cönklerle ilgili bölümde açıklandığı üzere, saz şairlerinin eserleri ses ve söz olarak bir bütündür. Şiirlerin henüz bir deftere yazılmadığı zamanlar için, bu durum daha da önem kazanır. Çünkü, saz şiirinin varlığını, onu çalıp söyleyen saz şairinden ayrı düşünemeyiz. Eğer adı

---

(25) *Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı, cilt II, s. 352, İstanbul 1966*

(26) *Ishak Refet, a. g. e., s. 55*

(27) *S. Nüzhet Ergun, a. g. e., s. 22*

(28) *Cahit Öztelli, a. g. e., s XXI*

belli bir türkü ezgisi varsa, bunun sözleri de ezgi sahibine, yani bir saz şairine aittir. Gerçi bazı ezgiler, sonradan yeni yeni sözlere uygulanabilir. Ama başlangıçta yine bir saz şairi vardır.

Bunun içindir ki, 1582 yılında Sultan III. Murad'ın yaptırdığı ünlü sünnet düğününü anlatan «Surnâme-i Hümayun»daki **Karacaoğlan türküsü** ile 16. yüzyıl sonlarında yazıldığı bilinen «Mevâ'idün Nefâis fi Kavâidi'l Mecâlis» adlı eserdeki Karacoğlan'ın ayrı ayrı değil, birlikte düşünülmesi gerekir. Daha açıkcası, bu iki belgede geçen ad aynı kişiye, yani saz şairi Karacaoğlana aittir. Bu sonuca ulaşıldıktan sonra, **Karaoğlan türküsü** ile **Karacaoğlan türküsü**'nün aynı veya ayrı türkü olmasının önemi kalmıyor demektir.

Türküler de, halk hikâyeleri ve masallar gibi, yazıya geçirilinceye kadar hafızalarda ses ve söz olarak yaşar; ağızdan ağıza, kulaktan kulağa, bölgeden bölgeye değişip durur ve yüzyılları aşar. Saz şairlerinin çoğu türkü olan eserleri için de durum böyledir. Nitekim, 16. yüzyıl saz şairlerinden günümüze pek az şiir gelmiştir. Ama, gelmiştir. O halde, aynı yüzyılda büyük ün sahibi olduğu belgelerden anlaşılan ve türküleri minyatürlere kadar giren saz şairi Karacaoğlan'ın, hiç olmazsa türkü olan şiirleri, acaba nerededir? Bu soruya cevap aramadan önce şu satırları okuyalım: «Güney illerimizde aşiretler arasında, Türkmen köylerinde, Toros göçebelerinde **türkü söylemek** yerine **Karacaoğlan çağırmak** derler. Böyle derler ama, söyledikleri her zaman onun türküleri değildir. Bundan çıkarılacak anlam, Karacaoğlan adında bir bestenin, bir makamın bulunduğudur.» (29) Demek oluyor ki, 16. yüzyıldaki

---

(29) Cahit Öztelli, a.g.e., s. XXXV

Karacaoğlan türküleri hiç bir zaman halkın dilinden düşmemiş ve söylene söylene günümüze kadar gelmiştir. Karacaoğlan'ın Türkmen oymaklarından geldiği ve bunların gelenek ve göreneklere sıkı sıkıya bağlılıkları, yaşama tarzları, saza ve söze düşkünlükleri dikkate alınırsa, bu sonucun ne kadar tabii olduğu daha iyi anlaşılır.

b) Mecmua ve Cönkler: Saz şairlerinin şiirleri, mecmualardan çok, cönklerde yer alır. Bunlardan, yazılış tarihi bilinenler, şairlerinin zamanı hakkında da az çok bilgi verebilir. Nitekim Karacaoğlan'ın 17. yüzyılda yaşamış olduğunu ileri sürenler, şairimizin pek çok şiirine bu yüzyıla ait cönklerde rastlanmasını, görüşlerinin delili sayarlar (30).

Ama unutmamak lâzımdır ki, cönkler 16. yüzyıldan sonra önem kazanarak yaygın hale gelmiştir. Daha önceleri, böyle bir gelenek yok gibidir. Bu yüzden, eldeki cönklerin hemen hepsi 17. yüzyıl ve sonrasına ait bulunmaktadır. İşte, önceleri yalnız hafızalarda yaşayan türkü, koşma ve destanlar, ancak bundan sonra ve o zamanın saz şairlerine ait eserlerle birlikte cönklere girmiş olabilir. Karacaoğlan'a ait şiirlerin çoğuna, 17. yüzyıl cönklerinde rastlanmasının sebebi de, bu olsa gerektir.

Ahmet Kutsi Tecer'in tesbitine göre, Karacaoğlan'ın kaynağı bilinen en eski şiiri, 16. yüzyıl divan şairlerinin bazı eserlerini toplayan eski bir mecmuada yer almıştır (31). Bu şiirin, halen elde mevcut Karacaoğlan şiirlerine yakınlığını da daha önce belirtmiştik. Şu hale göre, onun eserlerinin önce sözlü kaynaklarda yaşa-

---

(30) M. Fuad Köprülü, a.g.e., s. 318
(31) Bu kitap, s. 18'e bkz.

dığı, 17. yüzyıldan itibaren de cönklere girdiği söylenebilir.

c) Dil ve Söyleyiş : Karacaoğlan'a ait şiirlerin 17. yüzyıldan itibaren cönklerde gözükmesi, başka bir gerçeği de ortaya koymaktadır. O zamana, söz ve ses olarak gelen şiirler, hiç şüphe yok ki, çok değişmiş ve cönklere ilk ve orijinal metinler değil, bunların yıllar yılı bozulan şekilleri girmiştir. Gerek dil ve söyleyiş gerek duygu ve düşünce bakımından halkın benimsediği saz şiirleri bu değişmeler dışında tıpkı bir organizma gibi kendi varlığını koruyabilmiştir. Ne var ki, bu esnada ömrünü tamamlayan kelimeler yerine yenileri girmiş, özellikle bazı yabancı kelimeler bozulmuş, bazı türkü ve destanlar da yeni olaylara ve durumlara uydurulmuş olabilir.

Ancak, klâsik şairlerin eserleri gibi, söylendikleri anda veya kısa bir süre sonra yazıya geçirilen saz şiirleri için, aynı şeyler söylenemez. Daha doğrusu, bunlardaki değişme ihtimali daha azdır. Şimdi, aşağıdaki destana bir göz atalım:

İkide bir üstümüze gelür (sin)
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var
Dünya bizüm deyu dâva kılarsın
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Yatur yükleriniz kaldurmaduğ a
Gelen ulakları döndürmedüğ a
Begünüz paşanuz öldürmedüğ a
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Size verdüm elimüzün hasını
Gaziler eylesün anın yasını
Aldınuz Tebriz'i güzel Pasin'i
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Senin tavla tavla atların na'lı (nal)
Benim hecr odına yüreğüm dağlı
Sen Osman oğlu isen ben de Şah oğlu
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Çıktı yaylasını bile yayladı
Vardı padişaha bizi kolladı (kuğ'ladı)
Yaktı vilâyeti virân eyledi
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Senin bu işlerin aceb değil mi
Er üstüne gelmek hicab değil mi
Dört yanımız Gürcistanlık değil mi
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Karac'oğlan eydür sürün devranı
Durmaz geçer ömrümüzün kervanı
Aldınuz Tebriz'i güzel Şirvan'ı
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Destanı ilk okuyuşta farkettiğimiz şey dilinin eskiliği dir. Bu dil, Karacaoğlan'ın ötcki şiirlerinde pek görül mez. Çünkü, onlardan çok daha önce yazıya geçirilmiştir. Buna rağmen, «Osmanlı'nın dostluğuna aldanan bir Türkmen aşireti beyinin şikâyetini duyurmakta» olan şiirin bünyesinde bazı değişiklikler yapılmış olduğu görülüyor. Bir örnek olmak üzere, üçüncü ve yedinci dörtlüklerin üçüncü mısralarını karşılaştırmak yetecektir (32).

Saz şairlerinin dil ve söyleyiş özellikleri, yukarıdaki açıklamaların ışığı altında değerlendirilmek gerekir. Yoksa, yorumlardan güven verici ve olumlu sonuçlar

---

(32) Ahmet Kutsi Tecer, İSTANBUL Sanat—Edebiyat Dergisi, Sayı: 12, Ekim 1954

beklenemez. Nitekim, bazı edebiyat tarihçileri ve araştırmacılar, Karacaoğlan şiirlerinin yazıya geçirilinceye kadar uğradığı değişiklikleri dikkate almadıkları için, ona 17. yüzyıl şairleri arasında yer vermek zorunda kalmışlardır (33).

d) Tarihî Olaylar: Saz şairlerinin yaşadığı zamanın bilinmesinde, tarihî olayları yansıtan şiirleri, önemli ve güvenilir bir belge olarak ele alınabilir. Ancak, daha önce de belirttiğimiz gibi, söz konusu olayların benzerleri bulunur veya şiir apokrif olursa durum değişecektir. Bu halde, başka belgelere ve yardımcı bilgilere ihtiyaç vardır.

Karacaoğlan'ın gerek Macarlarla gerek İranlılarla yapılan savaşları anlatan destanları için, aynı endişeleri duymamak mümkün değildir. Çünkü, İmparatorluk döneminde bu devletlerle bir değil bir çok savaşların yapıldığını biliyoruz. Acaba Karacaoğlan bu savaşlardan hangisini anlatmaktadır? Söz konusu destanları inceleyerek, soruyu cevaplandırmaya imkân yoktur. Biz burada, belgeler arasındaki ortak bir noktaya işaret etmekle yetineceğiz. Bunun için, önceki paragrafta yer alan destanın son dörtlüğündeki Şirvan'ın alınışını (1578 — 1579) ve 1582 yılında yapılan ünlü sünnet düğününü hatırlayalım. Her iki olay da, Sultan III. Murad zamanında (1546 — 1595) geçmektedir. «Sana derim sana ey Acem Şahı» diye başlayan destanla da, Sultan Murad zamanındaki İran savaşlarından biri anlatıldığına göre, anılan padişahın yine Sultan III. Murad olması çok kuvvetli bir ihtimaldir. İşte bu üç belgenin dayandığı üç olay arasındaki zamanca yakınlık; Karacaoğlan'ın 16. yüzyılın ilk yarısında veya 15. yüzyı-

---

(33) *M. Fuad Köprülü, A. g. e., s. 319*

lın sonlarında doğmuş olmasına, başka bir deyimle onun 16. yüzyıl şairi sayılmasına delil teşkil edebilir.

Böyle bir sonuç, Akşehirli Ahmet Hamdi Efendi'nin hatıra defteri ile Karacaoğlan'ın Köroğlu—Ayvaz adları geçen şiiri hakkındaki endişe ve tereddütlerimizin ne kadar haklı ve yerinde olduğunu da göstermektedir.

e) Karacaoğlan ve Âşık Ömer : Daha önce de söylediğimiz gibi, Karacaoğlan'ı 17. yüzyılda yaşamış bir saz şairi olarak kabûl edenler, Âşık Ömer'in «Şairnâme» adlı destanındaki (34) bir dörtlüğü bunun en kuvvetli delili sayarlar. Adı geçen destanda Âşık Ömer hem kendinden önce gelmiş şairleri hemde çağdaşlarını anlatır. Söz Karacaoğlan'a gelince, onu şair saymaz ve «eski mesel» bir ozan diye küçümser. İddia sahipleri, Âşık Ömer'in Karacaoğlan'ı kendi çağdaşları arasında saydığını, kendisinin divan şiirine yakınlığı ve yatkınlığı sebebiyle, onu küçük görmesini tabiî karşılamak gerektiğini söylerler.

İlk bakışta, bu düşüncelere katılmamak mümkün değildir. Ama, Şairnâme baştan sona ve ön yargılardan uzak bir gözle incelenirse, başka ihtimaller de belirecektir. Şöyle ki:

Tamam eyleyelim bu destanı
●
Yazdık isimlerin oldukça imkân
Asrımızda olan sahib-i dîvan
●
Karac'oğlan ise eski meseldir
Türküsü çığrılur keyfe keseldir

mısralarını ayrı ayrı değil, bir bütün olarak ele alırsak,

---

(34) S. Nüzhet Ergun. Âşık Ömer, Hayatı ve Şiirleri, s. 431, Semih Lütfi Matbaası ve Kitapevi, İstanbul

çıkarılacak sonuç tamamiyle değişir. Denilebilir ki, Âşık Ömer destanında kendinden önce gelen şairlerden beğendiklerini ve çağdaşlarından divan sahibi olanları saymakla destanının eksik kalacağını düşünmüştür. Tamamlanması için, Karacaoğlan'dan söz açması şarttır. Peki, Karacaoğlan'ın hem divanı (her iki anlamda) yoktur, hem de Âşık Ömer tarafından beğenilmiyor. O halde, destanda anılmasının sebebi nedir? Öyle sanıyoruz ki, «eski mesel» deyimi ile, Karacaoğlan'ın gerçekten eski devirlerin «ozan»ı olduğu anlatılmak istenmiş ve halk arasında büyük ün sahibi olduğu için destana alınmıştır.

İleri sürüldüğü gibi, Şairnâme'nin ikinci bölümünde Âşık Ömer, gerçekten yalnız çağdaşlarına mı yer vermiştir? Öyle ise, bu bölüme öncelikle girmesi gereken Gevherî, neden dışarda bırakılmıştır? Âşık Ömer, gerek dil ve söyleyiş gerek şiir anlayışı bakımından bu saz şairine daha yakın değil midir? Yine ikinci bölümde anılan Köroğlu, 16. yüzyılda Sultan III. Murad devrinde yaşayan ve Özdemiroğlu Osman Paşa ile İran savaşlarına (1578 — 1584) katılarak Şirvan ve Tebriz'in alınış destanlarını yazan saz şairi Köroğlu değil midir? Âşık Ömer'in çağdaşı olan iki şairden:

Âhî ile Gedayî de bir zaman
Bursa'da sürdüler dem ü devranı

diye bahsetmesi de oldukça garip gözükmüyor mu? Sonra Karacaoğlanın, katıksız ve sade dilinden hoşlanmadığı söylenen Âşık Ömer'in;

Bursa'lı Halil'de sâdedir lisan

demesini nasıl açıklayabiliriz? Bu soruları daha da çoğaltmak mümkündür ve Şairnâme'nin belge değeri, bu

soruların güven verici ve eksiksiz olarak karşılanmasına bağlı bulunmaktadır.

Görülüyor ki, Karacaoğlan'ın yaşadığı zamanın tesbitinde, öteki belgeler gibi, Şairnâme de tam ve kesin bilgiler vermekten uzaktır.

4. EN YAKIN İHTİMÂL

Buraya kadar yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere elde mevcut bilgi ve belgeler, Karacaoğlan'ın yaşadığı zamanın bilinmesine yetmemektedir. Bunun için, edebiyat tarihçileri ve araştırmacılar, hangi sonuca varırlarsa varsınlar, gerçek yerine bir ihtimali söylüyor, bir ihtimali tartışıyorlar demektir. Yeni belgeler ortaya çıkıncaya kadar da, durumun değişmesi veya tartışmaların kesilmesi beklenemez. O halde yapılacak şey, şimdilik, ihtimallerin en kuvvetlisini, gerçeğe en yakın olanını tesbit etmektir.

Karacaoğlan'ı gerek 16. yüzyıl gerek 17. yüzyıl şairi sayanların birleştikleri nokta, 16. yüzyılda Karacaoğlan adlı bir saz şairinin yaşamış olmasındadır. Görüş ayrılıkları, bundan sonra başlıyor. Nitekim, onu 17. yüzyıl şairi sayanlar elde mevcut şiirlerle 16. yüzyılda yaşamış Karacaoğlan arasında bir bağ kurulamayacağını savunurlar. Gerekçeleri ise, bu şiirlerin dil ve söyleyiş özellikleri bakımından 17. yüzyıl şairlerininkine yakın oluşu, bunlarda 16. yüzyıla ait arkaik kelimelerin görülmeyişi, yine bu şiirlerin 17. yüzyıl saz şairlerinin eserlerini toplayan cönklerde yer almış olmaları ve destanlarda geçen bazı tarihi olaylardır (35). Bu dayanakların güven verici olmaktan ne kadar uzak bulun-

---

(35) Cahit Öztelli, a. g. e., s. XVII

duğunu daha önce açıkladığımız için, burada sadece bir noktayı hatırlatmak istiyoruz. 16. yüzyıl saz şairlerinin eserlerini toplayan yazılı kaynaklar çok az olmasına rağmen onlardan günümüze bazı şiirler gelebilmiştir. Nitekim, Kul Mehmed, Öksüz Dede, Köroğlu, Hayâli, Ozan, Bahsî, Oğuz Ali, Geda Muslu, Çırpanlı, Armudlu ve Kul Çulhanın şiirleri bunlar arasındadır (36). O halde, aynı yüzyılda en az bu şairler kadar ün sahibi olan Karacaoğlan'ın şimdiye kadar tek şiirinin bile ortaya çıkmamış olması nasıl düşünülebilir? Karacaoğlan konusunda ilk kitabı hazırlayan S. Nüzhet Ergun (1901 — 1946) ile Türk saz şiiri için unutulmaz hizmetlerde bulunan M. Fuat Köprülü (1890 — 1966), eğer «Surnâme-i Hümâyun» ile «Mevâ'idün Nefâis fi Kavâidi'l Mecâlis»teki Karacaoğlan'la ilgili kayıtları görmüş olsalardı, onun 17. yüzyıl saz şairi olduğuna dair görüşlerini her halde değiştirirlerdi.

İkinci ihtimale göre, halen elde mevcut Karacaoğlan şiirlerinin hiç olmazsa bir kısmı, 16. yüzyılda yaşadığı bilinen saz şairi Karacaoğlan'a aittir. Bu şiirlerin uzun yıllar sözlü kaynaklarda nasıl yaşadığını, 17. yüzyıldan itibaren o devrin saz şairlerine ait eserlerle birlikte cönklere nasıl girdiğini ve bu arada ne gibi değişikliklere uğradığını da daha önce belirtmeye çalışmıştık. Hatırlatalım ki bu değişmeler, şiirlerin seslendiği halk tarafından ve kendi değer ölçülerine göre yapıldığı için, Karacaoğlan'ın yaşama ve eserlerinin yayılma şansı daha da artmıştır. Şiirlerinin gösterişten uzak ve sade dili ile açık seçik, yalın, samimî ve sıcak anlatımı ve gerçek hayatı yansıtması biraz da bu değişmelerin tabiî bir sonucu sayılmalıdır.

---

(36) M. Fuad Köprülü, a. g. e., s. 59 ve 115

Bilindiği gibi, saz şairlerinin çıraklık döneminde, eski ustalara ait şiirleri, özellikle türkü ve destanları çalıp söylemeleri değişmez bir gelenektir. Öyle sanıyoruz ki, halkın gönülden sevip benimsediği Karacaoğlan şiirleri, bu konuda genç saz şairlerine daha çok yardımcı olmuş ve daha çok yayılmıştır. Hattâ bu âşıkların kendilerine veya başkalalarına ait olan şiirleri bile, tıpkı Nasreddin Hoca ve Bektaşî fıkralarında görüldüğü gibi, Karacaoğlan'a isnat edilmiş olabilir. Bu gün, çok sayıda Karacaoğlan şiirine rastlanmasının ve bazılarının dil, teknik ve söyleyiş bakımından kusurlu olmasının, bir sebebi de bu olsa gerektir.

17. yüzyıl saz şairlerinin aksine Karacaoğlan, tasavvuf felsefesi ile divan şiiri geleneğinin etkilerinden (37) uzak kalmış, gerçek hayatı ve dünya nimetlerini, her şeyin üstünde tutmuştur. Bu konuda, Türkmen oymaklarından çıkmış olmasının rolünü de unutmamak gerekir.

Bütün bu açıklamalar, tarihî belgelerin ışığı altında değerlendirildiği takdirde, Karacaoğlan'ın Sultan III. Murad zamanında (1546 — 1595), ünü Saray'a kadar ulaşan büyük bir saz şairi olduğu söylenebilir. Şu hale göre, onun 16. yüzyıl başlarında veya 15. yüzyıl sonlarında doğmuş olması, şimdilik ihtimallerin en kuvvetlisi olarak gözükmektedir.

Karacaoğlan'ın yaşadığı zaman üzerinde, bu kadar ısrarla ve uzun uzun duruşumuz sebepsiz değildir. Çünkü, kesin ve ortak bir görüş etrafında birleşilmesi, edebiyat tarihi bakımından önemli sonuçlar doğuracaktır. Söz gelişi, 17. yüzyılın ilk yarısında ün kazanan Katibî, Kuloğlu, Öksüz Dede, Kayıkçı Kul Musta-

(37) *M. Fuad Köprülü, a. g. e., s. 21*

fa gibi saz şairlerinden etkilendiği (38) ve başta Pîr Sultan Abdal olmak üzere, bazı şairlere nazire yazdığı (39) ileri sürülen Karacaoğlan'ın, anılan şairlere öncülük ettiği ortaya çıkacaktır.

5. NEREDE ÖLDÜ?

Karacaoğlan'ın nerede doğup, ne zaman yaşadığı belli olmadığı gibi, ölüm tarihi ve mezarının bulunduğu yer de kesinlikle belli değildir. Buna rağmen, şairimizin oldukça uzun bir ömür sürdüğü ve çok yaşlandığı tahmin ediliyor. Akşehirli Ahmet Hamdi Efendi'nin hatıra defterine bakılırsa, doksan altı yaşında ölmüş. Şiirlerinde de bazı ipuçları var:

Seksəninde beratçığım yazıldı
Doksənında kan damarım üzüldü
Yüz yaşında azalarım çözüldü
Bir sabi masuma döndürdün beni

(Şiir nr. 90)

Ancak, saz şairlerinin kendilerini uzun yıllar yaşamış kabul ederek, bu tarzda şiir söylemeleri yerleşmiş bir gelenektir. Dolayısıyle, böyle şiirlerin belge değerini şüphe ile karşılamak gerekir.

Karacaoğlan da tıpkı Yunus Emre gibi, yüzyıllar boyu Türk insanının gönlünde yer tutmuş ve onun hem sevinçli hem de acılı günlerinde vazgeçilmez dostu olmuştur. Bu yüzden, Anadolu'nun her karış toprağı, Karacaoğlan'ı kendinden saymış ve mezarına sahip çıkmıştır. Bu konuda çeşitli söylentiler vardır. Söz gelişi, şairimizin Tarsus yakınlarında Eshab-ı Kehf

---

(38) M. Fuad Köprülü, a. g, e., 29 — 328
(39) S. Nüzhet Ergun, a. g. e., s. 29 — 37

mağarasında intihar etmiş olması (40) bunlardan biridir.

«Karacaoğlan, güzel sevmek için doğmuş; güzel sevmek için yaşamış ve şüphesiz ölürken de, sevgiler içinde çalkanarak ölmüş gibidir. Şairin menkabeleri arasında **Karakız** adlı birisini sevdiği söylenir ve ölünceye kadar, bu sevginin devam ettiği, fakat birbirlerine kavuşamadıkları, en sonunda Karacaoğlan'ın bir tepeye Karakız'ın da onun karşısındaki bir tepeye gömüldükleri anlatılır. Bu tepeler Çukurova'da imiş.» (41).

Cahit Özelli'nin yaptığı araştırmanın sonucu da, yukarıdaki söylentiye pek yakındır: «Karacaoğlan'ın mezarı, İçel'in Mut ilçesinin Çukur köyünde bir tepe üzerindedir. Bu tepeye halk **Karacaoğlan Tepesi** demektedir. Üzerinde bir kaç eski ev temeli, bir su sarnıcı ile harap bir mezar vardır. Bu tepenin karşısında başka bir tepeye de **Karacakız Tepesi** denilmektedir. Karacakız ile şairimiz arasında bir aşk serüveni varmış. Karacaoğlan'ın mezarının bulunduğu tepede, şairin içinde oturduğu ve ölümünde orada bir cönkü kaldığı söylenen bir de mağara vardır...» (42)

Akşehirli A. Hamdi Efendi ise, hatıra defterinde Karacaoğlan'ın «Maraş civarında Cezel Yaylası'nda doksan altı yaşında iken vefat eyleyüp vasiyeti üzerine tenha bir pınar başına defn olunup sazı çürüyünceye kadar baş ucunda ağaçta asılı durduğu tevatüren mervidir» diyor.

---

(40) S. Nüzhet Ergun, a. g. e., s. 14
(41) İshak Refet, a.g. e., s. 33
(42) Cahit Öztelli, a. g. e., s. XV

Bu üç söylentiye bakılarak, Karacaoğlan'ın doğum yeri gibi ölüm yerinin de, güney Anadolu bölgesi olduğu sonucuna varılabilir. İlk iki söylentideki «Çukurova» ve «Çukur Köy» adları arasındaki yakınlık da ilgi çekicidir. Buna karşılık A. Adnan Saygun, şairimizin Erzurum'un Oltu ilçesinin Penek köyünde öldüğünü ve mezarının Zemzem Dağı'ndaki Yasamal Yaylası'nda bulunduğunu ileri sürer.

Şu hale göre Karacaoğlan'ın mezarı Mersin'de, Adana'da, Maraş'ta ve Erzurum'dadır. Bu konuda başka söylentiler, görüşler de var. Ama, hepsi de kesinlikten uzaktır.

II
SANATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Karacaoğlan'ın hayatı hakkındaki bilgi ve belgelere karşı duyulan şüphe ve tereddütler, bir dereceye kadar şiirleri için de söz konusudur. Bilindiği üzere, genellikle irticalen söylenen ve ağızdan ağıza geçerken durmadan değişen, pek çok taklitleri, benzerleri ve yakıştırmacaları bulunan saz şiirlerinin, ilk ve gerçek şairlerini bulmak hemen hemen imkânsız gibidir. Bu bakımdan, içinde Karacaoğlan adı geçen veya cönklerde ona ait olarak gösterilen bazı şiirleri bile şüphe ile karşılamak zorundayız.

Unutmamak gerekir ki, ilk söylendiği andaki biçimi, hattâ özü zamanla değişen saz şairleri; türküler, bozlaklar ve destanlarda görüldüğü gibi, günün birinde anonimleşip halkın malı da olabilir. Nitekim, bu gün bile Anadolu'da, yeni olaylara ve durumlara hazır elbise gibi uydurulan bir çok türkü ve destan örnekleri vardır. Güney Anadolu'daki Türkmen oymakları arasında hâlâ söylenen çeşitli türkü ve destanlardan aldığımız:

«Sana derim sana ey Acem Şahı»
«Sana derim sana ey Timur Paşa»
«Sana derim sana ey Arap ili»
«Sana derim sana hey Adam ata»
«Sana derim sana ey Halil Ağa» (43)

mısraları, bu bakımdan hayli ilgi çekicidir. Burada, daha önce sözünü ettiğimiz, İranlılarla yapılan bir savaşı da hatırlayalım (44). Karacaoğlan şiirleri incelenirken, bu durumun göz önünde tutulması şarttır. Ayrıca, saz şairlerinin yaşantılarındaki benzerlik ve bu yaşantının getirdiği aşk, ayrılık ve özlem ile gelenek ve göreneklere bağlılık, sahibi bilinmeyen şiirlerin tesbitinde karşılaşılan öteki engellerdir. Sazla çalınıp söylenen bu şiirlerde, bölgesel özellikler dışında, beste yönünden büyük farklar da görülmez. Hiç şüphe yok ki, Karacaoğlan'a ait şiirlerin ortaya çıkarılabilmesi için, bütün bu engelleri aşmak gerekiyor. Bunda sağlanacak başarı ise, yapılacak tesbitlerin isabet derecesini gösterecektir.

İşte, Karacaoğlan'ın sanatı ve edebî kişiliği hakkında bir hükme varabilmek için, her şeyden önce ona ait şiirlerin, hiç olmazsa bir kısmının, kesinlikle bilinmesine ihtiyaç vardır. ne var ki, bu konuda objektif kıstaslar bulma imkânı, hemen hemen yok gibidir. Yalnız, ona isnat edilen bütün şiirler, büyük bir titizlik ve sabırla okunup incelendikten sonra, bunlardaki dil, söyleyiş ve anlatım yönünden ortak özellikler tesbit olunabilir. Ortak özellikleri bulunan şiirlerin değerlendirilmesi sonucu da Karacaoğlan'ın sanatı ve ki-

---

(43) Ali Rıza (Yalgın), Cenupta Türkmen Oymakları, Kısım — I, s. 32. 63, 64, 69, 81, İstanbul 1931 — 1932
(44) Bu kitap, s. 25'e bkz.

şiliği hakkında fikir sahibi olmak, imkân dâhiline girer. «Gerçi. onun kuvvetli tesiri altında yazılıp da sonradan şairimize isnat olunan parçaları ayırabilmek mes'elesi, imkânsız denecek derecede müşküldür. Fakat, bunu yapmak kabil olmasa bile, Karacaoğlan'ın edebî şahsiyetini ve sanatının hususiyetlerini anlamak hususunda bunun büyük bir zararı olamaz. Çünkü, başkaları tarafından yazılmış olsa bile, o parçalarda da hâkim olan ruh, doğrudan doğruya Karacaoğlan'ın ruhu, onun şahsiyetidir.» (45)

Ama hemen işaret edelim ki, başka çıkar yol bulunamadığı için, şiirlerinin «ortak özellikleri»nden sanatını ve edebî kişiliğini tesbite çalıştığımız Karacaoğlan, şu veya bu yüzyılın saz şairi Karacaoğlan'dan çok, sadece eserleriyle yaşayan, mevhum bir Karacaoğlandır.

1. ŞİİRİNİN ÖZELLİKLERİ

Karacaoğlan'ın şiiri, Tanrı'dan çok insana dönük bir şiirdir. Anadolu'nun, daha 13. yüzyıldan başlayarak 17. yüzyıla kadar bir çok tarikat faaliyetleriyle çalkandığı hatırlanırsa, bunun önemi daha iyi anlaşılacaktır. O, bu dönemde gelişen tekke edebiyatı ile tasavvuf felsefesinin dışında ve müzikle şiirin kaynaştığı âşık tarzına bağlı, gerçekçi bir ozandır. Yunus Emre için «öteki dünya» ve «Tanrı sevgisi» ne ise, Karacaoğlan için de «bu dünya» ve «insan sevgisi» odur.

Karacaoğlan, söyleyeceklerini en kısa ve en kestirme yoldan, sade ve açık bir dille, konuşma rahatlığı içinde söyler. Süse ve gösterişe merakı yoktur, içinden çıktığı Türkmen oymaklarının gelenek ve görenek lerine, yaşama tarzına sıkı sıkıya bağlıdır. Bir çok şiirinde, bunların izlerini bulmak mümkündür. Örnek olarak

---

(45) M. Fuat Köprülü, a. g. e., s. 327

yayla göçleri, düğünleri, giyim tarzları ve at yarışları gösterilebilir.

O, seven bir halk adamıdır. Hayalci değil, gerçekçidir. Duygu ve isteklerini açık seçik ortaya koyar. Acılarla, ayrılıklarla, ölümle arası hoş değildir. Halkın zevkini, halkın düşüncesini avucunun içi gibi bilir, ustalıkla yansıtır; gerektiğinde öz için şekilden vaz geçer.

Yaşama sevinciyle doludur; gönül kapısı, bütün güzellere ve bütün güzelliklere karşı, ardına kadar açıktır. Bu yüzden, kafalardan çok gönüllere seslenir, gönüller fetheder.

Karacaoğlan'ın şiirlerini daha yakından tanımak için, bu şiirin iç ve dış yapısına ilişkin unsurları, ana çizgileriyle de olsa, ayrı ayrı ele almak ve incelemek yerinde olacaktır.

a) Konu ve Öz: Karacaoğlan'ın şiirindeki temel konu aşktır. Denilebilir ki, tabiat bu aşkın dekoru, özlemler ve ayrılıklar da onun tuzu-biberi gibidir. O, kendi aşkını söylerken, aslında gerçek ve katıksız olan insan sevgisini dile getirir. Dahası, onun gönlünde plâtonik aşka hemen hemen yer yoktur. Gördüğü her güzele (46) karşı istek dolu, karşılaştığı her dilbere (47) gönülden tutkun ve hepsiyle senli benlidir:

Akşam sularında yatsı sonunda
Gel de murâdını al dedi bana
(Şiir nr. 13)

Ben güzelden böyle vefa ummazdım
Ak göğsün üstüne kondurdu beni
(Şiir nr. 92)

---

(46) *Bu kitap, 13, 92, 114, 126, 154, 168, 172, 227, 228, 247; 261, 285 numaralı şiirlere bkz.*

(47) *Bu kitap, 149, 165, 166, 183, 185, 198, 210, 212, 268, 272 325, 428 numaralı şiirlere bkz.*

Dilber kalk gidelim fakirhaneye
İtiraz eyleme gel yavaş yavaş

● (Şiir nr. 325)

Ahdım olsun seni alır kaçarım
Ferman çıkarsınlar bir benim için

(Şiir nr. 212)

Kızlar (48) onun «kalbinin çırası», gelinler (49) dertli gönlünün lokmanı'dır. Ne birinden geçebilir ne ötekinden:

Geçme mescit yakınından
Çok namazlar böldürürsün

● (Şiir nr. 437)

Gelinin lebleri beste
Kız eyledi beni hasta
Gelin şeker şerbet tasta
Kız petekte bala benzer

● (Şiir nr. 442)

Zemheride gir koynuna
Kızın koynu yaz veriyor

● (Şiir nr. 451)

Gelin dedim aktır yüzün
Hiç menendi yoktur kızın
Karac'oğlan ikinizin
Kapısında kula benzer

(Şiir nr. 442)

---

(48) Bu kitap, 98, 100, 108, 208, 230, 259, 260, 314, 359, 443, 447 451 numaralı şiirlere bkz.

(49) Bu kitap, 80, 88, 215, 216, 217, 218, 219, 222, 223, 224, 225, 251, 269, 423, 424, 425 numaralı şiirlere bkz.

Karacaoğlan, sevmek ve sevişmek konusunda o kadar ileri gider ki, onu ne din ve ahlâk kuralları ne de gelenek ve görenekler bağlar. Özellikle oğlanla kızı (50) oğlanla gelini ve gelinle kızı (51) konuştururken bunu açıkça görürüz. Ona göre, insan hayatında sevmek ve sevişmekten daha önemli bir şey yok gibidir. Bütün davranışların temelinde aynı gerçek yatar. Bu bakımdan Karacaoğlan'ı, Freud'a ilham veren fikirlerin ilk tesbitçisi ve uygulayıcısı saymak her halde yanlış olmasa gerek. Türkmen oymakları içinde tabiatla başbaşa, katı kurallar ve yasaklar dışında ömür süren şairimiz için, bu tür duygu ve düşünceleri tabiî karşılamak lâzım. Çünkü o, olması gerekeni değil, olanı yaşamış ve şiirlerinde büyük bir açık kalplilikle bunları yansıtmıştır:

Oğlan ne çok düştün benim sılama
Küçücüksün dayanaman belâma
Sırrımı vermezem halka âleme
Gel sarılıp yatalım del' isen de
(Şiir nr. 29)

●

Telli marhamasın atmış boynuna
Kendi güzelliğin çekmiş aynına
Bir gecelik misafirim koynuna
Ne olursun sermayenden nen gider
● (Şiir nr. 269)
Gelin der ki benim yüce başım var
Yüce baş altında hilâl kaşım var
Ey kız senin bir gecelik işin var
İkincisi kervan aşar yol olur
(Şiir nr. 61, 312)

---

(50) Bu kitap, 29, 63, 103, numaralı şiirlere bkz.
(51) Bu kitap, 46, 61, 91, 113, 312, 427, 442 numaralı şiirlere bkz.

Bilindiği gibi Freud, sanatçının yaratma gücünü, çocukluk çağında bilinç dışına itilen özlemlerin bilinçli bir şekilde ortaya konuluşu olarak görür. Ayrıca, vücudu örtme ve saklamanın cinsel merakı sürekli olarak kışkırttığına dikkati çekerek, bu merakın, vücudun belirli yerlerinden bütününe yönelmesini sanat yüceltmelerinin sebebi sayar. Karacaoğlan'ın, sık sık ve ısrarla «gül memeler»den, «tomurcuk memeler»den söz açması, sebepsiz olmasa gerektir. Freud, çocuğun beslenmek için uzandığı anne memesi, onun sonraki yaşantısında her türlü aşk bağlantısının ilk modeli olur diyor (52). Karacaoğlan'ın şiirleri, böyle bir bakış acısından incelenmeye pek elverişli gözükmektedir:

Sıkca dikmiş kız döşünün düğmesin
Sıkmış memelerin gerilsin diye
● (Şiir nr. 100)
Ak memeler domur domur terlemiş
Sil kara zülfüne kullar olayım
● (Şiir nr. 137)
Terlemiş memeler taze domurmuş
Has yaldız düğmeden çapraz vurulmuş
● (Şiir nr. 172)
Turunçla beslemiş yâr memesini
Öleni yandırır sağı yandırır
(Şiir nr. 286)

Freud'un gözüyle bu beyitleri birer «optik izlenim» saymak zor değildir. Denilebilir ki, Karacaoğlan, libidoyu uyandıran bu tür izlenimleri, şairlik gücünü

---

(52) Sigmund Freud, Cinsiyet ve Psikanaliz, s: 18, 86, 164, İstanbul 1972 (S. Hilâv çevirisi)

de katarak, büyük bir rahatlık ve ustalıkla dile getirmiştir. Ama, onun bu kadarla yetinmesi beklenebilir mi? Hiç şüphe yok ki, bu sorunun cevabı hayır olacaktır. Nitekim.

Çözüver sevdiğim göğsün düğmesin
Tomurcuk memeler serilsin bu gün
● (Şiir nr. 247)
Ay doğup da şafak atmakta sandım
Meğer yârin düğmeleri çezilmiş
(Şiir nr. 328)
Baban senin ne istiyor tapuna
Para ile geldim satın almaya
● (Şiir nr 24)
Söyleyim ben sana sözün doğrusun
Soyunup koynuna girmeye geldim
(Şiir nr. 40)

beyitleri bu düşüncenin haksız olmadığını göstermeye yetecek niteliktedir. Çünkü o, kadını bir kadın olarak, yani kadınlığı için sever ve bunu açıkça söylemekten de çekinmez. İnsan sevdiğine kavuşup «vuslat»a erişmezse, hayatın bir değeri ve anlamı olabilir mi? Hattâ, onun yalvarma yakarmalara bile pek vakti yoktur:

Uçkur çözmeye üşenir
Çöz efendim deyip durur
● (Şiir nr. 455)
Üç gece sabah olmasa
Sarılıp yattığım zaman
(Şiir nr. 413)

Hayat madem ki gelip geçicidir, o halde kişi çağı geçmeden sevip sevilmeli, ondan alabileceğini alma-

lıdır. Karacaoğlan bu yüzden, daha çok genç kızlara ve gelinlere seslenmiş ve onlardan bir türlü vaz geçememiştir. Öyle ki, on bir yaşında bir kız sevdiğini ve yirminci yaşta gençliğin elden gideceğini iddia edecek kadar da ileri gitmiştir:

On birinde bir yâr sevdim
Yeni açmış güle benzer
● (Şiir nr. 443)
Yiğirmide vakti geçer
Geçmez akça pula benzer
● (Şiir nr. 443)
Bir gül idin çağın geçti
Sol imdi dilber sol imdi
(Şiir nr. 385)

Freud: «Delikanlının ilk aşkını olgun bir kadına, genç kızın ilk aşkını da genel olarak yaşlı bir erkeğe, yani her iki durumda da ana ve babanın imajını hatırlatabilecek kimselere karşı duyması, çocukluk döneminin apaçık bir yankısından başka bir şey değildir.» (53) diyor. Buna bakılarak Karacaoğlan'ın, yukarıya bazı mısralarını aldığımız şiirleri, ilk gençlik yıllardan çok sonra söylemiş olduğu sonucuna varılabilir.

Onun gurbetle, ayrılıklarla (54) arası hoş değildir. Sevdiğinden ayrı düştü mü, suçu gönlünde (55) arayacak ve onu kendi kendisine şikâyet edecektir:

---

(53) Sigmund Freud, a. g. e., s. 171

(54) Bu kitap. 9, 39, 41. 42, 48, 50, 64, 109, 169, 331, 343, 363 numaralı şiirlere bkz.

(55) Bu kitap. 121, 122, 123, 124, 125, 133, 139 numaralı şiirlere bkz.

Nerde güzel görsen orda kalırsın
Ben senin derdini çekemem gönül
● (Şiir nr. 123)
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm
● (Şiir nr. 169)
Yıkıl git diyorsun kolay mı gitmek
Sen getirdin beni gel diye diye
● (Şiir nr. 41)
Bizim'çin ayrılık yoktur
Ya sen ya ben ölmeyince
(Şiir nr. 363)

Karacaoğlan'ın aşk ve sevgiden başka konulardaki şiirleri de, çoğu zaman yine aynı eksen etrafında dö nüp dolaşır. Sıla özlemini (56) sevdiğinden uzak düştüğü için kuvvetle duyar ve duyurur; bedduaları da (57) bu yüzdendir. Yine bunun içindir ki, mistik şairlerin aksine, ölümü (58) bir kurtuluş yolu olarak görmez. Bir şiirinde ölümü «imdatçı» gibi göstermesi, çaresizliğine ve tutkularının vaz geçilmezliğine bağlanmalıdır. Çünkü, onun açıkça söylediği gibi bellibaşlı üç derdi vardır: Ayrılık, yoksulluk ve ölüm.

Karacaoğlan'ın şiirlerinde dinî etkiler, yok denebilecek kadar azdır. Dünya'ya ve dünya nimetlerine ölesiye bağlı bir halk şairi için, zaten başka türlüsü de düşünülemez. Ona isnat edilen şiirlerin bazılarında (59) göze çarpan bir takım dinî işaretler ise, bu düşün-

---

(56) Bu kitap, 200 ve 201 numaralı şiirlere bkz.
(57) Bu kitap, 44 ve 243 numaralı şiirlere bkz.
(58) Bu kitap, 94, 110, 127, 169 numaralı şiirlere bkz.
(59) Bu kitap, 10, 57, 59, 245, 262, 278, 289, 439, 450 numaralı şiirlere bkz.

ceyi haksız çıkarabilecek ölçüde değildir. Ayrıca, bu tür şiirlerin apokrif olma ihtimalini de hesaba katmak lâzımdır. Hiç bir tarikat ve tekke ile ilgisi yoktur ve sevdiğinin göğsünü «cennet»e benzeterek, yüzünü görenlerin «salavat» getirmesini isteyecek kadar, bu dünyanın adamıdır:

Cennete misâldir göğsünün ağı
●
Salavat getirsin cemalin gören
(Şiir nr. 261)

Sırf bu iki mısra bile, onun tutkularının ve isteklerinin yönünü, dinî duygularının zayıflığını açıklamaya yeter sanıyoruz.

Şiirinde baş köşeyi kadın aşkına ayıran Karacaoğlan, bir çok şair gibi, zamanından şikâyet (60) etmiş; yiğitliği (61), güzelleri ve güzelliği (62) öğmüş, insanlara öğütlerde (63) bulunmuş, dağlara (64) seslenmiş, ama her şeyin üstünde bir gönül adamı olarak kıyasıya yaşamıştır.

b) Şekil ve Teknik: Edebiyat tarihçileri ile araştırmacıların çoğu, Karacaoğlan'ın dil ve söyleyiş bakımından ulaştığı üstünlüğü, şekil ve teknik yönden gösteremediği noktasında birleşmiş gibidir. Belirtmek gerekir ki, bu görüş bir gerçeği yansıtmaktadır ve kolayca reddedilemez. Ancak, burada öncelikle bir

---

(60) Bu kitap, 2, 132, 339 numaralı şiirlere bkz.
(61) Bu kitap, 350, 351, 383 numaralı şiirlere bkz.
(62) Bu kitap 6, 25, 26, 27, 28, 76, 142, 232 numaralı şiirlere bkz.
(63) Bu kitap, 11, 199, 234, 300 numaralı şiirlere bkz.
(64) Bu kitap, 255, 256, 257, 258 numaralı şiirlere bkz.

sorunun cevaplandırılması lâzımdır. Şöyle ki; Karacaoğlan'a isnat edilen şiirlerdeki teknik kusurların hepsi, acaba şairine yüklenebilir mi? Soruyu, «evet» diye cevaplandırmak, insafsızlık olur. Çünkü, daha önce de bir kaç defa söylediğimiz gibi kulaktan kulağa, ağızdan ağıza dolaşarak hafızalarda yaşayan saz şiirleri, yazıya geçirilinceye kadar değişip durur. Aynı şiirin, muhtelif varyantlarını karşılaştırmak, bu konuda fazla bir şey söylemeye ihtiyaç bile bırakmaz.

Karacaoğlan da bir çok halk şairi gibi bütün şiirlerini ya onbirli (6+5, 4+4+3) ya da sekizli (4+4) hece vezniyle söylemiştir. Bazılarının görüşleri aksine, onun on heceli şiir söylemiş olabileceğine ihtimal veremiyoruz. Saz şiirlerinin, bestelerini de kendileriyle birlikte getirmeleri ve ahengin vaz geçilmez bir unsur oluşu, bunun açık bir delili sayılmak gerekir. Ne var ki, bazı şiirlerinde on veya on iki heceli mısralar dikkati çekmektedir. Bunlar, çoğu zaman kelimelerin halk dilindeki söyleniş özelliğinden ileri gelmektedir ve teknik kusurlar pek azdır. Bazı şiirlerde ise, duraklara uyulmamış veya on bir heceli veznin (6,5) ve (4,4,3)lü durakları bir arada kullanılmıştır:

Benim dostum gelişinden bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
Güzel seven yiğitler de bellidir
Melil mahzun gezer iller içinde
(Şiir nr. 32)

Benim yârim gelişinden bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
Eşinden ayrılan neden bellidir
Gezer melil melil iller içinde
(Şiir nr. 33)

Yukarıdaki dörtlüklerin üçüncü mısralarına dikkat

edilirse, duraklar ilkinde (4,4,3), ikincisinde (6,5) dir. Ayrıca; iki ayrı şiirden alınan dörtlükler birbirinin aynı gibidir. Dolayısıyla teknik kusurun Karacaoğlan'a mı, yoksa cönk sahiplerine mi ait olduğunu kestirmek mümkün değildir.

Bütün halk şairleri gibi, Karacaoğlan da daha çok «yarım kafiye» kullanır. Hattâ, yarım kafiyeler bazan «ses benzerliği»ne kadar düşer. Bunda, kelimelerin halk ağzında aldığı şeklin önemli payı vardır:

Bahçende gülün güllenmiş
Şeyda bülbülün dillenmiş
Koynunda memen kirlenmiş
Emilmeyi emilmeyi
(Şiir nr. 399)

Görüldüğü üzere, dörtlüğün üçüncü mısraı ile öncekiler arasında kafiye yoktur. Ancak, Anadolu'nun bazı bölgelerinde «kirlenmek» fiilinin «killenmek» şeklinde söylendiğini hatırlatalım. Böyle olunca durum değişecek, kafiyesizliğin, bölgesel konuşma dili ile genel yazı dili arasındaki farktan ileri geldiği ortaya çıkacaktır. Buna karşılık bazı şiirlerin mevcut metinlerindeki kafiyeleri, ses benzerliğinden öteye geçmiyor. Kitaba alınan 90 numaralı şiir bu bakımdan iyi bir örnektir. Aynı destanın bir de varyantı var. İhtimal ki, her yerde ve her toplulukta okunma şansı olan ilk metin değişe değişe, zamanla iki ayrı destan haline gelmiş, bu arada kafiyeler de bozulmuştur.

Halk şiirleri, bilindiği gibi en az üç dörtlükten meydana gelir ve ilk dörtlüğün ikinci ve dördüncü mısraları ile öteki dörtlüklerin son mısraları kafiyeli olur. Bazı şiirlerde ise, ilk dörtlük de kafiye düzeni bakımından ötekilerden farklı değildir. Karacaoğlan'ın bir kaç şiirinde durum değişmektedir:

On parmağım şem'a ettim yandırdım
El yaradı yâre yaranamadım ben
Nazlı yârim geçmiş derler buradan
Kör oldu gözlerim göremedim ben

Hey ağalar bana zulüm değil mi
Âlem divan durdu duramadım ben
Yâri benzetmişler tavus kuşuna
Boyun gördüm yüzün göremedim ben
(Şiir nr. 193)

Bu dörtlükler, 193 numaralı şiirin ilk iki bölümüdür ve kafiye düzeni, her ikisinde de giriş dörtlüğü niteliğindedir. Böyle gereksiz bir tekrarı, değil Karacaoğlan, hiç bir şair yapmaz. O halde bunun sebebi, şiirin hayli değiştirilmiş ve bozulmuş olmasında, belki de başka bir şiire ait giriş dörtlüğünün buraya aktarılmasında aranmalıdır.

Bazı şiirlerde de, dörtlüklerin birbiriyle kafiyeli olması gereken son mısralarının kafiyesiz veya kusurlu olduğu göze çarpmaktadır. Ne var ki, bu kusurların çoğunu Karacaoğlan'a yüklemek mümkün değildir. Bu tür şiirlerin dikkatle okunup incelenmesi bize bazı ipuçları verebilir. Şöyle ki:

Kara kaşlım ne haldayım gör **beni**
•
İşitirsem helâk eder âr **beni**
•
Çıktı sözüm yâr yolunda bil **beni**
•
Ciddî sözüm al koynuna koy **beni**
(Şiir nr. 91)

mısraları, ilk anda kafiye yönünden kusurlu gözükmektedir. Sonuncu mısra ise, başka bir kaynakta:

«Essah sözüm sar koynuna al beni» şekline sokularak «gör» ile «âr» ve «bil» ile «al» arasında yarım kafiye yapılmak istenmiştir. Oysa, bir kaç takdim-tehir ile bütün mısralar arasında yarım kafiye düzeni kurulabilir. Ayrıca, şairin «kara kaşlım» yerine bir çok örneği olduğu üzere «kara gözlüm» demiş olması, akla daha yakındır. Bu açıklamalara göre yukardaki mısraları, ilkin:

Kara gözlüm ne haldayım gör **beni**
●
İşitirsem helâk eder âr **beni**
●
Çıktı sözüm yolunda bil yâr **beni**
●
Essah sözüm al koynuna sar **beni**

şeklinde söylenmiş kabul etmek, her halde yanlış olmayacaktır .

Karacaoğlan'a isnat edilen şiirlerin bazıları, gerçekten bir yığın teknik kusurlarla yüklü, söyleyiş itibariyle yetersiz ve ötekilerle karşılaştırılamayacak kadar zayıftır. Bu tür şiirlerde, onun kendine has olan sesi ve ustalığı da görülmez. Acemiliklerle dolu ve başka şairlere ait gibidir. Yalnız, 340 numaralı şiirin incelenmesi bile, söylenenlerin haklı olduğunu göstermeye yetecektir. Nitekim, bu şiirin ikinci ve dördüncü bölümünde kafiye için «geldim, gördüm, oturdum» ve «neylesek, kalsak mı, göçsek mi» kelimeleri dörtlüklerin sonuncu mısralarında da ,«bozuldu» redifinden önce «evim, kökten yapıları» kelimeleri kullanılmıştır. Kısacası, anılan dörtlük ve mısralar kafiyesizdir. Ayrıca, (6,5) ve (4,4,3)lü duraklar birlikte kullanılmış, bazı mısralar da duraksızdır. Sezebildiğimiz kadarıyle gerek söz konusu şiir gerek benzerleri, ya Karaca-

oğlan'a ait değildir, yahut sözlü kaynaklardan yazılı kaynaklara geçinceye kadar acemi dillerde bozulmuş ve tanınmayacak hale gelmiştir.

Karacaoğlan'ın şiirleri topluca gözden geçirilince, aralarında bazı benzerlikler veya ortak noktalar bulunduğu dikkati çekmektedir. Bunu, özellikle giriş mısralarında, pek açık olarak görürüz. O, her şiirinde ayrı bir giriş mısraı yerine bir çok şiirde ortak veya benzer giriş mısraları kullanmayı tercih etmiştir. Sık sık tetrarladıkları şunlardır:

- **Ala gözlerini sevdiğim dilber**
- **Benden selâm eylen gül yüzlü yâre**
- **Çıktım yücesine seyran eyledim**
- **Dinleyin ağalar size söyleyim**
- **Evvel bahar yaz ayları gelende**
- **Her sabah her sabah salınan dilber**
- **Hey ağalar bir od düştü bağrıma**
- **Ilgıt ılgıt esen seher yelleri**
- **Kadir Mevlâm bir dileğim var sana**
- **Kalk dilber gidelim bağ arasına**
- **Kısmet olur ben bu ilden gidersem**
- **Sabahtan uğradım ben bir geline**
- **Şu yalan dünyaya geldim geleli**
- **Şurda bir dilbere meyil eyledim**
- **Yaz gelip de beş' ayları doğunca**

Bu giriş mısralarını bazan aynen, bazan bir veya bir kaç kelime değişikliği ile, bazan da kelimeler yer değiştirmiş olarak bir çok şiirde görmekteyiz.

Elde bulunan metinlere göre, Karacaoğlan, bazı şiirlerini aynı veya benzer dörtlüklerle bağlamıştır.

Ne var ki, buradaki ortaklık veya benzerlik giriş mısralarında olduğu gibi sık sık görülmüyor, sayıları da azdır. Örnek olarak, dört şiirin son dörtlükleri aşağıya alınmıştır:

Çağır Karac'oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Güzel sevmek günah değil
Ben kitapta yerin gördüm
● (Şiir nr. 410)

Çağır Karac'oğlan çağır
Her taş diğerinden ağır
Güzel sevmek ayıp değil
Anan baban n'ister benden
● (Şiir nr. 416)

Çağır Karac'oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Kişi sevdiğinden soğur
Kurtar canım al Allahım
● (Şiir nr. 403)

Çağır Karac'oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Yiğit sevdiğinden soğur
Sarılmayı sarılmayı
(Şiir nr. 399)

Burada ilgi çekici nokta, hemen hemen aynı kelimelerle söylenen dörtlüklerin, anlam birliği ve söyleyiş bakımından aynı kuvvette olmayışıdır. İlk iki dörtlüğün üçüncü mısraları da, kendinden önce gelen mısralarla kafiyeli değildir.

Gerek giriş mısralarında gerek son dörtlüklerde görülen ortaklık ve benzerliklere, bazı şiirlerin ara dörtlüklerinde de rastlanıyor. Ancak, bunların yazıya

geçirme esnasında cönk sahipleri tarafından yapılmış olması, kuvvetli bir ihtimaldir. Buna karşılık, şiire başlarken veya bitirirken kullanılan benzer mısra ve dörtlükler, bunların şair tarafından pek beğenilmiş olmasının veya kolaya kaçmanın işareti sayılabilir. Bir başka ihtimal de, başkaları tarafından yazılmış şiirlerin Karacaoğlan'a ait, herkesce bilinen ve sevilen, sonuncu dörtlüklerle bağlanmış olabileceğidir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, Karacaoğlan'ın şiirleri şekil ve teknik yönünden eleştirilirken, mevcut kusurları ortaya koymak yerine, bunların sebepleri üzerinde de durulmalıdır. Aksi halde, varılacak hüküm ve yapılacak değerlendirmelerin isabetli olması beklenemez.

c) Dil ve Söyleyiş: Türk halk şiirinin hayatı ve insanları divan şiirinden daha iyi yansıttığı, dil ve anlatım bakımından da daha tabiî ve canlı olduğu bir gerçektir. Ne var ki, halk şairleri de zaman zaman divan şiirinin etkisine kapılmaktan ve gerçeklere sırt çevirmekten kurtulamazlar. Överken de, severken de, yererken de ölçüyü kaçırdıkları ve özün söze feda edildiği görülür. Denilebilir ki, onlar da divan şairleri gibi belirli bir dünyanın dışına çıkamazlar, hattâ bu dünya daha da sınırlıdır. Ama, bu dünya ne kadar küçülürse küçülsün, yine de onların dünyasıdır, gerçeklerin dünyasıdır, halkın dünyasıdır. Burada halk duyar, halk sever ve halk konuşur. Klişeleşmiş mecazların dışında dil ve söyleyiş, günlük konuşmalara daha yakın, yapmacıksız ve tabiîdir. Bu özellikler, başka saz şairlerine bakarak, Karacaoğlan'da daha açık seçik görülür.

«Şairin bir kaç manzumesinde fazla miktarda Arap ve Acem kelimeleri göze çarpar. Nitekim 234 ve 295 nu-

maralı (65) koşmalarda klâsik edebiyatın bariz tesirlerini görmekteyiz, fakat bu nev'i manzumelerin diğer şairler tarafından yazıldığını ve yanlış olarak Karacaoğlan'a isnat edildiğini kuvvetle tahmin edebiliriz. Karacaoğlan'ın sade ve külfetsiz bir eda ile yazdığı manzumelerle bunlar karşılaştırılınca, bu hüküm kendiliğinden tezahür eder» (66). Hemen belirtelim ki, bu konuda son sözü söyleyebilmek, Karacaoğlan'ın bütün şiirlerinin baştan sona kadar taranmasına bağlıdır. Aksi takdirde, varılacak sonuçların güven verici olması beklenemez.

Bugün Karacaoğlan'a isnat edilen şiirleri, dil bakımından üç bölümde toplamak mümkündür:

(a) Arapça ev Farsça kelimelerin ağır bastığı şiirler,

(b) Sade ve yaşayan Türkçe ile yazılmış şiirler,

(c) Bu iki grubun arasında yer alan şiirler.

Arap ve Fars diline ait kelime ve deyimlerin oldukça ağır bastığı şiirler sanıldığı kadar az değildir. Örnek olarak: 59, 64, 87, 102, 112, 173, 184, 210, 235, 243; 337 ve 353 numaralı şiirleri gösterebiliriz. Bunların bazılarında yer alan yabancı kelimeler ise şöyledir:

- **garip, ah, iman, has, har, sağ u sol, hay li, dem, takat, cemal, beyan, dert, perişan, nice, insaf, gayri, leb, derman** (Şiir nr. 112)
- **Zevk, şan, gönül, def, gam, lezzet, ruz, şeb, hayal, hûda, mâh, sine, divâne, gâh, şâd, asılzade** (Şiir nr. 184)

---

(65) Bu kitap, 354 ve 242 numaralı şiirlere bkz.
(66) S. Nüzhet Ergun, a. g. e., s. 28

- **Dilber, şakımak, bâd-ı sabâ, zülüf, gerdan, şems, kamer, zekât, cevahir, temaşa, âşık, mâşuk, zahmet, tenha, nikap.** (Şiir nr. 235)
- **Ah üzâr, beddua, sitemkâr, mesken, hâr, nazik, dem, ten, divan, kıyamet, dâr, bermurad, cism, zat, ilelebet, nâr, murad, kâdir, zebani, urmak.** (Şiir nr. 243)
- **Elveda, zevk u safa, cümle, melûl, mahzun, od, zindan, zâlim, felek, devre, ah ü zar, âlem, ser, ferman, sema, sed, ah ü figan, lûtf, gülşan, yâr** (Şiir nr. 337)

Karacaoğlan'a ait şiirlerin büyük çoğunluğu, sade ve yaşayan Türkçenin en güzel örnekleridir. Dolayısıyle, ikinci gruba giren şiirler üzerinde ayrıca durmayı gereksiz buluyoruz. İki grup arasında yer alan şiirlere gelince, bunları kesin olarak ayırmak kolay değildir. Örnek olarak: 11, 60, 61, 62, 63, 65, 67, 73, 83, 86, 90, 126, 154, 338 ve 441 numaralı şiirleri gösterebiliriz. Bazılarındaki yabancı kelimeler şunlardır:

- **Bahs, cüda, hub, hilâl, nazar; amel, seyran** (Şiir nr. 61)
- **kandil, sır, derya, umman, şer, tebdil; mertebe, berat, aza, sabi, masum** (Şiir nr. 90)
- **Kemlik, hûb, gayrı, şükür, bahrî, umman, cihan** (Şiir nr. 154)
- **sıdk, muhabbet, sır, yâd, divâne, dost, kerem** (Şiir nr. 194)
- **melûl, seyr, hayâl, mâh, deyü, siyah, sine, fâni** (Şiir nr. 441)

Görülüyor ki Karacaoğlan'ın şiir dili, sanıldığı kadar sade değildir. İçinde yabancı kelime bulunmayan veya pek az olan şiirlerin de, ağızdan ağıza geçerken nisbeten durulmuş olabileceğine daha önce temas etmiştik. Bu itibarla, S. Nüzhet Ergun'un yukarda yer verilen görüşü, yani ağdalı bir dille yazılan bir kaç şiirin yanlışlıkla Karacaoğlan'a isnat edilmiş olması ihtimali, kolay kolay benimsenemez. Başka bir deyimle, içinde Arapça ve Farsça kelimeler geçen şiirler, sırf bu sebeple, Karacaoğlan'a ait değildir, yargısını hiç bir zaman haklı çıkaramaz.

Onun şiirlerinde dikkati çeken bir dil özelliği de, başka zamanlara ait eş anlamlı veya anlamca birbirine çok yakın kelimelerdir. Klâsik şairler için bir dereceye kadar normal sayılabilecek bu durum, saz şairleri için oldukça gariptir. Hele bu saz şairi Karacaoğlan ise, gariplik büsbütün artar. Şöyle ki:

- **ayrılık, firkat, firak, hicr, hicran, cüda**
- **göz, dide, çeşm, ayn**
- **Düşman, adû rakip, engel, yad, gayrı**
- **ay. mah. bedir**
- **söyler, eydür, eder, eder ki**
- **diye, deyu, deyi**

kelimeleri Karacaoğlan'ın muhtelif şiirlerinden derlenmiştir. Bir saz şairinin böyle bir yol tutmuş olması düşünülemez. O halde, bunun sebebi nedir? Öyle sanıyoruz ki, sebeplerden biri Karacaoğlan şiirlerinin yazılışından çok sonraları ve değişik zamanlarda yazıya geçirilmiş olması, ikincisi de klâsik şiire aşina olan cönk sahiplerinin tutum ve davranışlarıdır. Aynı şiirin başka başka kaynaklarda rastlanan metinlerinde de eş anlamlı kelimeler görülmesi, bu düşüncemizi kuvvetlendirmektedir. Söz gelişi:

Didemden akıttım kan ile yaşı (67)

mısraı, aynı şiirin bir başka kaynakta yer alan metninde:

Gözümden akıttım kan ile yaşı (68)

şekline girmiş, yani «dide» karşılığı «göz» kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca, bu kitaba alınan 179 numaralı şiirin birinci dörtlüğünün son mısraındaki «âlem» ve «dide» 180 numaralı şiirde «âlem» ve «göz» şeklini almakla kalmıyor, başka bir kaynakta yerini «dünya» ve «göz» kelimelerine bırakıyor:

«Âlem **sele gitti** didem **yaşından»**
(Şiir nr. 179)
«Âlem **sele gitti** gözüm **yaşından»**
(Şiir nr. 180)
«Dünya **sele gitti** gözüm **yaşından»** (69)

Yine bu kitapta yer alan 345 numaralı koşmanın ikinci dörtlüğündeki bazı yabancı kelimeler, başka bir kaynağa (70) Türkçe karşılıkları ile girmiş, bazı kelimeler de anlamca farklı olanlarla yer değiştirmiştir:

Beyaz **göğsün görünmüyor düğmeden**
Siyah **zülfün** mâh **yüzüne eğmeden**
Gonca güle garip **hoyrat değmeden**
Topla yanağını soldur da yürü
(Şiir nr. 345)

Anılan kaynakta buradaki «beyaz» ve «siyah» kelimeleri yerine «ak» ve «kara»; «mâh» ve «garip» ke-

---

(67) Bu kitap, 325 numaralı şiire bkz.
(68) Cahit Öztelli, a. g. e., 293 numaralı şiire bkz.
(69) S. Nüzhet Ergun, a. g, e., 115 numaralı şiire bkz.
(70) Cahit Öztelli, a. g. e., 312 numaralı şiire bkz.

limeleri yerine de «ak» ve «el» kelimeleri konulmuştur. Örnekler, istenildiği kadar çoğaltılabilir. Ama, bu kadarı bile Karacaoğlan'a ait şiir dilinin, gerek halk gerek cönk sahipleri tarafından nasıl değiştirilmiş olduğunu açıklamaya yeter.

Karacaoğlan'a isnat edilen şiirlerdeki dil özelliklerinden biri de, değişik anlamlı kelimelerdir. Gerçekten o, bazı kelimeleri genel anlamlarından farklı biçimde kullanmıştır. Bunlar, daha çok mahallî kelime ve deyimlerdir. Kitabın sonuna eklenen sözlükle ilgili açıklamalar yapılırken, bu konu üzerinde ayrıca durulacaktır. Şimdiden şunu söyleyelim ki, Karacaoğlan'da dil birliği, açıklanan sebeplerden bozulmuştur.

*
* *

Karacaoğlan'a ait şiirler bugün bile büyük halk yığınlarınca sevilip benimseniyor, türkü olarak dillerden düşmüyor ve yeni yeni bestelere konu oluyorsa, bunun sebeplerinden biri dili; ikincisi de, hiç şüphe yok ki, söyleyiş tekniğindeki üstünlüktür. O, «hayâlden ziyade his şairidir. Duduğunu, duyduğu gibi söyleyebilmek maharetini göstermiştir tasannu nedir katiyen bilmez.» (71)

Karacaoğlan şiirlerinde nasıl dil birliği yoksa, söyleyiş birliği de yoktur. Daha doğrusu, bu birliğin tıpkı dildeki gibi çeşitli etkiler altında bozulmuş olduğunu görmekteyiz. İlk dörtlüklerini aşağıya aldığımız iki şiirde tekrarlanan «gülmeye idin, girmeye idin, vermeye idin, olmaya idin» ile «gülmeseneydin girmeseneydin, olmasanaydın, vermeseneydin» seklindeki söyleyiş tarzı arasındaki fark, bu konuda bir fikir verebilir:

---

(71) S. Nüzhet Ergun, a. g. e., s. 39

Çünkü güzel meylin yoğ idi bende
Ezelden de ikrar vermeye idin
Muhabbettir, güzelliğin nişanı
Uğrun uğrun bakıp gülmeye idin

• (Şiir nr. 213)

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Şâdedip elleri gülmeseneydin
Muhabbettir güzelliğin nişanı
Bakıp uğrun uğrun gülmeseneydin

(Şiir nr. 214)

Karacaoğlan'a isnat edilen muhtelif şiirlerden bir araya getirdiğimiz aşağıdaki ifadeler de hayli ilgi çekiçidir. Bu ifadeler, onun öteki şiirlerinde görülmediğine ve bazıları da mahallî veya belirli şive özelliklerini yansıttığına göre, bunun sebebi veya sebepleri neler olabilir? Öyle sanıyoruz ki sebeplerin başında, şiirlerin yazıya geçirilmesi için geçen zamanın uzunluğu yer alır. İkincisi, şiirlerin yazıya geçirildiği bölgeye has dil ve şive özellikleri, üçüncüsü de cönk sahiplerinin katkısıdır:

- **diyon, ediyon, ilikliyon, dayanmıyon, yatamıyom**
- **durabilin mi, sarabilin mi?**
- **gülmezem, silmezem, kesmezem, kokulatmazam, tutmazam**
- **oluptur, doluptur**
- **yetüptürüz, tutupturuz, atıpturuz**
- **kaldurmaduğ a, döndürmedüğ a, öldürmedüğ a**
- **uçıcak, açıcak, kaçıcak, öticek, biticek, yatıcak**

Klâsik şairlerdeki kadar olmasa bile halk şairlerinin de mecazlara ve mazmunlara iltifat ettiği bir gerçektir. Nitekim Karacaoğlan da bu sanatlardan ustalıkla ve pek tabiî bir şekilde yararlanmıştır. O, içinde bulunduğu sosyal çevrenin ve gönülden bağlanıp sevdiği tabiatın da etkisiyle söyleyiş gücünün zirvesine ulaşmıştır denilebilir. «Mecazlarının bütün unsurlarını muhitten ve tabiattan alır. Bütün güzellere karşı meclûp olan gönlünü, bazan, yüksek uçan kuşlara; bazan, dumanlı tepelerden akan çoşkun ve gürültülü sulara; bazan da her çiçekten bal toplayan arılara benzetir. Yahut, güzeller kervanından baç almak için tehlikeli yollarda nöbet bekleyen bir baççı olduğunu söyler. Onun gönül kuşunu, güzel kirpikler, okla vururlar; lâkin o, yeşilli allı atlas elbiseler, mavi mintanlar giyen, altın nalınlı, altın kemerli altın küpeli başı ibrişim bürümcüklü sevgililerini hiç bir şeye fedâ edemez. Boyları selvi dalına, gül fidanına benzeyen, başlarına güller ve nergisler takınan, ellerinde gül demetleri taşıyan bu elâ gözlü güzeller, kar gibi vücutları ile sunalara, yeşil başlı ördeklere, ak kuğulara beyaz kazlara, çöllerin vahşi ceylânlarına benzerler; dudakları oğul balı yahut frenk şekeri gibi tatlı, kiraz gibi kırmızıdır; yanaklarının rengi kızıl güller gibi alevlidir; sevgililerine güller yollarlar.» (72)

Karacaoğlan'ın kendine has mecaz ve benzetmeleri vardır. Söyleyiş gücüne de hemen hemen hiç bir saz şairi ulaşamamıştır. Aşağıya aldığımız bir kaç örnek bile bunu belirtmeye yetecektir:

---

(72) M. Fuad Köprülü, a. g. e., s 329

Aşk ateşin değirmende öğüttüm
Eledim kalburdan elekten çektim
● (Şiir nr. 154)
Gurbet ilde padişahlık sürmeden
Vatanında züğürt olmak yeğ imiş
● (Şiir nr. 331)
Kötüler köpr'olsa üstünden geçmem
Taşkın suya uğradırım yolumu
(Şiir nr. 342)

Karacaoğlan'ın on bir heceli şiirlerinde görülen söyleyiş gücü, ondan çok daha zor olan sekiz heceli semâî, varsağı ve türkülerinde de kendini göstermektedir. Hattâ, bu tür eserlerinin söyleyiş bakımından daha da üstün ve mükemmel olduğu ve on bir heceli şiirlerindeki teknik kusurların hayli azalmış olduğu söylenebilir:

Bizim'çin ayrılık yoktur
Ya sen ya ben ölmeyince
● (Şiir nr. 363)
Senin gibi padişahın
Benim gibi kul'olma mı
● (Şiir nr. 372)
Usta kuyumcular eğmiş
Yârin hilâl kaşlarını
● (Şiir nr. 376)
Her güzeli yârdır sandım
Bir yaramı yüz ederler
(Şiir nr. 440)

Şairimize isnat edilen şiirlere bakılarak, onun doğum ve ölüm yerlerini ortaya çıkarmak mümkün de-

ğilse de, aşağıdaki mısralar kendi ağzından kendi dil görüşünü ortaya koymaktadır:

Ünlü şanlı şatafatlı
Bu dil bizim diller değil
(Şiir nr. 401)

Gerçi, öteki şiirler gibi, yukarıdaki mısraların da Karacaoğlan'a ait olup olmadığı tartışılabilir ve bu konuda kesin bir şey söylenemez. Ama, şiirlerinin günümüze kadar gelebilmiş olması, onun bu gürüşe bağlılığını açıklamaya yeter sanıyoruz .

2. ETKİSİNDE KALAN ŞAİRLER

Karacaoğlan'ın yaşadığı zaman hakkında görüş birliğine varılmadan, onun şu veya bu şairlerin etkisinde kalmış olduğunu söylemek, her halde doğru olmaz. Buna karşılık 17. yüzyıldan sonra yaşamadığı kesinlikle bilindiğine göre, gerek bu yüzyılda gerek daha sonra gelen şairler üzerindeki etkisinden söz açmak mümkündür. Karacaoğlan'ın zamanı ve şiirleri için farklı düşünceler taşıyan edebiyat tarihçileri ve araştırmacıları, onun etkilediği şairler konusunda aynı görüş etrafında birleşirler.

Başta, Âşık Ömer olmak üzere, 17. yüzyıl saz şairlerinden Gevherî, Âşık Hasan, Âşık İsmail ve daha bir çokları Karacaoğlan'ın etkisinden kurtulamamış ve ona nazireler yazmışlardır. Gerçekten, şairimizin:

On birinde bir yâr sevdim
Yeni açmış güle benzer
On ikide şeker şerbet
Oğul vermiş bala benzer
(Şiir nr. 443)

dörtlüğü ile başlayan semâîsine, hem Âşık Ömer, hem de Âşık Hasan tarafından nazire yazılmış olduğunu

görüyoruz. Bu kitaba 25, 26 ve 28 sıra numaraları ile giren «ziyade» redifli koşmalara pek yakın bir şiire de Âşık İsmail'de rastlanmaktadır (73).

Karacaoğlan'ın, 18. ve 19. yüzyıl halk şairlerinden Dadaloğlu, Deli Boran, Beyoğlu, Gündeşlioğlu, Hakî, İrfanî, Hezarî, Vahdetî, Ruhsatî, Hüdaverdi ve Hüseyin üzerindeki etkileri çok kuvvetlidir (74). Şiirleri henüz bir araya getirilmemiş olan halk şairleri ile ilgili araştırma ve incelemeler ilerleyip eserleri toplandıkça, Karacaoğlan'ın şöhreti kadar etkisinin de çok yaygın olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

17. yüzyıldan itibaren bazı şairlerce haksız olarak alaya alınması, küçük gösterilmek istenmesi; 19. ve 20. yüzyılda aynı adı kullanarak şiirler söyleyen iki halk şairi yetişmiş olması; onun büyüklüğünü, şöhretinin haklılığını ve etkilerinin sürekli olduğunu gösteren işaretler sayılmalıdır. Cumhuriyet devrinde yetişerek serbest şiire yönelen bazı şairlerin eserlerinde de, Karacaoğlan şiirinden izler bulmak mümkündür.

Zaman bile onun şiirlerini eskitememiş, kitaplarda ve kitaplıklarda kalan bir çok ünlü şairin aksine o, yüzyılları aşmış, bu gün de halkın dilinde ve gönlünde yaşamaktadır.

---

(73) S. Nüzhet Ergun, a. g .e., s. 33, 34, 35
(74) M. Fuat Köprülü, a. g. e., s. 325

III

KARACAOĞLAN'IN ŞİİRLERİ

Şimdiye kadar çeşitli gazete, dergi ve kitaplarda yer almış, beş yüzün üstünde Karacaoğlan şiiri vardır. Henüz sözlü kaynakta yaşayanlarla, yazılı kaynaklarda bulunup da gün ışığına çıkmamış olanlar bunun dışındadır. Dolayısıyle, ilerde bu sayı daha da büyüyecektir. İshak Refet Işıtman'ın daha önce sözünü ettiğimiz kitab (75) bu konuda bir fikir verebilir. Anlaşıldığına göre yazar, Karacaoğlan'ın şiirlerini derlemek yerine, onun dil ve söyleyiş özelliklerini belirtmeyi ön plânda tutmuş, bu maksatla kitabına bir de sözlük eklemiştir. Ne var ki, sözlükte yer alan kelimelerin bir kısmını elde mevcut Karacaoğlan şiirlerinde bulamıyoruz. Demek ki, yazarın gözden geçirdiği ve bu gün kitaplarda rastlanmayan şiirlerin alındığı cönkler, henüz bir köşede beklemektedir.

---

(75) İshak Refet, a. g. e., s. 61 — 96

Karacaoğlan'a *isnat edilen* şiirlerin çok olmasının sebepleri çeşitlidir. Bir defa bu şiirler, söylenişlerinden uzun süre sonra, değişik yerlerde ve zamanlarda farklı biçimde yazıya geçirilmişlerdir. Hattâ, şairin kendisi bile, aynı şiiri gezip dolaştığı başka başka yerlerde farklı olarak çalıp söylemiş olabilir. Çünkü, saz şiirinde yazılı metin diye bir şey yoktur. Ayrıca, halkın aşırı sevgi ve ilgisi yüzünden başka şairlere ait eserler ona mal edilmiş veya ondan sonra gelen bazı saz şairleri onun adını kullanarak şiirler söylemiş olabilirler. Bu sebeplere, araştırmacıların Karacaoğlana' ait yeni yeni şiirler ortaya çıkarma merakını da eklemeliyiz. Bu durum, özellikle varyantlar için söz konusudur. Hattâ, bazı şiirlerin, ufak tefek değişikliklerle başka şiirlerden alınan dörtlüklerden kurulmuş olduğu görülmektedir:

Keklik gibi taştan taşa sekersin
Baykuş gibi azgın azgın bakarsın
Beni görsen kaşın gözün yıkarsın
Şol kara zülfüne kullar olduğum

Yürü sevdiceğim hemen hiram ol
Hublara karşı dur sen de tamam ol
Ben ölürsem cenazeme imam ol
Kıl kara zülfüne kullar olduğum

Karac'oğlan der ki böyle ne imiş
Gönül kimi sever güzel o imiş
Almanın iyisin ayı yer imiş
Bil kara zülfüne kullar olduğum

Bir çok kitaplarda yer alan bu koşmanın ilk dörtlüğü 137 numaralı şiirin üçüncü, öteki ikisi de 163 numaralı şiirin son iki dörtlüğüne çok yakındır; yani bu, der-

leme bir şiirdir. Aynı koşmanın ikinci dörtlüğünü, yine 137 ve 163 numaralı şiirlerde pek az değişmiş olarak görüyoruz. Buna bakarak, üç şiirin aslında tek bir şiir olduğu düşünülebilir.

Karacaoğlan'a ait olduğu söylenen şiirler, topluca gözden geçirilince bunlar arasında birbirine benzeyenlerin çokluğu dikkati çekmektedir. Gerçi, şiirlerini yazıya geçirmeyen saz şairlerinin, zaman zaman kendilerini tekrar etmeleri olağandır. Ama, bu olağanlığı varyantların gerekçesi olarak görmek ve göstermek doğru değildir. Bunun yerine, şiirler arasındaki benzerliğin sebeplerini, bunları çoğaltan faktörler arasında aramak daha uygun olacaktır. Başka bir deyimle, birbirine benzer şiirlerin çoğalmasında, şairinden çok dış etkilerin rolü büyük olmuştur. Üç ayrı şiirden alınan aşağıdaki dörtlükler, bu bakımdan incelenmeye değer:

Düğmeler döktürem göğsün ağ ise
Çevre yanı mor sünbüllü tağ ise
Çünkü güzel bende meylin yoğ ise
Benim işim minnet ile zor değil
• (Şiir nr. 117)

Gümüş düğme diktireyim ağ ise
Etrafı da mor sünbüllü bağ ise
Söyle dostum bana gönlün yoğ ise
Benim işim minnet ile zor değil
• (Şiir nr. 118)

Bir düğme diktirem göğsün ağ ise
Etrafı da lâle sünbül bağ ise
Eğer güzel bende günlün yoğ ise
Benim işim minnet ile zor değil
(Şiir nr. 119)

Öyle sanıyoruz ki, bu dörtlüklerden ilki asıl metindir; ötekiler buna göre uydurulmuş veya kulaktan ku-

lağa geçerken değişmiş bulunmaktadır. Metinler arasına 117, 118 ve 119 numara ile giren yukardaki dörtlüklerin alındığı koşmaları birleştirerek iki şiir haline getirmek de mümkündür. Bunun için, 118 numaralı şiirin dördüncü bölümünü çıkarmak ve 119 numaralı şiirin üçüncü ve dördüncü dörtlükleri yerine 117 numaralı şiirin birinci ve üçüncü dörtlüklerini koymak yetecektir. Bir ihtimalde, yazılan nazirelerin aslına bakılarak Karacaoğlan'a mal edilmiş olmasıdır.

Karacaoğlan'a isnat edilen şiirler, şimdiye kadar hiç bir süzgeçten geçirilmeden ve hiç bir karşılaştırma yapılmadan, olduğu gibi, yayınlanmıştır. Aslında, bunları karşılaştırmalı olarak ele alıp, orijinale en yakın metinleri bulmak ve bir ayıklama yapmak sanıldığı kadar kolay da değildir. Ama metinler arası ufak tefek aktarmalarla, hiç olmazsa varyantlar azaltılabilir.

Bu kitaba giren şiirlerin seçiminde, varyantlar azaltılmaya çalışılmış ve metinler arası ilk aktarma denemeleri yapılmıştır. Metinler arasına alınmayan şiirlerden bazan bir kaç kelime (76), bazan mısralar (77) alınarak benzerlerinde yerine konmuştur. Bir veya bir kaç şiirde rastlanan dörtlükler (78) ise, asıl metinde bırakılarak yanlışlıkla girdiği sanılan şiirden çıkarılmıştır. Ayrıca, bazı dörtlükler ait olduğu şiire eklenmiş (79), bazıları da yer değiştirmiştir (80). Sonuçta, bir çok şiir metin dışı bırakılmış ve başka ki-

---

(76) Bu kitap, 5, 21, 65, 72, 106, 115, 120, 136, 153, 168, 170, 171, 193, 257, 345 numaralı şiirlere bkz.
(77) Bu kitap 91, 158, 331, 357, 370 numaralı şiirlere bkz.
(78) Bu kitap, 92, 149, 163, 200, 293, 321, 358, 392 numaralı şiirlere bkz.
(79) Bu kitap, 38, 74, 216, 242, 358 numaralı şiirlere bkz.
(80) Bu kitap, 158, 162, 222, 252 numaralı şiirlere bkz.

taplarda tutulan yolun aksine, şiir sayısı azaltılarak 462'ye indirilmiştir. Yine de yapılanların yeterli oldu ğu söylenemez.

Varyantların ayıklanması sırasında bazı garip durumlarla karşılaşılmış; söz gelişi, bir kaç şiirde sadece son dörtlüklerin farklı olduğu görülmüştür. Öteki dörtlükleri kelimesi kelimesine aynı olan iki varyantta, acaba son dörtlükler hangi şartlar altında ve kimler tarafından değiştirilmiş olabilir? Bunu kestirmek kolay değildir. Çünkü, görülenin tam tersine, saz şairleri bazan çeşitli şiirleri aynı veya benzer dörtlüklerle bağlarlar. Bu yüzden, bir şairin aynı şiiri başka başka yerlerde çalıp söylerken sadece son dörtlüğü değiştirmiş olmasını, çok uzak bir ihtimal olarak görüyoruz. Karacaoğlan'a ait böyle bir şiirin iki ayrı kaynaktan alınan son dörtlükleri şöyledir:

Karac'oğlan der ki kaşları kara
Yüreğime urdun hançersiz yara
Çok varıp gelirsen olmaz her yere
Ya muhabbet kalkar ya bir hâl olur
● (Şiir nr. 314)

Karac'oğlan der ki bakalım yüze
Mevlâm hûb yaraşmış o benler yüze
Çokça heves etme kocamış kıza
Naz etmesin bilmez küsgen gül olur (81)

Görüldüğü gibi, dörtlüklerin son mısralarında kullanılan kafiye de aynıdır. Dolayısıyle, her ikisi de şiirin öteki dörtlükleriyle kolayca birleşebilmektedir. Bu örnekten de anlaşılıyor ki, Karacaoğlan şiirleri üzerinde

---

(81) Müjgân Cunbur, Karacaoğlan, Şiirler, s. 336, Ankara 1973

çok oynanmış ve ona isnat edilen bazı şiirlerin, gerçek sahipleri gibi ilk metinleri de bilinmez ve tanınmaz hale gelmiştir.

Bu güne kadar yapılan araştırma ve incelemelerde, Karacaoğlan'a ait olduğu ileri sürülen şiirler üzerinde gereği kadar durulmadığı bir gerçektir. Oysa, edebiyat tarihi bakımından doğru bir hükme varabilmek için, onun zamanı ve hayatı hakkındaki bilgiler kadar şiirlerini de bilmek ve tanımak zorundayız. Gönül ister ki, bundan sonraki çalışmaların ağırlık merkezinde bu konu yer alsın.

*
* *

Saz şairlerinin eserleri derlenirken koşmalar, türküler, destanlar, semâîler ve varsağılar genellikle ayrı bölümlerde yer alır. Ne var ki, bu ayırmanın pratik bir değeri yoktur. Ayrıca, bir araştırmacının türküleri arasına aldığı bir şiiri, öteki koşmalar veya destanlar arasına koymakta yahut buna benzer başka değişiklikler yüzünden, aranan şiirler kolayca bulunamamaktadır.

Bu kitaba alınan şiirler, hece sayısı esas tutularak iki bölümde toplanmıştır. Bunun sonucu olarak, on bir heceli şiirlerin toplandığı ilk bölümde, bazı istisnaların dışında koşma, türkü ve destanlar; sekiz heceli şiirlerin toplandığı ikinci bölümde ise, genellikle semâî ve varsağılar yer almıştır. Her iki bölüme alınan şiirler de divan tertibindeki geleneğe uygun olarak ilk dörtlüklerdeki son mısraların kafiyelerine göre alfabetik sıraya konulmuştur.

IV
KARACAOĞLAN SÖZLÜĞÜ

Dildeki tabiî gelişme sonucu bazı kelimeler zamanla eskir ve her eser yazılışından uzunca bir süre sonra, okunup anlaşılmak için sözlüğe ihtiyaç gösterir. Eserlerini, ne kadar sade ve ne kadar canlı halk diliyle meydana getirmiş olurlarsa olsunlar, bundan saz şairleri de kurtulamazlar. Hattâ, pek dar bölgelerin kelime ve deyimlerine, klâsik şairlerden daha fazla yer verdikleri için, bazı şiirleri çalınıp söylendikleri zamanda bile herkes tarafından rahatlıkla anlaşılamaz. Hele, bu şiirlere genel anlamlarından farklı olarak kullanılan sözler girerse, durum büsbütün değişir. Şüphesiz bu söylenenler, bir ölçüde Karacaoğlan'ın şiir dili için de geçerlidir ve kitabın sonuna eklenen sözlük böyle bir ihtiyaçtan doğmuştur.

Karacaoğlan'ın şiirleriyle ilgili bir sözlüğün hazırlanmasında ilk adımı, kırk yıl kadar önce İshak Refet Işıtman atmıştı (82). Genellikle, mahalli kelime ve de-

---

(82) İshak Refet, a. g. e., s. 61

yimlere ver veren sözlük, bugün de öneminden fazla bir şey kaybetmemiştir. Ne var ki, daha sonra yapılan araştırma ve incelemelerde, sözlük çalışmalarına gereken önemin verildiği söylenemez. Öyle sanıyoruz ki, bu konudaki faaliyetler aynı hızla ve birbirine bağlı olarak sürüp gelseydi, hem bazı yanlışlıklar önlenmiş hem de şimdiye kadar hayli yol alınmış olurdu. Biz, bu noktayı göz önünde tutarak yapılan çalışmaları birleştirmeye çalıştık. Ancak, bu konuda başlıbaşına bir araştırma ve etraflı incelemeye, hâlâ büyük ihtiyaç vardır.

Hazırlanan sözlüğe, yalnız başka kaynaklardan karşılığı bulunamayacak olanlar değil, söylenişi az çok değişmiş yabancı ve Türkçe kelimeler de alınmıştır. İlk bakışta, bunun gereksiz olduğu düşünülebilir. Fakat, Karacaoğlan'ın şiirlerindeki bu tür bozulmuş kelimeler topluca gözden geçirilince, bunlardaki halk katkısı ve payının daha iyi anlaşılacağı da bir gerçektir. Hattâ, durumu daha iyi yansıtmak üzere, alışılmış bazı kuralların dışına çıkılmış ve zaman zaman kelimelerin kökleri yerine takılı şekilleri alınmıştır. Böylece, Bir ölçüde şive özelliklerinin belirtilmesine de çalışılmıştır. Buna mukabil, karşılığı bulunmayan, bulunup da yeterli görülmeyen veya güven verici olmayan kelimelere sözlükte yer verilmemiştir.

Sayısı az da olsa, anlamı henüz çıkarılamayan kelimelere dikkati çeken bazı araştırmacılar, Karacaoğlan'ın vezin ve kafiye hatırı için kelime uydurduğunu öne sürmüşlerdir. Ancak, böyle bir iddiayı gerçeklerle bağdaştırmak hayli zordur. Çünkü, daha önce de söylediğimiz gibi, öz için şekli feda etmekten çekinmeyen bir şair, kolay kolay böyle bir yolu seçmez. Kaldı ki, bu tür kelimelerden bir kısmının karşılığı da bulunmuştur.

Karacaoğlan şiirlerinin tadına varmak, bunları gerçekten anlamak için, bazan kelime ve deyimlerin genel anlamları yetmez. Böyle durumlarda, Türkmen oymaklarının gelenek ve görenekleri ile güney ve orta Anadolu bölgelerinde rastlanan bazı kelime ve deyimlerin karşılıklarını bilmeye ihtiyaç vardır. Konuya açıklık getirmek üzere, bir kaç örnek gösterelim. Karacaoğlan'ın bazı koşmaları, aşağı yukarı şu mısralarla başlar:

Yaz gelip de beş'ayları doğunca
Boz bulanık akar kuru dereler (83)

Daha ilk okuyuşta, buradaki çelişkiyi farketmemek imkânsızdır. Çünkü, kuru dereler yaz aylarında değil, baharda boz bulanık akar. O halde, şair niçin böyle söylemiş? Sorunun cevabını Türkmen takviminde (84) buluyoruz. Bu takvimde mevsimlerin adları bildiğimizden farklıdır ve yaz için «yay», bahar karşılığı da «yaz» deyimi kullanılmaktadır. Yine bu takvime göre «yediye ayları, beşe ayları, üçe ayları ve bire ayları» vardır. Beşe ayları, vezin zoruyla şiirlerde «beş ayları» olup çıkmıştır, Nisan ve Mayıs aylarına tekabül ettiği sanılmaktadır. Böylece, yukardaki mısralar anlaşılır hale gelmekte ve çelişki ortadan kalkmaktadır.

Karacaoğlan'ın bir koşması da şu mısralarla sona erer:

Ömrüm sarayından üç kor döküldü
Devşirip kerpicin öremedim ben
(Şiir nr. 193)

Şair, bu sözlerle neyi anlatma istiyor acaba? «Kor» ve «döküldü» kelimelerinin bildiğimiz anlamlarına göre, bunu açıklamak mümkün değildir. O halde, söz

---

(83) Bu kitap, 199 ve 252 numaralı şiirlere bkz.
(84) Ali Rıza (Yalgın), a. g. e., s. 37 ve 40

konusu kelimelerin başka anlamları olup olmadığı araştırmalı, başka ihtimaller üzerinde durulmalıdır. Gerçekten, orta ve güney Anadolu'da taş ve kerpiç duvarların her bir sırasına «kor» denir. Binalar eskiyip yıkılmaya yüz tutunca da kerpiç ve taşlar birer ikişer düşmeye başlar. Birinci mısradaki «döküldü» kelimesi ile anlatılmak istenen şey de budur. Karacaoğlan'ın yaptığı benzetmeyi bu şartlar altında yorumlamak ise, pek kolaydır.

Karacaoğlan'ın şiirlerinde, bilinen anlamları dışında kullanılan kelimelerden birini de aşağıdaki mısralarda görüyoruz:

Varıp bir şitile hizmet edeyim
Dökülmüş yaprağın perin kalmamış
(Şiir nr. 327)

Şimdiye kadar hazırlanan sözlüklerde, yukarda geçen «per» kelimesine «kanat» anlamı verilmiştir. Gerçekten, Farsça'dan dilimize giren kelimenin genel anlamı da budur. Ancak, ikinci mısrada yer alan per, başka per'dir. Anadolu'nun bazı yerlerinde halk, bitkilerdeki ince ve yan köklere per veya pür adını takmıştır. Havuç yerine «pürçüklü» denmesi de, sanırız bu yüzdendir. Yukardaki beyit yorumlanırken, ilk mısrada geçen şitil veya sitilin fide olduğu da unutulmamak gerekir.

Şu bir kaç örnek bile, Karacaoğlan'a ait şiirlerin kolaylıkla okunup anlaşılması için, özel bir sözlüğe olan ihtiyacı açıkça göstermektedir. Buna karşılık, Karacaoğlan'la ilgili eserlerde sözlük çalışmalarına gereken ölçüde ağırlık verildiği söylenemez. Hazırlanan sözlüklerin, beraberinde bazı kaçınılmaz yanlışlıklar getirdiği de doğrudur. Ama, bunları tabiî karşılamak gerekir. Bu konuda yapılan çalışmalar ve atılan bütün adımlar saygıya layıktır.

KOŞMALAR
TÜRKÜLER
DESTANLAR

A

1.

Bir adamı hasmını utandıramaz
Elde külliyetli var olmayınca
Pervane şem'ini uyandıramaz
Başta sevda kalbde nâr olmayınca

Nice mertler durur mert ülkesinde
Adam heveslenir eğlenmesinde
Diyar-ı gurbetin çâr köşesinde
Eğleşilmez kisb ü kâr olmayınca

Karac'oğlan der ki sözün bilmişi
Tedbirle görülür dünyanın işi
Ne etsin n'eylesin âlemde kişi
Felek Mustafa'ya yâr olmayınca

2.

Dinleyin ağalar zamâne azgın
Yiğidin başında döner bin kuzgun
Tohumu almış da tarlası bozgun
Yiğit de ne desin day' olmayınca

Söylerim söylerim sözümden almaz
N'ideyim cahildir halimden bilmez
Bu dostluğun senin boyuna sürmez
Anadan atadan soy almayınca

Amana da deli gönül amana
Kalmadı iyi gün devr-i zamana
Cevheri de denk ettiler samana
Yük masnıtı bulmaz tay olmayınca

Karac'oğlan der ki yiğitler öğer
Açılmış meyvanın dalını eğer
Güzellik kıymatı bin altun değer
N'itmeli güzeli huy olmayınca

3.

Şunda bir yavruya meyil aldırdım
Alıp oynamalı sel kenarında
Giyinmiş kuşanmış türlü libası
İnce kemer bağlı bel kenarında

Yüzüne vurduğum sırmalı peçe
O yâre ettiğim emekler hiçe
Belki güzellerin kervanı geçe
Baççıyım beklerim yol kenarında

Sırma sandım kirpiğini kaşını
Delik deşik ettim sînem başını
Uzatır boynunu arar eşini
Bir tek suna gördüm göl kenarında

Karac'oğlan der ki salınıp gezme
Gören âşıkların bağrını ezme
Bal dudak üstünde altun hırızma
İnciden diş gördüm dil kenarında

Salını salını gel kız yanıma
Salınıp gelişin benzer hanıma
Sen ne diyon aşkın benim canıma
Del' ediyon öldürmüyon ne fayda

Döşüne vurmuşsun beyaz halıyı
Ahmak buldun söylediyon deliyi
Dilin ile doldurduğun doluyu
Elin ile doldurmuyon ne fayda

Beni görüp yönün öte dönersin
Bülbül gibi daldan dala konarsın
Sen de benden daha beter yanarsın
Utanıyon bildirmiyon ne fayda

Salını salını gel kız bostana
Saçın telin vermem Arabistan'a
Gün cemalin görem yazam destana
Sen kaşını kaldırmıyon ne fayda

Karac'oğlan der ki giyinip kuşan
Del' olurmuş senin sevdana düşen
Şu tombul memenden ver bana nişan
Del' ediyon öldürmüyon ne fayda

5.

Bir çift güzel gördüm yolda yolakta
Altun küpe şan veriyor kulakta
Yer yüzünde insan gökte melekte
Acep sevdiğimin eşi var m'ola

Sevdiğim oturmuş halılar dokur
Viran bahçelerde bülbüller şakır
Ne İstanbul koydum ne Diyarbakır
Acep sevdiğimin eşi var m'ola

Bana su içirdin yeşil kanyadan
Güzel seven murat alır dünyadan
Kayseri'den Karaman'dan Konya'dan
Acep sevdiğimin eşi var m'ola

Karac'oğlan **der ki düşürdüm od'a**
Dertli yürek dayanır mı bu derde
Güneşin doğup da battığı yerde
Acep sevdiğimin eşi var m'ola

6.

Çıktım seyr eyledim Niğde'yi, Bor'u
Acep gezsem mavi donlum var m'ola
Güzeller durağı Tokat, Engürü
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Hey geri de deli gönlüm hey geri
Adana, İlbeğli, Göksun, Tekir'i
Otuz iki sancak Diyarbekir'i
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Hasiri de deli gönül hasiri
Deryada dönüyor kıral yesiri
Halep, Trabulus, koca Mısır'ı
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Yeşil ördek yayılıyor çimende
Mehdi günü doğar âhır zamanda
Kürt'te Hindistanda, Çin'de, Yemen'de
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Yeşil ördek sulanıyor gölekte
Altun küpe şavk veriyor kulakta
Cennet-i âlâda, huri melekte
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Mecliste içerler demi kanyadan
Güzel seven murâd alır dünyadan
Kayseri'den, Karaman'dan, Konya'dan
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Hacı Bektaş Veli şeyhlerin piri
Konya'da yoklayın Molla Hünkâr'ı
İçel'den, Antep'ten, Gürün'den beri
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

Mardin'den de Karac'oğlan Mardin'den
Çeken bilir ayrılığın derdinden
Koçhisar'dan Hasandağ'ın ardından
Acep gezsem mavi donlum var m'ola

7.

Gene dumanlandı dağların başı
Acep yavrumun da ili kış m'ola
Küçücükten belâsını çektiğim
O da benim gibi gözü yaş m'ola

Naçar kaldım şu yavruyu öğmeden
Çözemedim ak göğsünü düğmeden
Emsem dudağını kimse duymadan
Erinde gecinde bana eş m'ola

Şu yerlerde benim yavrum bir gezer
Döküp ak gerdana zülfünü dizer
Çıkar yücelerde salınır gezer
Ceylan yavru güzellere baş m'ola

Karac'oğlan der ki bu böyle olmaz
O yârin ettiği yanına kalmaz
On ik'aydır bize selâmı gelmez
Yoksa imansızın bağrı taş m'ola

8.

Dinliyelim dağ başında figanı
Görelim ne demiş o Leylâ Leylâ
Uğra yâr yanına eyle selâmı
Daim ezberimiz bu Leylâ Leylâ

Felek çakmağını eyledi çengel
Ben yâre giderken bırakmaz engel
Ölürsem sevdiğim üstüme sen gel
Gözün yaşı ile yu Leylâ Leylâ

Felek çakmağını üstüme çaktı
Beni bir onulmaz derde bıraktı
Vücudum şehrini odlara yaktı
Yandım ateşine su Leylâ Leylâ

Karac'oğlan de ki sen de hemen ol
Hûblara karış da sen de tamam ol
Ben ölürsem cenazeme imam ol
Kıl kara zülfüne hû Leylâ Leylâ

9.

Esti seher yeli söküldü seller
Gidiyorum kömür gözlüm ağlama
Ağlamanın vakti geçti ne çare
Kemend atıp yollarımı bağlama

Yolunu yolumdan ayırdı Ganî
Gelin gurbet ile gönderin beni
Şu başım oldukça unutmam seni
Ben yârsızım deyi yanıp ağlama

Sana derim sana kaşı kemanım
Büküldü kametim geçti zamanım
Gidiyorum yedi benli ceranım
Yârim gitti deyi yürek dağlama

Karac'oğlan der ki yârim salınır
Bir ah çeksem yüce dağlar delinir
Yüreciğim bölük bölük bölünür
Yaş döküp de arkam sıra çağlama

10.

Kadir Mevlâm senden bir dileğim var
Muhannes kuluna muhtaç eyleme
Cennet-i âlâyı nasib et bana
Sırat köprüsünden yolum bağlama

Kapımıza kara deve çökünce
Fırtınası şol âlemi yıkınca
Cehenneme kul seçilip çıkınca
Kadir Mevlâm o kullardan eyleme

Kadir Mevlâm ateş atma özüme
Dünya malı görünmüyor gözüme
Kadir Mevlâm sen bak benim yüzüme
Cehennemin ateşiyle dağlama

Karac'oğlan hatâ çıkmaz dilimden
Kocadım da hayır gelmez elimden
Kadir Mevlâm asla geçmez kulundan
Deli gönül ah çekip de ağlama

11.

Dinle sana bir nasihat edeyim
Hatırdan gönülden geçici olma
Yiğidin başına bir iş gelince
Anı yâd illere açıcı olma

Mecliste ârif ol kelâmı dinle
El iki söylerse sen birin söyle
Elinden geldikçe sen iy'lik eyle
Hatıra dokunup yıkıcı olma

Dokunur hatıra kendisin bilmez
Asılzâdelerden hiç kemlik gelmez
Sen iy'lik et de o zâyi olmaz
Darılıp ta başa kakıcı olma

İl âriftir yoklar senin bendini
Dağıtırlar duzağını fendini
Alçaklarda otur gözet kendini
Katı yükseklerden uçucu olma

Murâdım nasihat bunda söylemek
Size lâyık olan onu dinlemek
Sev seni seveni zây'etme emek
Sevenin sözünden geçici olma

Karac'oğlan söyler sözün başarır
Aşkın deryasını boydan aşırır
Seni bir mecliste hacil düşürür
Kötülerle konup göçücü olma

12.

Medet medet âlemleri Yaradan
Yâri benden ben'îmandan ayırma
On sekiz bin âlemleri var eden
Yâri benden ben'îmandan ayırma

Bu güzelle anda ilet tenimi
Ol türâba arka eyle kendimi
Yâr ver de âleme ilet canımı
Yâri benden ben'îmandan ayırma

Bire benim ala gözlü meleğim
Sığa kolun kan bulaşır yeleğin
Gece gündüz budur senden dileğim
Yâri benden ben'îmandan ayırma

Karac'oğlan eydür döndü hezârım
Dilim eydür gussalarım yazarım
Kaldı yavruda da sâfi nazarım
Yâri benden ben'îmandan ayırma

13.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Var git hey vefâsız kul dedi bana
Cellâdın olurum kıyarım cana
Var bunu böylece bil dedi bana

Ufacık taşınan kule yapılmaz
Karanlık gecede yâre bakılmaz
Var git oğlan var git elim dokunmaz
İstersen öcünden öl dedi bana

Dere suyu gibi çağlayıp akma
Çevrilip çevrilip önüne bakma
Ben senin olurum kasâvet çekme
Yeter ağladığın gül dedi bana

Karac'oğlan der ki çağlar çağında
Arzumanım kaldı göğsü ağında
Akşam sularında yatsı sonunda
Gel de murâdını al dedi bana

14.

Şunda bir dilbere hâlım arz ettim
Nice bir ağlarsın gül dedi bana
Bugün cellâd oldum girerim kana
İnayetim yoktur bil dedi bana

Ulu sular gibi durulup akma
Her gördüğün güzele meyl'le bakma
Gerçek aşık isen var elim çekme
Ben seninim yârim bil dedi bana

Câhilin yanında kitab okunmaz
Göz görmeyince de gönül çekinmez
Şimden gerü sana faydam dokunmaz
Ölürsen yoluma öl dedi bana

Karac'oğlan eydür adı belliyem
Hüma kuşu gibi yeşil donluyam
Güzeller içinde ince belliyem
Ara da bir yavru bul dedi bana

15.

Seherden uğradım dostun köyüne
Hoş geldin sevdiğim in dedi bana
Tomurcuk memesin' verdi ağzıma
Yorgunsun sevdiğim em dedi bana

Benim yârim bana yalan söylemez
Söylerse de gıybetimi eylemez
İl yanında ikrarını söylemez
İlleri uyut ta gel dedi bana

Mestine de deli gönül mestine
Âşık olan gül gönderir dostuna
Telli marhamasın attı üstüme
Terlersen sevdiğim sil dedi bana

Karac'oğlan sırrın kime danışır
Siyah zülfü mah yüzüne kıvrışır
Ayrılanlar elbet bir gün kavuşur
Ağlama sevdiğim gül dedi bana

16.

Sevdiğim arzımı demek'çin sana
Bülbül söylediği dil gerek bana
Şu bağrım kül oldu hep yana yana
Onu söndürmeye sel gerek bana

Yandım yakıldım ben bu ateşlere
Vardım da takıldım ben bir neştere
Delindi ciğerim kapandım yere
Beni kaldıracak el gerek bana

Haldan anlar isen haldaş olalım
Anasız babasız kardaş olalım
Gurbet gezdi isen yoldaş olalım
Ucu yâr zülfünde yol gerek bana

Karac'oğlan eder Bayburt illeri
Esip esip bize gelir yellerin
Burmalanmış yâr yüzünün telleri
Ona bağlayacak gül gerek bana

17.

Kadir Mevlâm bir dileğim var sana
Kaldır dalgaların sel ver sen bana
Yüz elli keselik malım olsa da
Gönül eğleyecek yâr ver sen bana

Sürülerle ergeçlerin yayılsa
Dokuz yerde davullarım döğülse
Kol kol olsa atlılarım dağılsa
Yüz bin atlı ile yol ver sen bana

Beş yüz atım olsa lâhurî şallı
Gümüşten reşmeli kadife çullu
Mevlâm bana verse bir dudu dilli
Sarmaya bir ince bel ver sen bana

Karac'oğlan der ki gönlüm çilede
Yüz bin topun varsa eğer kalede
Yarın mahşer günü Cennet'âlâda
El atıp tutmaya dal ver sen bana

18.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Görünce aklımı verdim talana
Leylağı sümbülü hep bile yetmiş
Cennet kokuları vardır alana

Gök yüzünde meleklerin pîrisin
Yer yüzünde arıların balısın
Yeni açmış has bahçenin gülüsün
Kömür gözlüm kıymatını bilene

Selâm versem selâmımı alman mı
Ben seninim sen de benim olman mı
Al yanaktan bir bergüzar vermen mi
Seni deyi özleyip de gelene

Dinle dilber dinle sanadır sözüm
Dost yanında kıymatımız yok bizim
İnsâfa gel bir çift şeftali lâzım
Gece gündüz hayalinle gezene

Karac'oğlan der de yandım yaralı
Aşk elinden yüreciğim bereli
Ak gerdanda çifte benler sıralı
Kız ne diyon şu derdinden ölene

19.

Benden selâm söylen Aydın iline
Top kara zülüflü mayalarına
Bizim ilde çakır doğan olamaz
Şahan gerek bu sarp kayalarına

Yaz gününün seli böyle mi çağlar
Eşinden ayrılan ah çeker ağlar
Yıkılmış siyeçler bozulmuş bağlar
Bakan yok gönlümün yaralarına

Karac'oğlan der ki ben de sel olsam
Yârin bahçesinde esen yel olsam
Mevlâm destur verse bir top gül olsam
Sokulsam zülfünün aralarına

20.

Akça kızlar göç eyledi yurdundan
Koç yiğitler deli oldu derdinden
Gün öğle sonu da bel'in ardından
Saydım altı güzel indi pınara

Üçü uzun boylu kaşlarır süzer
Üçü orta boylu zülfünü düzer
Sanın akça ceran bir çölde gezer
San' kınalı keklik indi pınara

El atıp dericek Hatçe'nin gülü
Can için sarıcak Ayşe'nin beli
İkisi hempalı bir de döndeli
Emine'm çok içti kandı pınara

Karac'oğlan bunu böyle söyledi
İndi aşkın deryasını boyladı
Kızlar gitti diye pınar ağladı
Acıştım yüreğim yandı bu nâra

21.

Sarı çedik giymiş koncu kısarak
Gidiyor da birim birim basarak
Anası mayadır kızı beserek
Emirler'den bir kız indi pınara

Sarı çedik giymiş koncu dizinde
Arzumanım kaldı ala gözünde
Böyle güzel m'olur köylü kızında
Emirler'den bir kız indi pınara

Meles gömlek giymiş vücudu nazik
Kollarını sıkmış altun bilezik
Aşnası kötüdür ceylana yazık
Emirler'den bir kız indi pınara

Karac'oğlan der ki n'olup n'olmalı
Keten gömlek giymiş kolu sırmalı
Anasın öldürüp kızın almalı
Emirler'den bir kız indi pınara

22.

Sabahtan sabaha fakiler okur
Gonceler açılmış bülbüller şakır
İbrişim atmalı havlular dokur
Eymirli'den bir kız geldi pınara

İmreni imreni yaratmış ezel
İnce boylu usul boylu bir güzel
Salını salını yürekler ezer
Eymirli'den bir kız geldi pınara

Yürü güzel yürü işin onara
Gün değmiş de şavkı vurmuş pınara
Gün üstüne bir gün daha doğar a
Eymirli'den bir kız geldi pınara

Hey der Karac'oğlan öğdüğün öğer
Beş yüzü verirsen bin daha değer
Ay ile bahsetmiş gün ile doğar
Eymirli'den bir kız geldi pınara

23.

Kötü avratlara etmen emeği
Midem çekmez pişirdiği yemeği
Kazandan çıktı bir kıl yumağı
Alman köt' avradı hörü de olsa

Kötü avrat dersen cığıştan düşmez
Üfürür üfürür mancası pişmez
Bir at üste versen kimse değişmez
Alman köt' avradı hörü de olsa

Kaşını yıkmış da yüzün şişirir
Samranı samranı manca pişirir
Döşeyi yay deyin çulu devşirir
Alman köt' avradı hörü de olsa

Karac'oğlan eydür Mevlâ'm yaratır
Çocuğunu varır ele beletir
Kabını yumaz da ile yalatır
Alman köt' avradı hörü de olsa

24.

Kız da der ki ben bir emlek kuzuyum
Anamın babamın iki gözüyüm
Şu dağlarda Mahmud Beğ'in kızıyım
Yiğit ister koldan kola sarmaya

Oğlan der ki öğünme kız öğünme
O sözlerin geldi girdi beynime
Sıva kollarını dola boynuma
Yiğit meramından can kurtarmaya

Kız da der ki ben bir gözü karayım
Yiğidin başına gelen belâyım
Tunçtan yapılmış da koca sarayım
Sarraf ister kıymatımı bilmeye

Karac'oğlan der ki geldim kapına
Mail oldum cemaline yapına
Baban senin ne istiyor tapuna
Para ile geldim satın almaya

25.

Huri melek misin gökten mi indin
Ben melek görmedim senden ziyade
Eski sevdiğimden vazgeçtim ise
Yenile sevdiğim andan ziyade

Kara bağrım ezgin ne salınırsın
Cevahir pas tutmaz ne silinirsin
Baktıkça gözüme hoş görünürsün
Bu gün güzelliğin dünden ziyade

Dedi gitme gitme ben de varayım
Dedi gel yanıma kadan alayım
Güzel benlerine sarraf olayım
Saydım benlerini binden ziyade

Karac'oğlan der ki sözün iline
Çok bekledim yâr gelmedi yanıma
Bir canım var feda olsun yoluna
Daha ne istersin candan ziyade

26.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Çiçekler açılır gülden ziyade
Ben eski yârimden ayrı düşünce
Şimdi birin sevdim ondan ziyade

Bir kuşak kuşanmış saçağı dizde
Arzumanım kaldı böyle bir kızda
Yarısı gerdanda yarısı yüzde
Sayılmaz benleri binden ziyade

Selâm versen selâmını alırım
El bağlarım divanına dururum
Âkıbeti yâr yoluna ölürüm
Armağanım yoktur candan ziyade

Karac'oğlan der ki ne salınırsın
Cevahir pas tutar mı silinirsin
Ey kız gözüme huri görünürsün
Atan sevmez seni benden ziyade

27.

Dört kitapdan başlayalım elife
Bir isim yazılmış kuldan ziyade
İbrişim saçında eğmeli zülüf'
Sırmalar karışmış telden ziyade

Eğdirme kaşını bakmam yüzüne
Ben gibi ateşler düşsün özüne
Yemesem içmesem baksam yüzüne
Şekerden kaymaktan baldan ziyade

Kaşların göz ile eyliyor cengi
Söyleşir yavrular koç yiğit dengi
Çiçekte meyvada yoktur menendi
Lâleden kırmızı gülden ziyade

Âşık da âşığı zor ile yıkmaz
Ölse de âşığın hiç sırrı çıkmaz
Benim gönlüm olur olmaza akmaz
Akıttın gönlümü selden ziyade

Karac'oğlan der ki yurdun tazele
Gönül bir çift şahin konmuş gazele
Çirkin bana kurban ben de güzele
Can sever güzeli maldan ziyade

28.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Ben güzel görmedim senden ziyade
Bilmem huri misin gökten mi indin
Bu gün güzelliğin dünden ziyade

Merhametin çoktur beni karıma
Beni görüp mâh yüzünü bürüme
Çıkıp iller ile gezip yürüme
Seni seven yoktur benden ziyade

Doğar aylar gibi doğar görünür
Kırmızılar giyip çıkar salınır
Ah ettikçe kara bağrım delinir
Sayılmaz benlerin binden ziyade

Karac'oğlan eder bu sözüm çoktur
Âlemi seyrettim emsalin yoktur
Sineme vurduğun temrenle oktur
Dahi cürüm var mı bundan ziyade

29.

Kız senin göğsüne süllem dayarım
Dayarım da gül memenden emerim
Seherde üstüne köprü kurarım
Geçerim Tuna'nın seli isen de

Oğlan senin şörün duyar küserim
Küserim de zülüfüme asarım
Küffar kalesinden yeğdir hisarım
Varmam şimden geri beğ oğl' isen de

Kız ben senin kalelerin yıkarım
Taş toprağın bir araya katarım
Bin yıllık ömrümü sende sınarım
Bozarım bin yıllık koru isen de

Oğlan ne çok düştün benim sılama
Küçücüksün dayanaman belâma
Sırrımı vermezem halka âleme
Gel sarılıp yatalım del' isen de

Karac'oğlan der ki bizim beğimiz
Kıcılı boranlı soğuk dağımız
Ökçeni yokladım ökçen yoğ imiş
Almam şimden geri huri isen de

30.

Küstürdüm güzeli güldüremedim
Küsme güzellerin şahı isen de
İndiririm güzel seni havadan
Bir gözleri kanlı üveyk isen de

Kız da der ki bu sözünü tutmazam
Senin de meyline meyil katmazam
Zülfümden bir teli kokulatmazam
Allahın sevgili kulu isen de

Ala bulut gibi göğe ağarım
Sulu sepken gibi yere yağarım
Olanca ömrümü sana sunarım
Kız seni boşarım âhu isen de

Kız da der ki bu sözüne küserim
Zülfüm teli ile seni asarım
Tuna'nın kalesi benim hisarım
Gelemen üstüme Ali isen de

Oğlan der ki kız kaleni yıkarım
Taşın, toprağını suya dökerim
Yüksekten üstüne köprü kurarım
Geçerim Tuna'nın seli isen de

Ta ezelden çalınmışsın kaleme
Küçücüksün dayanaman belâma
Sırrımı vermezem ele, âleme
Gel sarılak oğlan deli isen de

Ne imiş de Karac'oğlan ne imiş
Gönül havalandı karlı dağ imiş
Kız seni sınadım ökçen yoğ imiş
Sarmam seni güzel hüri isen de

31.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Söyle güzellerin mâhı isen de
İndirirler seni yüksek havadan
Gözleri dumanlı kuğu isen de

Oğlan senin bu sözüne küserim
Alırım zülfüm teline asarım
Küffar kalesinde ben de hisarım
Gelemen üstüme Ali isen de

Gürzünen vurur kız kalen yıkarım
Yıkarım da kemiklerin sökerim
Üstüne de yüksek köprü yaparım
Geçerim Tuna'nın seli isen de

Oğlan seni babam duyar öldürür
Beğden evvel padişaha bildirir
En sonunda yapracığ'nı soldurur
Mevlâ'nın sevgili kulu isen de

Binerim atıma ben de aşarım
Aşarım da karlı dağlar eşerim
Ahdım olsun seni alır boşarım
On iki padişah kızı isen de

Oğlan seni çaldırmışım kaleme
Dayanaman firkatime belâma
Rüsvay etme beni halka âleme
Sar'lalım gel oğlan deli isen de

Karac'oğlan der ki nasıl beğ imiş
Üst yanımız karlı karlı dağ imiş
Yokladım öteni öten yoğ imiş
Kız alamam seni huri isende

32.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Kokuya benzettim güller içinde
İnceciktir belin hilâldir kaşın
Selviye benzettim dallar içinde

Benim dostum gelişinden bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
Güzel seven yiğitler de bellidir
Melil mahzun gezer iller içinde

Karşımızdan gelen aceb yâr m'ola
Benim gibi yaralanmış zâr m'ola
Benim sevdiceğim güzel var m'ola
Hakkın yarattığı kullar içinde

Karac'oğlan söyler biz de varalım
kelpler rakip olmuş biz de görelim
Halin hatırını anın soralım
Götürüp giderler sallar içinde

33.

Şunda bir güzelin salınışını
Selviye benzettim dallar içinde
Irmak kenarında derya yüzünde
Kuğuya benzettim göller içinde

Yürü güzel yürü yolun basmazlar
Söyledip te şirin dilin kesmezler
Güzel sevmiş deyi çekip asmazlar
Koy ben de söylemem diller içinde

Benim yârim gelişinden bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
Eşinden ayrılan neden bellidir
Gezer melil melil iller içinde

Alına da deli gönül alına
Ciğerciğim aşk od'una deline
İller atlas giye çıkıp salına
Ko ben de yatayım şallar içinde

Karac'oğlan der ki işim zâr m'ola
Âşk kemendi boynumuza dar m'ola
Acep yârim gibi güzel var m'ola
Hakkın yarattığı kullar içinde

34.

Kömür gözlüm ben bu yerden gidersem
Gülen oynan yâran ile eş ile
Aralıkta kem haberin duyarsam
Delen bu sinemi kara taş ile

Hey ağalar ben bir hata işledim
Gamı koydum kasavete başladım
Alma diye al yanağı dişledim
İncitmişim dökülesi diş ile

Ememedim leblerinden yârimi
Kim ağlatmış benim nazlı yavrımı
.....
Kan doldurmuş gözlerini yaş ile

Karac'oğlan bu sevdâya doyamam
Ak gerdanda çifte benler sayamam
Can tatlıdır tatlı cana kıyamam
Meğer ağu yedireler aş ile

35.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Gel bizim elleri gez kerem eyle
Nice kulların var gezer kalemle
Al beni deftere yaz kerem eyle

Iraktır yolların dolandım geldim
Tatlıdır dillerin eğlendim kaldım
Babalın boynuma işte ben öldüm
Mezarım göğsüne kaz kerem eyle

Karac'oğlan der ki bir mâni söyle
Ezelden kalmıştır bu kanun böyle
Edicek bir iy'lik vakt iken eyle
Çağın geçer aman kız kerem eyle

36.

Kısmet olur ben bu ilden gidersem
Yüce dağlar yol görünür gözüme
Dostum çıkmış evlerinden beriye
Top zülüfler tel görünür gözüme

Sana derim sana şol koca düldül
Çekildi seyilden yaylaya bülbül
O kızın bahçesi menekşe sünbül
Kız koynunda gül görünür gözüme

Kısmet olur ben oraya varırsam
Nergis verir gül ü reyhan alırsam
Rast gelip te bir tenhada bulursam
Al yanaklar bal görünür gözüme

Karac'oğlan der ki hâlim sorulmaz
Bahanesiz dost köyüne varılmaz
Bin dahi yaşasam çâre bulunmaz
Ruh çıkarsa sal görünür gözüme

37.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Ala gözlerine sürmeler çekmiş
Taramış zülfünü dökmüş bir yana
Salıvermiş ince belin üstüne

Bir hoş bir hoş durur eda naz gibi
Arkasında saçı tel tel saz gibi
Has bahçe içinde top nerkis gibi
Karalar mı giydin al'ın üstüne

Elma elma yanakları al gibi
Boyu uzar gider selvi dal gibi
Seherde açılan gonca gül gibi
Sandım kan damlamış karın üstüne

Çıka çıka çıktım yoluna vardım
Verdiği çevreyi koluma sardım
Uğrunda ölümü gözüme aldım
Divanına durdum yolun üstüne

Çekiverdim gücün gücün içine
Al karanfil takmış sünbül saçına
Ömrümü koymuşum ferman bacına
Yârim sultan olmuş il'in üstüne

38.

Seherde uğradım bir âdil hâna
Dostum sultan olmuş ilin üstüne
Cemalini gördüm oldum divane
Selâmına durdum yolun üstüne

Seherden uğradım ben de bir gence
Usuldur boyları belleri ince
Döküvermiş mor beliği kolunca
Sarılaydım ince belin üstüne

Ak imiş gerdanın beyazdır kardan
Alnın gevherdenmiş cemalin nurdan
Dişin sedefdenmiş dudağın dürden
Lebin kaymak çalar balın üstüne

Bir kulun yok Karac'oğlan kadar
Hüsnünün zekâtı borcunu öder
Kız bakışın beni divane eder
Sırmalar giymişsin alın üstüne

39.

Kalktı deli gönül sürdü yürüdü
Gel oldu gidelim bizim illere
Göz yaşlarım yer yüzünü bürüdü
Sel oldu gidelim bizim illere

Göz yaşlarım yer yüzüne saçıldı
Bahar oldu yaylâ yolu açıldı
Yel esti de karın bendi seçildi
Yol oldu gidelim bizim illere

Kavim kardaş bir araya derildi
Güzel dilber oldum diye yerindi
Kitaba baktım ki yollar göründü
Gel oldu gidelim bizim illere

Şahı sensin dilberlerin emesi
Gözüme görünmez dünya varısı
Şimdi bizim ilin kara çalısı
Gül oldu gidelim bizim illere

Karac'oğlan eder gelir yazları
Kuzum kime eden sen bu nazları
Ananın atanın kötü sözleri
Bal oldu gidelim bizim illere

40.

Kadir Mevlâm seni öğmüş yaratmış
Çiçekler içinde birdir menevşe
Bitersin güllerin hârı içinde
Korkarım yüzüne batar menevşe

Yaz gelir de heveslenir bitersin
Güz gelince başın alır gidersin
Yavru niçin boynun eğri tutarsın
Senin derdin benden beter menevşe

Senin meskenindir kayalar sengi
Kokusu menevşe güldür irengi
Aradım dünyayı bulunmaz dengi
Güzel yatağında biter menevşe

Bakmaz mısın Karac'oğlan halına
Garip bülbül konmuş gülün dalına
Kadrin bilmeyenler alır eline
Onun için eğri biter menevşe

41.

Ala gözlüm yıktın benim evimi
Eğlen şu diyarda kal diye diye
Viran ettin bahçem ile bağımı
Tomurcuk güllerim al diye diye

İnsanoğlu kurtulmuyor kazadan
Yaralılar nasıl durur sızıdan
Akça ceran kurtulmuş ta tazıdan
Kaldırmış başını çöl diye diye

Seher zamanında uğradım sana
Görünce gül yüzlüm kaldım ben tana
Gafilken bir dolu sundun sen bana
İçirdin ağuyu bal diye diye

Karac'oğlan der ki n'eyleyip n'etmek
Bir fikrim var şu sılayı terketmek
Yıkıl git diyorsun kolay mı gitmek
Sen getirdin beni gel diye diye

42.

Bitti m'ola Şam ilinin hurması
Gitti m'ola ala gözün sürmesi
Hama'nın Humus'un telli turnası
Turna yârin selâm saldı gel diye

Bitti m'ola Şam ilinin gülleri
Aştı m'ola siyecinden dalları
Şu sefil Yakub'un şirin dillerin
Turna yârin selâm saldı gel diye

Bir ağaçta biter kırk yanal alma
Birinden gayriye elini salma
Irak, yakın diye, eğlenip kalma
Turna yârin selâm saldı gel diye

Âşina da Karac'oğlan âşina
Yeni girmiş on üç on dört yaşına
Irak değil ak pınarın başına
Turna yârin selâm saldı gel diye

43.

Kadir Mevlâm budur senden dileğim
Kondur beni mor sünbüllü koruya
Alırsan da ikimizi birden al
Koyma beni nazlı yârdan geriye

İkimiz de okuyalım, yazalım
Yükümüzü tenhalara çezelim
Bu yıllık ta melil mahzun gezelim
Ara yerde engeller de fariya

Arap atı olan iştahlı biner
Aşireti olan yaylağa konar
Aşnası olan da yolları dener
Belki sevdiceğim döner geriye

Fânisin de Karac'oğlan fânisin
Ne huri ne melek belki perisin
Alvan alvan güllü yeşil korusun
Dilerim Allah'tan bahçen kuruya

44.

Dağlar geçit verin konup geçeyim
Bir daha bu ile gelmeyesiye
Bağrıma hançerin salan illeri
Bir daha dönüp de görmeyesiye

İller göçüp geçti bense göçmedim
Yâr elinden dolu bâde içmedim
Kız bana gücenmiş kusur işledim
Hesâbın us yetip vermeyesiye

Kavlim doğru benim demedim yalan
Garip candan geri nem var ki kalan
Bir avuç topraktır gözüme dolan
Murâda yeltenip ermeyesiye

Dönem dolaşam ben gurbet illeri
Saçıma doladım ben ak telleri
Dostun bahçesinde açan gülleri
Bir sabah yâr gelip dermeyesiye

Karac'oğlan eder sen de ben gibi
İkimiz de bir tepede gün gibi
Yâr eline kına yakmış kan gibi
Boyasın yâreme sürmeyesiye

45.

Yârda insaf yoktur bende yok derman
Yazık ki işlerim Allah'a kaldı
Kaşları katlime yazıyor ferman
Kanlı kirpikleri kalbime daldı

Gözleri gönlüme zehir atıyor
Zülüfü süngüdür cana batıyor
Şehit mezarında gönlüm yatıyor
Sevda kılıcını boynuma çaldı

Aman Karac'oğlan aman bunaldın
Âşkın çöllerinde şaşırdın kaldın
Bir püsküllü derdi başına aldın
Bu azgın dert beni gurbete saldı

46.

Ilgıt ılgıt esen seher yelleri
Sevdiğim dağların salında kaldı
Bir yanı lâle de bir yanı sünbül
Gönül mürüvvetsiz gelinde kaldı

Gelip oturalım edepli utlu
İkimiz arası pek muhabbetli
Sırmalı tellerden altun savatlı
Kemer kuşak kızın belinde kaldı

Gel sevdiğim sığınalım Subhan'a
Yavru şahan derler avın kapana
Meze olsun al yanaktan öpene
Âh ü zârım tatlı dilinde kaldı

Gelindi her Karac'oğlan gelindi
Kara bağrım delik delik delindi
Ciğer paralandı iki bölündü
Bir bölüğü kızın elinde kaldı

47.

Âciz kaldım şu gönlümün elinden
Benim gitmediğim yollar mı kaldı
Cevr idi ki yüz döndürüp serime
Başıma gelmedik haller mi kaldı

Taşkın sular gibi akıp çağlarım
Didârın görüben gönül eğlerim
Dünyaya geleli her dem ağlarım
Çeşmim karışmadık seller mi kaldı

Alları çıkarıp karalar geyip
Sen varıp illerin sözüne uyup
Bir gün ben kendime kıyarım deyip
Urgan atmadığım dallar mı kaldı

Karac'oğlan eydür dost bizim iller
Biter menevşesi dermeli güller
Dinledim hep bizi söyleşir iller
Benim düşmediğim diller mi kaldı

48.

Terkedeyim seni hey kaşı keman
Vefâsı olmayan yârda nem kaldı
Hiç mi yok sevdiğim göğsünde iman
Beni mecnun eden yârda nem kaldı

Felek benden beter etsin halini
Ben ölürsem yadlar sarsın belini
Garib bülbül güle versin meylini
Figanım artıran yârda nem kaldı

Akar gözüm yaşı bir dem silinmez
Ko başım sağ olsun yâr mı bulunmaz
O yârın yanında kadrim bilinmez
Kadrimi bilmeyen yârda nem kaldı

Karac'oğlan der ki severim candan
Can esirgemezdim cananım senden
İşittim sevdiğim vazgeçmiş benden
Giderim gurbete daha nem kaldı

49.

Gelin der ki ben yaylaya göçeyim
Pınarlardan soğuk sular içeyim
Yâre karşı ak göğsümü açayım
Aç göğsünü yâr gayrı sen açındı

Gelinin yüzünde ipek duvaklar
Hani adadığın bunca adaklar
Sultanî kiraza benzer dudaklar
Kirazlar da yetişmiş devşirindi

Evinin önünde yürüdüm yoldan
Doğrulup baktım da âr ettim ilden
Yanakları farksız kırmızı gülden
Kırmızı goncam gayrı açılındı

İnip gider şu bahçenin düzüne
Halka halka sürme çekmiş gözüne
Gelin oldum deyi bakmaz yüzüme
Yüzünü bari tenhada açındı

Havalandı gönül yüksekten uçtu
Sevdiğim görüp de kaynadı coştu
Merhamet sahibi gerdanın açtı
Sıçradı canım da tenim alındı

Her adam ne bilir âşkın halinden
Bülbül vazgeçer mi gonca gülünden
Şeker şerbet damlar tatlı dilinden
Geçti dilber şu yolları dolandı

Yiğit eğlencesi güzelin genci
Cefayı çok eder dilberin dinci
Selvidir boyu da dişleri inci
Abdal oldu yine gönlüm delindi

Karac'oğlan halimi kimse bilmez
Her güzel de öğmeye lâyık olmaz
Bu yalan dünyadır ki giden gelmez
Hep gidenler şu toprağa belendi

50.

Altın kafes idi benim durağım
Dost elinden yaralandı yüreğim
Evvel yakın idim şimdi ırağım
Felek beni nazlı yârdan ayırdı

Dostumun yaylası çayır çimendi
Şol şirin dillerden ikrarın verdi
Yeminler eder de ayrılmam derdi
Felek beni nazlı yârdan ayırdı

Kumaş olsam arşın arşın yırtılsam
Köle olsam çarşılarda satılsam
Vâdem yetmedi ki ölsem kurtulsam
Felek beni nazlı yârdan ayırdı

Karac'oğlan der de yanıp alışsam
Akıp giden şu sulara karışsam
Yok, başına gelmiş varıp danışsam
Felek beni nazlı yârdan ayırdı

51.

Yiğidin iy'sini neden bileyim
Yüzü güleç kendi yaman olmalı
Kasâvet serine çöktüğü zaman
Gönlünün gamını alan olmalı

Benim sözüm yiğit olan yiğide
Yiğit olan muntazırdır öğüde
Ben yiğit isterim fırka dağıda
Yiğidin başında duman olmalı

Yiğit olan yiğit kurt gibi bakar
Düşmanı görünce ayağa kalkar
Kapar mızrağını meydana çıkar
Yiğidin ardında duran olmalı

Sâfi güzel olan şol bazı kötü
Yiğidin densizi iy' olmaz zâti
Gayet durgun ister silâhı atı
Yiğit el çekmeyip viran olmalı

Karac'oğlan der ki çile çekilmez
Hozan tarlalara sünbül ekilmez
Sak yabancı ile başa çıkılmaz
İçinden sıdk ile yanan olmalı

52.

Bir yiğit te bir güzeli severse
Emrettiği yere hemen gelmeli
Ardına düşmeyle güzel sevilmez
Güzelleri koşup koşup bulmalı

Zehirdir kötünün ekmeği yenmez
Mert olan erkeğin ışığı sönmez
Bir güzel seversen sözünden dönmez
Sevdiğinin halinden de bilmeli

Dolandım dağları borlara düştüm
Kız senin derdinden odlara düştüm
Çaresi bulunmaz dertlere düştüm
Dostunun derdin ortak olmalı

Karac'oğlan der ki n'olup n'olmadan
Dost ağlayıp düşman bize gülmeden
Biri ölüp biri iş kalmadan
Ölecekse ikisi de ölmeli

53.

Bir gülceğiz istedim de vermedi
Çocuk kadar hatırımı görmedi
Bilmem garib sandı yoksa bilmedi
Kalsın sana top zülüfü burmalı

Evinizin önü çevre ağıl mı
Bu bahalık güzellikten değil mi
Gülün kökü bahçenizde değil mi
Kalsın sana top zülüfü burmalı

Evinizin önü çevre kuyu mu
Bu bahalık güzellerin soyu mu
Gülü verdiceğin benden iyi mi
kalkıp gidip o yâri bir görmeli

Evlerinin önü kerpiç aralık
Yine akşam oldu çöktü karalık
Biz de aldık ondan beş on paralık
Top top edip güzellere vermeli

Has derdin le Karac'oğlan has derdin
Aramızda acı poyraz estirdin
Bir gül için ben garibi küstürdün
Eni sonu can cana sarmalı

54.

Ilgıt ılgıt esen garbînin yeli
Şol Gâvur Dağının başı duman mı
Deli gönlüm ne kaynayıp coşarsın
Yoksa bu gün gelirdiğin zaman mı

Benim dostum karşınızdan geliyor
Yenisi de eskisine gülüyor
Kitabın sözleri bakın çıkıyor
Asır m'azdı yoksa ahır zaman mı

Karac'oğlan der ki girdim düşüne
Tor balaban oynadırdım kuşuna
Alışkan tüfekle dağlar başına
Ezrâilden özge kula aman mı

55.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Eğlenin de bizim ilde kalın mı
Senin ile canı cana değişsek
Kömür gözlüm benden üste alın mı

Biz de usandık da yiyip içmeden
Gayet havalanıp yüksek uçmadan
Cana müşter' oldun ağız açmadan
Olan bir şey desem kail olun mu

Âşk elinden bu dertlere komasan
İl elinden şeker şerbet yemesen
Bana dok'nur sözü bulup demesen
Aceb kömür gözlüm çatlan ölün mü

Karac'oğlan der ki yerli yerinde
Ben de güzel sevdim kendi hâlimce
Yaralanıp yâr elinden ölünce
Ağlayarak mezarıma gelin mi

56.

Evvel bahar yaz ayları çatıldı
Paralandı bulut göğe atıldı
Akan sular kar buz oldu tutuldu
Dalgalanıp göller ağlamasın mı

Yaz gelir de yazı yaban yurt olur
Her yerde de bir alıcı kurt olur
On beşinde kızlar gonca gül olur
Vakti geçen güller ağlamasın mı

Hey der Karac'oğlan bahar erişti
Meyvasın dermeden gazelin düştü
Yüklendi barhanam kervanım göçtü
Tozu kalkan yollar ağlamasın mı

57.

Yeryüzünün damarları durulur
Gökyüzünün yıldızları derilir
Semanın arşına direk verilir
Dur bakalım canım göğler kalır mı

Ay ile günün doğduğun, bilirler
Bir karanlık yerde sual verirler
O ağızsız dilsiz yatan ölüler
Dur bakalım canım göğler kalır mı

Güneş ilk akşamdan doğar dolanır
Tövbe kapılar' o zaman kapanır
Hallac' Mansur payın alır salınır
Dur bakalım canım dağlar kalır mı

Cennet cehennemi yoktur diyenler
İl hakkını alıp haksız yiyenler
Al yeşil konaktan hük'm eyleyenler
Dur bakalım canım beğler kalır mı

Karac'oğlan her cefayı biliyor
Sualciler yedi yerde soruyor
Yetmiş ik' millet bir ar'ya geliyor
Dur bakalım canım dağlar kalır mı

58.

Bir gül gayet ile güzel olunca
Ak gerdanda benler sıralanır mı
Hiç aklın yok ise kâmile danış
Bir güzel göğsünden yaralanır mı

Ak sayalar giyip karşımda durma
Çok yalan söyleyip yüzüme gülme
Sevdiğim sinende kırmızı alma
Acep elim sunsam berelenir mi

Güzeller içinde sen gibi yavru
Sevdiğim küçüksün var daha büyü
Eğlim eğlim olmuş kaşların yayı
Belki ezme çalsam turalanır mı

Kısmatın var ise gelir Yemen'den
Kısmatın yoğ ise ne gelir elden
Hüccettim kadıdan beratım senden
Hiç yazılan yazı karalanır mı

Karac'oğlan der ki yâr olmayınca
Hakk'ın divanına durulmayınca
Varıp ince bele sarılmayınca
Seninle davamız aralanır mı

59.

Behey kırlangıç nereden gelirsin
Hani şimdi n'ittin Hind ü Yemen'i
Ötme garip bülbül ben de garibim
Sen de bilir misin âhir zamanı

Altı aylık yoldan beri gelmişsin
Aramış yavruyu burda bulmuşsun
Dünyanın fâni olduğun' bilmişsin
Ev yaparsın çamurlayıp samanı

Beytullah'ı yapan İbrahim Halil
Kadir Mevlâm beni eyleme melil
Hakk'ın birliğine o da bir delil
Sen de bilir misin vakt ü zamanı

Karac'oğlan der ki nic'olur hâlim
Gün geçtikçe artmaktadır vebâlim
Az yaşa uz yaşa âhırı ölüm
Âhirete karşı götür imânı

60.

Afşar beğlerinde gördüm bir güzel
Kozan Ovası'ndan çeker göçünü
Kadir Mevlâm öğmüş kendin yaratmış
Sırma ile karıştırmış saçını

Göremedim altınundan tuncundan
Öpemedim dudağının ucundan
Gözlerin sevdiğim senin suçundan
Üç beş sene bekleyeyim Haçın'ı

Sabahleyin kalkar kendini öğer
Altun saç yanağın topuğun döğer
Sade kaşlariyle gözleri değer
Acem ülkesinin taht ü tacını

Karac'oğlan der ki oynadım güldüm
Muhabbet ne imiş ey nice bildim
Sultan Pazarı'nda mîrîden aldım
Üç beş sene güzellerin bacını

61.

Bir kız ile bir gelinin bahsi var
İkisinin cüda düşmüş arası
Kadir Mevlâm hub yaratmış onları
Hilâl hilâl kaşlarının arası

Kız da der ki al çiçeğin moruyum
Yiğitlerin bedestende nuruyum
El değmedik bir danecik arıyım
Peteklerim mühürlüdür bal ile

Gelin der ki yaylaları yaylarsın
Çıkar yükseklere seyran eylersin
Kuzum kız sen niçin yalan söylersin
El değmemiş arıda bal olur mu

Almanın iyisin yüke tutarlar
Çürük çarığın yabana atarlar
Kız ile gelini bir mi tutarlar
Yorma gelin yorma oğlan benimdir

Gelin der ki kalk gidelim pazara
Uğradalım usul boyu nazara
Beş on türlü meyva gelir pazara
Yetkini m'alırlar yoksa hamı mı

Kız da der ki sarı yıldız doğma mı
Doğup doğup orta yere gelmemi
Bir gecem de bin geceyi değme mi
Yorma gelin yorma oğlan benimdir

Gelin der ki allı pullu başım var
Ak alın altında hilâl kaşım var
Hey kız senin bir gecelik işin var
İkincisi sen de bana dönersin

Karac'oğlan ben bu düşü yoramam
Amel defterimi tutup düremem
Gelin iyi kıza kötü diyemem
İkiniz de benimsiniz sevdiğim

62.

Çıktım yücesine seyran eyledim
İnip aşkın deryasını boyladım
Şu cahil gönlümü sende eyledim
Yatalım sevdiğim gel bazı bazı

Küçükten beri sen benimsin derdin
Şu cahil gönlünü eylerim derdin
Arar tenhalarda söylerim derdin
Yatalım sevdiğim gel bazı bazı

Terk etmişim vatanımı yurdumu
Gecelerde yitirmişim uykumu
Bir zaman göremem usul boyunu
Yatalım sevdiğim gel bazı bazı

Karac'oğlan bunu böyle söyledi
İnip aşkın deryasını boyladı
Şu cahil gönlünü sende eyledi
Yatalım sevdiğim gel bazı bazı

63.

Salını salını giden bir güzel
Sana arz edeyim hallarımızı
Eğer güzel benim sözüm tutarsan
Geri döndürelim yollarımızı

Oğlan sen kendini ileri atma
Gizli sırlarını yadlara satma
Bilip bilmediğin her yere gitme
Yabancı deremez güllerimizi

Salını salını geri gelirsin
Aklımı başımdan alıp dursun
Kahraman yiğide hayran olursun
Bir kere göreydin illerimizi

Oğlan sen de m'oldu yüze gülücü
Senin sözün ciğerimi delici
Ben gök ördek olam sen bir alıcı
Dokunsan alaman tellerimizi

Karac'oğlan der ki kendimiz nerde
Âh ü zârım kaldı şöyle bir kızda
Âşıklar söylüyor söz ağzımızda
Yaradan söyletir dillerimizi

64.

Bâd-ı saba selâm eyle o yâre
Pek göresim geldi illerimizi
Gönül arzu çeker ama ne çâre
N'ideyim tutan var yollarımızı

Acem şâhı bize nâme gönderdi
Gam leşkerin üstümüze dönderdi
Zalim felek bizi yaktı yandırdı
Savurdu havaya küllerimizi

Yüküm gamdır gam alırım satarım
Pervaneler gibi yanar tüterim
Kıyamette yakasını tutarım
Vermesin hoyrata güllerimizi

Karac'oğlan der ki gümanım yoktur
Gayri rakiblere amanım yoktur
Sılaya varmaya dermanım yoktur
Nazlım beklemesin yollarımızı

65.

Bir çift bülbül geldi kondu çimene
Başı yeşil ayakları kırmızı
Bal akıyor lisanından lebinden
Al yanaklar alma gibi kırmızı

Benim yârim hem sultandır hem han'dır
Malım yoksa tatlı cânım kurbandır
İnci değil sedef değil mercandır
Ak kolunda kol bağısı kırmızı

Bahçemize üç gül diktim biterse
Şakıyıp dalında bülbül öterse
Benim vâdem senden evvel yeterse
Mezarıma çift taş dikin kırmızı

Üç yıl oldu şu dağları aşalı
Beş yıl oldu kız sevdana düşeli
Kalk gidelim bizim oda döşeli
Döşemesi baştan başa kırmızı

Karac'oğlan der ki otur yanıma
Sana gelen kaza tatlı canıma
Beni öldür bas ellerin kanıma
Desinler ki on parmağı kırmızı

66.

İ Yüce dağ başında duran güzeller
Ne parlaşırsınız kar gibi gibi
Sizin sevdanıza düştüm düşeli
Yanıyor yüreğim kor gibi gibi

Ak eline al kınalar yakarsın
Mor beliği koluncuna dökersin
Kaş altından melil melil bakarsın
Azıcık da gönlün var gibi gibi

Bülbülün figanı şol gonca güle
Sîneme vurdular bir azgın yara
Çaldım tırnağımı getirdim ele
Çekinme sevdiğim tor gibi gibi

Her gelip geçeni âşık sanırsın
Âşık olsan ateşime yanarsın
Her ne dersem yüzün öte dönersin
Bir başka sevdiğin var gibi gibi

Karac'oğlan der ki ya ben n'ederim
İkrar verdim ikrarımı güderim
Sabah bir gün burda kalmaz giderim
Gel gitme sevdiğim der gibi gibi

67.

Okur derler bir güzele uğradım
Siyah zülfü mâh yüzünde gül gibi
Boyu kısa amma kendi münasip
Uzar gider bir şıvgacık dal gibi

Giydireyim yeşil ile al ile
Besleyeyim kaymak ile bal ile
Anan bana versin şunca mal ile
Kokulayım bir tomurcuk gül gibi

Kalem aldın kaşın gözün çatmaya
Hicab ettim adın sual etmeye
Seni satan çok bahaya satmaya
Bakıp durur yüz altunluk mal gibi

Hazere de Karac'oğlan hazere
Bir merhem yap yarelerim tazele
Bir saray yaptırdım şöyle güzele
On halayık hizmet etsin kul gibi

68.

Ataşım yanmadan tütünüm tüter
Bulutun havaya ağdığı gibi
Yârin bahçesinde bülbüller öter
Ayın on dördünde doğduğu gibi

O yâr bize yine nâme yollamış
Ârif olan sözlerinden anlamış
Al yanaklar domur domur terlemiş
Rahmetin güllere yağdığı gibi

Karac'oğlan eydür başların tacı
Ayrılık şerbeti zehirden acı
Kıvrım kıvrım olmuş zülfünün ucu
Mor menevşe boynun eğdiği gibi

69.

Yaz günleri çayır çimen üstünde
Seken dilber beni mecnun eyledi
Üsküfün aldırmış balaban gibi
Bakan dilber beni mecnun eyledi

Ben gül almam tellerini eğmesin
Gidi rakipler de ona değmesin
Ak göğsün üstüne gümüş düğmesin
Diken dilber beni mecnun eyledi

Yanıl almam eğip durur dalını
Hak nasib eylesin dersem gülünü
Siyah zülfün mâh yüzüne telini
Döken dilber beni mecnun eyledi

Deniz kenarında biter kumları
Gök yüzünde uçar yar turnaları
Şu ala göze siyah sürmeleri
Çeken dilber beni mecnun eyledi

Karac'oğlan her sözleri bal gibi
Geydiği başına vala al gibi
Sevdiğim kar'kaşlı gonca gül gibi
Kokan dilber beni mecnun eyledi

70.

İlk akşamdan vardım kavil yerine
Öne gördüm kömür gözlüm gelmedi
Bilmem gaflet bastı yattı uyudu
Bilmem o yâr bize küstü gelmedi

Benim yârim gide gide donandı
İkrar verdi cahil gönlüm inandı
Ay da geldi orta yeri dolandı
Seherin yelleri esti gelmedi

Unuttu mu ahdı amanı n'itti
Başın alıp gayri diyara gitti
Benim mecbur olduğumu farketti
Zalım garaz etti kaçtı gelmedi

Karac'oğlan der ki devranım döndü
Gönlüm yücedeydi engine indi
Seherin yelleri şafağın bendi
Hani usul boylu sunam gelmedi

71.

Hasta oldum odalarda yatarım
Beylere göçecek zaman da geldi
Tutuştu bir uçtan yandı evleri
Bürüdü dağları duman da geldi

Yaz gelir de Arap atlar yarışır
Bayram gelir kanlı kinli barışır
Dediler sevdiğin il'le konuşur
Divâne gönlüme güman da geldi

Arılar da petek verir sırınan
Gönlümün gamı da doldu nurunan
Gizli gizli konuşurum yârınan
Ecel böyle devre zaman da geldi

Omuz verip arkasında götüren
Meme verim ağ'z yukarı yatıran
Adam edip meclislere getiren
Derdimin ortağı anam da geldi

Felek bana hançerini haşladı
Göz göz oldu yârelerim işledi
Hocam geldi Yâsin'lerden başladı
Baktım sağ yanıma imam da geldi

Karac'oğlan der ki bu mudur huyum
Çekildi barhanam gam yüklü tayım
Deşildi kabirim ılıdı suyum
Çırpına çırpına Suna'm da geldi

72.

Şurda bir güzele meyil eyledim
Eğlenip orada kalasım geldi
Başına sokunmuş gülü nergizi
El sunup ucundan alasım geldi

Kız niçin söyledin bana bu sözü
Yüreğime koydun ateşi közü
Başına sokmuşsun gülü nergizi
Yüzümü yüzüne süresim geldi

Aladır gözü de karadır kaşı
Arasan bulunmaz menendi eşi
Yaylanın karından ak beyaz döşü
Yıkılıp üstüne ölesim geldi

Karac'oğlan der ki n'ettim n'eyledim
Coşkun sular gibi aktım çağladım
Vefasız dilbere meyil bağladım
Iradı yollarım göresim geldi

73.

Deniz kenarında mecnun gezerken
Elime bir cura saz ırast geldi
Nice şükretmeyim Bâri Hüdâ'ya
Şahin arar iken baz ırast geldi

Ayağına giymiş altından nalın
Gel dudu dillim gel karşımda salın
Mevlâ'dan istedim bir taze gelin
İkbal geri döndü kız ırast geldi

Yârimin giydiği atlasın hası
Silindi gönlümün kalmadı pası
Koynunda beslemiş Gürün alması
Memesin emerken ağz'ırast geldi

Karac'oğlan der ki hazer eyledim
Dostun bahçesine nazar eyledim
Seksen şeftaliye pazar eyledim
Sayısın yitirdim yüz ırast geldi

74.

Biz de düştük bir güzelin ardına
Güzel göçmüş biz konalım yurduna
Yıkılası karlı dağın ardına
Çekip gider bir gözleri sürmeli

Deniz kenarında yerler hurmayı
Kılavuz gönderdim telli turnayı
Ak göğsün üstünde sedef düğmeyi
Çözüp gider bir gözleri sürmeli

Havayi hey deli gönül havayi
Ay doğmadan şavkı vurdu ovayı
Türkmen kızı katarlamış mayayı
Geçip gider bir gözleri sürmeli

Dört yanında Arap attan inerler
Yürü diye küheylâna binerler
Güzellerin salağına konarlar
Konup göçer bir gözleri sürmeli

Başına almış bir ince yemeni
Aramızdan kaldıralım gümeni
Ak topuk üstünde sandal tumanı
Boğup gider bir gözleri sürmeli

Karac'oğlan der de lebin bal gibi
Giydiğin elbise sırma tel gibi
Reyhana karışmış gonca gül gibi
Kokup gider bir gözleri sürmeli

75.

Gel deyi deyi de getirdin beni
Bana kâr eyliyor kaşın sürmeli
Öksüz gibi boyuncuğum bükerim
Hoşuna mı gitti işin sürmeli

Yaz baharın suyu gibi bulandım
Heybe taktım kapı kapı dilendim
Yedi iklim dört köşeyi dolandım
Vallâhi görmedim eşin sürmeli

Kadir Mevlâm seni bana deng ede
Ah çekince yüreğimden kan gide
Gözler kara kara kirpik ceng ede
Yıkıyor âlemi kaşın sürmeli

Karac'oğlan berkçe yapış sen dalda
Ben seni severim tâ can ü dilde
Yüzlerin portakal irengin gülde
Dünyada bulunmaz döşün sürmeli

76.

Koyverdim kuşu da gitti dumana
Ötesin, sorarsan âhır zamana
Bilmem akıllı mı bilmem divane
Boğum boğum kınalanmış sürmeli

Ayağına giymiş telli yemeni
Aramızdan kaldıralım gümeni
Aç göğsünü kız göreyim memeni
Boğum boğum kınalanmış sürmeli

Koltuğuna almış bir topça cüzü
Ciğerime battı nazlımın sözü
Cennetten mi çıktın kahpenin kızı
Boğum boğum kınalanmış sürmeli

Karac'oğlan der de ne kadar öğdün
Olanca emeğim havaya verdin
Soyundun bir gece koynuma girdin
Boğum boğum kınalanmış sürmeli

77.

Benden selâm eyle sevgili yâre
Perişan hatırın sor seher yeli
Bildir ahvalimi dostuma benim
Sevdiğim ne söyler sor seher yeli

Sen seher yelisin esersin yakın
Dağıtma kâkülün enginde sakın
Erkeğin yanında bulunma sakın
Var da bir tenhada sor seher yeli

Karac'oğlan bulma kusur huyuna
Kurban olam kaşlarının yayına
Benim için uğra dostun yanına
Uğra sen yanına gör seher yeli

78.

Şimdicek bir sevda düştü serime
Biter gülü onun da bahar kelli
Göz göz oldu sinemdeki yaralar
Sinemde delik delik bahar kelli

Durmaz deli gönül gamını atar
Eski dert üstüne çok dertler katar
Cümle kuş birikmiş dil verip öter
Kuşları ciğer deler bahar kelli

Telli turnam indi döküldü göle
Yüzünü bürümüş al yeşil vele
Yaprağı karışmış kırmızı güle
Misk ü anber tüter bahar kelli

Der ki Karac'oğlan her gün ağlarım
Eski dert üstüne dertler bağlarım
Başı al lâleli yüce dağlarım
Çıkıp edemedim seyr bahar kelli

79.

Yüceden mi geldin sen seher yeli
Daha dostum kapılarda gezer mi
Solmuş derler gül benzinin iziği
Daha dostum eskisinden güzel mi

O ne dedi sen ne dedin varıncak
Oğlan âşık mısın dedi görüncek
El kavşurup divanına duruncak
Daha dostum eskisinden güzel mi

Kolda götürürüm yavru baz gibi
Yüzerim göllerde boymul kaz gibi
Bahçende açılan top nergiz gibi
Toplar toplar dost zülfüne dizer mi

Karac'oğlan gider kendi yoluna
Çiğ ibrişim pek yakışır beline
Divitin kalemin almış eline
O dost bizi defterine yazar mı

80.

Annacımdan gelen küçücük gelin
Bir saat karşımda durabilin mi
Şu dertli gönlümün Lokman'ı sensin
Kırıldı kanadım sarabilin mi

Evlerinin önü yazıdır yazı
Beyler bırakıyor ceyranı tazı
Sallanma karşımda kahpenin kızı
Ölürsem kanımı verebilin mi

Atıma binip de ineyim düze
Sürmeler çekeyim şol ala göze
Bir cevab sorayım darılma bize
Kolunu boynuma sarabilin mi

Karac'oğlan der ki sıkıldı canım
Gelmiyor yanıma muhannet yârim
Ezel söz vermesen n'olurdun zalim
Yıkılmış gönlümü yapabilin mi

81.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Yurtlarımız çayır çimen pınar mı
Mevlâm güzelliği hep sana vermiş
Seni gören başkasını dener mi

Salını salını gelmiş pınara
Kadir Mevlâm işimizi onara
Gün doğmadan şavkın düşmüş pınara
Gün üstüne bir gün daha doğar mı

Kırmızı gülden rengini almışsın
Güzellikte kemalini bulmuşsun
Salını salını suya gelmişsin
Güzel senin ziyaretin pınar mı

Karac'oğlan der ki ermediler mi
Tomurcuk güllerin dermediler mi
Seni sevdiğine vermediler mi
Eşinden ayrılan dilber onar mı

82.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Şirin kelâmına yürek doyar mı
Ben bir divaneyim bir şey bilmezim
Güzel olmayanı gönül sever mi

Döşendim toprağa yaslandım taşı
Gözümden akıttım kan ile yaşı
Seni can ü gönülden sevmeyen kişi
Geçer de karşında boyun eğer mi

Uzaktan özendim görmeye geldim
Cemâlin gördüm de divane oldum
İmanın yok mudur işte ben öldüm
İmanı olan âşıkın kıyar mı

Karac'oğlan eydür inan sözüme
Çifte benler dizilmiş mâh yüzüne
Yavrum senin dürlü dürlü nazına
Can sabr eder amma, yürek döyer mi

83.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Vasfını medh eden dil incinir mi
Zülüfünü o ala gözün üstüne
Tarayıp toplayan el incinir mi

Benim yârim şu dünyada birinci
Aklımı başımdan aldı görüncü
Almayı ayvayı narı turuncu
Dördünü götüren dal incinir mi

Benim yârim şu dünyada haramî
Attı zâlim okun açtı yaramı
Bir kiraz dudaklı emdi şuramı
Hiç gerdanı emen dil incinir mi

Karac'oğlan der de bir ah derinden
Ciğer kebap oldu yandı korundan
Mor bilekte siyah saçın ardından
Boynuna dolanan kol incinir mi

84.

Âlemde güzeller padişah olsa
Ona hizmet eden kul incinir mi
Akça uçan taştan taşa dokunur
Dalgası çok olan sel incinir mi

Şunda güzel olan sultan sayılır
Fidan gibi sevdiğine salınır
Allı morlu türlü libas giyinir
Yeşilin üstüne al incinir mi

Zây edip te akılcığım alınca
Muhabbet te iki başlı olunca
Hasret bitip vakit saat dolunca
Sarılıp yatmaya kol incinir mi

Karac'oğlan hey der ilin nazarı
Hercai dilberle etme pazarı
Dünyada sevmeli esmer güzeli
Kâkülleri yüzde tel incinir mi

85.

Belli belli bağlarının boranı
Çift çift olmuş çöllerinin ceranı
Sana derim sana Munbuç viranı
Çarşıda çağrışan tellâllar hani

Munbuç'un kapısı altun tokalı
Kimse yaptırmamış felek yıkalı
Ulu şadırvanlı çatal peykeli
Peyk'lerinde abdest alanlar hani

Gider gider yol üstünde dururum
Kara taş delerim su götürürüm
Bağ bahçe yetirip gül bitiririm
Tomurcuk gülünü deremer hani

Öğlenecek kalkmaz başının pusu
Silindi kalmadı kalbimin pası
Kulağım duymuyor bir ezan sesi
Minareden selâ verenler hani

Karac'oğlan yavuz ata binerdi
Üstümüzde avcı kuşlar dönerdi
Ha deyince beş yüz atlı binerdi
Akça ceranları kovanlar hani

86.

Kadir Mevlâm senden ziynet umarım
Yeğindir dalgamı çûş eyle beni
Çok mal vermesen de murad alırım
Bir gök kır atınan baş eyle beni

Su akmayan yerden suyun yürüsün
Başına bin yiğit birden derilsin
Herkesliye sevdiceği verilsin
Bir kaşı karaya eş eyle beni

Kapımızda boz sürüler sağılsa
Tatarlarım kol kol olsa dağılsa
Yedi yerden davulbazım döğülse
Yürük yumuşluylan baş eyle beni

Karac'oğlan der ki darda kalmayım
Azdırıp yolumu karda kalmayım
Yetirip namusu arda kalmayım
Sazınan sözünen hoş eyle beni

87.

Ala gözlü yârim yakıp yandırma
Şay edip âleme bildirme beni
Açıp ak gerdanın durma karşımda
Ecelimden evvel öldürme beni

Ko dolanup dursun kolun boynumda
Hiç ölüm korkusu yoktur aynımda
Bir gececik mihman olsam koynunda
Uyan sabah deyi kaldırma beni

Dolandım dağları bu yere düştüm
Yâr senin derdinden od'lara düştüm
Çaresi bulunmaz dertlere düştüm
Yeter alev alev yandırma beni

Karac'oğlan çok ağladım gülmedim
Aradım derdime derman bulmadım
Bunca gündür bir minnete gelmedim
Kerem eyle mahzun gönderme beni

88.

Beyaz giymiş alta üste de mavi
Yavru kanatlanmış uçmanın çağı
Ancak şahan alır böyle bir avı
Sürmeli gelinin derd' aldı beni

Kutnu zubun giyme dedim giydin mi
El sözüne uyma dedim uydun mu
Seni bana vermediler duydun mu
Sürmeli gelinin derd' aldı beni

Almayı dalından almalı değil
Çirkini güzele vermeli değil
Yavru küçük diye döğmeli değil
Sürmeli gelinin derd' aldı beni

Karac'oğlan der ki n'ettim n'eyledim
Sineni sineme ben bendeyledim
Aramız ıradı seni unuttum
Sürmeli gelinin derd' aldı beni

89.

Acem illerinden misafir geldim
Yol bilmenem Suna'm nerden gideyim
Şöyle yavrunun semtine uğradım
Dilber kerem eyle konuk al beni

Var git oğlan var git başım dar iken
Her baktıkça gözlerin korkar iken
Mahallemde beş on avcı var iken
Var git oğlan burda konuk eğlenmez

Karac'oğlan der ki nasıl edeyim
Kaldır gerdanını seyran edeyim
Suna'm seni nere koyam gideyim
Dilber kerem eyle konuk al beni

Oğlan benim ile yatmak m'istersin
Zülâl dudaklardan tatmak m'istersin
Akşam yatıp sabah kaçmak m'istersin
Var git oğlan burda konuk eğlenmez

90.

Hakk'ın kandilinde gizli sır idim
Anamın beline indirdin beni
Ak mürekkep idim kızıl kan ettin
Türlü irenglere yandırdın beni

Anamın karnında ben neler gördüm
Yedi derya geçtim ummana daldım
Dokuz aylık yoldan sefere geldim
Bir kapısız hana indirdin beni

Ben de bildim şu dünyaya geldiğim
Tuzlandım da çaputlara belendim
Bir zaman da beşiklerde eğlendim
Anamın sütüne kandırdın beni

Beş yaşında akıl geldi başıma
On yaşında gider oldum işime
Varıp da değince on beş yaşıma
Bir kuru sevdaya yeldirdin beni

On beş yaşadım yirmiye yol oldu
Otuzunda çevre yanım göl oldu
Kırk yaşadım hayrım şerrim bell' oldu
Hayrımı şerrimi bildirdin beni

Ellisinde yaşım yarısın geçti
Altmışında yolum yokuşa düştü
Yetmişinde biraz tebdilim şaştı
Mertebe mertebe indirdin beni

Sekseninde beratçığım yazıldı
Doksanında kan damarım üzüldü
Yüz yaşında âzalarım çözüldü
Bir sabi mâsuma döndürdün beni

Karac'oğlan der ki yaktın yandırdın
Ecel şerbetini verdin kandırdın
Emreyledin Azrail'i gönderdin
Hiç de doğmamışa döndürdün beni

91.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Görse de görmezden gelir yâr beni
Düştüm ateşine yandım tutuştum
Kara kaşlım ne haldayım gör beni

Oturmuş sevdiğim zülfünü tarar
Gönül Mecnun olmuş Leylâ'yı arar
Korkarım sevdiğim bir kötü sarar
İşitirsem helâk eder âr beni

Ala gözlüm senin neslini bilmem
Öyle her kötüye meylimi vermem
Merd oğlu merdim ben sözünden dönmem
Çıktı sözüm yolunda bil yâr beni

Karac'oğlan der ulular ulusu
Başına vurunmuş çelenk eğrisi
Sana derim nazlım sözün doğrusu
Essah sözüm al koynuna sar beni

92.

Sabahtan uğradım ben bir geline
Ağlatmadı güzel güldürdü beni
Ben güzelden böyle vefa ummazdım
Ak göğsün üstüne kondurdu beni

Şahan gibi yükseğinde uçarken
Keklik gibi enginden geçerken
Âb-ı kevser ırmağından içerken
Susuz pınarlardan kandırdı beni

Ben de bir kuş idim geldim ötmeye
Yârin bahçesinde mesken tutmaya
Göz kaldırdım cemâline bakmaya
Ak gerdanda benler öldürdü beni

Karac'oğlan der ki koyun gütmeye
Bozulmuş bağlara seyran etmeye
Yönümü döndürdüm inip gitmeye
Sarıldı boynuma döndürdü beni

93.

Akşam olur ben yerime yatamam
Eski derdi yenisine katamam
Silkinip de gam yükünü atamam
Ara yerde ölüm olduktan geri

Bir selâm almadım dilin dişinden
Yatamıyom hayâlinden düşünden
Güzelliğin soyha kalsın başından
Ben ölüp illere kaldıktan geri

Karac'oğlan söyler sözün doğrusu
Başına sokunmuş çeleng eğrisi
İki gözü kara ceran yavrusu
Ağlayı ağlayı solduktan geri

94.

Neyleyeyim şu dünyanın ziynetin
Âkıbeti ölüm olduktan geri
İstemem bahçede bülbüller ötsün
Benim gonca gülüm solduktan geri

Çöze idim düğümlerin döşünden
Öpe idim gözlerinden kaşından
Güzelliğin soyha kalmış başından
Ben inli boranlı olduktan geri

Yalanmış dünyanın ötesi yalan
Felektir muradın elinden alan
Mısr'a sultan olsam istemem kalan
Dost ağlayıp düşman güldükten geri

Karac'oğlan der ki bu ne hal bilmem
Gelmişim dünyaya bir daha gelmem
Âlem bir yan' olsa o yârî vermem
Yârin gönlü bende olduktan geri

95.

Yunmuş arınmış Aynanoz gölünde
Işılaşır gider siyah telleri
Giyinmiş kuşanmış ne hûb salınır
Kemerin sıktırmış ince belleri

Aşağıdan beri Tıdık deresi
Saklı durur bu sinenin yaresi
Türkmen kızı bizden açtı aresi
Yeşil ile dolu Sacur gölleri

Tığlanmış gamzesi kâr eder cana
Benim yârim benzer huri gılmana
Şu Antep ilinde serv-i zamana
Orda eser bâd-i sabâ yelleri

Suboğaz köyünden ettik biz sökün
Arkan koca duttur sen beni sakın
Arabın elinden bir çiçek sokun
Çok olur otların gonca gülleri

Gel benim karşımda salın bir zaman
Bizi mecnun etti bir kaşı keman
Hısnımansur derler ol Adıyaman
Oradan Tevcik'in geçti yelleri

Çit eyle çimende yaylanı yayla
Bizi yaradanın fermanı böyle
Seher vakti kalkıp bir hoşça söyle
Anar m'ola Karac'oğlan dilleri

96.

Bir çift keklik gördüm sıra çekilmiş
Eşinden ayrılmaz seker ikisi
Taramış zülfünü gerdana dökmüş
İnci ile mercan dizer ikisi

Birini benzettim yavru şahine
Birini benzettim ayın doğana
Emsâli gelmemiş devr-i cihana
El göğüste hizmet eder ikisi

Birini benzettim bahçe gülüne
Birini benzettim selvi dalına
Dividin kalemin almış eline
Hünkâr'a arzuhal yazar ikisi

Karac'oğlan der ki ilden illere
Akam gidem boz bulanık sellere
Gövel ördek gibi gölden göllere
Çırpına çırpına yüzer ikisi

97.

Sabahtan vardım da yoluna durdum
Gül yüzünü yere yıktı da geçti
Sen kimin yârisin diye de sordum
Bir cevap vermeden baktı da geçti

Dilber nerde doğmuş nerde illeri
Ermeni mi yoksa Rum mu dilleri
Al yanakta açan gonca gülleri
Bir hoşça gönlüme koştu da geçti

Karac'oğlan der ki örülmüş başı
Daha on beşine girmemiş yaşı
Ok imiş kirpiği yay imiş kaşı
Atarak sinemi yaktı da geçti

98.

Kız senin elinden düştüm ben yasa
Çekildi bülbüller kalmadı tasa
Dönüp koyamadım altun kafese
Benim yârim öğrenmeden toy gitti

Kırıkhan'dan yüklediler göçünü
Mor sünbülle donattılar saçını
Ala gözlüm ayrı çekmiş göçünü
Bizim elden bir tomurcuk gül gitti

Karac'oğlan der ki yiğidin kârı
Peteği bal eder ustadır arı
Sana derim sana Beyler Çınarı
Ne taraftan ince belli yâr gitti

99.

Çıktım yücesine seyran ederken
Ötüşür bülbüller gel deyi deyi
Sıdk ile baktım da dostun yüzüne
El eder sevdiğim gel deyi deyi

Kaşlarını niçin yıkarsın dilber
Divit alıp defterini yazarlar
Evvel bizi beğenmeyen güzeller
Şimdi çağrışırlar al deyi deyi

Koç yiğitler gider gelir yazıdan
Yaralılar yatamıyor sızıdan
Akça ceylân kurtulursa tazıdan
Baş kaldırır gider çöl deyi deyi

Karac'oğlan der ki yemin etmeyin
Ballar yalayıp ta ağu yutmayın
Var git yiğit deyi bühtan etmeyin
Niçin söz verdin sen gel deyi deyi

100.

Sallanı sallanı vardım köyüne
Güzeller başıma derilsin deyi
Herkes sevdiğini almış yanına
Şeftali pazarı kurulsun deyi

Odanda çalınır alışkın sazlar
Kız seni görünce yüreğim sızlar
Başıma toplanmış gelinler kızlar
Şu bizim dâvamız görülsün deyi

Ala gözler ile kaşın eğmesin
Gönlüm çekmez her güzeli sevmesin
Sıkça dikmiş kız döşünün düğmesin
Sıkmış memelerin gerilsin deyi

Karac'oğlan der ki çöktüm oturdum
Sağ yanımda yavru bazlar götürdüm
Gidip İstanbul'dan ferman getirdim
Herkesin sevdiği verilsin deyi

101.

Bülbül havalanmış yüksekten uçar
Has bahçe içinde gülüm var deyi
Seni seven yiğit serinden geçer
Güzeller içinde yarim var deyi

Ben seni severim sen de sev beni
Mevlâm bir karara koymaz insanı
Elbet bir gün olur ararsın beni
Şurda bir divane yârim var deyi

Ben seni severim can ile candan
Mevlâm ayırmasın sevdiğim senden
Canımı esirgemem yârim senden
Götür sat pazara kölem var deyi

Karac'oğlan söyle kaşı karadan
Hicab perdesini kaldır aradan
Seni beni bir Mevlâ'dır yaradan
Büyüklenme hey kız güzelim deyi

102.

Arzularım kaldı bir Arap atta
Koyma Kadir Mevlâ'm gamda, firkatta
Düğünde bayramda ağır ziynette
Anar m'ola emmi dayı il bizi

Getir oğlan ben giyeyim postumu
Kimse bilmez garezimi kastımı
Gurbet elde koydum geldim dostumu
Geri dönsem kınar m'ola el bizi

Dost elinden içtim içtim mat oldum
Kahbe felek güldü ben de şad oldum
Emmiden dayıdan dosttan yad oldum
Ne yaman uzağa attı yol bizi

Karac'oğlan devranım var demim var
Yâr yitirdim düşüncem var gamım var
Yedi derya içinde bir gemim var
Atar m'ola bir kenara sel bizi

103.

K Dostumun elinde bir tutam çiçek
Ne kadar medhetsem o kadar göğçek
Getir hamaylını yeminler içek
Yâr sevmedim senden başka güçücek

Boğum boğum boğmuş ince belini
Bal zannettim ağzındaki dilini
Eri geci ben dererim gülünü
Gül derene ne der anan güçücek

Oğlan âşık mısın ağzım ararsın
Söylemeğe micuzuma yorarsın
Benim haram gülüm niçin derersin
Deyip gelem anam' eğlen azıcık

Karac'oğlan der de ne idi göçün
Cennet sandım ben kız koynunun için
Akşamki yalanın sabahki suçun
Ahbaplardan haber aldım güçücek

104.

Her sabah her sabah çekilen göçler
Katarın' çeker mi oldun güçücek
Yel gibi geldin de geçtin buradan
Rahvanlı tatar mı oldun güçücek

Başına sokulmuş gülü lâlesi
Yaktı beni kaşlarının karası
El göçüp kendi burada kalası
Dağlarında melil kalan güçücek

Baş'na bürünmüş ibrişim börümcek
Duramıyom yâr ben seni görücek
Dolanıp da hasta hâlim sorucak
Dillerimden düşer m'oldun güçücek

Karac'oğlan der ki yandım kül gibi
Gönlümün köprüsü ince kıl gibi
Yanağın açılmış gonca gül gibi
Burcu burcu kokar m'oldun güçücek

105.

Uçup uçup dağ salından gelirsin
Gelişin nereden yalınız ördek
Ben bilirim bizim ilden gelirsin
Söylesin bir kelâm diliniz ördek

Ağlamışsın gözyaşını sileyim
Söyle derdin neyse ben de bileyim
Eğer yalınızsan yoldaş olayım
Daha çok ırak mı iliniz ördek

Ağlamışsın gözlerinin yaşına
Uğramışsın zemherinin kışına
Alıcı kuş ile senin işin ne
Ondan yaman olur hâliniz ördek

Karac'oğlan der ki bir telin eğri
Sağ yanın sol yanın püskürme benli
Boynunu çevirmiş bir yana doğru
Kaynar pınar olsun yolunuz ördek

106.

Sabahtan uğradım turnaya kaza
Güle bülbül konmuş eder âvaze
Aman Mevlâ'm aman kasdetme bize
Ayırma bülbülü gülünden felek

Ezelden de ondurmadın kendimi
Ben yaparım sen yıkarsın bendimi
Bana mı sınadın olan harbini
Kime şekvâ edem elinden felek

Ben de şu dünyada konup göçmedim
Dost elinden dolu bade içmedim
Kusurum bilmedim hatâ işledim
Kusur benim değil dilimden felek

Karac'oğlan der ki Hak'tan bu nazar
Biçildi kefenin kazıldı mezar
İller yârin almış şad olup gezer
Hemen kara yazın bana mı felek

107.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Bu yiyip içmeği işlemek gerek
Sevdiğ' güzel olan n'eyler uykuyu
Uyanıp cilveye başlamak gerek

Şan alsın da dostun bahçesi bağı
Derilmiştir gülü geçmiştir çağı
Yusuf almasına dönmüş yanağı
Onu öpmek değil dişlemek gerek

Koç yiğidin koluna şahbaz gelir
Yen'le sevdiğinden nice vaz gelir
Bugün sıcak gider yarın güz gelir
Güzelin koynunda kışlamak gerek

Karac'oğlan eydür sarsam dilberler
Kelp rakipler birbirine girerler
Bundaki güzele niçin kıyarlar
Güzeli balınan beslemek gerek

108.

Aydın kazasında Turgut ilinden
Aradım evlerin buldum gezerek
Sırma karıştırmış sünbül saçına
Döküp gider dal boyuna düzerek

Hazeli de deli gönlüm hazeli
Güz gelince bağlar döker gazeli
Küçücükten sevdiceğim güzeli
Aradım evlerin' buldum gezerek

Dağlarım dağlarım meskenim dağlar
Divane gönlümü ya kimler eğler
Oturmuş karşıma naz ile söyler
Ak göğsünün düğmelerin' çözerek

Mestanedir Karac'oğlan mestane
Güzel olan gül gönderir dostuna
Yatır beni kız dizinin üstüne
Nenni söyle kaşın gözün süzerek

109.

Seyyâh oldum gezdim gurbet illeri
Kâr etti bağrıma yeter ayrılık
Söyleyeyim başa gelen halleri
Ölümden çok çektim beter ayrılık

Şu aşkın ateşi sönmüyor serde
Ah çeker ağlarım gezdiğim yerde
Ben burda kalmışım dost gurbet ilde
Beni ilden il'e atar ayrılık

Ben terk eylesem de diyar-ı gurbet
Âşıklar sâdıklar kavuşur elbet
Dost ile bir saat yapsam muhabbet
Sevdiğim gözüme tüter ayrılık

Karac'oğlan der ki terkin vericek
Ötüşür bülbüller gonca gülicek
Ben burda yâr orda böyle kalıcak
İster ölüm olsun ister ayrılık

110.

Ölüm ardıma düşüp de yorulma
Var git ölüm bir zaman da gene gel
Âkıbet alırsın komazsın beni
Var git ölüm bir zaman da gene gel

Şöyle bir vakitler yiyip içerken
Yiyip içip yaylalarda gezerken
Gene mi geldin ben senden kaçarken
Var git ölüm bir zaman da gene gel

Çıkıp boz kurtlayın uluşamadım
Yalan dünya sana çıkışamadım
Eşimle dostumla buluşamadım
Var git ölüm bir zaman da gene gel

Karac'oğlan eder derdim pek beter
Bahçede bülbüller şakıyıp öter
Anayı atayı dün aldın yeter
Var git ölüm bir zaman da gene gel

111.

Bağlandı yollarım kaldım çaresiz
Gayrı dünya bana aralandı gel
Derildi dertlerim artsız arasız
Üst üste dizildi sıralandı gel

Yâri görse idim haftada ayda
Sevip ayrılmaktan ne buldum fayda
Azrail göğsümde canım hay hayda
Ciğerimin başı yaralandı gel

Karac'oğlan der ki başa yazıldı
Didem yaşı Ceyhun oldu süzüldü
Kefenim biçildi kabrim kazıldı
Mezarımın üstü karalandı gel

112.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Dünya başıma da dar oldu tez gel
Garib bülbül gibi artıyor âhım
Göğsünde din iman var ise tez gel

Has bahçeden dersem gonca gülünü
Neyleyem har almış sağ u solunu
Hayli demdir bekliyorum yolunu
Kalmadı tâkatim amanın tez gel

Cemâlin karşımdan gitmez her zaman
Düşünüp derdimi edeyim beyan
Gönüller eğleyen bir kaşı keman
Kaşları kemanım amanın tez gel

Karac'oğlan der ki perişan halim
Nice bir çekeyim bu aşkın yayın
Gayri insafa gel lebleri balım
Şu benim derdime dermana tez gel

113.

Oturmuş pınara kız ile gelin
Onlar birbirine arz eder halin
Boğum boğum kınalanmış ak elin
Gelin hiç söylemez kız nazlı güzel

Tereviyi yuyup kodular taşa
Daha ne gelecek sağ olan başa
Tülbent yağlık vurmuş şu hilâlkaşa
Gelin hiç söylemez kız nazlı güzel

Altun düğme dikmiş kırmızı yüze
Sürmeler çekmiş de mest ala göze
Âşığız biz yalan yakışmaz bize
Gelin hiç söylemez kız nazlı güzel

Karac'oğlan der ki ya benim halim
Korkarım ki iller deriyor gülün
Gelin doğru söyle Sinekli yolun
Gelin hiç söylemez kız nazlı güzel

114.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Açılmış bahçenin gülleri güzel
Yaktı beni Fadime'nin nazarı
Zülüften ayrılmış telleri güzel

Elif'i dersen de nazlıdır nazlı
Esme'yi dersen de sırf ala gözlü
Söyletme Şerfe'yi bülbül avazlı
Söylüyor Zilha'nın dilleri güzel

Emne'yi der isen incedir ince
Bağdat'ın Mısır'ın gülleri gonca
Eşşe'nin kaşı da kalemden ince
Sevmeye Huri'nin belleri güzel

Döne güzelliğin halka bildirir
Kamer pınardan kabın doldurur
Eşşe yürüy'şünde beni öldürür
Sevmeli Cennet'in boyları güzel

Karadan da Karac'oğlan karadan
Sürün çirkinleri çıksın aradan
Herkesi sevdiğ'ne verse Yaradan
Sevdiğim Meryem'in benleri güzel

115.

Ilgıt ılgıt esen seher yelleri
Esip esip yâre değmeli değil
Ak elleri elvan elvan kınalı
Karadır gözleri sürmeli değil

Yağdırır yağmuru yeli estirir
Kimini güldürür kimin' küstürür
Kısmet ise kadir Mevlâm gösterir
Sevmeli güzeli öğmeli değil

Bir bölük turna da havada uçar
İner engininden bir bâde içer
Esen seher yeli göğsünü açar
Yâr göğsün bendleri düğmeli değil

Turnalar katarla havada kışlar
Bak başıma geldi gördüğüm düşler
Size derim size yâren yoldaşlar
Kavli yalan dostu sevmeli değil

Karac'oğlan der ki konup göçmedim
Ak göğsünün düğmelerin açmadım
Fırsat elde iken alıp kaçmadım
Öldürmeli beni döğmeli değil

116.

Her sabah her sabah salınan güzel
Salınma karşımda ilâzım değil
Ben bilirim senin gönlün bendedir
Benim gönlüm geçti ilâzım değil

Yine haber geldi yârden yanıma
Kötü sözler kâr etmiyor cânıma
Gel der iken gelmez idin yanıma
Kız senin sevdiğin ilâzım değil

O güzelin ayağında mesti var
Mutlak bizi öldürmeye kastı var
Benden başka sarılacak dostu var
Onlar varsın sarsın ilâzım değil

Karac'oğlan cemâlini kaldırsın
Mevlâm güzelliğin daha artırsın
Ölürsem cenazem iller kaldırsın
Gelmesin üstüme ilâzım değil

117.

Düğmeler diktireyim lâ'l ü mercan
Yârsiz kalan dünya başıma zindan
Ben seni severim sıtk ile candan
Sen beni sevmezsen söyle âr değil

Düğmeler döktürem göğsün ağ ise
Çevre yanı mor sünbüllü bağ ise
Çünkü güzel bende meylin yoğ ise
Benim işim minnet ile zor değil

Karac'oğlan der ki almaz mı bacı
Ayrılık şerbeti zehirden acı
Döküvermiş kolunca erbin' ucu
Topla dilber salınacak yer değil

118.

Dün gece rüyamda bir dergâh gördüm
Gül açılmış dikenleri hâr değil
Şikâyet olmasın gül yüzlü yâre
Geldim geçtim eğlenecek yer değil

Karşıdan karşıya bana karırsın
Kasavet gönlümün gamın alırsın
Beni görüp perde ardın dururşun
Kaçma dilber kaçma varan kör değil

Elim ile dikticeğim söğüdü
Öğüdü başıma versem ne idi
Kınamazlar güzel seven yiğidi
Güzel sevmek koç yiğide âr değil

Gümüş düğme diktireyim ağ ise
Etrafı da mor sünbüllü bağ ise
Söyle dostum bana gönlün yoğ ise
Benim işim minnet ile zor değil

Karac'oğlan der gez ili yurtları
Konuşalım başa gelen dertleri
Sevmeseydim senin gibi sertleri
Ah n'eyleyim akıl başa yâr değil

119.

Ötme turaç ötme işin var senin
Şahan salıp avlanacak yer değil
Vardım gördüm ağyar göçmüş yurdundan
Vatan tutup eğlenecek yer değil

Güzel senin ak saraylı yurdun var
Divitin var kalemin var ördün var
Güzel senin türlü türlü derdin var
Hoşça salın karşındaki tor değil

Bir düğme diktirem göğsün ağ ise
Etrafı da lâle sünbül bağ ise
Eğer güzel bende gönlün yoğ ise
Benim işim minnet ile zor değil

Karac'oğlan der gezelim yurtları
Söyleyelim başa gelen dertleri
Sevmeseydim senin gibi sertleri
Ah n'eyleyim aklım başa yâr değil

120.

Ala gözlüm ben bu ilden gidersem
Zülfü perişanım kal melil melil
Kerem et aklından çıkarma beni
Ağla göz yaşını sil melil melil

Yeğin ey sevdiğim sen seni gözet
Karayı bağla da beyazı çöz at
Doldur ver bâdeyi bir daha uzat
Ayrılık şerbetin ver melil melil

Elvan çiçeklerden sokma başına
Kudret kalemini çekme kaşına
Beni unutursan doyma yaşına
Gez benim aşkımla yâr melil melil

Karac'oğlan der ki ölüp ölünce
Ben de güzel sevdim kendi halimce
Varıp gurbet ile vâsıl olunca
Dostlardan haberim al melil melil

121.

Tahta olur evlerinin yapısı
Dar olur da muhannetin kapısı
Kadan alsın güzellerin hepisi
Güzellerden sıdkım sıyrıldı gönül

Ustalar yapar da her şeye yapı
Yanımda olsa güzellerin topu
Kadan alsın güzellerin hepisi
Güzellerden sıdkım sıyrıldı gönül

Kötülere gayret olmaz namusu
Merhametli güzellerin kimisi
Kadan alsın güzellerin kamusu
Güzellerden sıdkım sıyrıldı gönül

Karac'oğlan güzellerin kolayı
Oynarlar oyun ederler sılayı
Kadan alsın güzellerin alayı
Güzellerden sıdkım sıyrıldı gönül

122.

Evvel sen de yücelerden uçardın
Şimdi enginlere indin mi gönül
Derya deniz dağ taş demez geçerdin
Karadan menzilin aldın mı gönül

Yiğitliğim elden gitti yel gibi
Damağımda tadı kaldı bal gibi
Hoyrat eli değmiş gonca gül gibi
Bozulmuş bağlara döndün mü gönül

Hasta oldun yastığını istersin
Kadir Mevlâm sağlığını göstersin
Cennet-i âlâdan bir köşk dilersin
Boynunun farzını kıldın mı gönül

Karac'oğlan der ki söyle sözünü
Hakk'a teslim eyle kendi özünü
Nâs işine karalama yüzünü
Yolun doğrusunu buldun mu gönül

123.

Deli gönül gezer gezer gelirsin
Arı gibi her çiçekten alırsın
Nerde güzel görsen orda kalırsın
Ben senin derdini çekemem gönül

Santur mu istersin saz mı istersin
Ördek mi istersin kaz mı istersin
Tomurcuk memeli kız mı istersin
Ben senin kahrını çekemem gönül

Çıkıp yücelere bakmak istersin
Çoşkun sular gibi akmak istersin
Her güzelle yatıp kalkmak istersin
Ben senin kahrını çekemem gönül

Karac'oğlan eder okuyam yazam
Keleş değilim ki kervanlar bozam
Giyinem kuşanam bir hoşça gezem
Ben senin kahrını çekemem gönül

124.

Bir aşçım olsa da doldursa kazı
Türlü nimetlerle güldürse bizi
Öğlene eke akşama da kuzu
Sabaha kaymaklı bal ister gönül

Beş yüz atım olsa beş yüzü doru
Binse etbâlarım eylese harı
Beş yüzü de öveyk bini de kırı
Beş yüz yedeğine al ister gönül

Acep şu dünyada ne kadar mal var
Düşünme Mevlâ'ya Allah'a yalvar
Bir altun saatle bir çuha şalvar
Bir dahi lefirden şal ister gönül

Karac'oğlan gönül ne ister bizden
Hiç gitmiyor gönül gelinden kızdan
Günde beş yüz sar'ım gelse falzden
Dünyada tükenmez mal ister gönül

125.

Sabahtan uğradım ben bir uşağa
Hayran oldum belindeki kuşağa
Döşeneli kutnu yüzlü döşeğe
Beğenmez yastığı kol ister gönül

Iğranayım ala beşik içinde
Görüneyim güzellerin göçünde
Kamalaklı kara ardıç içinde
Kırmızı önlüklü yâr ister gönül

Karlı karlı dağlarından aştığım
Soğuk soğuk sularından içtiğim
Elvan elvan düğmelerin çözdüğüm
Şimdi ince bele kol ister gönül

Bir selâm gönderdim küçücek dosta
Yalınız yollasın gül deste deste
Kalmışım gurbette olmuşum hasta
Yârin yaylasından kar ister gönül

Karac'oğlan der ki ben de akayım
Akayım da yâr bendini yıkayım
Eğil güzel al yanaktan öpeyim
Yanağı gamzeli yâr ister gönül

126.

M Sabahtan uğradım ben bir güzele
Yüzü de yaylanın karı mı bilmem
Geri dönüp haberini almadım
Şurda bir kötünün yârî mi bilmem

Geri dönüp haberini almadık
El bağlayıp divanına durmadık
Giyinmiş kuşanmış güzel görmedik
Al mı yeşil mi de sarı mı bilmem

Taramış zülfünü açmış aynını
İğmiş kametini bükmüş boynunu
Ayva turunç mekân tutmuş koynunu
Kokar güller gibi teri mi bilmem

Bir âşıkım Karac'oğlan'dır adım
Eridi karlar da kalmadı tadım
Verdiler güzeli ben almam dedim
Gezerim zararda kârımı bilmem

127.

Döndüm dolaştım ben gurbet illeri
Dünyaya çıkmağa yol bulamadım
Bahçelerde gördüm bir çok gülleri
Sevdiğime benzer gül bulamadım

Bıktım usandım da acı dillerden
Gamlar ile dolu uzun yıllardan
İmdat umar iken akan sellerden
Kendim gibi akan sel bulamadım

Yandım yakıldım ben bu ateşlere
Vardım takıldım da ben bir neştere
Delindi ciğerim serildim yere
Beni kaldıracak el bulamadım

Benim bu dünyaya geçmiyor nazım
Felekten kalmadı gayri niyazım
Halimi sen anla hey iki gözüm
Derdimi diyecek dil bulamadım

Bağıran çağıran âciz bülbülüm
Ne kadar bağırsam duymuyor gülüm
Karac'oğlan der ki imdatçım ölüm
Mezardan gayri bir yol bulamadım

128.

Benden selâm edin suna boyluma
Bir karış gerdanlı Habeş benlime
Yenem dedim yenemedim gönlüme
O dosta yiyecek nar bulamadım

Elimden aldırdım telli Hatçe'yi
Sarrafı da bilir altun akçeyi
Dolandım gezdim ben bağı bahçeyi
O dosta yiyecek nar bulamadım

Arap atı olan atına biner
Yâri güzel olan başına döner
O yâr hasta olmuş benden kar diler
Dolaştım dağları kar bulamadım

Karac'oğlan der giyinmiş ak ile
Al beni sevdiğim sinene sakla
Dağlar çiçek olmuş sen beni kokla
Dudağından şirin bal bulamadım

129.

Şu yalan dünyaya geldim geleli
Bir bağ dikip meyva yetiremedim
Alnı perçemli kulağı küpeli
Yârin gölgesinde oturamadım

Bulandı da deli gönül bulandı
Dolandı da dağı taşı dolandı
Bizim sürüye de bir kurt dadandı
Değiştim yurdumu kurtaramadım

Arzular da deli gönül arzular
Ağrıyor kemiğim iliğim sızlar
Ayrılalı ak körpecik kuzular
Anasız yavruyu yatıramadım

Karac'oğlan der ki fenadır fena
Nice bir ateşte yüreğim yana
Derdimin üstüne dert koydun gene
Ağırdır şileğim götüremedim

130.

Çıktım yücesine ben de gezerken
Yitirdim çeğırı yoldan ayrıldım
Oturdum da dertli dertli ağladım
Alnı mor perçemli yârdan ayrıldım

Yücesine gider meşenin yolu
İngine dayanmaz yaylanın gülü
Elimden aldırdım bir selvi dalı
Domurcuk memeli yardan ayrıldım

Yatsam uyusam da yarin dizine
Uyandıkça baksam ala gözüne
Şekerden şerbetten şirin sözüne
Ağzı kaymak dili baldan ayrıldım

Karac'oğlan der de dost bana bakar
Turunçları olmuş göğsünü kakar
Yazbahar ayında bir çiçek kokar
Kokusu ilkbahar yardan ayrıldım

131.

İller yaylasına göçtüğü zaman
Bülbül gülden ben yârimden ayrıldım
Dilim söyler amma gözlerim ağlar
Bülbül gülden ben yarimden ayrıldım

Şol görünen dağın başı kar m'ola
Yârin açılmış gülü de var m'ola
Şunda bencileyin ağlar var m'ola
Bülbül gülden ben yârimden ayrıldım

Şol görünen dağın karı söküldü
Gözüm yaşı yeryüzüne döküldü
İller kalktı yaylasına çekildi
Bülbül gülden ben yârimden ayrıldım

Karac'oğlan eydür ben de çağlarım
Gazel oldu mor sünbüllü bağlarım
Vâdem yetti yaşın yaşın ağlarım
Bülbül gülden ben yârimden ayrıldım

132.

Öteni yokladım öten yoğ imiş
Yürü yalan dünya senden usandım
Çok emekler verdim hep zâyi oldu
Cesedim içinde candan usandım

Ağırdır kalkmıyor yükümün tayı
Demirdir çekilmez feleğin yayı
Aradım cihanı nazlı yâr deyi
İl içinde olan sözden usandım

Kazalı kavgalı şu benim başım
Yüklendi barhanem kaldı kardaşım
Her daim akıyor gözümden yaşım
Ağlama gözlerim senden usandım

Karac'oğlan der ki bu bize n'oldu
Koynumuz köpüklü kan ile doldu
Saatim ay oldu günüm yıl oldu
Gelip geçmez kara günden usandım

133.

Her sabah seherden çıkar salınır
Ah n'eyledim gönülcüğüm aldırdım
Ah edicek yüreciğim delinir
Ah n'eyleyim gönülcüğüm aldırdım

Ben ölürsem söylenirim dillerde
Bülbül figan eder gonca güllerde
Haramiye saldırdığım yerlerde
Ah n'eyleyim gönülcüğüm aldırdım

Karac'oğlan eder sıdk ile söyle
Ya nice çekerim ben bunu böyle
Kadir Mevlâm derdime derman eyle
Ah n'eyleyim gönülcüğüm aldırdım

134.

Gece gündüz dahyorum ben fikre
Vallahi sevdiğim del' olacağım
Korkarım ki nazlı yârin öcünden
Adım altun iken pul olacağım

Kaş eğip te bakar beni yakmağa
Ne çok heves eder hatır yakmağa
İftihar m'eyledin beni yakmağa
Yanıp ateşine kül olacağım

Destan olmak kolay değil dillere
Kurban olam koynundaki güllere
Nazlı yârin geçticeği yollara
Döşeyip özümü yol olacağım

Karac'oğlan der ki güdem bir günü
Gözüm açık gider sarmasam seni
Amanın ağalar kınaman beni
Varıp kapısına kul olacağım

135.

Nedendir de kömür gözlüm nedendir
Şu geceki benim uyamadığım
Çetin derler ayrılığın derdini
Ayrılık derdine doyamadığım

Dostun bahçesine yâd iller dolmuş
Gülünü toplarken fidanın kırmış
Şurda bir kötünün koynuna girmiş
A benim sevmeye kıyamadığım

Kömür gözlüm seni sevdim sakındım
İndim has bahçene güller sokundum
Bilmiyorum ner'lerine dokundum
Bir belli haberin alamadığım

Karac'oğlan der ki yandım da öldüm
Her deliliği ben kendimde buldum
Dolanıp da kavil yerine geldim
Kavil yerlerinde bulamadığım

136.

Kalk gidelim atım harap haneden
Kısmetimiz versin Mevlâm yaradan
Eğrikol'da yem yedirem atıma
Gece Eğrikol'da yatalım atım

Atıma bineyim edeyim sökün
Sağına soluna hamayil takın
Ağyar ırak derler Kefendiz yakın
Gece Kefendiz'de yatalım atım

At ile Kırım'ı aştıktan geri
Dizgini boynuna düştükten geri
Ak suyun köprüsün' geçtikten geri
Bu gece Göğsün'de yatalım atım

Maraş'tan ötesi uzak bir yoldur
Tatar deresinde dizginin kaldır
Öğle namazını göğsünde kıldır
Bu gece göğsün'de yatalım atım

İyi derler Elbistan'ın ovasın
Yaz getirir ılık ılık havasın
Koca Binboğa'da şahin yuvasın
Gece Binboğa'da yatalım atım

Atım Öğrek'te dokudan çulunu
Üç güzele ördüreyim yalını
Som gümüşten döktüreyim nalını
Bu gece Öğrek'te yatalım atım

Karac'oğlan der ki yârin yâr ise
Ağyar ile muhabbeti yoğ ise
Atım sende küheylânlık var ise
Gece yâr koynunda yatalım atım

137.

Ala gözlerini seydiğim dilber
Gel kara zülfüne kullar olayım
Ak memeler domur domur terlemiş
Sil kara zülfüne kullar olayım

Kutnu zıbın giyme dedim giydin mi
El sözüne uyma dedim uydun mu
Seni bana vermediler duydun mu
Bil kara zülfüne kullar olayım

Keklik gibi taştan taşa sekersin
Toy kuş gibi geri dönmüş bakarsın
Beni görsen kaşın gözün yıkarsın
Gül kara zülfüne kullar olayım

Heman ol da Karac'oğlan heman ol
Gel sen dahi güzellere tamam ol
Ben ölürsem cenazeme imam ol
Kıl kara zülfüne kullar olayım

138.

Kalktı m'ola Koç dağının dumanı
Bitti m'ola çayır ile çimeni
Gönlüm Şam' arzular bir de Yemen'i
İkisin bir ara' getiremedim

N'ettim hey ağalar ağ' mu içirdim
Yapılmış yuvadan yavrum' uçurdum
Avlanırken ben bazımı kaçırdım
Ön ettim önüme getiremedim

Bana bir hâl oldu beyler gaziler
Bir od düştü ciğerciğim sızılar
Anasız kalmış da meler kuzular
Anasız kuzuyu yatıramadım

Karac'oğlan der ki yâr döne döne
Tükettin ömrümü kalmadı sene
Yükümün üstüne yük urdun yine
Ağırdır yüklerim götüremedim

139.

Gönül kuşu kalktı uçtu havaya
İn gönül dedim de indiremedim
Aşıp aşıp gider karlı dağlara
Dön gönül dedim de döndüremedim

Hümâ kuşu gibi yüksek uçarsın
Pervaz vurup tercümânı geçersin
Bin bir türlü dala konup göçersin
Gönül sana mekân bulduramadım

Âleme sultansın vezirsin kendin
Aç dedim açmadın ak göğsün bendin
Yad illere gönül verdin de döndün
Gönül sana akıl erdiremedim

Karac'oğlan eder nedir çareye
Cerrah neyler yürekteki yareye
Gönül düştü şimdi kaşı kareye
Akar çeşmim yaşın dindiremedim

140.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Göster cemâlini görmeye geldim
Şeftalini derde derman dediler
Gerçek mi sevdiğim sormaya geldim

Gündüz hayâllerim gece düşlerim
Uyandıkça ağlamaya başlarım
Sevdiğim üstünde uçan kuşların
Tutup kanadların kırmaya geldim

Senin âşıkların gülmez dediler
Ağlayıp göz yaşın silmez dediler
Seni bir kez saran ölmez dediler
Gerçek mi efendim sormaya geldim

Senin işin yiyip içmek dediler
Yâran ile konup göçmek dediler
Göğsün cennet koynun uçmak dediler
Hak nasip ederse görmeye geldim

Mâil oldum senin ince beline
Canım kurban olsun tatlı diline
Âşık olup senin hüsnün bağına
Kırmızı güllerin dermeye geldim

Karac'oğlan der ki işin doğrusu
Gökte melek yerde hümâ yavrusu
Söyleyim ben sana sözün doğrusu
Soyunup koynuna girmeye geldim

141

Ağacın iyisi özünden olur olur
Yiğidin iyisi sözünden olur
İl için ağlıyan gözünden olur
Ağlama hey gözü yaşın sevdiğim

Yavru keklik gibi kaynar eğlenir
Mis kokulu yağlar ile yağlanır
Sabah akşam türlü yazma bağlanır
Eğip geçer yeşil başın sevdiğim

Karac'oğlan der ki hoşça salınsın
Dursun yol üstünde baçı alınsın
Çözüver düğmeni göğsün görünsün
Nokta nokta benli döşün sevdiğim

142.

Dinle sevdiceğim medhin eyleyim
Açılmış baharda gülün sevdiğim
Şirin'in aşkına söylen sözünü
Şeyda bülbül gibi dilin sevdiğim

Bedirlendin doğdun yüce felekten
Cemâlin seçilmez huri melekten
Meles gömleğini attın bilekten
Güneş gibi parlar kolun sevdiğim

Kirpiklerin hançer can alır gözün
Yüreğime koydun ateşin közün
Daha görmedim hiç kimsenin yüzün
Getirdin beni de ele sevdiğim

Kaşların hilâldir gözlerin ala
Bülbül figan etti şol gonca güle
Bilmem n'ettim beni getirdin ele
Güldürdün bak beni bile sevdiğim

Güzellikte kemalini bulmuşsun
Uğrun uğrun dosta selâm vermişsin
Binbir çiçekten rengini almışsın
Döndürmüşsün rengin güle sevdiğim

Zülfün teline asılam dâr deyi
Gonca güle el uzadam hâr deyi
Koynunda bir çift tomurcuk var deyi
Kondurdun bülbülü güle sevdiğim

Karac'oğlan der ki kendi hâlinde
Söylenir sözümüz ilin dilinde
Veririm sevdiğim canı yolunda
Giyin kırmızıyı alı sevdiğim

143.

Şuunda bir yavru göründü gözüme
Severim demeğe kadir değilim
Ben onun ismine âşık olmuşum
Severim demeğe kadir değilim

Hep güzeller seyrangâha çıkmışlar
Onlar da birinin ahdin tutmuşlar
Güzel sevenlere yasak etmişler
Ben yasak tutmaya kadir değilim

Garip bülbül gibi dala konarım
Ağlamaktan gayrı yoktur hünerim
Şirin'im gitti oduna yanarım
Kimseye bakmaya kadir değilim

Karac'oğlan eydür Van'da gemimiz
Süremedik devran ile demimiz
Kal diye limandan gitmez gemimiz
Limansız gitmeye kadir değilim

144.

Ala gözlüm benim ile dilersen
Bahar ayları gelsin de gidelim
Bağlar almış ılkımını karını
Yollar çamur kurusun da gidelim

Erisin dağların karı erisin
İnsin seli düz ovayı bürüsün
Türkmen ili yaylâsına yürüsün
Ak kuzular melesin de gidelim

Medh ederler Karaman'ın ilini
Köprüsü yok geçemedim selini
Kervan yaylâsını Perçem Belini
Lâle sünbül bürüsün de gidelim

Üç gün oldu bizim evler göçeli
Beş gün oldu Ceyhan suyun geçeli
Önü al önlüklü yüzü peçeli
Hanım kızlar yürüsün de gidelim

Karac'oğlan der ki ama ne fayda
Rağbet kalmadı hiç yoksula bayda
Bu ayda olmazsa gelecek ayda
On ik'ayın birisinde gidelim

145.

Gönül ne gezersin sarp kayalarda
İniver aşağı yola gidelim
Bir güzel sevmeyle gönül eğlenmez
Gel güzeli bolca il'e gidelim

Koyuverin gitsin sefil baykuşu
Durmuyor akıyor gözümün yaşı
Kadir kıymat bilmez imiş her kişi
Kadirli kıymatlı il'e gidelim

Şahanı koyverin avını alsın
Yârenim yoldaşım yanıma gelsin
Şu garip illerde düşmanım ölsün
Emmili dayılı il'e gidelim

Karac'oğlan der ki yiyip içmeden
Güzeller usanmaz konup göçmeden
Muhannetin köprüsünden geçmeden
Düşelim de azgın sele gidelim

146

Bu yüze gülücü hercâyilerden
Kerem eyle gönül gel vazgelelim
Kerem gelmez imiş çünkü bunlardan
Kerem eyle gönül gel vazgelelim

Gülü verdim gelmez benim yanıma
Türlü cefâları kılar cânıma
Öldürür âhırı girer kanıma
Kerem eyle gönül gel vazgelelim

Bülbülün durağı gül'dür ezelden
Vefâ gelmez imiş değme güzelden
Ağlayı ağlayı çıktım gözlerden
Kerem eyle gönül gel vazgelelim

Karac'oğlan eder ağlar gülmezem
Gözümün yaşını hergiz silmezem
Hele ben vazgeldim seni bilmezem
Kerem eyle gönül gel vazgelelim

147.

Şu yalan dünyaya geldim geleli
Daha ne gelecek başıma benim
Eğer sevdiceğim benim olmazsa
Bakın şu didemin yaşına benim

Yüküm kumaştandır satamaz oldum
Bir kötüye meyil katamaz oldum
Kınaman komşular yatamaz oldum
Giriyor sevdiğim düşüme benim

İkrar verdi ikrarını güderim
İkrarsız dilberi ya ben n'iderim
Başım alıp diyar diyar giderim
Düşerse sevdiğim peşime benim

Karac'oğlan yâri gördüm ıraktan
Gözlerim dolmuştu kan ağlamaktan
Korkarım sevdiğim zalim felekten
Bir gün ağu katar aşıma benim

148.

Katar katar olmuş gelen turnalar
Şu halime şu gönlüme bak benim
Şahin pençe vurdu tüyüm ağırttı
Kanadıma bir ok vurdu berk benim

Gök yüzünde turnam bölüktür bölük
Ayrılık elinden ciğerim delik
Önü muhabbet de sonu ayrılık
Depreştirme eski yaram çok benim

Gittim gurbet ele geri gelinmez
Kim ölüp te kim kaldığı bilinmez
Ölsem gurbet elde gözüm yumulmaz
Anam atam bir ağlarım yok benim

Karac'oğlan der ki bire erenler
Ben gidiyom mâmur olsun örenler
Kavim kardaş konuştuğum yârenler
Sevindirip çıracığım yak benim

149.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Sana bir tenhada sözüm var benim
Kumaş yüküm dost köyüne çezildi
Bir zülfü siyaha nazım var benim

Ak ellere al kınalar yakınır
Ala göze siyah sürme çekinir
Dostu olan dost yoluna bakınır
Dosta giden yolda izim var benim

Yiğit olan gizli sırrı bildirmez
Güzel olan gul benzini soldurmaz
Her olur olmaza meyil aldırmaz
Bir şahin avlar da bazım var benim

Karac'oğlan der ki konanlar göçmez
Bu ayrılık bizlen arasın' açmaz
Bir kötü gönlüm var güzelden geçmez
Ne güzele doymaz gözüm var benim

150.

Şu benim ah edip ağladığımı
Sevgili yârime bildir ya Kerim
Ömrümüz hod gelip geçmek içinde
Ağlayan kulunu güldür ya Kerim

Ben bilirim sevdiğimin izini
Sürmelemiş kaşı ile gözünü
Mevlâm nasib etse görsem yüzünü
Ah u zârım sana budur ya Kerim

A sevdiğim nic'ayrılam yâr senden
Ölmeyince nic'ayrılır can tenden
Güzelim deyi de kaçar ördemden
O da bencileyin kuldur ya Kerim

Karac'oğlan eydür yakıp yandırma
Şol goncadan gayrıy'elin sundurma
Ölür oldum Azrail'i gönderme
Sevdiğime canım aldır ya Kerim

151.

Ömrüm uzun eyle Bârî Hüdâ
Hamd ü senâ şükür etmek isterim
Çalışıp kazanıp nefis taamlar
Dişlerim var iken yemek isterim

Açıldı dehanım söyler zebanlar
Sana muhtaç bunca şahlar gedalar
Al yeşil hırkalar türlü libaslar
Böylece münasip giymek isterim

Bir küheylân at ver istemem eşek
Üstü kaplan postu tek olsun öşek
Kuş tüyünden yastık yumuşak döşek
Keçeler içinde yatmak isterim

Bir güzel isterim âhu bakışlı
Gerdanı bir karış benli nakışlı
İnci dişli olsun hem kara kaşlı
Boynuna sarılıp yatmak isterim

Kalk gönül gezelim helv'alayına
Ol helvalar da dişe kolayına
Her akşamı da pirinç pilâvına
Kahvaltıda ballı kaymak isterim

Bamyayı severim dolma hoş olur
Ballı börek pişer içi boş olur
Hele zerdali yanında hoş olur
Yedikçe karnıma koymak isterim

Sütlü ile tek helise olaydı
Tavuk kızartması sahna dolaydı
O tel helvası da dişe kolaydı
Aranmaz üşenmez emek isterim

İçli köfte gerek yola gidene
Bumbar doldurması benzer harane
Baklavayla börek şifâ bedene
Yedikçe ellerim yumak isterim

Kaz turaç olmasa günde yüz serçe
Ya kuzu doldurması nere kaça
Seherden evvel de ekşili paça
Limon bulunmazsa somak isterim

O güzel meyvalar bittiği zaman
Toplayan getiren cümleden heman
Dediler lezzeti şol adıyaman
Anın da kabuğun soymak isterim

Nerde kaldı şekerli kurabiye
Ne demeli furun eti kebaba
Bazılar da su mu katar şaraba
Neme lâzım adın demek isterim

Kocadım ihtiyar oldum kardaşlar
Halime rahm edin bakın yoldaşlar
Döküldü ağzımda kalmadı dişler
Yağlıca höşmerim koymak isterim

Yedirdin içirdin hepsi de yalan
Âhır ömrümüzü ederler talan
Bu sözüm dinleyip nasihat alan
İşidip tutanı duymak isterim

Azrail göğsüme çöktüğü zaman
Öyle bilin halim perişan yaman
Bülbülün kafesten uçtuğu zaman
Cesedimi kabre koymak isterim

Karac'oğlan der ki böyle kalaydım
Zâhir bâtın muradıma ereydim
Ol gün dahi cemâlini göreydim
Hakk'ın didarını görmek isterim

152.

Elim ile yıktım boşandı bendim
Coşkun sular gibi çağlar gezerim
Yitirdim kendimi bulmadım gitti
Sevdası başında ağlar gezerim

Sînem üstü düğüm olsun dağ olsun
Çevre yanı mor sünbüllü bağ olsun
Irak yakın kömür gözlüm sağ olsun
Hayalin gönlümde eğler gezerim

Benden selâm olsun yedi benlime
Gene gam kasavet bastı gönlüme
Saçım başım yolup kendi eğnime
Geyik postlarını bağlar gezerim

Karac'oğlan der ki derdim deşmeğe
Arzuhal yazdırdım yâre göçmeğe
Aman deyip kapısına düşmeğe
Dertli yüreğimi dağlar gezerim

153.

Rakka'dan beriye gelen gaziler
Sual etmen bana nerden gelirim
Tutmuşum yükümü lâ'l ü güherden
Şam-ı Şerif derler şardan gelirim

Sensin gönül şu dünyadan farıdan
Ah çekiben yüreğimi eriden
Cansız duvarlara binip yürüden
Hünkâr Hacı Bektaş pirden gelirim

Dostun bahçesinin gonca gülüyüm
Yitirdim aklımı şimdi deliyim
Yaz bahar ayında beşe seliyim
Akar boz bulanık kardan gelirim

Karac'oğlan der ki arttı firakım
Kadir Mevlâm yakın eyle ırağım
Ağlama gözlerim Mevlâmız kerîm
Melilliğim vardır yârdan gelirim

154.

Ben bu güzellerden görmedim kemlik
Her ne çektim ise felekten çektim
Hublar ile yoktur gayri pazarım
Değil hûbdan elem melekten çektim

N'oldu nazlı yâre ben de bilemem
Yâr beni ağlattı her dem gülemem
Her olur olmazdan dilek dilemem
Çok şükür dilimi dilekten çektim

Yâr bana göndermiş bir gizli selâm
Bahri gibi gayri ummana dalam
Verseler cihanı istemem kalam
Şimdi ben elimi felekten çektim

Karac'oğlan der ki gönlüm avuttum
Şimdi güzel sözlerini unuttum
Aşk ateşin değirmende öğüttüm
Eledim kalburdan elekten çektim

155.

Bugün çay bulandı yarın durulmaz
Gurbette ölenin gözü yumulmaz
Anadan ayrılır yârden ayrılmaz
Yol ver dağlar ben sılaya gideyim

Yükseğinde nemli nemli dağlar var
Eteğinde ala gözlü yârim var
Yârden ayırana intizarım var
Yol ver dağlar ben sılaya gideyim

Gurbetlikte demir zincir kırılmaz
Koç yiğidin kıymatçığı bilinmez
Her sabah her sabah yavru görünmez
Yol ver dağlar ben sılaya gideyim

Hazeli hey Karac'oğlan hazeli
Döküldü dalların gülü gazeli
Gurbet ilde n'eylemeli güzeli
Yol ver dağlar ben sılaya gideyim

156.

Bir sofra isterim kimse sermedik
Bir yayla isterim kimse konmadık
Bir güzel isterim yad el değmedik
Ellenmiş te bellenmişi n'ideyim

Severim güzeli nice olursa
Boyu uzun beli ince olursa
Severim atımı dinççe olursa
Kovulmuşu yorulmuşu n'ideyim

Karac'oğlan der ki kavl ü kararım
Nedir yüce dağlar size zararım
Ararsam pınarın gözün ararım
Bulanmış ta durulmuşu n'ideyim

157.

Dost deyip de dost gayreti kovduğum
Dost bana bir yara açtı n'ideyim
Ak göğsü üstüne mihman olduğum
O da bir gün imiş geçti n'ideyim

Bir ok attım karlı dağın ardına
Düştü m'ola sevdiğimin yurduna
İl yanmazken ben yanardım derdine
Engel aramızı açtı n'ideyim

Yüce dağdan aştım geldim yol diye
Bahçenize el sundum da gül diye
Ahd ü aman ettim ayrılmam diye
Felek ayırdı da seçti n'ideyim

Karac'oğlan der ki sende ben gibi
Ak eline kına yakmış kan gibi
Bir tepede yeni doğan gün gibi
Akşam sabah erken aştı n'ideyim

158.

Kadir Mevlâm senden bir dileğim var
Bana bir güzel ver gönlüm eğleyim
Ellere vermişsin benim suçum ne
Birin de bana ver gönlüm eğleyim

Uzun boylu olsun cansız olmasın
Beyaz tenli olsun kansız olmasın
Güleç yüzlü olsun densiz olmasın
Böyle bir yosma ver gönlüm eğleyim

Güvercin duruşlu keklik sekişli
Kıl ördek boyunlu ceren bakışlı
Tavus kuşu gibi göğsü nakışlı
Şöyle bir güzel ver gönlüm eğleyim

Karac'oğlan der ki edelim niyaz
Ak göğsün üstünde kılalım namaz
Almadan kırmızı elmastan beyaz
Bana bir güzel ver gönlüm eğleyim

159.

Değirmenden geldim beygirim yüklü
Şu kızı görenin del'olur aklı
On beş yaşında da kırk beş belikli
Bir kız bana emmi dedi n'eyleyim

Birem birem toplayayım odunu
Bilem dedim bilemedim adını
Elbistan yanaklı Kürtler kadını
Bir kız bana emmi dedi n'eyleyim
Bizim ilde üzüm olur alc'olur
Sızılaşır boz kurtları aç olur
Bir yiğide emmi demek güç olur
Bir kız bana emmi dedi n'eyleyim

Karac'oğlan der ki n'olup n'olayım
Akan sularınan ben de geleyim
Sakal seni makkabınan yolayım
Bir kız bana emmi dedi n'eyleyim

160.

Her sabah her sabah seher yerine
Çıkıp dertl'olmadan çıkmam n'eyleyim
Dediler ki nazlı yârin geliyor
Görüp dertl'olmadan görmem n'eyleyim

Dostumun bağında alma var m'ola
O da benim gibi intizar m'ola
Yârimin köyünden gelen yâr m'ola
Sorup dertl'olmadan sormam n'eyleyim

Hele bakın şu salınan geline
Benim olsa vermem dünya malına
Bir bülbül dadanmış dostun gülüne
Vurup dertl'olmadan vurmam n'eyleyim

Âlemi de Karac'oğlan âlemi
Ak beyaz üstüne çekmiş kalemi
Yeni geldi nazlı yârin selâmı
Alıp dertl'olmadan almam n'eyleyim

161.

Kadir Mevlâm senden bir yâr isterim
Minnet ile gelen yâri n'eyleyim
Bir sofra isterim eller değmedik
Eller yemiş doyulmuşu n'eyleyim

Bir yaylâ isterim ili göçmedik
Lâlesi sünbülü gülü geçmedik
Bir güzel isterim eller değmedik
Koldan kola sarılmışı n'eyleyim

Bir güzel isterim nice olursa
Gözler ala beli ince olursa
Binerim ata da dinççe olursa
İller binip kovulmuşu n'eyleyim

Amanın da Karac'oğlan amanın
Kirpikler ok olmuş kaşı kemanın
Evvel kız başlıydın duldur zamanın
Olursa kız olsun dulu n'eyleyim

162.

Evvel ben de yücelerde gezerdim
Şimdi enginlerde akan ben oldum
Süren sürdü o yavrunun sefasın
Kahrını cefasın çeken ben oldum

Yüce dağ başında bir top kar idim
Rüzgâr değdi yağmur yağdı eridim
Evvel ben de muhabbetli yâr idim
Şimdi uzaklardan bakan ben oldum

Dolaştırdın bana Urum'u Şam'ı
Bilmez o câhiller terk eder seni
Evvel gül dalına belerdin beni
Şimdi hardal gibi kokan ben oldum

Karac'oğlan böyle oldu bu işler
Oturmuş sevdiğim hasb'hale başlar
Bir konak yaptırdım kavim kardaşlar
Çekip ilk direğin yıkan ben oldum

163.

Eşe imiş şu karşımdan savuşan
Gelin imiş şu kızlara karışan
Bir kusuru var da zülfü perişan
Tel kara zülfüne kullar olduğum

Aman ol sevdiğim de aman ol
Güzeller içinde gel de tamam ol
Ben ölürsem cenazeme imam ol
Kıl kara zülfüne kullar olduğum

Karac'oğlan der ki bu da neyimiş
Gönül berelendi karlı dağ imiş
Meyvanın iy'sini ayılar yermiş
Gel kara zülfüne kullar olduğum

164.

Hey ağalar bir onulmaz derdim var
Olur olmaz yere açamıyorum
Bir yâr için çıktım gurbet illere
Terk edip sılaya geçemiyorum

Ay mıdır gün müdür cihanı tutan
Cemâlin görünce nurlara batan
Altun kafeslerde durmadan öten
Keklik mi turaç mı seçemiyorum

Her yiğidin devlet konmaz başına
Yâr ağlatan doyar m'ola yaşına
Göğsü nakış nakış tavuş kuşuna
Benzettim yavruyu seçemiyorum

Atın eşkini de yiğidin kıvı
Güzelin üstüne kurulu davı
Gökte gövel ördek şahinin avı
Çalıp kanadını uçamıyorum

Karac'oğlan der de dünyanın ucu
Her kardaş diyene diyemem bacı
Ayrılık şerbeti ağudan acı
Şu dünya malına içemiyorum

165.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Sevgini sevdamdan ay'ramıyorum
Gündüz hayalimde gece düşümde
Bana bir hal oldu bilemiyorum

Yaylanın hası da şu nazlı pınar
Aşnası olanlar yolları dener
Duramaz dillerim nazlımı arar
Dilimi tutup ta duramıyorum

Nerde güzel görsem artıyor gamım
Genç yaşımda sağır oldu kulağım
Her gün önünüzden geçer yolağım
Şimdi nerd'olduğun bilemiyorum

Karac'oğlan da der gördüğün öğer
Uzundur saçları topuğun döğer
Vermişler beş bini bin daha değer
Kesilmiş bahası alamıyorum

166.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Sana bir sözüm var diyemiyorum
Bilmem deli miyim mecnun gezerim
Sırrımı yâdlara veremiyorum

Ak memeden emdiceğim azıktır
Tarama zülfünü gönlüm bozuktur
Öksüzüm garibim bana yazıktır
Destursuz koynuna giremiyorum

Helâl olsun al yanaktan emdiğim
El uzatıp gonca gülün derdiğim
İnce belin usul boyun sardığım
Alışmış kollarım duramıyorum

Karac'oğlan der ki Hasanpaşalı
Aşk sevdası gönlümüzden taşalı
Sen gibi güzele gönlüm düşeli
Uyuyup uykuya kanamıyorum

167.

Bir çift güzel geçen bağlardan arı
Taramış zülfünü vermiş tımarı
Ak göğsün arası zemzem pınarı
İçsem öldürürler içmesem öldüm

Başına vurunmuş kadife fesi
Uğrun uğrun çektiğim yârin yası
Peceye koymuştur demir kafesi
Baksam öldürürler bakmasam öldüm

Karac'oğlan der ki kendim öğmeyim
Coşkun sular gibi bendim döğmeyim
Güzel sevme derler nasıl sevmeyim
Sevsem öldürürler sevmesem öldüm

168.

Nâgehan geçerken uğradı yolum
Tecnis'te bir Arap güzeli gördüm
Ben bir su istedim o sofra kurdu
Tecnis'te bir Arap güzeli gördüm

Altıma attılar alaca kilim
Ağzımda kurudu damağım dilim
Sunayı görünce büküldü belim
Tecnis'te bir Arap güzeli gördüm

Yanıma serdiler bir ipek halı
Uğruma koydular kaymağı balı
Anasın öldürüp kızın' almalı
Tecnis'te bir Arap güzeli gördüm

Öğer Karac'oğlan güzeli öğer
Zülüf pâre pâre gerdanı döğer
Bin altın vermişler bin daha değer
Tecnis'te bir Arap güzeli gördüm

169.

Vara vara vardım ol kara taşa
Hasret ettin beni kavim kardaşa
Sebep ne gözden akan kanlı yaşa
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Nice sultanları tahttan indirdi
Nicesinin gül benzini soldurdu
Nicelerin gelmez yola gönderdi
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Karac'oğlan der ki kondum göçülmez
Acıdır ecel şerbeti içilmez
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

170.

Kısmet olup ben bu ilden gidersem
Sen de bu illerde kal kara gözlüm
Gurbet ilde kem haberim duyarsan
Başının çaresin bul kara gözlüm

Âşık bilir âşıkların hevesin
Kömür sandım yâr kaşının karasın
Sevdiğim kapına kul mu ararsın
İşte ben kapına kul kara gözlüm

Âşık bilir âşıkların suçunu
Cennet sandım yâr koynunun içini
Tarayıp zülfünü dökmüş saçını
Hilâl kaş üstüne tel kara gözlüm

Karac'oğlan talihsiz başın varmış
Yârdan ayrılması ne çetin kârmış
Ala göz üstünü saçlar bürümüş
Dilber dudakların bal kara gözlüm

171.

Sabah seherinde çıkıp salınma
Yavru şahin gibi bas kara gözlüm
Kaşın kalem olmuş lebin mürekkeb
Ak beyaz üstüne yaz kara gözlüm

O kiraz dudaklar nar gibi yüzler
Kız beni anlıyor sendeki gözler
Çok olur güzelde noktalı sözler
Bu zülüf gerdana az kara gözlüm

Havâyı da deli gönül hâvayı
Yükseğinden şahin döner yuvayı
Tomurcuk memeli bırak edayı
Göğsünün düğmesin çöz kara gözlüm

Karac'oğlan der ki kandıramadım
Köz koydum kalbine yandıramadım
Yolunu yoluma döndüremedim
Getirme üstüne söz kara gözlüm

172.

Testisini almış pınara gelmiş
Terlemiş memeler taze tomurmuş
Has yaldız düğmeler çapraz vurulmuş
Seherde göğsünü çöz kara gözlüm

Ne bilir güzeli sevmesin' ahmak
Sevapdır güzelin yüzüne bakmak
Fırsatın bulup da yanaktan öpmek
Can cefa götürmez tez kara gönlüm

Yine dumanlandı yüzü havanın
Gönlü büyük olur güzel sevenin
Tomurmuş memeli bir yâr sevenin
Yüreği dol' olur göz kara gözlüm

Sabahtan seherden burdan geçersin
Nisbet için ak göğsünü açarsın
Bir gün olur kollarıma düşersin
Hayfımı alırım kız kara gözlüm

Karac'oğlan der ki soyun soy ise
İnce belin uzun boyun boy ise
Verdiğin öpüşün hepsi bu ise
Vallahi billahi az kara gözlüm

173.

Niçin böyle melil melil gezersin
Şad ü hurrem olup gül kömür gözlüm
Arzu eder gönlümün gurbet illeri
İşte gidiyorum kal kömür gözlüm

Ben seni severim cân ü gönülden
Kalktı kısmetimiz ne gelir elden
Yanağın çevresi tomurcuk gülden
Bezenmiş gerdanın hâl kömür gözlüm

Vazgelmezsen sen ahdında durursan
Yüz verme engeli mahfi görürsen
Varıp bir kötüye meyil verirsen
Dilerim Mevlâ'dan bul kömür gözlüm

Karac'oğlan söyle sözü unutma
Varıp yâd illerin nârına yanma
Gitti gurbet il'e yâr gelir sanma
Ahd ü aman edip gel kömür gözlüm

174.

Dîvane gönlümün bulanması var
Çıkarım dağlara çıkar yürürüm
Elime aldım âşk maşalasını
Sînemi odlara yakar yürürüm

İntizar eyledin büktün belimi
Ya nic'edeyim şu halkın dilini
Başıma sokunmam yârin gülünü
Elime aldım ben kokar yürürüm

Ala gözlü baharımdır yazımdır
Gidi rakip karakışım güzümdür
Vilâyet hünkârın seyrân bizimdir
Göze yasak olmaz bakar yürürüm

Karac'oğlan eydür ah u zârımdır
Bu dünyada hasret benim yârimdir
Gâhi bir bulanmak kisb ü kârımdır
Tuna seli gibi akar yürürüm

175.

Nada ne ettin de geldin başıma
Çok yiğitler çılbak doğar anadan
Aradım da buldum ben bu belâyı
Müstahaktır bu işlerin Yaradan

Kara günde doğurmuş beni anam
Kan ile yoğrulmuş temelim binam
Safâsız ataşa ben nice yanam
Ayıkmıyor sefil başım belâdan

Uluların sözlerini tutmadım
Dîvane gönlümü hiç terk etmedim

.....

Felek beni alakoydu sıladan

Karac'oğlan der ki vay n'oldu bize
Yandı ciğerciğim dert oldu bize
Ellerin yüzünden çektiğim ceza
Bir ben miyim şu âlemi dolanan

176.

Kadir Mevlâm senden bir dileğim var
Şu dileğim kabul eyle Yaradan
Dört dilek diledim ziyana gitti
Ağlattığın kulu güldür Yaradan

Kömür gözlüm ne salının karşımda
Gündüz hayâlimde gece düşümde
Bir güzelin sevdası var başımda
Yâr sevdası çetin olur Yaradan

Nasıl vazgeçeyim şu şirin candan
Adam vazgeçer mi böyle civandan
Ben güzelim diyor kaçıyor benden
O da benim gibi kuldur Yaradan

Karac'oğlan der ki yakıp yandırma
Şu gönlünü engin yere kondurma
Azrail gönderip canım aldırma
Sevdiğime canım aldır Yaradan

177.

Mavi donlum salınıyor karşımda
Gündüz hayâlimde gece düşümde
Eksilmeyen sevdası var başımda
Yâr sevdası çetin imiş Yaradan

Ey tor mavi donlum geçemem senden
Ölmeyinde ayrılır mı can tenden
Kızlarla tor olmuş kaçarsın benden
Yüzünü bir bana döndür aradan

En yüksek yerlerde avcılar gezer
Hem derin göllerde ördekler yüzer
Yufka olan dudak şekerler ezer
Kızıl yanakların kaldır aradan

Karac'oğlan der ki yakıp yandırma
Yükseltip te enginlere indirme
Tatlı cana Azrail'i gönderme
Canım sevdiğime aldır Yaradan

178.

Şeftali isterim mahrum gönderme
İki leblerinden bir gerdanından
Gönül Hak evidir sakın söndürme
İki leblerinden bir yanağından

Her kande gidersem seni bulurum
Sarrâfınım kıymatını bilirim
Sen bir bezirgânsın bac'ın alırım
İki leblerinden bir yanağından

Aklım aldın gözlerini süzeli
Benzime düşmüştür ayva gazeli
Sana derim be hey adam güzeli
İki leblerinden bir yanağından

Karac'oğlan eydür yârim gelirse
Deli gönül istediğin bulursa
Danışlarım icâzetin olursa
İki leblerinden bir yanağından

179.

Yüce dağlar ne kararır pusarsın
Aştı derler nazlı yârim başından
Oturmuş derdime dert mi katarsın
Âlem sele gitti didem yaşından

Balta değsin ormanların kurusun
Gazel olsun yaprakların çürüsün
Top top olsun geyiklerin yürüsün
Avcuların avın alsın peşinden

Sarp kayalarını taşçılar delsin
Tomurcuk güllerin yad iller dersin
Yârin emaneti var senin olsun
Sakla dağlar boranından kışından

Fenasın da Karac'oğlan fenasın
Od düşe de döne döne yanasın
Yüce dağlar sen de bana dönesin
Ayrılasın yârenînden eşinden

180.

Yüce dağlar ne kararır pusarsın
Aştı m'ola kömür gözlüm başından
Azıcık derdime dert mi katarsın
Âlem sele gitti gözüm yaşından

Ey Karadağ melil melil kalasın
Ateş düşe cayır cayır yanasın
Dilerim Allah'tan bana dönesin
Ayrılasın gül memeli eşinden

Zalım taşçılar da taşını kessin
Başında da kızgın samyeli essin
Evvel benim idi dert senin olsun
İnlesin burçların boran kışından

Karac'oğlan der ki hani maralım
Dağlar sana söyle var mı zararım
Yârimi yitirdim yanar ararım
Gümanım var koyağında taşından

181.

Azrail gelmiş te yârim almağa
Ya ben kimler ile kalayım kalan
Artırdılar firkatimi zârımı
Bağrımı yerlere süreyim kalan

Gide gide hep yollarım düz oldu
Yandı ciğerciğim kömür köz oldu
Yârin dedikleri acı söz oldu
Ağlarım giderim gülemem kalan

Yolun doğrusuna sapayım dedim
Sıdk ile Mevlâ'ya tapayım dedim
Yârimin gönlünü yapayım dedim
Yıkılmış gönlünü yapamam kalan

Karac'oğlan der ki okur yazarım
Tomurcuk memede kaldı nazarım
Hırka giyer derviş gibi gezerim
Yâr için abdala uyarım kalan

182.

Hocasına vardım sabakın okur
Dostun bahçesinde bülbüller şakır
Ne İstanbul gerek ne Diyarbekir
Sılam seni terk edeyim bir zaman

Arap atım mı var benim eğlenem
Ya şahanım mı var salam avlanam
Ala gözlüm mü var bakam eğlenem
Sılam seni terk edeyim bir zaman

Alçaklı yüksekli evlerim mi var
Kırmızı çubuklu bağlarım mı var
Geriden acıyıp ağlarım mı var
Sılam seni terk edeyim bir zaman

Karac'oğlan eydür dillere destan
Tımarsız olur mu bağ ile bostan
Vatan diken olmuş yâd il gülistan
Sılam seni terk edeyim bir zaman

183.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Güzellikte yârim idin bir zaman
Gece gündüz kız sevdana yelerdim
Can içinde canım idin bir zaman

Ağır idin cilve ile naz ile
Sinemi doldurdun acı söz ile
Ahdım olsun konuşmaya kız ile
Sıdkı bütün yârim idin bir zaman

Al yanaktan akan ballar sanırdım
Top kara zülfünü teller sanırdım
Daha evvel değmez eller sanırdım
Burcu burcu kokar idin bir zaman

Her sabah her sabah gelem kapına
Kerpiç olam yapılayım yapına
Sen bir Leylâ ben de Mecnun karşına
Kömür gözlü yârim idin bir zaman

Karac'oğlan der ki mestin var imiş
Beni öldürmeğe kastin var imiş
Daha benden başka dostun var imiş
Yad illerle konuşmuşsun bir zaman

184.

Zevkim artar gelir gönlümün şanı
Sevdiğim benimle olduğu zaman
Def eder giderir gönlümün gamın
Yâr gelip yanımda güldüğü zaman

Söyledikçe lezzet verir sözünde
Rûz u şeb hayâli iki gözümde
Hudâ emri ile o mâh yüzünde
Ak güller açılır güldüğü zaman

Aşkın ateşi bu sinemi deler
Divane gönlümü gâhi şâd eyler
Sanırım vücudum Cennet'te gezer
Yârimi koynuma aldığım zaman

Karac'oğlan der ki vücudum yandı
Asılzade aslı huridir kendi
Sandım ki gökten de bir melek indi
Kolların boynuma sardığı zaman

185.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Gezer miydin yâran ilen eşinen
Irak yerden kem haberin duyarsam
Döğünürüm kara bağrım taşınan

Dost yoluna verdim olan vârımı
Taşa çaldım namusumu ârımı
Kim ağlatmış benim nazlı yârımı
Top top olmuş kirpikleri yaşınan

Dinleyin ağalar hata işledim
Hayrı bıraktım da şerre başladım
Öpem derken al yanaktan dişledim
Kurt yiyip de çürüyesi dişinen

Mail oldum gözlerine doyamam
Ak gerdanda sıra benler sayamam
Tatlı olur ben cânıma kıyamam
Ağı yedir kömür gözlüm aşınan

Karac'oğlan der ki n'edip ne bilmez
Gizli haberini yâd iller bilmez
Ekmek ile tatlı cana kıyılmaz
Bir gün ağ' yedirir dostum aşınan

186.

Çıktım yücesine seyran eyledim
Dost ile gezdiğim çöller perişan
Bir başıma olsam gam çekmez idim
Bir ben değil cümle âlem perişan

Başı pare pare dumanlı dağlar
Hastanın hâlinden ne bilir sağlar
Bozulmuş siyeci virane bağlar
Bülbülün konduğu güller perişan

Ezel biz de binerdik Arap ata
Türlü nimet çekilirdi somata
Terkettim sılayı çıktım gurbete
Altı Arap atlı beğler perişan

Fenâdır dünyanın ötesi fena
Biz de erişmedik bir iyi güne
Terketmiş ilini bir benli suna
Ördeği gülmeyen göller perişan

Karac'oğlan der ki olaydı sözüm
Ayağın altına turabdır yüzüm
Kırılmış perdesi çalmıyor sazım
Sazlar düzen tutmaz teller perişan

187.

Çıkıp yücesine seyran ederken
Gördüm ak kuğulu göller perişan
Bir firkat geldi de durdum ağladım
Öpüp kokladığım güller perişan

Hayal hayal oldu karşımda dağlar
Eşinden ayrılan ah çeker ağlar
Dökülmüş yapraklar bozulmuş bağlar
Bülbülün konduğu dallar perişan

Yıkılmış dilberin mâmur illeri
Susmuş bülbül söyler her dem dilleri
Dağılmış sünbülü solmuş gülleri
Yüzüne dökülmüş teller perişan

Karac'oğlan der ben toy avlamadım
Arap ata binip boylatamadım
Küstürdüm dilberi huylatamadım
Dilberi küstüren diller perişan

188.

Haydi gel dağlarda gidelim ava
Ördekler yaylaya çıkar sabahtan
Dünyânın sonunda bir gül açılmış
Misâl-i cennette kokar sabahtan

Mâşallah deyin de değmesin nazar
Bilezik takmaya kolları güzel
Korkmaz kara kuştan serbestçe gezer
Silkinir vâdiye çıkar sabahtan

Salına salına gelir nazınan
Seni avladayım şahbaz bazınan
Al tokaylan kırmızı pervazınan
Silkinir vâdiye çıkar sabahtan

Hey der Karac'oğlan bana n'oldu
Azrail geldi de başa dikildi
Mezarcıma kazma kürek verildi
Dostum ağlar düşman güler sabahtan

189.

Hey ağalar gelin seyran edelim
Gövel ördek gölden uçtu sabahtan
Al giyinmiş de çiçekler sokunmuş
Ala güneş gibi doğdu sabahtan

Huri midir melek midir bilinmez
Şu yavrunun yamacında durulmaz
Azca bahâ ile satın alınmaz
Beylik maya gibi geçti sabahtan

Ak göğsün ağında kaldı nazarım
Mecnun oldum dağ başında gezerim
Nerde güzel görsem ismin yazarım
Defterim' elimden aldı sabahtan

Karac'oğlan der ki sohbetin çoktur
Usuldur boyunda bahanem yoktur
Kaşların yay olmuş kirpiğin oktur
Okların sinemi deldi sabahtan

190.

Sabah oldu ben bu yerden gideyim
Garip bülbül gibi feryad edeyim
Sen dururken derdim kime dökeyim
Uyan ey gözünü sevdiğim uyan

Dilberin başında samur saç olur
Sevip sevip ayrılması güç olur
Sen gidersen benim halim nic'olur
Uyan hey yüzünü sevdiğim uyan

Karac'oğlan der ki sevda sarıyor
Oturmuş bahçeye zülfün' tarıyor
Yollarda yitirmiş eşin' arıyor
Uyan hey özünü sevdiğim uyan

191.

Ak kolların sala sala yürüyen
Nasıl getireyim seni ele ben
Ben bir şahin olsam sen bir balaban
Alsam çırnağıma çıksam yola ben

İlimizde yok mu idi kadılar
Ak ellerin altun tasta yudular
Seni bana yeşil ördek dediler
Onun için dolaşırım göle ben

Yüklettim yedeğim deste katarım
Yüküm kumaş ben alana satarım
İki bülbül bir kafeste öterim
Konmaz mıyım yeni açmış güle ben

Hemene de Karac'oğlan hemene
Çanlı kervan indirmişim Yemen'e
Sevdim ise ben yârimi kime ne
N'ettim ola şu koğlaşan ile ben

192.

Sana derim sana hûbların şahı
Soyunup koynuna girmedim mi ben
Koynunda açılan tomurcuk gülün
Senin iznin ile dermedim mi ben

Sende bensiz olamazdın bir zaman
Sen de benim derdin kim olmuş yaman
Sözünde durmazsın hey kavli yalan
Sana candan ikrar etmedim mi ben

Bu sâdık dostundan ne tez usandın
Her münâfıkın sözüne inandın
Karacaoğlan da bilmez mi sandın
Gizli sırlarına ermedim mi ben

193.

On parmağım şem'a ettim yandırdım
El yaradı yâre yaramadım ben
Nazlı yârim geçmiş derler buradan
Kör oldu gözlerim göremedim ben

Hey ağalar bana zulüm değil mi
Âlem dîvan durdu duramadım ben
Yâri benzetmişler tavuş kuşuna
Boyun gördüm yüzün göremedim ben

Yavru şahin gibi hava gözlerim
İner ormana da yolum düzlerim
Yedi yıldır ben ki yâri gözlerim
Bekledim murada eremedim ben

Çıkır çıkır bilezikli kolları
Söyledikçe şirîn gelir dilleri
Bahçesinde açan gonca gülleri
Yâre söylen dersin deremedim ben

Yârimin zülüfü destedir deste
Verirler şâkirdi öğretir usta
Bir elma getirdim gümanım dosta
El sürüp koynunu aramadım ben

Karac'oğlan der ki belim büküldü
Yâri gördüm kemerciğim söküldü
Ömrüm sarayından üç kor döküldü
Devşirip kerpiçin öremedim ben

194.

Hani senin sıdkı bütün sözlerin
Dost koynunda muhabbetli izlerin
Dostum tomur tomur akça yüzlerin
Şu benim dişimin yarelerinden

Gizli sırrın yâd illere denilmez
Dîvaneler dost yerine konulmaz
Ellemeye hiç bir yerin kıyılmaz
Sen göster sevdiğim nerelerinden

Gizli sırrın yâd illerde diyeyim
Bal olayım al yanağa konayım
Kerem eyle ak gerdandan emeyim
Top kara zülfünün aralarından

Karac'oğlan der her sözle kesilmem
Bir kötüye varıp böyle yasılmam
Isırırsın dersin vallah ısırmam
Okşalarım nazlım şuralarından

195.

Şu yalan dünyaya geldim geleli
Tas tas içtim ağuları sağ iken
Kahpe felek vermez benim muradım
Viran oldum mor sünbüllü bağ iken

Aradılar bir tenhada buldular
Yaslandılar şıvgaların kırdılar
Yaz bahar ayında bir od verdiler
Yandım gittim ala karlı dağ iken

Farımaz da deli gönlüm farımaz
Akar gözlerimin yaşı kurumaz
Şimden geri benim hükmüm yürümez
Azil oldum güzellere beğ iken

Karac'oğlan der ki bakın geline
Ömrümün yarısı gitti talana
Sual eylen bizden evvel gelene
Kim var imiş biz burada yoğ iken

196.

Kadir Mevlâm budur senden dileğim
Oynat beni gelin ilen kız ilen
Çıksam Binboğa'ya yayla yaylasam
İçsem sularını namlı buz ilen

Dosta doğru gider yollarım olsa
Bülbül gibi şakır dillerim olsa
Kayık oynatacak göllerim olsa
İçi dolu ördek ilen kaz ilen

Karac'oğlan der ki çiftim sürülse
Bin beş yüz şehirden harcım verilse
Issız yerde saraycığım kurulsa
Sürsem safayı da kışlan yaz ilen

197.

Kaldır nikabını görem yüzünü
Aç başını Yaradan'ı seversen
Siyah zülfü mah yüzünün üstüne
Tel tel eyle Yaradan'ı seversen

Vakit tamam çilelerin doldu mu
El değdi de gonca gülün soldu mu
Seni benden ayıranlar oldu mu
Doğru söyle Yaradan'ı seversen

Şeker vardır damağında dişinde
Lâm elif yazılı senin kaşında
Hamaylin olayım sakla döşünde
As boynuna Yaradan'ı seversen

Karac'oğlan der ki girme kanıma
Gözlerin de ok atıyor canıma
Bensiz gitme o dilberin yanına
Gidin bile Yaradan'ı seversen

198.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Yâr senin ahdına durmaz mı sandın
Hâtırın hoş olsun birin bin olsun
Senden âlâsını bulmaz mı sandın

Doğru gelenlere doğru varayım
Halden bilenlere kurban olayım
Sen birin' bulmuşsun ben de bulayım
Güzeller güzelin bulmaz mı sandın

Yavrunun yaylası sulaklı otlu
Söyle kömür gözlüm dilleri tatlı
Bir yanı ekinli bir yanı otlu
Şu dünyadan murat almaz mı sandın

Yavrumun gözleri benzer şahana
İsmi cismi gelmemiştir cihana
Uykusun gözüne etmiş bahana
Tek yatana sabah olmaz mı sandın

Karac'oğlan der ki böyle olmasın
Arada engeller murad almasın
Sana senden olmuş benden olmasın
Herkes ettiğini bulmaz mı sandın

199.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Akar bozbulanık selinden sakın
Gurbet ilde kimse bilmez ahvâlin
Sen dur vatanında ilinden sakın

İnsanın kötüsü iy'likten bilmez
Kursaksıza öğüt versen de almaz
İnsan çiğ süt emmiş itimat olmaz
Kapında hizmetkâr kulundan sakın

Kötü insan doğru girmez yoluna
İyi insan hoş geçinir diline
Elini sunma ki yârin gülüne
Dikeni var batar elinden sakın

Karac'oğlan der ki eğle gönlünü
Elinden bırakma nazlı yârini
Kimse bilmez ahvâlini hâlini
Yakınında olan komşundan sakın

200.

İmana gel kanlı gurbet imana
Biz de başımızı saldık gümana
Yağıp yağmur gün doğunca çimene
Kokar burcu burcu gülü sılanın

Bitmedik işlere Mevlâ ulaşa
Daha neler gelir sağ olan başa
Geçerse bu yaz da kalırık kışa
Korkarım kapanır yolu sılanın

Karac'oğlan der ki şu bana n'oldu
Sarardı gül benzim gazele döndü
Sılada sevdiğim yâd iller aldı
Bilmem nasıl oldu hâli sılanın

201.

Bir yiğit sıladan gitmeli olsa
Acısı yüreğ'nden gitmez sılanın
Eğlenip gurbette mekân bağlasa
Hayali gözünden gitmez sılanın

Ovalar ovalar engin ovalar
Gözüm yaşı biri birin kovalar
Gülistan içinde bülbül yuvalar
Çalısı çırpısı gül'dür sılanın

Gidi rakip bana kasd ile bakar
Bu garip halimi ateşe yakar
Her sabah her sabah misk gibi kokar
Kayası toprağı taşı sılanın

Karac'oğlan eydür gelenler gider
Vâ'desi yetenler borcunu öder
Kuşlar yılda bir kez sılaya gider
Anlar da terkini komaz sılanın

202.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Kıvrım kıvrım gider yolu yaylanın
Lâlesi sünbülü boynun eğişin
Rayihası tatlı gülü yaylanın

Aktı pınarları suyu çağlıyor
İnim inim güzelleri ağlıyor
Çıkmış anası da seyran eyliyor
Efesi sürgüne gitti yaylanın

Engininden yükseğine çıkılmaz
Kaplan girse meşelerin sökülmez
Kumaş yüklü tor taylağın çekilmez
Evleri sürgüne gitti yaylanın

Eşeli de Karac'oğlan eşeli
Altı yıl oldu sevdana düşeli
Üstü boz topraklı kaplan meşeli
Güzeli sürgüne gitti yaylanın

203.

Çıktım Kırklar Dağ'ın seyran eyledim
Sallanarak gider yolu Hama'nın
Yel urdukça dertli dolap iniler
Burcu burcu kokar gülü Hama'nın

Heves kaldım pınarının başına
Altun yağmış toprağına taşına
Ulu câmisinin kandil başına
Altun şamdanı da yanar Hama'nın

Kudretinden yapılmıştır yapısı
Kalem kaşlı güzelinin hepisi
Aldı beni çarşısının kokusu
Çarşılarda gülü kokar Hama'nın

Karac'oğlan der ki kal benim yurdum
Terkettiğim sılayı burda buldum
Güzeli çok diye eğlendim kaldım
Kalem kaşlı güzelleri Hama'nın

204.

Şu benim mekânım, benim yollarım
Aradım yuvayı Bursa'da buldum
Güzeller çok imiş eğlendim kaldım
Kokar menevşesi gülü Bursa'nın

Hak'tan m'olur bu yerlerin yapısı
Evliya mekânı murat kapısı
Aldı beni güzellerin kokusu
Kokar menevşesi gülü Bursa'nın

Hak nazar eylesin Pınarbaşı'na
Gevher yağar toprağına taşına
Ulu câmilerde kandil başına
Altun fener yanar mumu Bursa'nın

Karac'oğlan der ki insem bağına
Arkamı da verdim Keşiş Dağı'na
Yüzüm sürdüm ak gerdanın ağına
Kokar menevşesi gülü Bursa'nın

205.

Dinleyin bir güzel medhin edeyim
Yiğide nisbetle yürüyüşlünün
Can feda ederim şöyle sunaya
Bin türlü naz ile salınışlının

Kadife şalvarlı tül libaslının
Güvercin topuklu sarı mes(t)linin
Elleri kınalı kumru seslinin
Zülüfü gerdana tarayışlının

Entarî giyinmiş frengî rengi
Yanaklar kırmızı elmas irengi
Saçları topukla eyliyor cengi
Bir hüma bakışlı on dört yaşlının

Karac'oğlan der ki güzelin huyu
Hezaran çubuğ'na benziyor boyu
Âb-ı kevser gibi lebinin suyu
Peynirdir dilleri inci dişlinin

206.

Sabahleyin seher yeli değince
Lâle verip sünbül boyun eğince
Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Çekilir sağmalı yozu dağların

Yüce dağ başında çalınır kaval
Kadir Mevlâm sana vermesin zeval
Aşağı yelinden sorulur sual
Söker garbî ilen buzu dağların

Yüce dağ başında can otu biter
Bir zâlim geldi de ölümden beter
Seyfisi top olmuş kuzusu öter
Çekilmez elvanı nazı dağların

Güney yüzünün de karları gitmez
Virane bahçede bülbüller ötmez
Bir gece yatsam da misafir etmez
Kışın azgın olur yüzü dağların

Karac'oğlan der de sözün yadlara
Ben uğramamıştım böyle dertlere
Kurtlar konmuş mor sünbüllü yurtlara
Türlü libas giymiş yüzü dağların

207.

Sevdiğ'm seher yeli kokun getirir
Al güllere misal top yanakların
Âşıkın gönlüne nice gam verir
Dermansız hastaya hap yanakların

Karaman'dan nazlı yârim Konya'dan
Geldik de ne bulduk yalan dünyadan
O ak kollarını dola boynumdan
Leblerime yoldaş yap yanakların

Karac'oğlan Mevlâm visâl vermesin
Şu gözlerim gördü turunç memesin
Gönül ister yâr şeftalin dermesin
Eydür bana yârin öp yanakların

208.

Sabahtan seherde suya giderken
Üşüyor parmağı eli kızların
İnce bel üstünde cevahir kemer
Zıhgirden geçiyor beli kızların

Irakta yitirsem yakında bulsam
Mevlâ izin verse koynuna girsem
Al yanaklarından bal deyi emsem
Dudağından akan balı kızların

Sevdiğimin gayet ince beli var
Şekerle şerbetten şirin dili var
Ak alnında deste deste gülü var
Kokuyor başında gülü kızların

Karac'oğlan der öldüğüm bilsinler
Toplansınlar namazımı kılsınlar
Mezarımı yol üstüne koysunlar
Geçerken uğrasın yolu kızların

209.

Benden selâm eylen şol nazlı yâre
Her beni gördükçe gülüp durmasın
Aldırdım aklımı oldum divane
Aklımı başımdan alıp durmasın

Kız seninle böyle miydi pazarım
Kara kaşlarında kaldı nazarım
Yol üstüne kazmasınlar mezarım
Yâr gelip geçtikçe yanıp durmasın

Kız seninle bir bahçecik dikelim
Ayvasından turuncundan satalım
Gel sarılıp bir gececik yatalım
Âh ü zârım sende kalıp durmasın

Karac'oğlan der de Hakk'a bakadur
Yollar çamur belki çöker bükedur
Çekemem kahrını bağrım yu(f)kadur
Arada haberin gelip durmasın

210.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
İbrişim atkının telinden misin
Kadir Mevlâm seni öğmüş yaratmış
Cennet-i âlâ'nın nurundan mısın

Hûblar gibi gözlerini süzersin
Siyah zülfü ak gerdana düzersin
Kargı kamış gibi durmaz uzarsın
Cennetin selvinden dalından mısın

Görenin aklını alıyor tufan
Hâtip dillim daim okuyor Kur'an
Seni hûb yaratmış Hazret-i Mennan
Yusuf-i Ken'an'ın belinden misin

Melül mahzun dört yanına bakarsın
Nice canlar ateşine yakarsın
Yel estikçe burcu burcu kokarsın
Yaz bahar ayının gülünden misin

Karac'oğlan derdim artar gün günü
Şu dünyada bulamadım dengimi
İçerimden hiç çıkmıyor yangını
Yoksa cehennem'in nârından mısın

211.

Dün gece dün gece gördüm düşümde
Göçün çekmiş gider ili Zeyneb'in
İnci mercan gibi ufak dişinde
Tatlı tatlı söyler dili Zeyneb'in

Zeynep pek küçüktür haldan bilmiyor
Ün eyledim hiç yanıma gelmiyor
Göz görüp de gönül karar kılmıyor
Aştı üstümüzden yolu Zeyneb'in

Yaz gelip de meyvaları yetmemiş
Şeyda bülbül konup figan etmemiş
Bahçesinde mor menevşe bitmemiş
Açılmış goncası gülü Zeyneb'in

Sabah olur seher yeli estirir
Siyah zülfü mâh yüzünde gezdirir
Zâlim engel yâri bize küstürür
Dolansın boynuma kolu Zeyneb'in

Bahar olup seher yeli esti mi
Zeynep bizim il'e kadem bastı mı
Acep bizden umudunu kesti mi
Karac'oğlan olsun kulu Zeyneb'in

212.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Dikerler ağacı dal benim için
Aşam dedim aşamadım başından
Yağıyor yollara kar benim için

Sazımızı ele alıp çalalım
Çaresiz dertlere çare bulalım
Sabahta seherde yoldaş olalım
Bugün de burada kal benim için

Yücesine çıktım yayla yayladım
İndim enginine seyran eyledim
Bayram aylarına kavil eyledim
Deniyor yolları yâr benim için

Karac'oğlan der ki yerim içerim
Ağır saltanatla konar göçerim
Ahdım olsun seni alır kaçarım
Ferman çıkarsınlar bir benim için

213.

Çünkü güzel meylin yoğ idi bende
Ezelden de ikrar vermeye idin
Muhabbettir güzelliğin nişanı
Uğrun uğrun bakıp gülmeye idin

Siyah zülüflerin eyleme perde
Beni de uğrattın bin türlü derde
Ben kendi halimde gezdiğim yerde
Çağırıp bergüzâr vermeye idin

Kani senin ile yiyip içtiğim
Ulu sahralarda konup göçtüğüm
Şimdi kâr eylemez benden kaçtığın
Soyunup koynuma girmeye idin

Karac'oğlan der ki ey mâh-ı mestim
Kaşın gözün eğme cana mı kastın
Severler güzeli incinme dostum
Harcın ise güzel olmaya idin

214.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Şâd edip illeri gülmeseneydin
Muhabbettir güzelliğin nişanı
Bakıp uğrun uğrun gülmeseneydin

Dilber senin ile yiyip içtiğim
El atıp ta düğmelerin çözdüğüm
Fayda etmez şimden sonra kaçtığın
Soyunup koynuma girmeseneydin

Kırmızı güllerin dalları yerde
Sen uğrattın beni onulmaz derde
Ben kendi halimde gezdiğim yerde
Getirip bergüzâr vermeseneydin

Karac'oğlan der ki cana mı kastın
Salınma sevdiğim bağrıma bastın
Güzel olanları severler dostum
Harcın değil güzel olmasanaydın

215.

Sabahtan uğradım ben bir geline
Dedim aslın faslın nereli gelin
Dedim şu Leylâ'nın ismin bileyim
Dediler bu köylü buralı gelin

Bire kız karşımda sallandın durdun
Gören yiğitlere şan şöhret verdin
Attın gamze okun sineme urdun
Gamz' okun sineme vuralı gelin

Ebrûsun çekemez gören âşıklar
Sırma çepken ak kolları ilikler
İbrim ibrim olmuş sırma bölükler
İbrişim bölüğün turalı gelin

Karac'oğlan der ki haydan hay olur
Seni görenlerin aklı zây' olur
Sanma yine bu yaralar sağ olur
Gamz' okun sineme vuralı gelin

216.

Çeşit çeşit bağlamışsın başını
Uydurmuşsun zülfe hilâl kaşını
Korkarım ki bulmamışsın eşini
Zülfü gerdanına burmalı gelin

Ben seni severim ne heves ile
Geçirttin ömrümü kara yas ile
Bir çift çorap ile yırtık mes(t) ile
Bastığım yerlere sormalı gelin

Sıdk ile baktım da güzelin genci
Ağzının içinde dişleri inci
Al Yusuf alması Aydın turuncu
Göğsü koşar gelir düğmeli gelin

Utanma perdeyi kaldır aradan
Kusursuz yaratmış seni Yaradan
Kaşın gözün görünmüyor karadan
Kaşları gözleri sürmeli gelin

Karac'oğlan der ki dertlerim azdır
Güzeli öğmesi boynuma farzdır
Karakaş altında sürmeli gözdür
Âşığın bahşisin vermeli gelin

217.

Seherde uğradım ben bir geline
Bal bulaşmış dudağına diline
İkrar verdiceğin kavil yerine
Salını salını gelmen mi gelin

Salını salını gelir bir gelin
Bizim köye uğramaz mı hiç yolun
Güzel olan bilir dostunun hâlin
İnsaflı kullardan olman mı gelin

Yiğit olan yiğit dağda yaslanır
Deli gönül böyle kalmaz uslanır
Yâr koynunda bir çift meme beslenir
Birini yiğide vermen mi gelin

Bülbül öter gonca gülün aşkına
İkrar koysak dayanmıyon beş güne
Seni beni yaradanın aşkına
Sinemi sinene sarman mı gelin

Yürüdükçe ak bilekler sallanır
Söyledikçe şirin diller ballanır
Söylemen yiğide belki gücenir
Muhabbet hâlinden bilmen mi gelin

Karac'oğlan diyor odana varsak
Eğlenip bir zaman orada kalsak
El'aman deyip de çokça yalvarsak
Ol zaman bir ikrar vermen mi gelin

218.

Benim ahdım ak geline kalmaya
Çeke çeke bir dert ile ölmeye
Gurbet ilden şu kocası gelmeye
Daha derdim az diyesin ak gelin

Yaz olanda ısıtmalar tutasın
Güz olanda terlenmeye yatasın
Acı acı kırk yıl ağrı çekesin
Daha derdim az diyesin ak gelin

Bacasın üstünde baykuşlar öte
Kapusun önünde çalılar bite
Ben de kargış vermem ocağın yana
Daha derdim az diyesin ak gelin

Karac'oğlan der ki kaşın kaşıma
Aceb değer m'ola başın başıma
Gurbet ilde dert yapışa peşine
Daha derdim az diyesin ak gelin

219.

Boyunu uzatmış serviye dönmüş
Cennet-i âlâ'nın gülü bu gelin
Söyledikçe şeker akar dilinden
Korkarım ki sana göz değer gelin

Altına al giymiş üstüne mavi
Ben seni gördükçe olurum deli
Ne güzel yaratmış Yaradan seni
Korkarım ki sana göz değer gelin

Bakın hele şu salınan geline
Benim olsa vermem dünya malına
Doyup usanmadım tatlı diline
Korkarım ki sana göz değer gelin

Karac'oğlan der ki ahdine bütün
Vermeli malı da almalı satın
Gayetle nazlıdır kendisi hatun
Korkarım ki sana göz değer gelin

220.

Deniz kenarında yerler hurmayı
Kılavuz katarlar telli turnayı
Ak göğsün üstünde yalaz düğmeyi
Çözer gider yaylasına bir gelin

Ayağına giymiş telli yemeni
Kaldıralım aralıktan gümanı
Ak topuk üstüne atlas tumanı
Döker gider yaylasına bir gelin

Ateş yanmayınca tütün mü tüter
Ak göğsün üstünde uban mı biter
Vakti gelmeyince bülbül mü öter
Öter gider yaylasına bir gelin

Merdine de Karac'oğlan merdine
Yaktı beni ateşine urduna
Annaçtaki karlı dağın ardına
Aşar gider yaylasına bir gelin

221.

Şu bizim illerin Al'capınarı
Eğildi suyundan içti bir gelin
Elini yüzünü yudu oturdu
Aradan perdeyi açtı bir gelin

Allıdır şalvarının tor yolları
Gayet ince düşmüş güzel belleri
Halka halka olmuş zülfün telleri
Tel tel edip ak yüzüne kor gelin

O geline dedim güzeller ağı
Senin için dolandım karlı dağı
Alayım da sana altun saç bağı
Torla topla ince bele sar gelin

Karac'oğlan öğer gene de öğer
Altun saç bağları topuğa değer
Ay ile bahsetmiş gün ile doğar
Cennet-i âlânın nûru bir gelin

222.

Yücesine çıktım seyran eyledim
Güzeller içinde gördüm bir gelin
Nesin meth edeyim böyle dilberin
Başı ibrim ibrim telli bir gelin

Altıma serdi de ipekten halı
Önüme koydu da kaymağı balı
Seni gören yiğit n'eylesin malı
Edepli erkânlı yollu bir gelin

Hocasına vardım dersini okur
Bahçesine vardım bülbüller şakır
İbrişim içinde halılar dokur
Şal kuşaklı ince belli bir gelin

Öğer Karac'oğlan sevdiğin öğer
Altun saç bağı da topuğun döğer
Ay inen bahsetmiş gün ile doğar
Cennet-i âlânın nûru bir gelin

223.

Sana dedim allı gelin has gelin
Suya gider sağ elinde tas gelin
Yedi yıldır ben sevdana düşeli
Kerem eyle şu sevdamı kes gelin

Zalım aşk elinden içmişim ağı
Senin için dolanırım bu dağı
Alam beliğine altun saç bağı
Tak saçını ince bele as gelin

Ben seni severim sen de seversen
İnsan olman il sözüne uyarsan
Çizme olam ayağına giyersen
Ökçesin de çamurlara bas gelin

Bir gül oldum zemheride açıldım
Açıldım da kız koynunda geçindim
Kumaş oldum terzilerde biçildim
Giyin sarıl ak tahtaya bas gelin

Karac'oğlan der ki nic'olur halim
Yoluna dökülsün olanca malım
Giyin kutnu kumaş karşımda salın
Ko desinler şu yiğidin şu gelin

224.

Aynasın' almış da başını bağlar
Günde üç beş kere zülfünü yağlar
Cihanlar elinden bütün zâr ağlar
Cihanı ateşe yakar bu gelin

Bir güzel gördüm de şalvarı parlar
Düşmemiş eşine menendin arar
Seni gören yiğit sararır solar
Göreni ateşe yakar bu gelin

Karac'oğlan der ki gönül yorulur
Yâr sevdası bu başıma derilir
Aklım yetti kimse kalmaz kırılır
Dünyayı ateşe yakar bu gelin

225.

Ağzı şeker dili nem'in balıdır
Ah ettikçe yüreğimi eritir
Bin katar içinde bu bir tülüdür
Urum'da ve Şam'da birdir bu gelin

Garip bülbül figan eder naz ile
Kılınç vurur kanlar döker gürz ile
İki bin gelinle dört yüz kız ile
Tartılsa çok ağır gelir bu gelin

Ağam kusur var mı şol kara kaşta
Dostumun sevdası kaynıyor aşta
Tunus Trablus koca Maraş'ta
Reyhân'ın içinde birdir bu gelin

Hele bakın şu güzelin haline
Çift memeler iz eylemiş koynuna
Varın bakın Gürcistan'ın iline
Acem Buhara'da birdir bu gelin

Karac'oğlan der de yârim salınır
Ciğerciğim bölük bölük bölünür
Âkıbet de bu dert beni öldürür
Bütün bu dünyada birdir bu gelin

226.

Hele bakın şu güzelin haline
Benim olsa vermem dünya malına
Doyup usanmadım tatlı diline
Daha bu güzellik sana az gelin

Eğnine giyinmiş alınan moru
Gören yiğitler de çekiyor zârı
Mevlâm hûb yaratmış şöyle bir yâri
Korkarım ki sana değer göz gelin

Sen asla kötüynen eyleme pazar
Hamaylılar takın değmesin nazar
Ağca ceran gibi çölde ne gezer
Tülü maya gibi sallan gez gelin

Karac'oğlan der ki düşkün gezersin
Hey kız çok salınma bağrım ezersin
Her sevdiğin sen deftere yazarsın
Beni sev de defterine yaz gelin

227.

Gezer iken sürüsüne uğradım
Durmuş sohbet eder beşi güzelin
Belki şu cihanda misli bulunmaz
Yüzü çifte benli başı güzelin

Söylediğim şu sözlerin mânası
Ağzında dişleri inci tanesi
Hangi tarihtedir bilmem senesi
On beşini bulmuş yaşı güzelin

Lâyık mıdır âşıkını yorması
Yüzüne dökülmüş altun sırması
Gam mıdır yoluna bir can vermesi
Beni mecnun etti kaşı güzelin

Karac'oğlan der ki rastgeldim cana
Görünce yaralar döndü hicrana
Gerdanda benleri benzer mercana
İnciye misâldir dişi güzelin

228.

Güzelin yanağı ayın tekeri
Ağzı oğul balı frenk şekeri
Omuzlar aşağı gerdan yukarı
Her bir yeri mâmur olur güzelin

Güzellerin salağına varmalı
El bağlayıp divanına durmalı
Kırmızı kolçaklı altun burmalı
Ak elleri topak olur güzelin

Güzel olan elvanesin bağlanır
Güzelin yanında yiğit eğlenir
Garbî değmiş kavak gibi sallanır
Yürüyüşü ne hoş olur güzelin

Karac'oğlan der ki güzel öğmeli
El bağlayıp divanına durmalı
Kaşları kara da gözü sürmeli
Ala gözü sübe olur güzelin

229.

Her sabah her seher çıkar bakarsın
Bilmiyorum ne derdin var yâr senin
Dertli sînem aşk oduna yakarsın
Bilmiyorum ne derdin var yâr senin

Bahar gelmeyince güller açılmaz
Yavrusuz yaylaya konup göçülmez
Uykudan mı kalktın gözün açılmaz
Bilmiyorum ne derdin var yâr senin

Yaz gelince kuru otlar sulanır
Câhil olanların gönlü bulanır
Yıl geçince iki bayram dolanır
Bilmiyorum ne derdin var yâr senin

Karac'oğlan der ki olduğu yerde
Ciğer buryan olur gördüğü yerde
Sabah güneşinin doğduğu yerde
Bilmiyorum ne derdin var yâr senin

230.

Güzelsiz yaylaya konup göçülmez
Kelle kesmek ile kanlar saçılmaz
Gelirim geçerim gözün açılmaz
Bir derdin var bilemedim kız senin

Bir gider de beş arkana bakarsın
Gözlerinden kanlı yaşlar dökersin
Bilmem küskün müsün yas mı çekersin
Bir derdin var bilemedim kız senin

Derdim ağır dere tepe gezdirir
Kazmayın kabrimi iller kazdırır
Gider gelir kız yüzünü azdırır
Bir derdin var bilemedim kız senin

Yiğidin bindiği Arap atıdır
Şahinin yediği turna etidir
Nazlı yârim nişanlın mı kötüdür
Bir derdin var bilemedim kız senin

Karac'oğlan der ki gönül farımaz
Zülüf burma ile kâkül çürümez
Çok zamandır gözün' yaşı kurumaz
Bir derdin var bilemedim kız senin

231.

Geline bak deli gönül geline
Koynunda açılmış gül memelerin
Emsem de doyulmaz yavrum tadına
Kaymağa karışmış bal memelerin

Mevlâm sana kirpik vermiş kaş vermiş
İnciden sedefden dürden diş vermiş
Koynundaki turunç olmuş uç vermiş
Açılmış goncadır gül memelerin

Karac'oğlan çıkmış yollara bakar
Ayrılık ateşi gönlünü yakar
Domur domur terin durmayıp akar
Allı çevren' al da sil memelerin

232.

Nasıl medhedeyim sultânım seni
Gürcistan ilini değer gözlerin
Bir bakışta eylen harab cihanı
Cezayir Tunus'u değer gözlerin

Darılma sevdiğim söylenen söze
Ne hoşça yakışmış benlerin yüze
Mısır Arap Urban Yemen Anize
Belh'i Buhara'yı değer gözlerin

Eme idim ağzındaki dilini
Dere idim koynundaki gülünü
Bosna İstanbul'u Anadolu'nu
Bütün Rumeli'yi değer gözlerin

Ben seni severim ezel ezeli
Bana cefa etme dünya güzeli
Bağdad'ı Basra'yı Acem Şiraz'ı
Bütün Hindistan'ı değer gözlerin

Emsem yanakların kurtulsam yastan
Adam kemlik görmez sevdiği dosttan
Arnavut Çerkes'le Kürt Arabistan
Bütün Türkistan'ı değer gözlerin

Görmedim dünyada sen gibi cânan
Yoktur hey sevdiğim ben gibi yanan
İngiliz Fransız Moskof Alaman
Çin ile Maçin'i değer gözlerin

Karac'oğlan der ki, hoş etti medhin
Al yanaktan bûse olsa himmetin
Yüz bin şehir saysam değmez kıymetin
Hasılı cihanı değer gözlerin

233.

Yâre selâm söylen seher yelleri
Çıkıp şu yollara naz eylemesin
Bağları ak güllü derin gölleri
Uçan turnaları kaz eylemesin

Gurbet ilde bir silen yok yaşımı
Kendim gider kotarırım aşımı
Yuvası içinde gönül kuşumu
Göz yaşım akıtıp baz eylemesin

Geçen olur şu yaylanın düzünü
İlin aşiretin çeker nazını
Nazlı yârim sürmelemiş gözünü
Suları ısıtıp yaz eylemesin

Karac'oğlan eder bire ağalar
Firkat yolumuzu uç uca bağlar
Yâre söylen onla öğünsün sağlar
Benim çok ömrümü az eylemesin

234.

Dinle imdi bir nasihat edeyim
Kullar muhanete muhtaç olmasın
Doğru yolu koyup sarpa gideyim
Sevdiğim gönlüne gamlar gelmesin

N'iderler de insan oğlu n'iderler
Doğru yolu koyup sarpa giderler
Züğürt isen seni deli ederler
İsterim bildiğin iller bilmesin

Coşkun sular gibi akar su isen
Ararlar bulurlar asıl soy isen
Gayetle severler malı çoğ isen
İsterim akl ile hergiz olmasın

Ben değilim bunu kitap söyleyen
İnip aşkın deryasını boylayan
Dilini dinleyip gıybet eyleyen
Oruç tutup beş vaktini kılmasın

Karac'oğlan eydür mala tapıldı
Dert kalmadı içerime tepildi
İnsana ahrette ik' ev yapıldı
Biri dolup da biri boş kalmasın

235.

Kalk dilber gidelim bağ arasına
Şakısın bülbüller gül incinmesin
Eser bâd-ı saba zülfün dağıtır
Gerdana dökülmüş tel incinmesin

Gözlerin şemistir gün yüzün kamer
Seni seven yiğit zekâtın umar
İnce bel üstüne cevahir kemer
Şöyle bir salın ki bel incinmesin

Bir iyilik et ki çıkasın başa
Ak gerdanda benler ola temaşa
Âşık maşukla sarılıp sarmaşa
Yorgan zahmet çeksin kol incinmesin

Karac'oğlan der ki gel görüşelim
Şöyle bir tenhada gel buluşalım
Kaldır nikabını bir öpüşelim
Dudak zahmet çekip dil incinmesin

236.

Geçen gün karşında durdum il gibi
Bahçede açılmış gonca gül gibi
Bencileyin sen de dertli kul gibi
Nazlı sunam Han Aslı'ya benzersin

Dön beri dön beri yüzün göreyim
Yanımda nem varsa sana vereyim
Al yanaklarına kurban olayım
Nazlı sunam Han Aslı'ya benzersin

Eğlim eğlim kaşlarını eğmesin
Çözemem yârimin göğsün düğmesin
Topla zülüflerin yere değmesin
Nazlı sunam Han Aslı'ya benzersin

Gide gide bir incecik yolu var
Yâr ne geymiş bir incecik beli var
Nazlı yârin yanağında gülü var
Nazlı sunam Han Aslı'ya benzersin

Karac'oğlan der sözün doğrusu
Kaşlarının ağı kalem eğrisi
Gözleri sürmeli ceran yavrusu
Nazlı sunam Han Aslı'ya benzersin

237.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Niçin benden böyle şüphelenirsin
Bizlere gelince naz üstüne naz
İllere gelince cilvelenirsin

Kışlar arasında böyle yaz olmaz
Her şahinin avladığı baz olmaz
Eğer naz edersen böyle naz olmaz
O zaman darılıp öfkelenirsin

Karac'oğlan der ki boş yere yorma
Feleğe darılıp sen beni urma
Vefasız dilberin kahrını çekme
Yazık gönül sana örselenirsin

238.

Benden selâm eylen gül yüzlü yâre
Bir saat karşımda dursun da gitsin
Az mı çok mu sinemdeki yaralar
Gelsin gözü ile görsün de gitsin

Ben de pazar edemedim kız ile
Aldı beni cilve ile naz ile
Merhem eylesin de ballı söz ile
Ak elile yaram' sarsın da gitsin

Fenadan da Karac'oğlan fenadan
Bir selâm geldi de kaşı karadan
Eğer ölür isem ben bu yaradan
Yârim cenazemi kılsın da gitsin

239.

Kime kin ettin de giydin alları
Yakın iken ırak ettin yolları
Çok mihnetle yetirdiğim gülleri
Vardın gittin bir soysuza yoldurdun

Sen seni topla da kuşağın kuşan
Ayrılır mı senin sevdana düşen
Safa geldin diye sarıp sarmaşan
Niçin benden muhabbeti kaldırdın

Senin gönlün olsa beni arardın
Zülüflerin tel tel eder tarardın
Eğer gene ayrılmaksa muradın
Niçin beni ateşlere yandırdın

Karac'oğlan der ki bakın hâlime
Değirmenler döner çeşmim seline
Hiç inanmam yârin yalan diline
Ben gönlümü savsalaya bildirdim

240.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Niçin benden ay yüzünü dönderdin
Yoksa hizmetinde kusur mu koydum
Niçin gül dalına hârı kondurdun

Giyme dedim niçin giydin alları
Başıma getirdin türlü halleri
Koklamaya kıymadığım gülleri
Niçin verdin yad illere soldurdun

Beri gel dedim de benden ıradın
Siyah zülfü mâh yüzüne taradın
Sevmek değil imiş senin muradın
Niçin beni ateşine yandırdın

Karac'oğlan der ki aman sevdiğim
Yolumu kapladı dumanı sevdiğim
Vallahi yamansın yaman sevdiğim
Niçin beni yalan sözle kandırdın

241.

Gene esti muhabbetin yelleri
Attım hoş geliyor falı yavrunun
Vardı sana uğradı mı yolları
Parlayıp gidiyor eli yavrunun

Ayın on dördüne benzer cemali
Yâri görmeyeli del'oldum deli
Ak topukta şan veriyor halhalı
Akkale'den aşar yolu yavrunun

Han yerinden Haşt yerine yol çıkar
Vücudum şehrini od'lara yakar
.....
.....

Ekbez'de batak olmuştur konulmaz
Kalbur'un belinde karar alınmaz
Aradım cihanı misli bulunmaz
Irgalar saç bağın beli yavrunun

Akkale'den uğradın mı Çınar'a
Kon Kazanpınar'da zülfünü tara
Şimdi kömür gözlüm Konur Dağı'na
Düzülmüş çığları teli yavrunun

Bugün geçtiğimiz Keban'ın suyu
İncedir belleri usuldur boyu
Bugün konulgamız Meryemşil Beli
Oğul balı verir dili yavrunun

Sabahtan kalkar da Çinçin'i geçer
Vurur deli gönül kaynayıp coşar
Yükletmiş yükünü Göksun'a çıkar
Göksun'da Çalpayız Gölü yavrunun

Karac'oğlan bırak gam ile yası
Ne hoş olur şu dağların havası
Yârin konalgası Söğüt Ovası
Ekbez ekbez olmuş eli yavrunun

242.

Kömür gözlüm ben bu yerden gidersem
Var bana nisbetle gez uğrun uğrun
Rakip değilim ki aramı bozam
Yâdlara düğmeni çöz uğrun uğrun

Zulüm üstüne de olur mu zulüm
Bir gün duyarlarsa nic'olur halim
Kapının önüne uğrarsa yolum
Yaşmağını aç da süz uğrun uğrun

Düğün olup al bayrağın açınca
Usul boya yeşil kemha biçince
Yâr salınıp kız karşına geçince
O zaman bildim ki söz uğrun uğrun

Düğün olur Arap atı yetişir
Bayram olur kanlı kinli barışır
Sevdiceğim yâdlar ile konuşur
Konuş yâdlar ile gez uğrun uğrun

Karac'oğlan der ki yalandır yalan
Aldatıp yârimi elimden alan
Gözyaşın mürekkep kirpiğin kalem
Ayrılık nâmesin yaz uğrun uğrun

243.

Hazret-i Mevlâ'dan dileğim budur
Bülbül gibi işin ah ü zâr olsun
Beddua eylemem sana sitemkâr
Gül gibi meskenin diken hâr olsun

Sıracalar çıksın nazik teninde
Dilerim ölesin tatlı deminde
Yüzün kara olsun Hak divanında
Kıyamet gününde başın dar olsun

Dilerim Sübhan'dan olma bermurat
Cisminde kalmasın bir akçelik zat
Cennet yüzünü görme ilelebet
Cehennem meskenin yerin nâr olsun

Bu Karac'oğlan'ı sen ağlatırsın
Kadir Mevlâm her murada kadirsin
Her dem zebaniler belini kırsın
Her urdukça iki eli var olsun

244.

Şurda bir dilbere gönül düşürdüm
Severim billâhi nic'olur olsun
Varır kapısında kulluk eylerim
Dökerim kanımı nic'olur olsun

Güzel yavru çıkmış tahta sallanır
Her öptükçe şirin dudak ballanır
Öpülüp sevilen yâr güzellenir
Emerim dillerim nic'olur olsun

Karac'oğlan der ki gurbet gezerim
Nerde güzel varsa onu sezerim
Baştan ayağacak fitil dizerim
Yakarım billâhi nic'olur olsun

245.

Sultan Süleyman'a kalmayan dünya
Bu dağlar yerinden yarılır bir gün
Nice bin senedir çürüyen canlar
Hakkın emri ile dirilir bir gün

Ne güzel yapıldı cennet yapısı
Çor aradım görünmedi kapısı
Benim korktucağım Sırat köprüsü
Cehennem üstüne kurulur bir gün

Karşıki dağlar da karlı dağ olsa
Çevre yanı mor sünbüllü bağ ola
Ağa olsa paşa olsa beğ olsa
Yakasız gömleğe sarılır bir gün

Bu dünyada adam oğluyum dersin
Helâli haramı durmayıp yersin
Yeme el malını er geç verirsin
İğneden ipliğe sorulur bir gün

Gökte yıldızların önü terazi
Ülker ile aşar gider birazı
Yarın mahşerde de sorarlar bizi
Hak mizân terazi kurulur bir gün

Karac'oğlan der ki konup geçersin
Ecel şerbetini bir gün içersin
Sen Sırat köprüsün bir gün geçersin
Amelin eline verilir bir gün

246.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Selleri gördüm de bulandım bu gün
Lâlesi yetmiş de sünbülü taze
Gülleri gördüm de bulandım bu gün

İli göçmüş ıssız kalmış yurtları
Söyleyelim başa gelen dertleri
Kolu tor şahinli yağız atları
İlleri gördüm de bulandım bu gün

Kocaman ardıçlı soğuk pınarlı
Konup göçtükleri yayla baharlı
Elleri mızraklı kolu sıvalı
Erleri gördüm de bulandım bu gün

Hey der Karac'oğlan sığma sayalı
Hiç aklımdan çıkmaz yârin hayali
Başları ardıçlı yalçın kayalı
Dağları gördüm de bulandım bu gün

247.

Seherden uğradım dostun köyüne
Güzeller başıma derilsin bugün
Herkes nazlısını alsın yanına
Şeftali pazarı kurulsun bu gün

Avlusunda öter kumrular kazlar
Çalınır ötede çalgılar sazlar
Zülfü top top olmuş gelinler kızlar
Bizim de dâvamız görülsün bu gün

Ben severim kara kaşın eğmesin
Gönlüm almaz her güzeli sevmesin
Çözüver sevdiğim göğsün düğmesin
Tomurcuk memeler serilsin bu gün

Karac'oğlan der ki geçtim oturdum
Kollarımda bir çift şahin yetirdim
Gittim İstanbul'dan ferman getirdim
Yiğit sevdiğine sarılsın bu gün

248.

Bülbül âşık olmuş şu gonca güle
O gülün yanında engeli bile
Sabahtan karışmış ili il ile
Eğri başlı güzeli var bu çölün

Kıbleyedir çeşmesinin akışı
Bülbüle hoş varır gülün kokuşu
Mısır hazinesi değer bakışı
Top zülüflü güzeli var bu çölün

Karac'oğlan **okur elif bey'yinen**
Dosta yaramadım ben bu huy inen
Evliyanın hırkasını giyinen
Hacı yollu güzeli var bu çölün

249.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Şu gelip geçtiğin yollar öğünsün
Kadir Mevlâm seni öğmüş yaratmış
Kısmeti olduğun kullar öğünsün

Huri melek var mı senin soyunda
Kız nazarım kaldı usul boyunda
Kadir gecesinde bayram ayında
Üstüne gölg'olan dallar öğünsün

Huri kızlar sürmelemiş gözünü
İlin aşiretin çeksin nazını
Kaldır perçemini görem yüzünü
Yüzüne dökülen teller öğünsün

Karac'oğlan **der ki garibim garip**
Garibin halinden ne bilsin tabip
Akşamdan soyunup koynuna girip
Boynuna dolanan kollar öğünsün

250.

Evvel bahar yaz ayları gelende
Bahçede açılan güller öğünsün
Boyu uzun kaşı kara Suna'mın
Çırpınıp çıktığı göller öğünsün

Bitişin çiğdemler gelişin yazlar
Göllere dökülen ördekler kazlar
Ak saya giyinmiş gelinler kızlar
Ay yüze dökülen teller öğünsün

Karac'oğlan der ki avlayamadım
Enini boyunu yaylayamadım
Aldırdım yârimi söyleyemedim
O yâri söyleyen diller öğünsün

251.

Başı al valalı küçücek gelin
Seherde açılan güle dönmüşsün
Başına takmışsın altun çelengi
Turnadan alınan tele dönmüşsün

Yüce dağ başında sığınlar gezer
Derindir göllerin bahriler yüzer
Dilin şeker olmuş şerbetler ezer
Altun tas içinde bala dönmüşsün

Sarı çiçek sarvan kurmuş oturur
Türlü çiçeklere haber yetirir
Cennet'âlâdan da koku getirir
Ilgıt ılgıt esen yele dönmüşsün

Karac'oğlan der ki içtim bulandım
İçip içip aşkın meyinden kandım
Dünyalar başıma yıkıldı sandım
Derdini söylemez kula dönmüşsün

252.

Evvel bahar yaz ayları doğunca
Akar boz bulanık neden dereler
Sen de bencileyin yârden mi oldun
Göz göz oldu sinemdeki yaralar

Ağlama sevdiğim gene gelirim
Güzeller içinde seni bulurum
İflâh olmaz bu dert ile ölürüm
Güzeller serdarı giysin karalar

Benden selâm eylen kavli yalana
İnanmam ağalar yüzü gülene
Kefen kısmet olmaz güzel sevene
Beni yârin yağlığıyla saralar

Karac'oğlan **der ki hazeller ile**
Döküldü yaprağım gazeller ile
Bir dâvamız kaldı güzeller ile
Ancak Mevlâm dâvamızı aralar

253.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Gidiyorum sizin olsun buralar
Ah ettikçe kara bağrım ezilir
Melhem almaz sinemdeki yaralar

Şahin küçük amma vermez avını
Sen erittin yüreğimin yağını
Sara idim dostun usul boyunu
İster ise kollarımı kıralar

Yanarım ateşim serimden gitse
O dostun bağında bülbüller ötse
Padişah emretmez Allah emretse
Her güzeli sevdiğine vereler

Karac'oğlan **der ki halimiz nice**
Ünümüz gitti de yüceden yüce
O dostu saraydım bari bir gece
İster ise boyuncuğum uralar

254.

Baharın olduğu neden bellidir
Boz bulanık akar oldu dereler
Sen de bencileyin yârden m'ayrıldın
Gene yenilendi eski yaralar

Ferhad derler şu dağları delene
İtibarım yoktur yüze gülene
Kefen kısmet olmaz güzel sarana
Meğer dostum çenberine saralar

Kömür gözlüm senden ahdım alırım
Alamazsam ben bu dertten ölürüm
Güzeller içinde arar bulurum
Güzeller serveri giysin karalar

Karac'oğlan der ki olalım Hak'la
Felek avlar bizi bir gün o fakla
Benim de bir dâvam var ol felekle
Bir gün olur dâvamızı aralar

255.

Cebir elem şu dağların başından
Avlayalım kekliğinden kuşundan
Zamantı ırmağından Pınarbaşı'ndan
Geçemem artıyor figanım dağlar

Yaz gelince soğuk pınarlar akar
Bitmiş geyik göbeği hoşça kokar
Salınıp güzelim seyrana çıkar
Gördükçe artıyor figanım dağlar

Lâle sünbül biter dağın başında
Tutu kumru öter dağın peşinde
Ulu sular köpük atıp coşanda
Geçemem artıyor figanım dağlar

Karac'oğlan der ki derdim yetirdim
Gülün aldım reyhanını bitirdim
Küçücükten bir yâr sevdim yitirdim
Kaldı koyağında gümanım dağlar

256.

Yücesinde namlı namlı karın var
Seni yaylayacak zamanım dağlar
Başından aşmağa yoktur tâkatim
Kalmadı dizimde dermanım dağlar

Yağmur yağar mor sünbüller bitirir
Yel estikçe kokuların getirir
Sarı çiçek sarvan kurmuş oturur
Karışmış güllere çimenin dağlar

Sarı çiçek sallanıyor naz ile
Dem sürerdim on beşinde kız ile
Şimdi öksüz kaldım kırık saz ile
Ah ettikçe tüter dumanım dağlar

Obası olanlar çevrilir konar
Güzeller suyundan içip de kanar
Küpeler kulakta mum gibi yanar
Gördükçe artıyor imanım dağlar

Karac'oğlan der ki çöktüm oturdum
Bağ bahçe diktim de meyva yetirdim
Alnı top perçemli yavru yitirdim
Bir köşende kaldı gümanım dağlar

257.

Dinleyin ağalar size söyleyim
Arş u kürsü gider yolun var dağlar
Kar'ardıçlı kamalaklı yüceler
Selvili söğütlü yerin var dağlar

Ahır Dağı'ndan gör Maraş bağını
Engizek'te derler ilin çoğunu
Bayra'dan Bertiz'den Konur Dağı'nı
Göksun güzel derler ilin var dağlar

Gün doğanda Gündüzlü'nün başına
Akdağ derler duman çöker başına
Göğdeli'de sünbüllünün peşine
Kabaktepe derler şarın var dağlar

Karac'oğlan der de bitirdim çağı
O yüce Binboğa Bolkar'ın dengi
Soğanlı yücesi koca Beydağı
Erciyes ulumuz pîrin var dağlar

258.

Çukurova bayramlığın giyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken
Şubat ayı kış yelini kovarken
Cennet dense sana yakışır dağlar

Ağacınız yapraklarla donanır
Taşlarınız bir birliğe inanır
Hep çiçekler bağrınızda gönenir
Pınarınız çağlar akışır dağlar

Rüzgâr eser dallarınız atışır
Kuşlarınız birbiriyle ötüşür
Ören yerler bu bayramdan pek üşür
Sünbül niçin yaslı bakışır dağlar

Karac'oğlan size bakar sevinir
Sevinirken kalbi yanar gövünür
Kımıldanır hep dertlerim devinir
Yas ile sevincim yıkışır dağlar

259.

Her sabah her sabah gelir geçerler
Dünyalar durdukça durası kızlar
Bir cefa görmedim kaşı karadan
Allah'ım muradın' veresi kızlar

Tanımadım kirpiğinden kaşından
Ayırmadım yâresinden eşinden
Öpe idim gerdanından döşünden
Gelin olup bize gelesi kızlar

Donataydım yeşil ile al ile
Besleyeydim şeker ile bal ile
Boğum boğum al kınalı el ile
Gelin olup bize gelesi kızlar

Karac'oğlan bir sünbülcük yetirsem
Yetirsem de gölgesinde otursam
Kulağı küpeli bir yâr getirsem
Babaları evin gezesi kızlar

260.

Kızlar güzel amma nakış iş ile
Boynun donatırlar tel kumaş ile
Püsküllü boncuklu yüce baş ile
Al yeşil gerdeğe giresi kızlar

Kızlar güzel güzel aslı huriden
Yeryüzünü lâle yeşil bürüden
Kasvetli gönlümün gamın eriden
Karanlık kalbimin çırası kızlar

Karac'oğlan gam yükünü götürür
Her kötüyü yâd illere getirir
Kulağı küpeli oğlan yetirir
Babası evine giresi kızlar

261.

Nasıl medhedeyim şöyle güzeli
Elinde bergüzar gül ile oynar
Alma yanak kiraz dudak diş sedef
İspir ala gözler mil ile oynar

Cennete misaldir göğsünün ağı
Sineme bastın da ateşten dağı
Korkarım ki yâd il bekler bu bağı
Bülbül eğlencesi gül ile oynar

İnciden mercandan beyaz yanağı
Meles gömlek koç yiğidin konağı
Seher vakti ıssız koyma sulağı
Telli yeşil turnam göl ile oynar

Salavat getirsin cemalin gören
Bakışın turna da sekişin ceran
Uğradığın yeri edersin viran
Bülbül has bahçede gül ile oynar

Karac'oğlan der ki kılayım nazar
Bilezik takmağa kolların çözer
Giyinmiş kuşanmış salınır gezer
Gümüş kemer ince bel ile oynar

262.

Üryan geldim gene üryan giderim
Ölmemeğe elde fermanım mı var
Azrail gelmiş de can talep eyler
Benim can vermeğe dermanım mı var

Dirilirler dirilirler gelirler
Huzur-ı mahşerde divan dururlar
Harami var diye korku verirler
Benim ipek yüklü kervanım mı var

Er isen erliğin meydana getir
Kadir Mevlâm noksanımı sen yetir
Bana derler gam yükünü sen götür
Benim yük götürür dermanım mı var

Karac'oğlan der ki ismim öğerler
Ağu oldu bildiğimiz şekerler
Güzel sever diye isnat ederler
Benim Hak'tan özge sevdiğim mi var

263.

Aceplenmen benim ağladığıma
Bir od düştü yüreğimde yaram var
Çevrilirim çevrilirim dönerim
İşte güzel adam şöyle hâlim var

Tuna suyu gibi çağlar akarım
Yel estikçe hazan gibi solarım
Bir gün güler isem beş gün ağlarım
İşte güzel adam şöyle hâlim var

Allah eksik etsin şöyle zâlimi
Âlemlere destan ettin hâlimi
Niceden bir kâfir etti zulümü
Ne oturup ne duracak hâlim var

Seherde rast geldim yârin göçüne
Altın teller asmış siyah saçına
Müptelâlar sayvan kurmuş içine
Ben sanırım bozulmadık korum var

Karac'oğlan eder ağlar gülmezem
Akan gözüm yaşın hergiz silmezem
Eller güler oynar ben gülemezem
İşte güzel adam şöyle hâlim var

264.

İzin ver hey ağam ben de gideyim
Ah çekip de arkam sıra ağlar var
Bakarım bakarım sılam görünmez
Aramızda yıkılası dağlar var

Coşkun sular gibi akıp durulma
Kuru gazel gibi esip savrulma
Nerde güzel görsen ona çevrilme
Bizim ilde cana kıyar beğler var

Karşıdan karşıya yanar bir ışık
Bunu söyliyenin dilleri âşık
Bir buğday benizli zülfü dolaşık
Gitme diye beni yolda eğler var

Karac'oğlan der ki kendim öğeyim
Taşlar alıp kara bağrım döğeyim
Güzel sevme derler nasıl sevmeyim
Kaşlar arasında çifte benler var

265.

Gam çekme hâline divane gönül
Sana da bulunur ilde neler var
Ayva mı eksik turunç mu yoksa nar
Sun elini beri dalda neler var

Sakının ağalar beyler küçükten
Yanağı gamzeli eğri bıçaktan
Arılar bal alır bin bir çiçekten
Nezaket arıda balda neler var

Yiğit olan yiğit dağdır kaledir
Sevmeyin çirkini başa belâdır
Bülbülün feryadı gonca güledir
Takının güzeller gülde neler var

Bunu ben demedim âşıklar diyen
Şu dertli sineme hançerler vuran
Bilmem boz geyiktir bilmem ak ceran
Yüce yüce sarp kayada neler var

Karac'oğlan **der ki yaralı sinem**
Elimden aldırdım gül yüzlü sunam
Kimi cennet ister kimi cehennem
Cennetten beride yolda neler var

266.

İkide bir üstümüze gelür (sin)
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var
Dünya bizüm deyu dâva kılarsın
Nenüz aldık Serdar bizde nenüz var

Yatur yükleriniz kaldurmaduğ a
Gelen ulakları döndürmedüğ a
Begünüz paşanuz öldürmedüğ a
Nenüz aldık Serdar bizde nenüz var

Size verdüm elimüzün hasını
Gaziler eylesün anın yasını
Aldınuz Tebriz'i güzel Pasin'i
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Senin tavla tavla atların na'lı (nal)
Benim hecr odına yüreğim dağlı
Sen Osman oğlu isen ben de Şah oğlu
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Çıktı yaylasını bile yayladı
Vardı padişaha bizi kolladı (kuğ'ladı)
Yaktı vilâyeti virân eyledi
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Senin bu işlerin aceb değil mi
Er üstüne gelmek hicab değil mi
Dört yanımız Gürcistanlık değil mi
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

Karac'oğlan eydür sürün devranı
Durmaz geçer ömrümüzün kervanı
Aldınuz Tebriz'i güzel Şirvan'ı
Nenüz alduk Serdar bizde nenüz var

267.

Âşıklar nâm ister lebin balından
Aç bir kapı göster dehana dilber
Sarsam usul boyun emsem lebinden
Döner deli gönül şahana dilber

Ben bir bezirgânım oldum esiri
Ala gözler değer Şam'ı Mısır'ı
Verdim bin beş yüzü var mı küsuru
Söyle kıymatını daha ne dilber

Kaşların lâm elif gözlerin ayın
Esma'ya benzettim misliğin teğin
Sen bir dilbersin ki melektir soyun
Bakışın benzettim cerana dilber

Der Karac'oğlan da güzeller şanı
Âleme medhettim gül yüzlüm seni
Mevlâm bir göndermiş dünyaya seni
Hiç mislin gelmemiş cihana dilber

268.

Ben bir bezirgânım sen de bir yesir
Bahanı ödemez *Hind ile Mısır*
Verdim yedi bini kaldı mı küsur
Bahaya kalanı daha ne dilber

Güzelim kimin aşkına alıksın
Şurda bir kötüyü dost mu sanıksın
Hind ile Yemen'den kumaş geliksin
Söyle kumaşına baha ne dilber

Kula münasip değildir şah harcı
Yapılan saray burcu ilâ gürcü
Bir Leylâ bir Mecnun biri de Gürcü
Bir de sen gelmişsin cihana dilber

Karac'oğlan dost bağına girmedim
El uzatıp gonca gülün dermedim
Çok gördüm de senin gibi görmedim
Bulmadım hüsnüne mahana dilber

269.

Çıktım yücesine seyran ederken
Enginiden abaz abaz il gider
Şol giden illerde gördüm bir gelin
Kadir Mevlâm daha neler halk eder

Telli marhamasın atmış başına
Kudret kalemini çekmiş kaşına
Bir güzel de düşemezse eşine
Ah çektikçe yüreğinden kan gider

Telli marhamasın atmış boynuna
Kendi güzelliğin çekmiş aynına
Bir gecelik misafirim koynuna
Ne olursun sermayenden nen gider

Kaldırdın mı sen perdeyi yüzünden
Çıkarttın mı gayrileri gözünden
İkrar verdin neye döndün sözünden
Yalancıda iman kalmaz din gider

Karac'oğlan der ki yanan tutuşur
Siyah zülfün mah yüzüne karışır
Gözün durmaz gözüm ile erişir
Şol kirpikler birbiriyle ceng ider

270.

Aman Tanrı'm benim yârim gücenmiş
Beni görse yoldan çıkar yan gider
Gönül suyu gözlerimden akıyor
Ah ettikçe ciğerimden kan gider

Cesedimi göz yaşıyla yusunlar
Mezarımı yol üstüne kosunlar
Gelen geçen garip ölmüş desinler
Dünya bir yol geda gider han gider

Ecel eli ömür ipin düğümler
Kıyamettir bana bugün düğünler
Karac'oğlan **döğüş günü bu günler**
Kirpikler var gönül ile ceng ider

271.

Seherden uğradım ben bir güzele
Her ne dedim ise yoğ inen gider
Uydurmuş yanına kendi menendin
Sandım ki sadrazam tuğ inen gider

Yel eser de ışılaşır sırmalar
Siyah zülfü mâh yüzünü tırmalar
Zamanede tülek olmuş turnalar
Dizilmiş katara çığ inen gider

Murad derler ben murada ermedim
Binip âşk atına meydan almadım
Güzel derler böylesini görmedim
Top zülüf gerdanda bağ inen gider

Der ki Karac'oğlan **n'eyledim size**
Çifte benler hub yaraşmış mâh yüze
Dedim dilber ben de yoldaşım size
Dedi yiğit bizle del'olan gider

272.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Senin bakışların bana yan gider
On beşinde bir güzeli sevmeyen
Bu dünyaya hayvan gelir bön gider

Düğün olur Arap atlar yarışır
Bayram gelir kanlı kinli barışır
Durmaz gözüm gözlerine ilişir
On parmağım memen ile san gider

Karac'oğlan **der ki böyle oluptur**
Ala gözün kan yaş ile doluptur
Ol asırdan beri âdet oluptur
Ergen kızlar yiğitlerle yan gider

273.

Yâr elinden ben bir dolu içmişim
Deli eder sarhoş eder beng eder
Genç yaşında taze civan sevmeyen
Dünyasından hayvan gelir bön gider

Taşra çıkma yakar gün seni
Sayamam gerdanında ben seni
Bugün yâd ile gördüm ben seni
Yoktum deyi yemin eder and eder

Benim yavrum ahvâlinden bilirken
Açılan güllerden irenk alırken
Sabahın vaktinde sudan gelirken
Siyah zülüf ak gerdanla ceng eder

Karac'oğlan **eydür andın yalan**
Olur olmaz ayağı ile gelen
Akşam kavil verip yatsıda dönen
Yalancıdan iman gider din gider

274.

Sevdiğim sendedir mayanın hası
Bağrımı deliyor çanının sesi
Her sabah her sabah göçün arkası
Ağalar beğleri arzular gider

Ulam ulam olmuş yatar yazılar
Ceran kovar gök boncuklu tazılar
Başı hırızmalı çepkenli kızlar
Hani yaylam der de arzular gider

Havayi de deli gönül havayi
Alıcı kuş yüksek yapar yuvayı
Türkmen kızı katarlamış mayayı
Hani yaylam der de arzular gider

Karac'oğlan der ki yürekte derdim
Güzeli medhetmek dilime verdim
Sultan hanım derler yârden ayrıldım
Yürektedir yaram der sızlar gider

275.

Yürü bire Gündüzlü'nün ovası
Hani seni seyran eden melekler
Görem derdim gül yüzlümün yüzünü
Göremezsem bu dert beni helekler

Kapısında kara kullar olduğum
Ateşinden sararıp da solduğum
Gam yemezdim ben bu dertten öldüğüm
Dolansa boynuma akça bilekler

Suya gider çenberine bürünür
Yel estikçe top zülüfler bölünür
Geriden baktıkça Suna'm görünür
Siyah zülüf mah yüzünde kalaklar

Senden gayrı yâr sevmedim vallaha
Getir el basayım Kitabullah'a
Gece gündüz yalvarırım Allah'a
Hak yanında kabul olsun dilekler

Karac'oğlan der ki bilmedim n'oldum
Âşka düşeli de sarardım soldum
Yaylayı gölleri gezdim yoruldum
Issız kalmış av ettiğim salaklar

276.

Hele bakın şu leyleğin işine
Ağustosta uçar gider leylekler
Aden iskelesi sizin çölünüz
Orda kılavuzun seçer leylekler

Acem isekelesi Arap dağından
Hastalanmış ayrı düşmüş beğinden
.....
Ordan öte uçar gider leylekler

Bir millet vardır ki ağaçta biter
Kırk güne varışın vâdesi yeter
Deccal meccal o leyleğe ok atar
Ordan öte uçar gider leylekler

Bir millet vardır ki sade çamurdan
Onların gününü saymam ömürden
Bir dağ var yar' demir yarı altundan
Ondan öte uçar gider leylekler

Bir millet var tepesinde gözü var
Deve tabanına benzer izi var
Çakal derler bir incecik yazı var
Ordan öte uçar gider leylekler

Kûhi Kaf Dağı'na varana kadar
Orada Yavruya kurbanlar adar
Sultan Süleyman'ı ziyaret eder
Orda göz yaşını döker leylekler

Kûhi Kaf Dağı'nın ardını aşar
Oraya varınca yolunu şaşar
Dünyanın öt' ucunda tuzağ' düşer
Ordan öte uçar gider leylekler

Bir dağ vardır sade çakmak taşından
Bir dağ vardır hiç aşılmaz başından
Bir şehir var varan ölür dısından
Ordan öte uçar gider leylekler

Mestine de Karac'oğlan mestine
Dostu olan gül alıyor destine
Bir şehir var yılan yağar üstüne
Onu yer de geri döner leylekler

277.

Ne sarp yerde avladılar yolumu
Aman ver hey güzel Allah aman ver
Kasdettiler hubça canım almaya
İman ver hey güzel Allah iman ver

Hüma kuşu gibi yüksek uçıcak
Bölük bölük kanatların açıcak
Fırsat bulup yârim ile kaçıcak
Duman ver hey güzel Allah duman ver

Yavru bülbül garip garip öticek
Gül yerine şimdi sünbül biticek
Yârim ile seher yerde yatıcak
Çemen ver hey güzel Allah çemen ver

Artırayım âhım ile zârımı
Harcedeyim elde olan varımı
Önde sonra vereceksin yârimi
Hemen ver hey güzel Allah hemen ver

Karac'oğlan derler benim adıma
Körpem gelir benim her dem yadıma
Hüdam ben dahi irem murâdıma
Zaman ver hey güzel Allah zaman ver

278.

Yazın geldiğini neden bileyim
Bülbül dikendedir güller daldadır
Eyyub'un teninden iki kurt kalmış
Biri sar' ibrişim biri baldadır

Ali din uğruna sancağın açtı
Dini bütünleri ayırdı seçti
Dünyadan yetmiş bin peygamber geçti
Muhammed Medine'de Mehdi yoldadır

Seyyit Gazi yolun diktiler nişan
Deli gönlüm oldu şimdi perişan
Tanrı kelâmını her dem söyleşen
İdris cennettedir Musa Tur'dadır

Karac'oğlan der ki amanın aman
Bürüdü dağları bir bölük duman
Canım sağdır demek dünyada yalan
Tenim teneşirde salım eldedir

279.

Niçin od'lanmayım niçin yanmayım
Deli gönül bir sevdaya bağlıdır
Özü şirin sözü şirin bir güzel
Gamzesi ok kaşı yaya bağlıdır

Gariplik gurbetlik düşmüş özüne
Kudret sürmesini çekmiş gözüne
Dökünce zülfünü bedir yüzüne
Ben sandım ki bulut aya bağlıdır

Karac'oğlan der ki düşmüşken fırsat
Daha yadlarınan etmeyin sohbet
Söküldü yürekten eski muhabbet
Şimdi gönlüm nazlı yâre bağlıdır

280.

Bir güzelin mecnunuvum efendim
Hasretinden dertli sinem dağlıdır
Ne gündüzüm gündüz ne gecem gece
Benim gönlüm şu güzele bağlıdır

Yanaklar dopdolu imiş gül ilen
Aklım aldı serbest serbest salınan
Elin yâri yeşil giymiş al ilen
Benim yârim sade giymiş bellidir

Bir yâr sevdim bu âlemde birinci
Koynuna saklamış ayva turuncu
Yâr eline almış aşkın kılıncı
Çarha vurmuş benim için zağlıdır

Karac'oğlan yâr köyünden gelirim
Eğlenirim dost yanında kalırım
Ben yârimi kokusundan bilirim
Zülüfleri misk ü anber yağlıdır

281.

Sincan karyesinde gördüm bir güzel
Çeşit çeşit başcağızı bağlıdır
Ne ben söyledim de ne o açıldı
Açılmadık dilceğizi bağlıdır

Kahpenin kızı da ne tez büyüdün
Geçen gördüm şu düğünde yoğ idin
Ağlayan yiğidi ne şekl' avudun
Avutmasın bilmez daha yalvardır

Salını salını karşıma çıktı
Ak yâri görünce belini büktü
Eski derdimden de beş beter etti
Doğrulmaz kamedim bundan eğridir

Karac'oğlan der ki konup göçülmez
İyi kötü birdenbire seçilmez
Denerim yolları yârsız geçilmez
Yârin alan gidişinden bellidir

282.

Evvel bahar yaz ayları gelende
Lâle sünbül dallanacak zamandır
Koç yiğitler sılasını arzular
Yâre nâme gönderecek zamandır

Âlim olan kulak verir va'zlara
Cahil olan sohbet katar sazlara
Benden selâm söylen kuğu kazlara
Kuru güller sulanacak zamandır

Karac'oğlan der ki ben yana yana
Yârin sitem sözü kâr etti cana
Seherde oturur bülbül figana
Gayri kuşlar dillenecek zamandır

283.

Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular bulandığı zamandır
Kat kat olup gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır

Gene bahar oldu açıldı güller
Figana başladı gene bülbüller
Başka bir hal olup açtı sünbüller
Âşıkların del' olduğu zamandır

Gene bülbül bilir gülün hâlinden
Yeter deli oldum yârin elinden
Aşıp aşıp gelir yayla belinden
Yârdan bize gel olduğu zamandır

Gene geldi türlü baharlar bağlar
Bülbül figan edip kamuyu dağlar
Türlü çiçeklerle bezenmiş dağlar
Ulu dağlar yol olduğu zamandır

Karac'oğlan der ki geçti çağlarım
Mevya vermez oldu gönül bağlarım
Aklıma geldikçe durmaz ağlarım
Gözüm yaşı sel olduğu zamandır

284.

Barçın Yaylası'nda üç güzel gördüm
Birbirinden üstün şivga fidandır
Aklım şaştı garip belim büküldü
Kaşlar hilâl gözler âhu cerandır

Bellerinde gördüm Lâhur şalını
Yanakları gülden almış alını
Al sıktırma kavuşturmuş belini
Güzelleri bildim bunlar sultandır

Üç kumrudur su başında ötüşür
Yol üstünde bana seyran yetişir
Yatışır mı deli gönül yatışır
Avcıyım amm'onlar benden şahandır

Karac'oğlan der bu yer neresi
Altunoluk Pınarbaşı süresi
İnce belde saçlarının turası
Böyle selvi endam akla ziyandır

285.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Ol çayların kenarını sel alır
İki güzel bir araya gelince
Oğlan kıza nergis verir gül alır

Som gümüşten daha aktır bileğin
Hak yoluna kabul olsun dileğim
Yavaş yürü mavi donlu meleğim
El âriftir yürümekten hil' alır

Haşarı da deli gönül haşarı
Hayli oldu yâr sevdana düşeli
Altmış zülfün ak gerdandan dışarı
Esen yeller zülüfünden tel alır

Karac'oğlan der ki gördüm bir güzel
Sıdk ile bakıp da eyleme nazar
Al yeşil giyinmiş dalma gezer
Arı konar ak gerdandan bal alır

286.

Hey ağalar bir od düştü bağrıma
Bir ah çeksem derya dağı yandırır
Garip bülbül konar gül budağına
Bülbülün feryadı dağı yandırır

Sabahtan uğradım yârin sesine
Saçları dökülmüş ak sinesine
Neden posunursun bağ gölgesine
Yüzünün şulesi bağı yandırır

Anamın babamın çektim yasını
Kara gözlüm silse gönül pasını
Turunçla beslemiş yâr memesini
Öleni yandırır sağı yandırır

Karac'oğlan der ki koçtum çağında
Çok nazarım kaldı göğsü ağında
Seyrandan gelirken mecnun dağında
Yolunu yitirir dağı yandırır

287.

Şu gönlüm eğlenmez oldu varayım
Yollar beni sevdiğime ulaştır
Merhaba eyleyip tavaf ettiğim
Beller beni sevdiğime ulaştır

Gelen gider imiş bu kara yere
Mansur cana kıydı çekildi dâre
Hakk'ın kelâmını söyleyip bile
Diller beni sevdiğime ulaştır

On ik' İmam gülbengine erişem
Anda keramet var Hakk'a yetişem
Bahard' açılıp bülbülle ötüşem
Güller beni sevdiğime ulaştır

Karac'oğlan der ki doğru yürürler
Tamuya girmez uçmağa girerler
El kavuşturup Hakka karşı dururlar
Kullar beni sevdiğime ulaştır

288.

Bir ah çeksem dağı taşı eritir
Gözüm yaşı değirmeni yürütür
Bu hasretlik beni dahi çürütür
Bana sıla da bir gurbet il de bir

Ben de çıkayım da dağlar başına
Dayanamam toprağına taşına
Beni kınayanın gelsin başına
Bana sıla da bir gurbet il de bir

Dostumun zülfü de dalga dalgadır
Daim bu hasretlik beni aldadır
Sılada sevdiğim gözü yoldadır
Bana sıla da bir gurbet il de bir

Karac'oğlan söyler Hind ü Hindistan
Güzelsiz olur mu bağ ile bostan
Sılada oldu yâd iller gülistan
Bana sıla da bir gurbet il de bir

289.

Her sabah her sabah sabak verirsin
Edeb nedir erkân nedir yol nedir
Okuyup da ince dilden bilene
Kitap nedir iman nedir yol nedir

Gittiğimiz yollar din islâm yolu
Evveli Muhammed âhiri Ali
Üç yüz altmış birdir selvinin dalı
Dallarında biten iki gül nedir

Karac'oğlan der ki gezdim de geldim
Âlemi deftere yazdım da geldim
Deryayı denizi yüzdüm de geldim
Derya nedir deniz nedir göl nedir

290.

Eğlen hocam eğlen bir sualim var
Edep nedir erkân nedir yol nedir
Benim Karac'oğlan olduğum belli
Dede nedir abdal nedir kul nedir

Yıkılmaz Mevlâ'nın yaptığı yapı
Hak Muhammed dini yaptığım tapı
On iki bahçede kırk sekiz kapı
Eşiğin bekleyen iki kul nedir

Gayet ince derler Sırat'ın yolu
Yarın ana varanın nic'olur hali
Üç yüz altmış altı selvinin dalı
Arasında açan iki gül nedir

İkimizde bir göğnekte dururuz
Göğnek perde başka başka yürürüz
Biz de inamız oda od ururuz
Ataş nedir tütün nedir kül nedir

291.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Beni del' etmeye meramın nedir
Ben kendi derdime yanıp ağlarken
Yeni dert katmaya meramın nedir

Selâm verip selâmını alırken
Tatlı canım ben yoluna verirken
Sen altunsun ben kıymatın bilirken
Yâda bozdurmaya meramın nedir

Ben de çok gezerdim ili cihanı
Güzeller söylemez asla yalanı
Eline almış da divit kalemi
Kusurum yazmaya meramın nedir

Karac'oğlan der ki ben de emeyim
Gayet de güzelsin nasıl sevmeyim
Güzeller içinde medhin eyleyim
İl ile gezmeye meramın nedir

292.

Bir çiçek açıldı Bilâl özü'nde
Lâle midir sünbül müdür gül müdür
Efil efil eder yârin yüzünde
Zülüf müdür perçem midir tel midir

Altına al giyer üstüne yekte
Al beni sevdiğim koynuna sakla
Kara kaş altında bir' ki üç nokta
Ira mıdır ışın mıdır dal mıdır

Nazlı yâr elinden bir selâm geldi
Ecel şerbeti de bağrımı deldi
Kibar yâr alnına bir yağlık çaldı
Yeşil midir oflaz mıdır al mıdır

Ak ellere al kınalar yakarlar
Ala göze siyah sürme çekerler
Bir yiğidin sevdiğine bakarlar
Edep midir erkân mıdır yol mudur

Hecine de Karac'oğlan hecine
Dostum misk çalınmış siyah saçına
Süzülmüş de bir kadehin içine
Şeker midir şerbet midir bal mıdır

293.

Akdağ'ın eteği bir yeşil koru
Korudur ha benli dilber korudur
Sevdan yüreğimde yağı eridir
Eridir ha benli dilber eridir

Yüksek olur Arap atın kaltağı
Issız kalmaz koç yiğidin yatağı
Varır bir kötüye değer eteği
Geri dur ha benli dilber geri dur

Karac'oğlan der ki geilp geçmedim
Yâr elinden zehir bâde içmedim
Fırsat elde iken alıp kaçmadım
Beri dur ha benli dilber beri dur

294.

Her gün her sabahtan gördüm bir güzel
Ağlar melil melil bilmem nedendir
Ak yerine karaları başına
Bağlar melil melil bilmem nedendir

Ağrır başım kulaklarım çınılar
Yaralarım göz göz oldu yeniler
Hastaların derdi vardır iniler
Sağlar melil melil bilmem nedendir

Kirmeni de kılıcımız kirmeni
Taştan dönmez mızrağımın temreni
Böyle imiş padişahın fermanı
Dağlar melil melil bilmem nedendir

Karac'oğlan der ki dinlen sözümü
Aşk yoluna yandırırım özümü
Dökülmüş yaprağı kalmış üzümü
Bağlar melil melil bilmem nedendir

295.

Aşağıdan Karadeniz iniler
Arttı derdim yaralarım yeniler
Yaras' olan yarasına iniler
Sağlar melil melil bilmem nedendir

Hocam sabakına başlamaz oldu
Can kafesi onda kışlamaz oldu
Çekilen yolcular işlemez oldu
Yollar melil melil bilmem nedendir

Yuka olur ulu suyun geçeği
Hak balığa buyurmamış bıçağı
Domurmamış açılmamış çiçeği
Yollar melil melil bilmem nedendir

Yücesinde emme geyikler geşir
Eteğinde telli turnam çağrışır
İli göçmüş mayaları bağrışır
İller melil melil bilmem nedendir

Karac'oğlan der ki dumanın gitsin
Erisin karın da sünbülün bitsin
Güzellerin çevrilerek el tutsun
Evler melil melil bilmem nedendir

296.

Gam kasavet kalkmaz oldu başımdan
Şad olup da gülmediğim nedendir
Gece gündüz yalvarırım Mevlâ'ya
Dileklerim kabul olmaz nedendir

Karşımızda karlı dağlar dağ olur
Çevre yanı ireyhanlı bağ olur
İyi günde yâren ahbap çoğ olur
Dar günümde dost bulunmaz nedendir

Şu gezdiğim Urum mudur Şam mıdır
Başımdaki kasvet midir gam mıdır
Kime iy'lik etsem sonu kem midir
Bir gün olsun selâm salmaz nedendir

Karac'oğlan der ki belâlı başım
Akıttım didemden kan ile yaşım
Gurbete çıkanda yamandır işim
Bu ömre kahr etsem olmaz nedendir

297.

Boynunu uzatıp geri sakınma
Naz götürmez kara bağrım ezgindir
Al yanağa çatal teller sokunma
Aşk elinden zârı gönül bezgindir

Ben bilirim sen ezelden güzelsin
Ceren gibi yâd avcıdan tezersin
Niçin böyle melil mahzun gezersin
Boynun eğri zülüflerin bozgundur

Her nerede görsem karşıma çıkan
Aklı baştan alıp evimi yıkan
Yıkıp kirpiklerin bir hoşça bakan
Humarlanmış ala gözler süzgündür

Karac'oğlan muradına erersen
İnelim Reşvan'a güzel ararsan
Bu bahtı karanın derdin sorarsan
Bir yâr için vatanından düşkündür

298.

Yürü bire yürü Antep illeri
Senin yakışığın yaz ilen gelir
Başı top top olmuş eğri peçeli
Gelinler karışmış kız ilen gelir

Haydi oğlum haydi yoluna yürü
Alaz alaz olmuş dağların karı
Gayet güzel olsa yiğidin yâri
O da sevdiğine naz ilen gelir

Yiğide yiğitlik veren hep varlık
Yiğidi köt'eden kör olsun yokluk
Sen seni sarpa vur kınalı keklik
Beyoğlu üstüne baz ilen gelir

Yürü bire yiğit yolundan kalma
Her yüze güleni dost olur sanma
Ecelden korkup da sen geri durma
Yiğidin alnına yazılan gelir

.....
.....
.....
.....

299.

Nuh'un gemisine bühtan edenler
Yelken açıp yel kadrini ne bilir
O Süleyman kuş dilini bilirdi
Her Süleyman dil kadrini ne bilir

Arap atlarında olur fırkalar
Kimi sarhoş yürür kimi ırgalar
Zibilliğe inip konan kargalar
Has bahçede gül kadrini ne bilir

Dünya benim diye zenginlik satan
Helâl ekmeğine haramlar katan
Sonradan sonraya beğliye yeten
Zâlim olur il kadrini ne bilir

Karac'oğlan der ki belim büküldü
Ağzımın içinde dişim döküldü
Nuh Nebi'nin haddesinden çekildi
Saz çalmayan tel kadrini ne bilir

300.

Seherden uğradım bülbül sesine
Ötüşün bülbülü güle getirir
Yiğit olan kimse saklar sırrını
Kötü kalbindekin dile getirir

Yoldaş olma yolun bilmez yolsuza
Komşu olma sözün bilmez densize
Meyil verme edepsize arsıza
Âkıbet ırzına hile getirir

Bir körün gözüne girsem de olmaz
Bir yiğide sırrım versem de almaz
Bir kötü dilim var irahat durmaz
Kötü dil başıma belâ getirir

Karac'oğlan **der ki müşkülüm halde**
Garip bülbül konar öter mi dalda
Çokça keramet var şu tatlı dilde
Del'olup gideni yola getirir

301.

Üç güzel oğlu der şöyle bir yiğit
Söylediği sözü yola getirir
Yiğit olan sırrın kimseye demez
Kötü kalbindekin' dile getirir

Yalınız git yoldaş olma yüzsüze
Selâm verme erkânsıza yolsuza
Komşu olma namussuza arsıza
Âkıbet üstüne hile getirir

Dilberin koynuna girsem görmese
Bir dilbere öğüt versem almasa
Bir yiğit kendi miktarın' bilmese
Âkibet başına belâ getirir

Karac'oğlan **der ki her sözüm haktır**
Yiğit olmayanın yalanı çoktur
Cehennem yerinde hiç ateş yoktur
Herkes ateşini bile götürür

302.

Şu dünyaya gelen âdem oğlanı
Allah Allah deyip ölse gerektir
Çıkardılar cenazemi yumağa
İmam namazımı kılsa gerektir

İletip kodular beni sinime
Gökteki melekler gelmez yanıma
Ruhum çevrilip de girmez tenime
Öldüğüm günleri bilse gerektir

İlettiler kıl köprüyü geçmeğe
Gayri yolum yoktur dönüp kaçmağa
Uçmaklık olanlar gitti uçmağa
Günahkâr olanlar yansa gerektir

Karac'oğlan der hey gidi ustalar
Dua eylen geri dönsün hastalar
Dünyada ettiğim gizli nesteler
Hak katında ayan olsa gerektir

303.

Kargıcak'ta bir güzele uğradım
Ala gözler ispir ispir bakıyor
Görmeden de görmemesi yeğ imiş
Aşkı düştü yüreğimi yakıyor

Kaşların benzettim ilâm elife
Yaktı yüreğimi tuttu yalıfe
Kallemiş mi döktün kara zülüfe
Kara zülüf burcu burcu kokuyor

Sırtına giyinmiş sırf mavi saya
Cemalin benzettim şol doğan aya
Kendine uydurmuş bir katar maya
Urum deyip yaylasına çekiyor

Karac'oğlan gördüğünü övüyor
Altun küpe al yanağı dövüyor
Bini verdim beş yüz daha değiyor
Zalim yokluk kız boynumu büküyor

304.

Ben bu gün yârimden ayrı düşeli
Her günüm bir yıla döndü gidiyor
Gene zindan oldu dünya başıma
Sinem ateşlere yandı gidiyor

Hayâl hayâl oldu şu bizim iller
Dostun bahçesinde açıldı güller
Her seher her sabah öter bülbüller
Aşkı bu serime kondu gidiyor

Artık didem yaşı oldu revane
Bir ateş koyudu şimdi cihane
Bir selâm iletin bizim gülşene
Hâlim bir Mevlâ'ya kaldı gidiyor

Karac'oğlan söyler durmam burada
Gül yüzlüm fikrime düştü bu ilde
Gayet fikre daldım gönlüm ak yârda
Gözlerimden kan yaş aktı gidiyor

305.

Her sabah her sabah salınan dilber
Ateşin bağrımı yakıp gidiyor
Yanağ'na sokunmuş tomurcuk güller
Yârim burcu burcu kokup gidiyor

Alnına bağlamış altundan akçe
Koltuğuna çalmış bir ipek bohça
Seherde kalkıp da gezerken bahçe
Sanırsın su gibi akıp gidiyor

Sevdiğim üstüne gelmesin hatâ
Yanağın güllerin rengine bata
Yâri bindirmişler bir yeğin ata
Elinde dizgini tartıp gidiyor

Karac'oğlan der ki aradım buldum
Bir zaman yanında eğlendim kaldım
Tomurcuk gülüne elimi sundum
Al gül diken olmuş batıp gidiyor

306.

Hazır ol vaktine Nemse kralı
Yer götürmez asker ile geliyor
Patriklerin inmiş tahttan diyorlar
Bir halife kalmış o da geliyor

Yetmiş bin var siyah postal giyecek
Seksen bin var Allah Allah diyecek
Doksan bin var tatlı cana kıyacak
Yüz bini de Tatar Han'dan geliyor

Gelen Ahmet Paşam kendidir kendi
Altmış bin dal kılıç küsuru cündi
Kaçma kâfir kaçma ölümün şimdi
Hacı Bektaş Velî kalkmış geliyor

Şevketli efendim Sultanım vezir
Altmış bin kılıçlı yanında hazır
Deryalar yüzünde boz atlı Hızır
Benli boza binmiş o da geliyor

Karac'oğlan der ki burda durulmaz
Güleç yüze tatlı söze doyulmaz
Gökteki yıldızdan çoktur sayılmaz
Yedi iklim dört köşeden geliyor

307.

Sana derim sana ey Acem şahı
Üstüne Mağrib'ten asker geliyor
Tahtını yıkıp da mülkün almaya
Sultan Murad kalkmış kendi geliyor

Otuz bindir hani meydan diyenler
Seksen bin' de sarı postal giyenler
Doksan bini dahi serden geçenler
Sultan Murat kalkmış kendi geliyor

Sultan Murad uluların ulusu
Hacı Bektaş velilerin velisi
Altmış bin de Urumeli delisi
Sultan Murad kalkmış kendi geliyor

Genç Ali Paşa da bir ünlü vezir
Yetmiş bin mızraklı yanında hazır
Hak'tan imdad oldu yetişti Hızır
Sultan Murad kalkmış kendi geliyor

Karac'oğlan der ki cenge doyulmaz
Can tatlıdır tatlı cana kıyılmaz
Ordusu yıldızdan çoktur sayılmaz
Sultan Murad kalkmış kendi geliyor

308.

Yazın geldiceğin neden bilelim
Gül açılmış yaprakları solgundur
Gece gündüz âh ü feryâd eylerim
Hiç demezler bir yosmaya vurgundur

Kudretten karadır yârimin kaşı
İnciye benziyor ağzında dişi
Şu gelen güzel de dostun gelişi
Süzülerek gelir gözler yorgundur

Oturaydım nazlı yârin dizine
Doyup usanmadım şirin sözüne
Taramış zülfünü dökmüş yüzüne
Top zülüfler ablak yüze uygundur

Karac'oğlan der ki yoktur hânedan
Bana yardım eyle aman Yaradan
Nasıl vazgeçeyim böyle sunadan
Deli gönlüm bu yosmaya vurgundur

309.

Baharın geldiğin neden bilelim
Bir gül bitmiş yapracığı düzgündür
Esen sabâ zülüfünden tel alır
Deli gönlüm bir Yörüğe vurgundur

Dostumun yaylası derler bu dağı
Koynunda bitmiş de turuncu bağı
Yârim yaylamağa gelmiş otağı
Canım sana bu yaylalar vurgundur

Dostumun yaylası kayalı taşlı
Bakamam gerdana gözlerim yaşlı
Bir topak perçemli bir hilâl kaşlı
Uyandırman kömür gözlüm yorgundur

Karac'oğlan donatsalar donumu
Dosta doğru döndürseler yönümü
Bin yaşasam hesap etmem ölümü
Defter tutsam olancası bir gündür

310.

Erzurum dağından esen rüzigâr
Bağlama yolumu atım eşkindir
Söylemem o yâre dokunur bana
Yürek pâre pâre gönül çoşkundur

Getirin atımı binem Aşkar'e
Âlem bilir sevdiğim aşikâre
Dellâllar çağırtsam günde beş kere
Satılmaz kumaşım gözden düşkündür

Ördeksiz göllerin avın avlama
Vefasız dilbere meyil bağlama
Ben yolcuyum beni yoldan eğleme
Ver bana bir öğüt aklım şaşkındır

Ak sevay giyinmiş boylu boyunca
İliklemiş düğmesini giyince
Sevdim ama saramadım doyunca
Onun için gönlüm yâre küskündür

Atıma binip gideyim mazamaz
Her yiğit sevdiği ilen gezemez
Sıfat kocar ama gönül kocamaz
Şimdi gönlüm bir yosmaya vurgundur

Karac'oğlan der ki ben de yanarım
Yâr yitirdim yana yana anarım
Üç güne koydumdu kavl ü kararım
Bu gün yârdan ayrılalı beş gündür

311.

İnsanoğlu yer yüzüne gelende
Kur' ağaçtan meyva bitmiş gib' olur
Kâmil olup kendi kendin bilince
Cevahirden yükün tutmuş gib' olur

Talana da deli gönül talana
Gide gele orta yeri dolana
Bir yiğit sevdiği yakın olana
Günde düğün bayram etmiş gib' olur

Bir yiğit yaslanıp dizine yatsa
Yârinin yağlığın yüzüne örtse
Her dem sevdiğinin sesin işitse
Gök yüzünde turna uçmuş gib' olur

Yüce dağ başında yayılan ceylan
Avcılar geliyor dört yanın dolan
Her olur olmaza sırrını diyen
Boz bulanık çaya akmış gib' olur

Kolda götürürler şahini baz'ı
Her daim severler gelini kızı
Yiğidin ikrarı güzelin sözü
Taze yağı bala katmış gib' olur

Karac'oğlan der ki bizi kayıran
İki canı birbirinden ayıran
Muhannet sofrasın' karnın doyuran
İki elle zehir yemiş gib' olur

312.

Bir kız ile bir gelinin ahdı var
Gelin der ki giydiğimiz al olur
Ala güzel siyah sürme çekince
Gören âşık divan' olur lâl olur

Kız der ki ben sözümü tuttururum
Bağ u bahçeme timar ettiririm
Ergenlere mal menâl sattırırım
Beni gören başka başka hâl olur

Gelin der ki benim yüce başım var
Yüce baş altında hilâl kaşım var
Ey kız senin bir gecelik işin var
İkincisi kervan aşan yol olur

Kız da der ki sarı yıldız doğma mı
Doğup doğup orta yere gelme mi
Bir gecem de bin gecene değme mi
Bozulmuş bahçede nasıl gül olur

Karac'oğlan der ki dağlar meşesi
İki güzel birbirine düşesi
Biri gül'dür biri gül menevşesi
Karac'oğlan ikinize kul olur

313.

Yaz gelip de beş' ayları doğunca
Bahçelerde al kırmızı gül olur
Bahçelerin ziynetine alışan
Elbet bir gün nazlı dosttan gel olur

Sabahtan sabaha hüma kuşunun
Vefası yoğ imiş kara kaşının
Devleti başında olan kişinin
Sevdiceği kendi ile bir olur

Arılar da konmaz oldu pürene
Şükür olsun bu sevdayı verene
Sabahtan kalkıp ta dostu görene
Dostun saçı çığ örgülü tel olur

Karac'oğlan der ki kaşların kara
Kara kaş altında ben sıra sıra
Çok varıp da gelme sevdiğin yere
Ya muhabbet kalkar ya bir hâl olur

314.

Sevda sevda derler behey yârenler
Görmeyince bir acayip hâl olur
Varıp bir kız on yaşına girince
Açılmadık bir tomurcuk gül olur

On birinde mâh yüzüne bakılır
On ikide kızın kahrı çekilir
On üçünde ak gül olur açılır
On dördünde her bir yeri bal olur

On beşinde sevda düşer başına
On altıda yadlar girer düşüne
On yedide gezer kendi başına
Çok sallanma zülüflerin tel olur

On sekizde gayet yüksekten uçar
On dokuzda gözlerinden kan saçar
Yirmisinde sevdiğinden vazgeçer
Son deminde bir kötüye kul olur

Karac'oğlan der ki kaşları kara
Yüreğime urdun hançersiz yara
Çok varıp gelirsen olmaz her yere
Ya muhabbet kalkar ya bir hal olur

315.

Aşam dedim karlı dağlar başından
Yüce dağlar koç yiğide dağ m' olur
Ağrır bedenlerim sızılar yaram
Bu yarayı çeken yiğit sağ m' olur

Sıra sıra dikemedim söğüdü
Ben başıma veremedim öğüdü
Elleri göğsünde görün yiğidi
Yiğit mağrur gezmek ile beğ m' olur

Öğüt versen bana öğüt kâr etmez
O yârin hayali karşımdan gitmez
Kementle bağlasam kolum bağ tutmaz
Yârin zülüfünden özge bağ m' olur

Karac'oğlan der ki fâni dünyadan
Korkmaz mısın haram ile zinadan
Ayırırlar seni ana babandan
Gurbet ile düşen yiğit sağ m' olur

316.

Sana derim sana hey Osman Paşa
Düşmanlara karşı duran mert olur
Şahin kocasa da vermez avını
Tâ ezelden kurt eniği kurt olur

Altı Arap atlı hem mavi donlu
Serdarlar serdarı tepesi tuğlu
Şah Beyazıt ile ölçer boyunu
Bu da bir gün kendisine dert olur

Çıkayım da sarayına köşküne
Can dayanmaz anberine miskine
Bineyim de kır atımın üstüne
Göstereyim sana döğüş nic'olur

Karac'oğlan der ki görünen dağlar
Koç yiğit koğasın görenler ağlar
Öldüğüme kaygı etmem ağalar
İman ile gidem şehit mert olur

317.

Sabahtan çıktım da seyran yerine
Ay yıldız karşımda salınıp durur
Kadir Mevlâm ben günahkâr kulunum
Defterim elinde dürülüp durur

On iki yıldızın üçü terazi
Karıştı ülkere gitti bir azı
O mahşer yerinde ararlar bizi
Hak mizan terazi kurulup durur

İki derler bu dünyanın kapısı
Yerden göğe inmiş anın yapısı
Korkulu yollarda Sırat Köprüsü
Ummanın üstünde salınıp durur

Karac'oğlan der ki n'idip n'iderler
Hak olan işleri beyan edeı ler
Zamanede doğru eğri söylerler
Ay gün yıldız gibi dürülüp durur

318.

Aydan örnek alınış kaşın eğmişsin
Kudretten mi ala gözün sürmesi
Neden ilikliyon göğsün düğmesin
Âşıka bu cefa bu pek zulümdür

Güzel oldum diye yukarı bakma
Kanlarım kurutup yüreğim yakma
Hatırlar incitip gönüller yıkma
Bu yalan dünyanın sonu ölümdür

Karac'oğlan der ki kurban olayım
Canımı yoluna feda kılayım
Kapında eğlenip kulun olayım
Sorarlarsa de ki benim kulumdur

319.

Dinley'n ağ'lar birin birin söyleyim
Ak yâr ile muhabbetim düzgündür
Değmiş m' ola bir kötünün elleri
Ak göğsünün düğmeleri çözgündür

Niçin bir gider bir döner bakarsın
Her bakışta canımı da yakarsın
Al yanak üstüne sünbül takarsın
Saç bir yana zülüflerin bozgundur

Zalim engel girdi aman araya
Kömür gözlüm ben varamam oraya
Devre melhem vurdun gene yaraya
Onun için yaralarım azgındır

Mestine hey Karac'oğlan mestine
Dostu olan gül gönderir dostuna
Kızılırmak olsam akmam üstüne
Ataşından kara bağrım ezgindir

320.

Mecnun'a dönmüşüm bilmem gezdiğim
Dağlar mıdır sahra mıdır bel midir
Dostumun bağına girip derdiğim
Lâle midir sünbül müdür gül müdür

Aşk değil mi beni derde düşürten
Ferhat gibi yüce dağlar aşırtan
Bizi böyle yârden ayrı düşürten
Adû mudur engel midir il midir

Kâmil olan belli olur söz ilen
Mah yüzüne bölük bölük yazılan
Al yanağa çifte benler düzülen
Kâkül müdür zülüf müdür tel midir

Karac'oğlan eder bulmadım vefa
Sevdiğimle asla sürmedim safa
Hubların âşıka ettiği cefa
Kanun mudur erkân mıdır yol mudur

321.

Arap at üstünde kaldı postumuz
İkrardan döndü mü ola dostumuz
Yarın bir gün kara toprak üstümüz
Çürüdür hey Benli Suna'm çürüdür

Yağmur yağdı yollarına sapayım
Dinin haktır dost dinine tapayım
Çeviriver al yanaktan öpeyim
Beri dur hey Benli Suna'm beri dur

Şeşine de Karac'oğlan şeşine
Kurban olam yârin ablak döşüne
Gök kır atınan da çakır kuşuna
Geri dur hey Benli Suna'm geri dur

322.

Gönül arzuluyor Antep ilini
Şol Kemnun Gediği belli görünür
Evvel bahar yaz ayları doğunca
Coşar Balık Suyu selli görünür

Kılcan derler şu köylerin sırası
Rasaf söker benim göğsüm yarası
Bakıda'nın çoktur kaşı karası
Eğdirmiş serpuşun telli görünür

Bakıda'dan indik kol kola düze
Melek köy garkolmuş güle nergize
Arkık'ta uğradım bir güzel kıza
Terlemiş yanağı ballı görünür

Gediğe varırsak yol olur yarı
Sargın'ın güzeli salınır bari
Bugün konak yeri Nafak pınarı
Oradan Anteb'in ili görünür

Karac'oğlan der ki Ergene köyü
Beşdeli'den akar Haleb'in suyu
Tilbaşar ilinde şol Ekiz Kuyu
Edepli erkânlı yolu görünür

323.

Uyuma hey deli gönül uyuma
Yahyalı'dan aşan evler görünür
Sıvamış kolların hep samur giymiş
Maraş'ın arkası dağlar görünür

Talebi de deli gönül talebi
İnletiyor Adana'da dolabı
Koç yiğit eğlencesi koç çelebi
Çevresi reyhanlı bağlar görünür

Ilıktır da Akdeniz'in kenarı
Orda belli koç yiğidin hüneri
Yavşanlı'da olan koca çınarı
Yel vurur yaprağı parlar görünür

Tunus ovasına her gelen çöker
Yarın Çamurlu'ya yüz ordu konar
Höyüklü yüksektir bir duman döner
Başı pare pare karlar görünür

Küleylanı tavlasında çatılı
Pohuru da köşeği de katılı
Çadırımız Şam ilinde tutulu
Ortalık çadırlık beğler görünür

Karac'oğlan der ki zatiden zati
Yükledin de gitsin deveyi atı
Göçmek değil bizim ilin muradı
Yâr ile gittiğim yollar görünür

324.

Her nereden baksam parlayıp gezer
Sunam göz yaşını göle düşürür
Şehrî gibi mor beliğin parlatır
Atar sünbül saçın bele düşürür

Çölleri vermişler akça cerene
Baykuşa vermişler ıssız virane
Yârinden ayrılan döner pervane
Bülbül figanını güle düşürür

Güzel olan gül benzini soldurmaz
Her olur olmaza meyil aldırmaz
Yiğit olan gizli sırrın bildirmez
Kötüler sevdiğin dile düşürür

Karac'oğlan diyor böyle kalırsa
Bahrî gibi ummanlara dalarsa
Her ne zaman gönül yârî dilerse
Irak yakın demez yola düşürür

325.

Şilber kalk gidelim fakirhaneye
İtiraz eyleme gel yavaş yavaş
Didemden akıttım kan ile yaşı
Zülüfün eylesin tel yavaş yavaş

Kaşların benziyor yavru marala
Gözlerin hükmeder yedi kırala
Seher vakti olup boynun ırgala
Dokansın tellere yel yavaş yavaş

Bir gün değil beş gün değil yüz gündür
Deste zülüf al yanağa düzgündür
Melhem almaz yaralarım azgındır
Derdimin Lokman'ı gel yavaş yavaş

Karac'oğlan der ki gidelim yâre
Yüreğime saldın onulmaz yare
Baktım ak gerdana ben sıra sıra
Açılmış yanakta gül yavaş yavaş

326.

Yeğin hey sevdiğim kuşağın kuşan
Del'olur hey yavru peşine düşen
Dilber benim deyi sarıp sarmaşan
Elini tutacak elim kalmamış

Bakın hey ağalar benim halime
Değirmenler döner çeşmim seline
İnanmayın el kızının diline
Hoş geldin demeye dilim kalmamış

Karac'oğlan der ki haydi gidelim
Şunda bir güzel yok gel gel idelim
Bahçe viran olmuş bağı n'idelim
Dökülmüş yaprağı gülüm kalmamış

327.

Dolandım geldim ben Rum ile Şam'ı
Sevdiğim yüzünün nuru kalmamış
Uğrun uğrun âşınalık ederken
Şimdi söyleyecek dilin kalmamış

Kömür gözlüm ben de bunu bilmedim
Yıkılıp bahçene gülün dermedim
Bir gece koynunda mihman olmadım
Şimdi el değmedik yerin kalmamış

Serimi koymuşum gelen kadana
Uyma dilber uyma kötü adama
Çoluk çocuk doldurmuşsun odana
Varıp oturacak yerin kalmamış

Karac'oğlan der ki hele n'ideyim
Başım alıp diyar diyar gideyim
Varıp bir şitile hizmet edeyim
Dökülmüş yaprağın perin kalmamış

328.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Bu sürmeler sana Hak'tan çekilmiş
Üsküfün eğdirmiş şahin bakışlı
Siyah zülfün ay yüzüne saçılmış

Hazeli de deli gönül hazeli
Sen düşürdün gül benzime gazeli
Kötü söz mü duydun dünya güzeli
Gözün bende ama kalbin yıkılmış

Fikirli fikirli anar yâr beni
Gayet sever ama dilden kor beni
Hüsnü güzel ama aslı Ermeni
Ak ellere elvan kına yakılmış

Karac'oğlan **diyor yandım kül oldum**
Bir dalga gelip de boşandı bendim
Ay doğup da şafak atmakta sandım
Meğer yârin düğmeleri çezilmiş

329.

Akça ceran çölden çıkıp kaçınca
Mail olup yâr göğsünü açınca
Vakti gelip aşiretler göçünce
Düzülür yollara il karma karış

Yüklendi barhanam çekildi göçüm
Kimseler bilmiyor kimsenin suçun
Taramış zülfünü indirmiş saçın
Dökmüş ince bele tel karma karış

Yaşını sorarsan on beş yaşında
Hile yoktur kirpiğinde kaşında
Yedi türlü çiçek vardır başında
Kokar reyhan ile gül karma karış

Karac'oğlan der ki bu kimin nesi
Enginden yüceden geliyor sesi
Eğilmiş pınardan doldurur tası
İçene veriyor bal karma karış

330.

İsmail Bey yaylasından kalkınca
Soğuk sulu yaylalarım kal demiş
Vefa yoğ imiş te attan deveden
Derde derman olmaz imiş mal demiş

Hani benim emmim oğlu Ömer'im
Ciğerime bir od düştü yanarım
Diyarbekir Afşar benim timarım
Bölge bölge timarlarım kal demiş

Hani benim emmim oğlu Bücür'üm
Yüreğime bir od düştü acırım
Sarı Haliloğlu çeksin ecirim
Bölge bölge timarlarım kal demiş

Karac'oğlan der ki kolu bağlıyım
Ciğerciği aşk oduyla dağlıyım
Mamalı'da ben bir Rıdvan oğluyum
Kaplan postu yedeklerim kal demiş

331.

Kulak verdim dört köşeyi dinledim
Arkam sıra gıybet eden çoğ imiş
Çok yaşayıp mihnet ile ölmeden
Az yaşayıp devran sürmek yeğ imiş

Tükendi cünbüşüm yoktur gıybetim
Bir yatsıya kaldı benim mühletim
Bilemedim ana baba kıymatın
Arkamızda karlıca bir dağ imiş

Karşıki görünen yapraklı dağlar
Hastanın halinden ne bilsin sağlar
Her nere vardımsa dertliler ağlar
Aradım cihanı dertsiz yoğ imiş

Her daim böyledir feleğin işi
Zehirden acıdır engelin aşı
Tırnağın var ise başını kaşı
Sağ gözden sol göze fayda yoğ imiş

Karac'oğlan der dünyaya gelmeden
Ben usandım el işine yelmeden
Gurbet ilde padişahlık sürmeden
Vatanında züğürt olmak yeğ imiş

332.

İneyim gideyim Osmanili'ne
Sevdaya düşenler yorulmaz imiş
Herkes sevdiğini almış yanına
Garibin hatırı sorulmaz imiş

Aştı gitti göremedim boyunu
Çene tutmuş kaşlarının yayını
Yeni bildim güzellerin huyunu
Gel denmeyen yere varılmaz imiş

Yer değilem karış karış yarılam
Su değilem bulanam da durulam
Şu dünyada sevdiğine sarılan
Âhirette sual sorulmaz imiş

Karac'oğlan geldi güzel kervanı
Ben olayım devesine sarvanı
Fırsat elde iken sürün devranı
Kocalıkta devran sürülmez imiş

333.

Dinleyin bir güzel medhin edeyim
Bir beni var şirin canı bendetmiş
Bir beni var kaşla göz arasında
Bir beni de ak gerdanı bendetmiş

Bir beni başının tacıdır tacı
Bir beni Kâbe'de hacıdır hacı
Bir beni Urum'dan alır haracı
Bir beni de âşıkanı bendetmiş

Bir benin bahası Gürcü Gürcistan
Bir benin bahası Hind ü Hindistan
Bir benin bahası Şol Arabistan
Bir beni de Tatar Hanı bendetmiş

Bir beni bendetmiş Şam'ı Haleb'i
Bir beni bendetmiş Mısr'ı, Anteb'i
Karac'oğlan eder nazlı çelebi
Bir beni de Âl'Osman'ı bendetmiş

334.

Bir civan götürdü beni bahçeye
Gördüm o bahçenin dalları sarhoş
Yağmurlar yağar da rüzgârlar eser
Eğilmiş selvinin dalları sarhoş

Gül yârim oturmuş zerbâb üstüne
Hiç bakmıyor yârenine dostuna
Yaz gelende çayır çimen üstüne
Yâr bâde doldurur elleri sarhoş

Yavrum çıkmış yücesine yuvalar
İnmiş düz ovaya şahin kovalar
Değmeyin Suna'ma beyler ağalar
Humar humar bakar gözleri sarhoş

Yavrumun gittiği Bulgar Dağı'dır
Beni işittikçe zülfün dağıdır
Öpülecek kokuşacak çağıdır
Yâr türkü söylüyor dilleri sarhoş

Karac'oğlan erdik bahara yaza
Öyle bir yavrum var tazeden taze
Bir elinde bâde birinde meze
Nasıl koparayım gülleri sarhoş

335.

İki ceyran götürdüler bahçeye
Girdim o bahçenin gülleri bir hoş
Yağar yağmur serin serin bâd eser
Irganan selvinin dalları bir hoş

Yâr oturmuş kurulur naz postuna
Hiç bakmıyor yâranına dostuna
Yaz gelince çayır çimen üstüne
Yâr bâde doldurur elleri bir hoş

Çıkmış yücesine avını avlar
İnmiş enginine ceyran kovalar
Değmen şu ceyrana beğler ağalar
Şirin şirin söyler dileri bir hoş

Karac'oğlan der ki âşıkım saza
Dayanılmaz sunam sendeki naza
Elinde kadehi dudakta meze
Gerdana dökülen telleri bir hoş

336.

Bu gün bir dilberi ettim temaşa
Sünbül saçın sırma tele uydurmuş
Kesmiş kâkülünü dökmüş eğnine
Şirin şirin dudu dile uydurmuş

Felekte bir güzel çıkmaz dengine
O da nisbet düştü âlem diline
Hayran oldum kaşlarına boyuna
Usul boyu selvi dala uydurmuş

Kırmızı gül nisbet eder yanağa
Altun sırma düşmüş sandım topuğa
Gümüş yüzükleri takmış parmağa
Altun burma beyaz kola uydurmuş

Karac'oğlan başında aşk havası
El edenin üstündedir libası
Çekilmez mi böylesinin cefası
Al yanağı beyaz tüle uydurmuş

337.

U

Gider oldum kömür gözlüm elvedâ
Nazlım bize bu illerden göç oldu
Senin ile zevk u safa sürdüğüm
Geldi geçti cümle işler hiç oldu

Ak yâr melil mahzun bakma yüzüme
Bir od düştü yanar tatlı özüme
Dünya zindan görünüyor gözüme
Nazlım senden ayrılması güç oldu

Zâlim felek devre çalmış kalemi
Ah ü zârım tuttu bütün âlemi
Gurbet ilde eksik etme selâmı
Geçti serden yâr başıma taç oldu

Karac'oğlan Mevlâ yazmış fermanım
Semaya sed çekti âh ü figanım
Lûtfedip ağlatma nazlı gülşanım
Bize bu ayrılık Hak'tan iş oldu

338.

Derd ü gamın ile geçti yaz bahar
Yâre bir bergüzar verilmez oldu
Zalim engel geldi girdi araya
Iradı yollarım varılmaz oldu

Cüda bülbül garip garip ötüyor
Yâr gözüme hayâl hayâl tütüyor
Safa cünbüş vakti gelip bitiyor
Yetişti goncalar derilmez oldu

Ey yâr melil melil bakma yüzüme
Bir od düştü yanar oldu özüme
Dünya zindan görünüyor gözüme
Nazlım senden ayrılmamız tez oldu

Karac'oğlan söyle sözün tamını
Yüz bin kantar çekebilmez gamını
Nazlı yâr gözetir fırsat demini
Yâd illerde artık durulmaz oldu

339.

Hey ağalar ben bir hayrette kaldım
Tanrı'nın ödüncü verilmez oldu
Olanca malımı döksem mezada
Erenler yanında bilinmez oldu

Ustalar yapıyı tersine yapar
Esnaflar işine hiyleler katar
Zamane kadısı altuna tapar
Doğru hak şeriat sürülmez oldu

Şimdiki beylerin sazı çalınmaz
Az rüşvet versem o da alınmaz
Boynumuza farzdır beş vakit namaz
Tanrı'nın namazı kılınmaz oldu

Karac'oğlan der ki dertlerim çoktur
.....
.....
Koç yiğit kıymatı bilinmez oldu

340.

Şu yalan dünyaya geldim geleli
Deli gönlümün düzeni bozuldu
Felek tabancasın belden çekince
Avlağım sulağım evim bozuldu

Şu yalan dünyaya ezelden geldim
Uyudum uyandım hep mihnet gördüm
Çınarlara belim verdim oturdum
Çınar çürük imiş kökten bozuldu

Şu dünyanın iki imiş kapısı
Geldi geçti ak günümün hepisi
Mermer sandım kerpiç imiş yapısı
Yağmur yağdı yapıları bozuldu

Karac'oğlan der ki n'eylesek gerek
Bağları bağlara katsak mı gerek
Herkes göçtü biz de göçsek mi gerek
Der iken asrığım Şam'a çözüldü

341.

Ü Yenile bir sevda geldi serime
Koymazlar ki gidem kendi yoluma
El uzatman benim gonca gülüme
Allı turnam harman dalı döndü mü

Yiğitleri vardır ata binerler
Soğuk sulu yaylalara konarlar
Toprak tutmaz diye geri dönerler
Allı turnam harman dalı döndü mü

Arap ata biner hep yarışırlar
Cirid oynarlar da ok atışırlar
Yine bir gün gelir yan bakışırlar
Allı turnam harman dalı döndü mü

Karac'oğlan seni çağırır yine
Yiğit olan hançer sokar beline
Arzulayıp gider Bağdat çölüne
Allı turnam harman dalı döndü mü

342

Nazlı yârdan bana geldi bir nâme
Eğer doğru ise kırdı belimi
Dediler yârini yâd iller almış
Kadir Mevlâ'm ihsan eyle ölümü

Bülbüle söyleyin gülüne konsun
Beni yârdan eden Allah'tan bulsun
Sabreyle sevdiğim ilkbahar gelsin
Terk edeyim vatanımı ilimi

Ak yâri gördükçe ağladım coştum
Al elinden dolu bâdeler içtim
Kötüler sandı ki ben yârdan geçtim
Ölmeyince çeker miyim elimi

Karac'oğlan der ki konmadan göçmem
Her olur olmaza sırrımı açmam
Kötüler köpr'olsa üstünden geçmem
Taşkın suya uğradırım yolumu

343.

Yenile bir haber geldi sıladan
Eğer gerçek ise büktü belimi
Dediler ki nazlı yâri el aldı
Kadir Mevlâ'm nasip eyle ölümü

Hiç bir daha yükseklerden uçmayın
Uçarsam da kanadımı açmayın
Muhannetin köprüsünü geçmeyin
Çoşkun sele uğratmayın yolumu

Karac'oğlan bu yerlerde gezmeyim
Hançer olup dertli sinem ezmeyim
Senden gayrısına kuşak çezmeyim
Şimdi neden bağlıyayım dilimi

344.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Dedim güzel uykuların kaçtı mı
Hayli zaman ilinizden gideli
Senin gönlün başkasına düştü mü

Oturmuş hocalar ismini yazar
Söylemem ağyâre değmesin nazar
Giyinmiş kuşanmış salınır gezer
Nazlı dostum bâdelerden içti mi

Kaşları benziyor eğri kaleme
El kavşıram divan duram selama
Bilmem ay mı doğdu gün mü âleme
Yoksa yârim düğmelerin çözdü mü

Karac'oğlan der ki yol büke büke
Yönümü dönem de çağıram Hakk'a
Elinde bir deste gül koka koka
Nazlı yârim yaylasına göçtü mü

345.

Başı al valalı sürmeli gelin
Elinden bir bâde doldur da yürü
Beni sen düşürdün mihnete derde
Çok ağlattın beni güldür de yürü

Beyaz göğsün görünmüyor düğmeden
Siyah zülfün mâh gerdana eğmeden
Gonca güle hoyrat eli değmeden
Topla yanağında soldur da yürü

Ak göğsünde düğmelerin çitinsin
Güzeller içinde ahdı bütünsün
Bilmem nâmahremsin bilmem hatunsun
Puşuyu yüzünden kaldır da yürü

Karac'oğlan hile yoktur sözünde
Hak nazarım kaldı ala gözünde
Kudret nurlarını gördüm yüzünde
Güzelliğin bana bildir de yürü

346.

Annacımdan gelen şu mavi donlu
Kaldırmış kolların toz gele deyü
Kendi kendin yâd illere saklayu
Bir ağzın bilmezden söz gele deyü

Ilgıt ılgıt bir yel esti Urum'dan
Gam kasavet kalkmaz oldu serimden
El bir yana dönse geçmem yârimden
Çığrışır engeller vaz gele deyü

Deniz kenarında biten hurmalar
Siyâh yüzüm mâh yüzüne burmalar
Gök yüzünde katarlanmış turnalar
Onlar da çığrışır baz gele deyü

Karac'oğlan der de işlerim naçar
Ah ile vah ile günlerim geçer
Çoşmuş Karadeniz köpüğün saçar
Dağılmış göllere kaz gele deyü

347.

Y Lâleli Dağı'ndan yolum azdırdım
Çağırırım Kadir Mevlâm aman hey
Bir yandan da yağar yağmur kar serper
Bir yandan da yolum bağlar duman hey

İniler dağların başı iniler
Elim erinez kula'cığım çınılar
Kaldırma sargımı yaram yeniler
Yârdan ayrılalı halim yaman hey

Ay karanlık azdırmışım yolumu
Ayaz kesti ayağımı kolumu
Ben kendime mehil görmem ölümü
Bundan sonra sağlığıma güman hey

Karac'oğlan ben bu yerde kalmayını
Kalırsam da gurbet ilde ölmeyim
Sözünde durmayan yâri sevmeyim
Perişan hallerim gayrı yaman hey

348.

Z Kalk gidelim Balkaman'dan yukarı
Oturup durana devlet yaramaz
Yiğidin bir başı gezginci gerek
Yiğit gezmeyince adam olamaz

Yiğidin bir başı firaklı gerek
Sağ yanı da sol yana çarklı gerek
Beriden benzerden yürekli gerek
Kötü kervan bozup kumaş alamaz

Uyan Karac'oğlan gafletten uyan
Atına binip de kargına dayan
Ölümden korkup da sonunu sayan
Ölür gider yâr koynuna giremez

349.

Ağlayı ağlayı düştüm yollara
Karışayım boz bulanık sellere
Adı sanı duyulmadık illere
Gitmeyince gönül yârdan ayrılmaz

Ahım kaldı şu gelinin ahtında
Deremedim güllerini vaktında
Karanlık gecede kolum altında
Yatmayınca gönül yârdan ayrılmaz

Gözüm kaldı şu kaplanın postunda
Azrail de can almağın kastında
Döne döne teneşirin üstünde
Yunmayınca gönül yârdan ayrılmaz

Hadini de Karac'oğlan hadini
Aramazlar gurbet il'e gideni
Ak göğsün üstünde çakır dikeni
Bitmeyince gönül yârdan ayrılmaz

350.

Atım kalk gidelim dağdan yukarı
Böyle dağlar koç yiğide dağ olmaz
Yedi yerden yaralarım sızılar
Bu yarayı çeken yiğit sağ olmaz

Meyva vermez selvi ile söğüdü
Ben de bana verse idim öğüdü
Elleri koynunda gezen yiğidi
Yiğit mağrur gezmeyinen beğ olmaz

Öğüt versem öğütcüğüm kâr etmez
O yârin hayali gözünden gitmez
Bazubend vurs'eger kolum bağ tutmaz
Dostun zülüfünden sağlam bağ olmaz

Karac'oğlan ben korkarım haramdan
Ayrı düştüm yurttan harap hanemden
Bir yiğidi ayırsalar anadan
Anasından ayrı düşen sağ olmaz

351.

Gam kasavet çekme divane gönlüm
Her zaman da dünya başa dar olmaz
Yıkılıp düşene gülme sakın sen
Yiğit düşüp kalkmayınca bell' olmaz

Avluda bağlıdır yiğidin atı
Her nere varırsan söylenir medhi
Altuna batırsan iy'olmaz kötü
Aslı ham demirden cevherdar olmaz

Yiğit olan yiğit biner atlanır
Kötüler de her cefaya katlanır
Yiğit gölgesinde yiğit saklanır
Nâmertlerde gölge olmaz âr olmaz

Karac'oğlan melil mahzun oturur
Ağlamaktan kendi yaşın bitirir
Herkes ateşini burdan götürür
O dünyada ateş olmaz nâr olmaz

352.

Hey ağalar ben hocama danıştım
Arzuhalim yâre sunsam kan olmaz
Gece gündüz bu aşk ile yanarım
Halin nedir diye bir soran olmaz

Sevdiğim sözlerin canıma bestir
Eğer kem söylersem dilimi kestir
Bu güzellik sana kimden mirastır
Güzellerde böyle nevcivan olmaz

Ala göz üstüne hilâl kaşları
Sırma gibi yanar yârin saçları
Kirazdır dudağı inci dişleri
Selvi Suna'm gibi gül fidan olmaz

Karac'oğlan çıkmış yârin bağından
Çifte benleri var sol u sağından
Güzel bir buse ver al yanağından
Nekeslikten kimse bezirgân olmaz

353.

Sevdiğim üstüne dört libas giymiş
Bir kara bir yeşil bir al bir beyaz
Güzellere dört şey âdet olunmuş
Bir şive bir cilve bir eda bir naz

Ehildir hüsnünü muhalif etme
Mekteb-i irfandan bir kadem gitme
Sana dört sözüm var sakın unutma
Bir öğren bir öğret bir oku bir yaz

Karac'oğlan der ki bahçene girdim
Tomurcuk güllerin goncasın derdim
Sevdiğim göğsünde dört nişan gördüm
Bir alma bir ayva bir nar bir kiraz

354.

İndim seyran ettim Frengistan'ı
İlleri var bizim il'e benzemez
Levin tutmuş goncaları açılmış
Gülleri var bizim güle benzemez

Göllerinde kuğuları yüzüşür
Meşesinde sığınları böğrüşür
Güzelleri türkü söyler çığrışır
Dilleri var bizim dile benzemez

Seyr edüben gelir Karadeniz'i
Kanları yok sarı sarı benizi
Övün etmiş kara domuz etini
Dinleri var bizim dine benzemez

Akılları yoktur küfre uyarlar
İmanları yoktur cana kıyarlar
Başlarına siyah şapka giyerler
Beğleri var bizim beğe benzemez

Karac'oğlan eydür dosta darılmaz
Hasta oldum hatırcığım sorulmaz
Vatan tutup bu yerlerde kalınmaz
İlleri var bizim il'e benzemez

355.

Sabahtan uğradım ben bir güzele
Yürü ey günahkâr kul dedi bir kız
Bugün cellât olur kıyarım cana
Hemen yoktur imdat bil dedi bir kız

Güzeller önünde kitap okunmaz
Göz görmeyince de gönül çekinmez
Var git oğlan burda konuk eğlenmez
İstersen derdimden öl dedi bir kız

Benim sevdiceğim bülbül ünlüdür
Ördek simalıca yeşil donludur
Güzeller içinde katı bellidir
Tanı da boyumdan bil dedi bir kız

Benim sevdiğimin adı bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
İbrişim kuşaklı ince bellidir
Tanı da belimden bil dedi bir kız

Çıkabilsem Eyyubların dağına
Canım kurban olsun göğsün ağına
Her sabah her sabah kuşluk tavına
Gel de muradını al dedi bir kız

Karac'oğlan der güzel çağında
Bir ataş yanıyor dostun bağında
Yatsının sonunda sabah önünde
Anam uyusun da gel dedi bir kız

356.

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Korkarım ki sarpa düşer yolunuz
Kadir Mevlâm tek saklasın nazardan
Zalim anan suya salınış yalınız

Gitticeğin bir incecik yol muydu
Sevdiceğin nergiz miydi gül müydü
Yediklerin şeker şerbet bal mıydı
Onun için ince düşmüş beliniz

Gidip şu güzelin ilin gezmeli
Kalem alıp kaşın gözün yazmalı
Kırmızı önlüklü sarı çizmeli
Hatun kızlar nerden gider yolunuz

Karac'oğlan dost bağına varmalı
El uzatıp gonca gülün dermeli
Muhtaçlara bir şeftali vermeli
Cömertlikten kesilmesin eliniz

357.

Yüce dağlar benim bir sualim var
Hani size konup göçen ilimiz
Arap ata binip cirit atanlar
Görünmüyor gözü kanlı delimiz

Öterse de bozgun öter bağlama
Hançer alıp dertli sinem dağlama
Gider oldum kömür gözlüm ağlama
Hakk'ın emri ayrı düştü yolumuz

Kahbe felek kıyma bana yazıktır
Ayrılık elinden bağrım eziktir
Çekilmiş siyeçler bağlar bozuktur
Ayrılık gazelin döktü gülümüz

Üç beş kişi olmuş türkü diyenler
Al üstüne yeşil donu giyenler
Şol kara çadırda geçiyor günler
Onun için bozgun öter telimiz

Karac'oğlan der ki yazsam bir satır
Kadir Mevlâm işimizi sen bitir
Kısmet nerde ise çeker iletir
Kimse bilmez nerde kalır ölümüz

SEMÂÎLER VE VARSAĞILAR

A

358.

Kemler iyilik göremez
Gamlanma gönül gamlanma
Bin kaygu bir borç ödemez
Gamlanma gönül gamlanma

Koyun meler kuzu meler
Sular hendeğine dolar
Ağlayanlar bir gün güler
Gamlanma gönül gamlanma

Yiğit yiğidin yoldaşı
At yiğidin öz kardaşı
Sağlıktır her şeyin başı
Gamlanma gönül gamlanma

Yiğit yiğide yâr olur
Kötülerde ham süt olur
Kara gün ömrü az olur
Gamlanma gönül gamlanma

Nâçar Karac'oğlan nâçar
Pençe urup göğsün açar
Kara gündür gelir geçer
Gamlanma gönül gamlanma

359.

Kömür gözlüm hasta olmuş
Bir muskacık yaz ver bana
Siyah zülfü ak gerdana
Tel tel et de diz ver bana

Kaşların neden eğmişsin
Kız sana nazar değmesin
Ak göğsün çapraz düğmesin
İznin ile çöz ver bana

Elinde durur bohçası
Alnında siyah peçesi
Dostum koynun gül bahçesi
Ziyan etmem gezdir bana

Karac'oğlan **der ki sözler**
Ak gerdanda benli yüzler
Dost ettiğin türlü nazlar
Bu gün için azdır bana

360.

Bir küçücük ceran geldi
Bizim köyün yöresine
Bir yavru yârdan ayrılmış
Her gün ağlar çırasına

Yenem dedim yenemedim
Çok çalıştım tutamadım
Bir yavrucuk katamadım
Göçümüzün arasına

Nazlı hey Allah'ım nazlı
Meyvası koynunda gizli
Melhem eyle kömür gözlü
Sar sinemin yarasına

361.

Arkasına giymiş basma
Salınır karşımda yosma
Topak boylu ak göbelek
Sana uyar var mı yoksa

Sevdiğimin kısa boyu
Dalın gür de gölgen koyu
Al yanakta zemzem suyu
Kız akıyor bal mı yoksa

Yüzlerin bahçenin narı
Beyaz gövden yayla karı
Sensin doğan aylar nûru
Kız irengin gül mü yoksa

Beyaz gövden sâfi gümüş
Yedireyim türlü yemiş
Memelerin turunç olmuş
Zülüflerin tel mi yoksa

Karac'oğlan böyle sandık
Ağız fincan burun fındık
Billûr gibi beyaz pambuk
Beyaz gövden kar mı yoksa

362.

Çoğruldun neye dönersin
Gel geç Hasan Balum gel geç
Niçin bize cevr'edersin
Gel geç Hasan Balum gel geç

Kaşın çatılı kalemdir
Mağrur olma bu âlemdir
Diyeceğin bir selâmdır
Gel geç kadıncağım gel geç

Deyme vakit dost böyl'etmez
Âşık olanlara küsmez
Senin yolun kimse kesmez
Gel geç kadıncağım gel geç

Seni seven bir delidir
Hakk'ın günahkâr kuludur
Geçtiğin sultan yoludur
Gel geç kadıncağım gel geç

Karac'oğlan eder çoktan
İçim doludur firkattan
Umudum kesmezem Hak'tan
Gel geç kadıncağım gel geç

363.

Ben güzele güzel demem
Güzel benim olmayınca
Muhannetin kahrın çekmem
Gel deyip de gelmeyince

Gelirim amma döverler
Bizi bu elden kovarlar
Güzel olanı severler
Ben ölürüm görmeyince

Var ol yürü var ol yürü
Kara bağrın yere sürü
Döğün döğün ağla bari
Benim gönlüm olmayınca

Senin çağın geçer olur
Bu dünyalar kime kalır
Tomurcuk gül gazel olur
Vaktinde derilmeyince

Karac'oğlan sözün haktır
Düşmanın dostundan çoktur
Bizim 'çin ayrılık yoktur
Ya sen ya ben ölmeyince

364.

Sağlıktır cihanın varı
Çok ağladım kıldım zârı
Dostlar şol sevdiğim yâri
Dün de görmedim bugün de

Gönül içinde gizli mi
Hûblar içinde nazlı mı
Kaş' çatma ala gözlü mü
Dün de görmedim bugün de

Çözüp zülfünün bendini
Yavıkladım kend' özümü
Gül yanaklı efendimi
Dün de görmedim bugün de

İşitin benim zârımı
Kaçırdım elden yârimi
Cihan içinde varımı
Dün de görmedim bugün de

Karac'oğlan eder kendi
Aşk od'una düştü yandı
Kande idin hey efendi
Dün de görmedim bugün de

365.

Sevdiğim senin yüzünden
Neler gelecek başıma
Suna'm seni çok severim
Her gece giren düşüme

Dostumu iller alacak
Yârimi yâdlar saracak
Yakında gelin olacak
Bakın gözümün yaşına

Giderim gayri göremem
Yüzün görmezsem duramam
Seni yâdlara verememem
Ağu katmam ben aşıma

Karac'oğlan bu olamaz
Yârdan ayrılan gülemez
Elimden kimse alamaz
Eğer düşersen peşime

366.

Ala gözlü benli dilber
Koma beni il yerine
Altun kemerin olayım
Dola beni bel yerine

Hecine gönlüm hecine
Yiğide ölüm gecine
Al beni zülfün ucuna
Sallanayım tel yerine

Gel kız karşımda dursana
Şu benim hâlim bilsene
Zülfünden bir tel versene
Koklayayım gül yerine

Karac'oğlan der n'olayım
Kolun boynuma dolayım
Nazlı yâr kölen olayım
Kabul eyle kul yerine

367.

İncecikten bir kar yağar
Tozar Elif Elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye

Elif'in uğru nakışlı
Yavru balaban bakışlı
Yayla çiçeği kokuşlu
Kokar Elif Elif diye

Elif kaşlarını çatar
Gamzesi sineme batar
Ak elleri kalem tutar
Yazar Elif Elif diye

Evlerinin önü çardak
Elif'in elinde bardak
Sanki yeşil başlı ördek
Yüzer Elif Elif diye

Karac'oğlan eğmelerin
Gönül sevmez değmelerin
İliklemiş düğmelerin
Çözer Elif Elif diye

368.

Deryaya salayım gemi
Süreyim zevk ile demi
Ak topuktan ala donu
Döküp giden Dürye Dürye

Kaşları vardır karaca
Benleri vardır sıraca
Keklik gibi göğs'alaca
Sekip giden Dürye Dürye

Ben varmaz oldum işime
Hayalin girmez düşüme
Turna tellerin başına
Sokup giden Dürye Dürye

Karac'oğlan hezar olmaz
Her güzele nazar olmaz
Halk içinde pazar olmaz
Tenhaya gel Dürye Dürye

369.

I

Ağrı Dağı'nın taşında
Avcılar gezer başında
Yâr yitirdim on beşinde
Sana geldim Ağrı Dağı

Ağrı Dağ'nın başı taşlı
Çelenleri hümâ kuşlu
Yâr yitirdim hilâl kaşlı
Sana geldim Ağrı Dağı

Ağrı Dağı'nın başları
Ötüşür hüma kuşları
Leylâ'nın hilâl kaşları
Sana geldim Ağrı Dağı

Ağrı Dağı'nın düzleri
Çığrışıp öter kazları
Köşe başında kızları
Sana geldim Ağrı Dağı

Ağrı Dağı'nın eteği
Çevresi arslan yatağı
Kalkmış kervan otağı
Sana geldim Ağrı Dağı

Karac'oğlan döne döne
Gezer dağlar yana yana
Yitirdim yârim bir suna
Sana geldim Ağrı Dağı

370.

Hey ağalar kış m'olacak
Dağlar dumanlı dumanlı
İkicikli yâr sevenin
Başı gümanlı gümanlı

Ben seni severim çoktan
Kaşın yay kirpiğin oktan
Yâr kervanı gelir şarktan
Aslı Yemen'li Yemen'li

Bölük bölük giden kızlar
Sizi gördüm yaram sızlar
Sünbüllü menekşe gözler
Durur yeminli yeminli

Karac'oğlan der erenler
Sohbetin görsün yârenler
Gencecikten yâr sevenler
Ölür imanlı imanlı

371.

Yürü behey Bulgar Dağı
Senden yüce dağ olma mı
Sende yaylayan güzelin
Yanakları ağ olma mı

Bulgar Dağı iki çatal
Arasında güller biter
Bir yiğide bir yâr yeter
İki seven del' olma mı

Bulgar Dağı pâre pâre
Kim'al giyer kimi kare
Selâm eylen nazlı yâre
Ayrılanlar bir olma mı

Yol üstünde iki hanlar
Hani sana konan canlar
Sevip sevip ayrılanlar
Yanıp yanıp kül olma mı

Karac'oğlan seni gördüm
Düşümü hayıra yordum
Bu gün güzellere sordum
Bencileyin kul olma mı

372.

Çok sevdiğim Hasan Dağı
Şu dumanın hal olma mı
Senin gibi yüce dağın
Eğlim eğlim yol olma mı

Hasan Dağı'nın eteği
Çevresi güller biteği
Koç yiğit arslan yatağı
Hiç bu dağın il olma mı

Yükseği yalım kayalı
Kekliği şahin soyalı
İnce belli gök sayalı
Dilber seven del' olma mı

Yükseğinin karı tozar
Enginlinin köyü mezar
Göğsü al'ca kaplan gezer
Avcı olup al olma mı

Eğlim eğlim yol alanın
Seferine kul olanın
Ak gerdanda ben' olanın
Yanakları bal olma mı

Deli gönül var günahın
Onun için geçmez âhın
Senin gibi padişahın
Benim gibi kul' olma mı

Farı Karac'oğlan farı
Ben çekerim ah ü zârı
Günde bağlanırsın sarı
Bu valanın al' olma mı

373.

Ala gözlü nazlı dilber
Halimden haberin var mı
Seni iller alıyorlar
Zulümden haberin var mı

Güzeller yola düzüldü
Âşıkın bağrı ezildi
Yürü kemerin çezildi
Belinden haberin var mı

Atlılar yurdu aşıyor
Badeler doldu taşıyor
Yavru turuncun düşüyor
Koynundan haberin var mı

Karac'oğlan budur hâlim
N'eylemeli dünya mâlin
Binboğa'dır benim ilim
İlimden haberin var mı

374.

Döndür boyun benden yana
Âşıkını biraz tanı
Kurban oldum işte sana
Ettim fedâ ben bu canı

Gayri bana bakma mısın
Yangına su dökme misin
Sen Tanrı'dan korkma mısın
Yok mu kalbinin imanı

Karac'oğlan kes dilini
Yâre söyleme halini
Şaşırma sen bu yolunu
Aşkın bâki yârin fâni

375.

Sabahleyin tan yüzüne
Sürmeler çekmiş gözüne
İk'elin almış yüzüne
Güler nazlanı nazlanı

Dostun bahçesine girdim
Tomurcuk güllerin derdim
El bağlayıp selâm verdim
Alır nazlanı nazlanı

Karac'oğlan der merdâne
Güzel içinde bir dâne
Zülfünü dökmüş gerdâne
Tarar nazlanı nazlanı

376.

Ala gözlü Türkmen kızı
Çeker gider göçlerini
Taramış gerdana dökmüş
Tel ebrüşem saçlarını

Katarında telli maya
Camalın benzettim aya
Ak göğsünü sıkmış saya
Çalar gider peşlerini

Karac'oğlan bir kız sevmiş
Ak göğüs göğsüne değmiş
Usta kuyumcular eğmiş
Yârin hilâl kaşlarını

377.

Annacımdan gelen güzel
Eğri bağlar başlarını
Küstünse gel barışalım
Sil gözünün yaşlarını

Evlerinin önü kuyu
Kuyudan alırlar suyu
Çok küçüksün daha büyü
Hesap ettim yaşlarını

Kara çalıda gül bitmez
Karga bülbül olup ötmez
Gündüz hayâlimden gitmez
Girer gece düşlerime

Karac'oğlan işlerini
Bağışlarım suçlarını
Kız gezecek yollarını
Ayıklayım taşlarını

378.

Evlerinin önü bakla
Çift güvercin atar takla
Al koynunda beni sakla
Sabahınan tana karşı

Evleri de çaya kondu
Güzelleri suya indi
Yârin meyli bize döndü
Sabahınan tana karşı

Evlerinin önü hurma
Dallarını sakın kırma
Ala göze siyah sürme
Ne hoş olur tana karşı

Urumili çok hoş olur
Güzelleri sarhoş olur
Güzel sevmek ne hoş olur
Sabahınan tana karşı

Evlerinin önü susam
Çıkartsam mendilim yusam
Soyunsam koynuna girsem
Sabahınan tana karşı

Karac'oğlan gider gelmez
Esmasın yetiren onmaz
Yârin göçün çeken ölmez
Sabahınan tana karşı

379.

Yeşil başlı gövel ördek
Uçar gider göle karşı
Eğricesin tel tel etmiş
Döker gider yâre karşı

Telli turnam sökün gelir
İnci mercan yükün gelir
Elvan elvan kokun gelir
Yâr oturmuş yele karşı

Şahinim var bazlarım var
Tel' alışkın sazlarım var
Yâre gizli gözlerim var
Diyemiyom ele karşı

Kani Karac'oğlan kani
Veren alır tatlı canı
Yakışmazsa öldür beni
Yeşil bağla ala başı

380.

Yazın evvel baharında
Teferrüçte gör almayı
Yel esip yere düşmeden
Budağında kır almayı

Almanın budağı ağlar
Gözyaşı durmayıp çağlar
Beğler paşalar ağalar
Diz üstüne kor almayı

Mevlâ'm öğmüş de yaratmış
Mor menevşe boynun eğmiş
Yavrunun elleri değmiş
Al yüzüne sür almayı

Perişan gönlüm perişan
Almadır âşıka nişan
Almasız yâre kavuşan
Âh eder anar almayı

Karac'oğlan kaynar coşar
Aşk dalgası boydan aşar
Bir kötüye yolu düşer
Kadrin bilmez yer almayı

381.

Yıldızlar doğar ay ile
Âlemi tutar nur ile
Kavlimiz var ol yâr ile
Seher yıldızı ülker yıldızı

Sensin yıldızların şahı
Sen de seversen Allah'ı
Severim seni billâhi
Seher yıldızı ülker yıldızı

Parmağında hatem yüzük
Kolunda altun bilezik
Boynun eğmiş durur yazık
Seher yıldızı ülker yıldızı

Evleri var ev yerinde
Köyleri var köy yerinde
Bedir olmuş ay yerinde
Seher yıldızı ülker yıldızı

Bana Karac'oğlan derler
Bal ile kaymağı yerler
Sana kervan kıran derler
Seher yıldızı ülker yıldızı

382.

İ Ala gözlü benli dilber
Sen d' olasın benim gibi
Zülfün dökük boynun bükük
Sen d' olasın benim gibi

Bahçende güller bitmesin
Dalında bülbül ötmesin
Kapından cerrah gitmesin
Sen d' olasın benim gibi

Gül yerine diken bitsin
Kuş yerine baykuş ötsün
Gözün yaşı sele gitsin
Sen d' olasın benim gibi

Karac'oğlan der mert gibi
Yanar yüreğim od gibi
Bir ok yemiş boz kurt gibi
Sen d' olasın benim gibi

383.

Giden gelmez giden gelmez
Aşnasın ağlatan gülmez
Giyim ile merdan olmaz
Vur kantara tart yiğidi

Deryalarda olur bahri
Yâr elinden içtim zehri
Sunam gurbet ilin kahrı
Yum'şak eder sert yiğidi

Der Karac'oğlan n'olurmuş
Dert Allah'tan gelir imiş
İflâh etmez öldürürmüş
Yürekteki dert yiğidi

384.

Boynu yeşil gövel ördek
Sana bir göl gerek idi
Kanadının biri yeşil
Biri de al gerek idi

Bir göl gerekti yüzmeye
Yüzüp eğrice düzmeye
Âşıkın bağrın ezmeye
Sana bir dil gerek idi

Bulunmaz aşkın ilâcı
Sevip ayrılması acı
Yüzdüğün gölün siyeci
Karanfil gül gerek idi

Karac'oğlan der fikrinde
Daima Hakk'ın şükründe
Ak göğsünün çukurunda
Sana bir ben gerek idi

385.

Hasretinden ciğerciğim
Delindi dilber delindi
Medet Allah'ı seversen
Gel imdi dilber gel imdi

Can seni görmeye iver
Ne rahmin ne tesellin var
Bencileyin seni sever
Bul imdi dilber bul imdi

Cevâbın aldım dilinden
Öldüm sevdanın derdinden
Elvedâ câmın elinden
Al imdi dilber al imdi

Uğrayıp ulu yerlere
Gidem gerçek erenlere
Ben gidince engellere
Kal imdi dilber kal imdi

Coştu Karac'oğlan coştu
Aşk deryası boydan aştı
Bir gül idin çağın geçti
Sol imdi dilber sol imdi

386.

Yüce dağların başında
Birim birim duman şimdi
Sevişmesi hoştur ama
Ayrılması yaman şimdi

Şimdi kömür gözlüm çıkar
Çıkar da yollara bakar
Âşıkın od'lara yakar
Boyu serv-i revan şimdi

Neler ettin behey felek
Behey yeşil donlu melek
Hasretinden oldum helâk
Dardır başa cihan şimdi

Gülün çevresi hâr m'ola
İşim de ah zâr m'ola
Acep bizi anar m'ola
O kaşları keman şimdi

Ben yavruyu tanır idim
Yoluna can verir idim
Bir görmesem ölür idim
Gör n'işledi zaman şimdi

Karac'oğlan yâre vardım
Açılan güllerin derdim
Gelmekliğe ikrar verdim
Sözüm oldu yalan şimdi

387.

Hasta düştüm hey ağalar
Hâlim bilmez dağlar şimdi
Düşman gibi dost karşımda
Zülüflerin bağlar şimdi

Etmedim ahd ü amanı
Geçti nihnetin zamanı
Yitirdim kaşı kemanı
Gözüm yaşı çağlar şimdi

Del'oldum kanman sözüme
Dost hançer urdu özüme
O yâr bakmıyor yüzüme
Yas çekecek çağlar şimdi

Balaban uçurdum gölden
Tor şahin kaçırdım koldan
Yazık fırsat gitti elden
Mecnun oldum beğler şimdi

Firkat od'u yaktı canım
Feryatla geçer zamanım
Yaralandım akar kanım
Karac'oğlan ağlar şimdi

388.

Deli gönül çoştu yine
Seni kimler eğler şimdi
Sarı sünbül mor menekşe
Giydi bizim dağlar şimdi

Dost elinden bâde içtim
Gurbetlere ondan düştüm
Gurbet ilde çok eğleştim
Nazlı yârim ağlar şimdi

Kış gününde güller bitmez
Dalında bülbüller ötmez
Can arzular elim yetmez
Gönül selâm ister şimdi

Güz gününde av avlanmaz
Yaz gününde at bağlanmaz
İlin kızı ele gelmez
Harâb oldu bağlar şimdi

Karac'oğlan cana yetti
Gurbet elde işim bitti
Ölenler bizi unuttu
Gözler yolum sağlar şimdi

389.

Garbî yeli garbî yeli
Ne esersin deli deli
Bahçemde açılan gülü
Sen soldurdun garbî yeli

Garbî yeli yeğin eser
Deli poyraz sana küser
Ak yâr duyar bana küser
Sen barıştır garbî yeli

Ak elinde sarı akik
Yüzün yıkık boynun bükük
Ak yâr dargın diye duyduk
Sen barıştır garbî yeli

Garbî yeli serin değer
Akça deniz dalga döğer
Karac'oğlan yârin anar
Sen estikçe garbî yeli

390.

Evvel baştan medh edelim
Sevdiğim Firenk güzeli
Zahmanımız terk edelim
Sevdiğim Firenk güzeli

Uçup gönlümün kaygusun
Mushafı ver de okusun
Ko bülbül gibi şakısın
Sevdiğim Bosna güzeli

Bendesi oldum kul gibi
Gözyaşı akar sel gibi
Açılmış gonca gül gibi
Sevdiğim Firenk güzeli

Hergiz âşıklar gülmedi
Gözün yaşını silmedi
Ahdine vefâ kılmadı
Sevdiğim Çerkes güzeli

Dilberin gördüm sürüsün
Ko benim olsun yürüsün
İçinden sevdim birisin
Sevdiğim Bulgar güzeli

Karac'oğlan der bulandım
Misk olup aşka boyandım
Cevrin boyasına kandım
Sevdiğim şehrî güzeli

391.

Bana kara diyen dilber
Gözlerin kara değil mi
Yüzünü sevdiren gelin
Kaşların kara değil mi

Güzel ben seni isterim
Seni koynumda beslerim
Yüzünü güzel göreyim
Zülüfün kara değil mi

Boyun uzun belin ince
Yanakların olmuş gonca
Salıverirsin kolunca
Beliğin kara değil mi

Utanırsın akar terin
Güzellikte yok benzerin
En sevgili makbul yerin
Saçların kara değil mi

Beni kara diye yerme
Mevlâ'm yaratmış hor görme
Ala göze siyah sürme
Çekilir kara değil mi

Hind'den Yemen'den çekilir
İner Bağdad'a dökülür
Türlü taama ekilir
Biber de kara değil mi

Göllerde kuğular olur
Göğsü ak kara benlidir
Mısır'da çok zengin vardır
Kölesi kara değil mi

Pınara konan kuğunun
Kanadı beyaz çoğunun
Çöldeki Arap beğinin
Çadırı kara değil mi

İller de konup göçerler
Lâle sünbülü biçerler
Ağalar beğler içerler
Kahve de kara değil mi

Evlerinde sular akar
Güzelleri göze bakar
Hublar yanağına sokar
Sünbül de kara değil mi

Karac'oğlan der inşallah
Görenler desin maşallah
Kara donludur Beytullah
Örtüsü kara değil mi

392.

Bre âfet sürdür atın
Geçer çağın demedim mi
Harami olmuş gözlerin
Yollar keser demedim mi

Yıkılıp bağ ile bostan
Ne umarsın bu nefisten
Hüma gibi şol kafesten
Bir gün uçar demedim mi

Yürü ey kaşları kalem
Sağ olursam seni bulam
Göğercinliktir bu âlem
Konar göçer demedim mi

Karac'oğlan der cananım
Kurban olsun sana canım
Çarh-ı felek benim kanım
Bir gün içer demedim mi

393.

Behey ala gözlü dilber
Vaktin geçer demedim mi
Harami olmuş gözlerin
Ke[illegible]ser demedim mi

Bak şu kaşa bak şu göze
Ciğer kebap oldu köze
Bir yakasız gömlek bize
Felek biçer demedim mi

Deryalarda yüzer gemi
Şeker dudağının yemi
Süregör devranı demi
Devran geçer demedim mi

Karac'oğlan der mert ile
Sözüm yoktur nâmert ile
Kahpe felek bu dert ile
Bizi eğer demedim mi

394.

Gök yüzünde tüten olsam
Yer yüzünde biten olsam
Al benekli keten olsam
Yâr boynuna sarsa beni

Yâr kolunda burma olsam
Yedikleri hurma olsam
Alçım alçım sürme olsam
Yâr kaşına sürse beni

Karac'oğlan uşak olsam
Yâr belinde kuşak olsam
Bir atlastan döşek olsam
Yâr altına serse beni

395.

Ala gözlü benli dilber
Düşüp sevdana yanayım
Zülfüne bir dokunayım
Esen garbî yel et beni

Sakla beni bucağında
Can vereyim kucağında
Odun olam ocağında
Yak od'una kül et beni

Karac'oğlan der n'eyleyim
Güzel sinende yaylayım
Her hizmetin ben eyleyim
Divanına kul et beni

396.

Şol dergâhtan dönsün yüzüm
Ölünce sevmezsem seni
Kan ağlasın iki gözüm
Ölünce sevmezsem seni

Muradıma ermeyeyim
Hak didarın görmeyeyim
Gonca gülün dermeyeyim
Ölünce sevmezsem seni

Olsun hey efendim olsun
Her kişi ettiğin bulsun
Gözlerim kanlı yaş dolsun
Ölünce sevmezsem seni

Sırrım âleme fâş olsun
Bağrımda biten taş olsun
Gözlerim kanlı yaş olsun
Ölünce sevmezsem seni

Karac'oğlan olur mürde
Sen düşürdün beni derde
Muhtaç olayım nâmerde
Ölünce sevmezsem seni

397.

Geliyor nazlımın göçü
Tel tel olmuş ipek saçı
Fındık fıstık badem içi
Çerez olmuş memeleri

N'ideyim dünyada malı
Boyunca giyinmiş alı
Payas'ın da portakalı
Turunç olmuş memeleri

Cemâli gösteren beldir
İhsan eyle beni öldür
Biri reyhan biri güldür
Ne hoş kokar memeleri

Karac'oğlan böyle demiş
Balınan kaymağın yemiş
Biri altun biri gümüş
Ne bahalı memeleri

398.

Garipçe garipçe öter
Kızılöz'ün turnaları
Yiğide eğlence yeter
Ala gözün sürmeleri

Öte döner hayâllanır
Beri döner çığalanır
Yel estikçe tel tel olur
Siyah zülfün burmaları

Gül devşirdim deste deste
Armağan yollayım dosta
Böyle m' olur dostun dosta
Varıp varıp gelmeleri

Karac'oğlan bulur m' ola
Bu dert beni alır m' ola
Mevlâ'm izin verir m' ola
Dost yüzünü görmeleri

399.

Güzel ne güzel olmuşsun
Görülmeyi görülmeyi
Siyah zülfün halkalanmış
Örülmeyi örülmeyi

Bahçende gülün güllenmiş
Şeyda bülbülün dillenmiş
Koynunda memen kirlenmiş
Emilmeyi emilmeyi

Mendilim yudum arıttım
Gülün dalında kuruttum
İsmim ne idi unuttum
Sorulmayı sorulmayı

Seğirttim ardından yettim
Eğildim yüzünden öptüm
Adın bilirdim unuttum
Çağırmayı çağırmayı

Benim yârim bana küsmüş
Zülfünü gerdana dökmüş
Muhabbeti benden kesmiş
Sevilmeyi sevilmeyi

Çağır Karac'oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Yiğit sevdiğinden soğur
Sarılmayı sarılmayı

400.

K Gurbette ömrüm geçecek
Bir daracık yerim de yok
Oturup derdim dökecek
Bir münâsip yârim de yok

Uçtu genç şahinim uçtu
Kaçarak deryayı geçti
Gönlüm bir güzele düştü
Sarfedecek malım da yok

Koyverin kuşu turnaya
Yârin durağın bulmaya
Soyundum derviş olmaya
Hırka ile şalım da yok

Dünya Karac'oğlan fâni
Toprak emer tatlı canı
Hastalandım ilâç hani
Bir acısız ölüm de yok

401.

L İşte geldim kara gözlüm
Bu yer bizim yerler değil
Bir gün bile eğlenemem
Bu çöl bizim çöller değil

Beğlerimiz Arap atlı
Dilberlerin dili tatlı
Ünlü şanlı şatafatlı
Bu dil bizim diller değil

Aşka düşen bâde içer
Yâr yoluna candan geçer
Bu dünyada konan göçer
Bu il bizim iller değil

Karac'oğlan yayın asar
Düşmanını yere basar
Bizim dağda poyraz eser
Bu yel bizim yeller değil

402.

Seher yelinin estiği
Esip bağrımı kestiği
Ala gözlümün bastığı
Yollar ben olsam ben olsam

Dolan deli gönül dolan
Akar sular gibi bulan
Dostumun yüzünde olan
Benler ben olsam ben olsam

Karac'oğlan sözün söyler
Dosta geçmedi dilekler
Yâr bilezikli bilekler
Kollar ben olsam ben olsam

403.

Sular akar ağ ırmaktan
İlik akar on parmaktan
Öldüm yâre yalvarmaktan
Kurtar canım al Allah'ım

Keskin idim bıçak gibi
Salınırdım koçak gibi
Vakti geçmiş çiçek gibi
Sarardım soldum Allah'ım

Kapılarda olur satır
Ara yerden kalkmış hatır
Yârimi buraya getir
Ya ben'orya sal Allah'ım

Çağır Karac'oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Kişi sevdiğinden soğur
Kurtar canım al Allah'ım

404.

Alemi yaradan Allah
Hâlim deyi dey' ağlarım
Ya nic' olur şol gurbette
Balım deyi dey' ağlarım

Yörük salarlar koşuya
Deme râzını nâşiye
Yârden ayrılan kişiye
Zulüm deyi dey' ağlarım

Pir olmayan aşka gelmez
Koç olmayan kurban olmaz
Yalnız taşla duvar olmaz
Yoldaş deyi dey' ağlarım

Muhannet kaçar dolanır
Âşk kande ise bilinir
Şimdi binde bir bulunur
Kardeş deyi dey' ağlarım

Karac'oğlan olmuş hasta
Vardır diyen derman iste
Ecel dedikleri neste
Bir gün deyi dey' ağlarım

405.

Be felek senin elinden
Ah edüben ben ağlarım
Şâm ü seher ağlar gözüm
Başımı döğer ağlarım

Çağırırım gani deyi
Gel ağlatma beni deyi
Kim görürsem seni deyi
Yollara bakar ağlarım

Lütfeyle beğim urandır
Gözümün yaşı barandır
Kayguiu gönlüm virandır
Hicrini çeker ağlarım

Medet senden ey Allah'ım
Teslimdir sana şol canım
Mahşer yerinde kefenim
Boynuma takar ağlarım

Karac'oğlan düşüp derde
Gece gündüz yanar nârda
Hak kadı olduğu yerde
Kabrimden çıkar ağlarım

406.

Bu gün ben bir güzel gördüm
Ne öpüp ne koçabildim
Ne meclisinde oturdum
Ne dolusun içebildim

Sevmem güzelin ednâsın
Gayriye gönül vermesin
Ne çözebildim düğmesin
Ne ak göğsün açabildim

Bak şu dilberin boyuna
Ak gül doldurmuş koynuna
Geldi sarıldı boynuma
Ne şeftali alabildim

Karac'oğlan gel kendine
Aldanma dilber fendine
Astı zülfünün bendine
Ne kaçıp kurtulabildim

407.

Bre ağlar bre beğler
Ölmeden bir dem sürelim
Gözümüze kara toprak
Girmeden bir dem sürelim

Aman hey Allah'ım aman
Ne aman bilir ne zaman
Üstümüzde çayır çimen
Bitmeden bir dem sürelim

Buna felek derler felek
Ne aman bilir ne dilek
Ahır ömrümüzü helâk
Etmeden bir dem sürelim

Karac'oğlan der ki cânan
Güzelim sözüme inan
Bu ayrılık bize heman
Ermeden bir dem sürelim

408.

Ala gözlü nazlı Suna
Ya ben seni nic'edeyim
Gönül gayet vurgun sana
Ayrılmıyor nic'edeyim

Etekler sürüyor izim
Hakk'a teslim ettim özüm
Rakibin ömürü uzun
Kırılmıyor nic'edeyim

Suna'mın da yolu yüce
Boyu uzun beli ince
Günde üç kez görmeyince
Durulmuyor nic'edeyim

Karac'oğlan dünya fanî
En son alır bu dert beni
Yârsız sevmez adam anı
Sarılmıyor nic'edeyim

409.

Şol salınıp giden dilber
Boyuna kurban olduğum
Eğlen burda tanışalım
Diline kurban olduğum

Sabahtan uğradım yâre
İşimden oldum âvâre
Ayağın bastığı yere
Tozuna kurban olduğum

Soğuk sular akar dağda
Mor menevşe biter bağda
Sarılıp yatacak çağda
Nazına kurban olduğum

Karac'oğlan eder daim
Yâr ile nic'olur halim
Anası bir katı zalim
Kızına kurban olduğum

410.

Çıktım yükseğine baktım
O dağların salın gördüm
İndim pazarını kurdum
O dağların hurin gördüm

Yandı Çukurova yandı
Eli bazlı beğler indi
Tutu uçtu kumru kondu
Akça deniz gölün gördüm

Sevdiğimin adı Ayşa
Zülfün dizmiş ak gerdana
Yolum uğradı Maraş'a
Bedestenin şalın gördüm

Göğsünde yaylanın hası
Silindi gönlümün pası
Mor sünbüllü mağarası
Dedebel'in karın gördüm

Erciyes'te yağan karlar
Seher ile göçen il'ler
Zamanede Elif derler
Bir küçücük gelin gördüm

Çağır Karac'oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Güzel sevmek günah değil
Ben kitapta yerin gördüm

411.

Nilber âlemde aşk odu
Nic'olur göresin kalan
Terkedersin adı sanı
Yerlere çalasın kalan

Yürüyesin hadden aşıp
Eller ta'nına bulaşıp
Bir körpe derdine düşüp
Sararıp solasın kalan

Hiç dert olmaz bu dert gibi
Yanar yüreğim od gibi
Eşinden azmış kurt gibi
Dağlara düşesin kalan

Devrandır bu halden hale
Sanma hubluk bâkî kala
Efendim bir zaman ola
Sözüme gelesin kalan

Karac'oğlan söyler sözün
Kara yere sürüp yüzün
Yâd edesin bir dem özüm
Hak imiş diyesin kalan

412.

Kara gözlüm n'ettim sana
Hışımla baktığın zaman
Âşık oldum dal boyuna
Gerdanın öptüğüm zaman

Geçirme güzellik çağın
Esrür sînem ile dağın
Erittin yüreğim yağın
Çevrilip baktığın zaman

Ölmesin yavrum ölmesin
Düşman ağlasın gülmesin
Ol gece sabah olmasın
Yâr ile yattığım zaman

Karac'oğlan eydür hele
Dost şâd ola düşman öle
Kol dolasam ince bele
Engeller öldüğü zaman

413.

Kula da sevdiğim kula
Kolunu boynuma dola
Sarılayım ince bele
Bülbüller öttüğü zaman

Kaç güzel karşımda durma
Ölürüm kanıma girme
Yüzünü benden çevirme
Yanına vardığım zaman

Yolunu ayırma benden
Gönül vazgelir mi senden
Meğer can ayrıla tenden
Senden ayrıldığım zaman

Karac'oğlan **el duymasa**
Yanımda engel olmasa
Üç gece sabah olmasa
Sarılıp yattığım zaman

414.

Behey ala gözlü dilber
Sana bir ben gerek bir ben
Âşıkın aklın almağa
Sana bir ben gerek bir ben

Sakın hey hünkârım sakın
Var başına teller takın
Şol ak gerdanına yakın
Sana bir ben gerek bir ben

Sen ne gezersin bu yerde
Seni uğratırlar derde
Zülfün bulunduğu yerde
Sana bir ben gerek bir ben

Ben hocamdan okurdum a
Bülbül gibi şakırdım a
Şol zülfünün çukurunda
Sana bir ben gerek bir ben

Karac'oğlan çaresi ne
Melhem ara yaresine
İki kaşın arasına
Sana bir ben gerek bir ben

415.

Yavru güzel olmak için
Yâre bir ben gerek bir ben
Âşık aklın almak için
Yâre bir ben gerek bir ben

Hançerin almış destine
Beni öldürmek kasdine
Beyaz gerdanın üstüne
Yâre bir ben gerek bir ben

Sakın benli peri sakın
Çifte hamayili takın
Gözün kuyruğuna yakın
Yâre bir ben gerek bir ben

Karac'oğlan çaresi ne
Melhem urun yaresine
İki kaşın aresine
Yâre bir ben gerek bir ben

416.

Ağam dülbendin ak mıdır
Cihanda mislin yok mudur
Bir dilber sevmek çok mudur
Rakiplerin n' ister benden

Vardım huzuruna vardım
El kavşurup divan durdum
Gözlerine mail oldum
Kirpiklerin n' ister benden

Gönlümce bir dilber olsa
Soyunsa koynuma girse
Bir bakışta aklım alsa
Ebrûların n' ister benden

Ağam gamzelerin çifte
Gözlerin ediyor fitne
Ağam bu cefayı etme
Adûların n' ister benden

Ağam kaşların karadır
Hüma gözlerin aladır
Güzellik basa belâdır
Ala gözler n' ister benden

Çağır Karac'oğlan çağır
Her taş diğerinden ağır
Güzel sevmek ayıp değil
Anan baban n' ister benden

417.

Salınıp seyran yerine
Çıkan dilber kiminsin sen
Siyah zülfün mah yüzüne
Döken dilber kiminsin sen

Gel gidelim gülistana
Bakalım bağa bostana
Bize mestâne mestâne
Bakan dilber kiminsin sen

Baktım gözüne kaşına
Benzettim hüma kuşuna
Bizi hicran ateşine
Yakan dilber kiminsin sen

Pâyine yüz sürer kullar
Senin medhin eder diller
Yanağın üstüne güller
Sokan dilber kiminsin sen

Karac'oğlan der varalım
Önünde dîvan duralım
İzin verirse soralım
Civan dilber kiminsin sen

418.

Önü öte giden güzel
Dön Muhammed'i seversen
Seni bana küskün derler
Gül Muhammed'i seversen

Huyu melekten yukarı
Kendisi kızlar sükkeri
Ağzında lebin şekeri
Ez Muhammed'i seversen

Belinde Hama kumaşı
Saçağı sarkmış aşağı
İkimize yün döşeği
Yay Muhammed'i seversen

Karac'oğlan diyor pestten
Armağan geliyor dosttan
Bir kol alttan bir kol üstten
Sar Muhammed'i seversen

419.

Kalk sevdiğim giyin kuşan
Topuğundan arta saçın
Gaflet basmış uyumuşsun
Uyan diye dürte saçın

Kalk sevdiğim giyin kuşan
Dediler sevdana düşen
Söylesene niye küsen
İpekten de arta saçın

Söyler Karac'oğlan söyler
Nere varsan medhin eyler
Beş kulaca karar eyler
Dört kulaçtan arta saçın

420.

Hey ağalar böyle m'olur
Hali yârdan ayrılanın
İner ummana dökülür
Seli yârdan ayrılanın

Gökten turnalar çekilir
İner yerlere dökülür
On beş yaşında bükülür
Beli yârdan ayrılanın

Turnalar havadan geçer
Mâh yüzlere nurlar saçar
Ah ile vah ile geçer
Günü yârdan ayrılanın

Gül dikensiz bitmez imiş
Bülbül gülsüz ötmez imiş
İşe güce yetmez imiş
Eli yârdan ayrılanın

Karac'oğlan eyler firak
Ateş aldı yandı yürek
Sağ yanında hazır gerek
Salı yârdan ayrılanın

421.

Giderken yolum uğradı
Uğruma şeker doğradı
Ben söyledim o ağladı
Gözleri ceren o kızın

Parmağında hatem yüzük
Kolunda altun bilezik
Boynun eğmiş kıza yazık
Telleri ceren o kızın

Fakir Karac'oğlan fakir
Dilim söyler kalbim okur
İbrişimden halı dokur
Elleri ceren o kızın

422.

Ala pınar kurna kurna
Gök yüzünde telli turna
Zülüflerin burma burma
Çiçek topla benim için

Ala pınar taşın kara
Cemâlin benzettim aya
Yürüyüşün tülü maya
Güller topla benim için

Tülü maya yürüyüşlüm
İspir balaban bakışlım
Yayla çiçeği kokuşlum
Nergiz topla benim için

Berit karın pare pare
Kim' al giyer kimi kara
Kutnu zıbın usul boya
Giy de salın benim için

Karac'oğlan **söyler kelâm**
Divanına durur âlem
Sevdiğine bir çift selâm
Tezce yolla benim için

423.

Yürü bre güzel yürü
Has bahçeler seyran yeri
Gelmez oldun dünden beri
Küskün müsün akça gelin

Kaşları siyah karadan
Seni halketmiş Yaradan
Şimdi ne geçti aradan
Küskün müsün akça gelin

Selâm verdim almaz oldun
Kadir kıymet bilmez oldun
Dünden beri gelmez oldun
Küskün müsün akça gelin

Yangın Karac'oğlan **yangın**
Yüksek değil gönlüm engin
Gül yüzlerin döngin döngin
Küskün müsün akça gelin

424

Seherinden kalktım baktım
Ceran inmiş düze gelin
Eridim su gibi aktım
Can dayanmaz söze gelin

Ala göze sürme çekme
Başını bir yana yıkma
Sakın yücelere çıkma
Dokanırsın göze gelin

Hani görünmez elleri
Çok şirin söyler dilleri
Baktım koynunda gülleri
Açılmamış taze gelin

Hani sevdiceğim hani
Yine unuttun mu beni
Baş umudum bayram günü
Belki gelir bize gelin

Karac'oğlan yâr görmeli
Hâlin hâtırın sormalı
El kınalı göz sürmeli
Gidiyon mu geze' gelin

425.

Arap atım koşar koşar
Seni seven binler yaşar
Gün vurdukça şavkın düşer
Açıldıkça döşün gelin

Kaşın kara gözün kara
Benlerin var sıra sıra
Her bakışın yüz bin lira
Gel vereyim peşin gelin

Uçup koluna konduğum
İçip bâdesin kandığım
Tam üç günlük ay sandığım
Vardır kara kaşın gelin

Karac'oğlan der zâtiye
Ağzın benzettim kutuya
Güzeller düşmüş kötüye
Uygun değil eşin gelin

426.

Dilber bize cevr ü cefa
Etmesin kerem eylesin
Bizi koyup iller ile
Gezmesin kerem eylesin

Buyur gidelim odaya
Durmuşum gelen kadaya
Tenha buldukça vâdeye
Salmasın kerem eylesin

Boyu uzun selvi gibi
Beli incedir dal gibi
Bahçede bülbüller gibi
Ötmesin kerem eylesin

Karac'oğlan'ın gülleri
Aralanmıştır elleri
Şol başa gelen halleri
Almasın kerem eylesin

427.

Karacaoğlan :

Suya giden allı gelin
Niçin böyle salınırsın
Gelin bir su ver içeyim
Gelin kimin gelinisin

Gelin :

Su değildir senin derdin
Görmek ise yeter gördün
Oğlan burda çokça durdun
Ağam gelir döğülürsün

Karacaoğlan :

Döğülürsem döğüleyim
Söğülürsem söğüleyim
Gelin sana kul olayım
Ölürüm kanlım olursun

Gelin :

Yaylalara göçmedin mi
Soğuk sular içmedin mi
Güzel görüp geçmedin mi
Beni görüp delirirsin

Karacaoğlan :

Türlü yaylayı görünce
Soğuk suları içince
Kocayıp vaktin geçince
Taşlar alır döğünürsün

Gelin :

Evlerinin önü solgan
Ağamı görürsen korkan
Telli perçemlisin oğlan
Ne dedim ki darılırsın

Karacaoğlan :

Karac'oğlan **sana vurgun**
Döşlerin almadan dolgun
Sevindirdin beni bu gün
İnşallah cennet görürsün

428.

Ala gözlü benli dilber
Cemâlinde nurun olsun
Eğer beni unutmazsan
Cennet'âlâ yerin olsun

Ahdın amanın var ise
Gidelim yerin dar ise
Kalbinde hile var ise
Cehennemde yerin olsun

Kara bahtım dolaştırır
Her ne dersem ulaştırır
Mevlâm bizi kavuşturur
Kalbin gönlün serin olsun

Karac'oğlan der vallahi
Candan severim billâhi
Dilimden koymam Allah'ı
Hak emrile benim olsun

429.

Yeter olsun yeter olsun
Çoğ ağlattın yeter olsun
Turalanmış sırma saçın
Çözen benden beter olsun

Karadır kaşların kara
Kirpiklerin açtı yara
Beni işimden avara
Eden benden beter olsun

Yavru geçersen elime
Çekerim seni yemine
Benim şimdiki halime
Gülen benden beter olsun

Karac'oğlan genç yaşıma
Cihan dar oldu yaşıma
Bu ayrılık ateşine
Yakan benden beter olsun

430.

Sevdiğim altun kadehten
İçtikçe güzel olursun
Al rengini mâh yüzüne
Saçtıkça güzel olursun

Boyun bir serv-i semendir
Âşıka cevrin yamandır
Sevdiğim bilmem nedendir
Öptükçe güzel olursun

Padişahsın bil kendini
Çöz güzel göğsün bendini
Esirge derdimendini
Koçtukça güzel olursun

Padişahsan halıma bak
Cümlemizi yaradan Hak
Pehlû olmağa mâni yok
Sardıkça güzel olursun

Karac'oğlan eydür eller
Açıldı lâleler güller
Leblerinden akan ballar
Emdikçe güzel olursun

431.

Aşağının has evleri
Göçeceği çağlar bir gün
Kara ardıç kamalağı
Sızılaşır dağlar bir gün

Has evleri yandı tüttü
Cana candan hasret gitti
Kar eridi sünbül bitti
Melil melil dağlar bir gün

Gitti giden kaldı kalan
Yürü bre kavli yalan
Yârini yaylaya salan
Firkat gelir ağlar bir gün

Sırçaş Karac'oğlan sırçaş
Gözden akıttım kanlı yaş
Muhabbetli dertli kardaş
Firkat gelir ağlar bir gün

432.

Yürü bre yalan dünya
Sana konan göçer bir gün
İnsan bir ekin misali
Seni eken biçer bir gün

Ağalar içmesi hoştur
O da züğürtlere güçtür
Can kafeste duran kuştur
Elbet uçar gider bir gün

Âşıklar der ne olacak
Bu dünya mâmur olacak
Haleb'i Osmanl' alacak
Dağı taşa katar bir gün

Yerimi serin bucağa
Suyumu koyun ocağa
Kafamı alın kucağa
Garip anam ağlar bir gün

Yer üstünde yeşil yaprak
Yer altında kefen yırtmak
Yastığımız kara toprak
O da bizi atar bir gün

Bindirirler cansız ata
İndirirler tuta tuta
Var dünyadan yol ahrete
Yelgin gider salın bir gün

Karac'oğlan der nâşıma
Çok işler geldi başıma
Mezarımın baş taşına
Baykuş konar öter bir gün

433.

Eş kır atım meydan bizim
Yârden haber geldi bu gün
Yüklenmişken gam yükünü
Saza ceran geldi bu gün

Ben yârinen çok konuştum
Elinden bâdesin içtim
Göğsünden düğmesin açtım
Ben murada erdim bu gün

Ben yârinen ettim savaş
Akıttım gözümden kan' yaş
Yarı yolda yâran yoldaş
Üç beş yâran buldum bu gün

Ak bilekte sarı hakık
Zülüfü gerdana dökük
Gözün melil kaşın yıkık
Dostum neler duydum bugün

Karac'oğlan haylamadan
Bulgar Dağı'n yaylamadan
Kavl ü karar eylemeden
Dostu tenha buldum bu gün

434.

Yüce dağlarından aştım
Yâr senin aşkına düştüm
Kız göğsünde düğme seçtim
Turunçların gördüm bu gün

Dağıtmışsın kuşlarını
Bağışladım suçlarını
El değmedik döşlerini
Okşaladım sevdim bu gün

Kız sevdiğim adlarını
Göremedim butlarını
İnce beyaz kollarını
Kız boynuma sardım bu gün

Karac'oğlan haylamadan
Âşk deryasın boylamadan
Kavl ü karar eylemeden
Ben payımı aldım bu gün

435.

Ablak kuğu akça kuğu
Dal oynuna söydün bu gün
Dost karşımda salınırken
Tatlı cana kaydın bu gün

Ayırdın seçtin sözünü
Bizden çevirdin yüzünü
Severdim ala gözünü
Engellere uydun bu gün

Sağ elinde sarı akik
Zülüfü gerdana dökük
Kalbin melil kaşın yıkık
Dostum neler duydun bu gün

Fâni Karac'oğlan fâni
Veren alır tatlı canı
Sevmediğim kara donu
Kız karşımda giydin bu gün

436.

Üç günlük fâni dünyada
Ölmeden gülen öğünsün
Beş vaktini de kazaya
Komayıp kılan öğünsün

Deryalarda oynar kayık
Kimi sarhoş kimi ayık
Dünya fâni insan konuk
Demlerin süren öğünsün

Metin Karac'oğlan metin
Yürük derler aşkın senin
Kardaş kardaşın kıymatın
Sağlıkta bilen öğünsün

437.

Pencereden bakan dilber
Güzelliğin bildirirsin
Ak göğsünde lâle sünbül
Ağlayanı güldürürsün

Gerdan açık benlerin çok
Güzellikte menendin yok
Kaşların yay kirpiğin ok
Vurduğunu öldürürsün

Gül bülbülün sekiminden
Perçem zülüf takımından
Geçme mescit yakınından
Çok namazlar böldürürsün

Karac'oğlan **bana yazık**
Yâri gördüm bağrı ezik
Bahçendeki güle yazık
Pek belletme soldurursun

438.

R

Al önlükle mavi yazma
Giy karşımda salın dilber
Yalın ayak yere basma
Giyin altun nalın dilber

Bir yâr sevdim gücüm yetmez
Gönül düşkün terk edemez
Havalanmış elim yetmez
Göğe çıkmış dalın dilber

Kirpiğ'n oktur kaşların yay
Dişlerin inci yüzün ay
Ben söyledim sen bir bir say
Hak artırsın malın dilber

Karac'oğlan **derdim çoktur**
Kaşlar kara bakış oktur
Bir misli menendi yoktur
Nice senin halin dilber

439.

Be gaziler be yoldaşlar
Gittiğim yollar iniler
Benim ah ile zarımdan
Ağzımda diller iniler

Er isen meydanda otur
İleri gel cevap yetür
Melil melil olmuş yatur
Zindanda kullar iniler

İslâm dînini kim pusar
Kakıyan yârine küser
Eser seher yeli eser
Dokunan dallar iniler

İslâm dînini yasdılar
Beni yârimden kesdiler
Seversin deyi asdılar
Urganda gerdan iniler

Karac'oğlan der içinden
Yiğide ölüm gecinden
Vefâsız dilber ucundan
Âşık âh eder iniler

440.

Ala gözlü benli dilber
Usul söyle söz ederler
Gönül suyun akıtırlar
Gözlerimi buz ederler

Turnalar katar yürürler
Yayla ummanı bürürler
Her dalımı soldururlar
İlkyazımı güz ederler

Güzel gerek övülmeye
Düven gerek dövülmeye
Yiğit gerek sevilmeye
Şu dağları düz ederler

Karac'oğlan der sınandım
İçtim meyi aşka kandım
Her güzeli yârdır sandım
Bir yaramı yüz ederler

441.

Turnam yavrusun aldırmış
Havada çağrışıp öter
Günde görürken yüzünü
Ayda bir gördüğüm yeter

Ne bakarsın melül olup
İk'elin yanına koyup
Dün gece seyrimde görüp
Hayâlin kurduğum yeter

Benim sevdiğim mâh deyü
Saçı sünbül siyah deyü
Her gördükçe bir âh deyü
Sinemi dövdüğüm yeter

Karac'oğlan dünya fâni
Veren Allah alır canı
Dilberim sevmezse beni
Ben onu sevdiğim yeter

442.

Sabahtan uğradım kıza
Boyu selvi dala benzer
Yanında bir gelin vardı
Al yanağı bala benzer

Gelin hurilerden huri
Kızsa meleklerden biri
Gelin al çimenli koru
Kız tomurcuk güle benzer

Kız görmemiş daha gerdek
Gelin yeşil başlı ördek
Geziyor elinde bardak
Kız turnada tele benzer

Gelin güler için için
Kız gelinin bulur suçun
Gelin örselenmiş saçın
Kızın saçı tele benzer

Gelinin lebleri beste
Kız eyledi beni hasta
Gelin şeker şerbet tasta
Kız petekte bala benzer

Gelin dedim aktır yüzün
Hiç menendi yoktur kızın
Karac'oğlan ikinizin
Kapısında kula benzer

443.

On birinde bir yâr *sevdim*
Yeni açmış güle benzer
On ikide şeker şerbet
Oğul vermiş bala benzer

On üçünde gözün süzer
Zülfünü gerdana düzer
Kargı kamış gibi uzar
Boyu selvi dala benzer

On dördünde bedir bedir
Dostun ikrarını güder
Nere çeksen ora gider
Boynu toklu kula benzer

On beşinde yaşar yaşın
Her örnekten bağlar başın
Tenhalarda arar eşin
Tez alışkın tele benzer

On altıda kurt bilekli
Yüreği Hakk'a dilekli
Sağrısı yeşil örekli
Esen poyraz yele benzer

On yedide deli dolu
Hiç bilmez gittiği yolu
Has bahçenin gonca gülü
Kız turnada tele benzer

On sekizde göçer göçü
Kız oğlana bulur suçu
Gelinin ibrişim saçı
Kızın altun tele benzer

On dokuzda olur hasta
Zülüfleri deste deste
Çelin şeker şerbet tasta
Kız petekte bala benzer

Nâçar Karac'oğlan nâçar
Âşkın kitabını açar
Yiğirmide vakti geçer
Geçmez akça pula benzer

444.

Ben yârimin illerine
Varsam gerek ahdım vardır
El kavşurup huzurında
Dursam gerek ahdım vardır

Kara kaşın eğmelerin
Gönül sevmez değmelerin
Kend'elimle düğmelerin
Çözsem gerek ahdım vardır

Elinden dolusun içip
Mest olup kendimden geçip
Aya karşı göğsün açıp
Emsem gerek ahdım vardır

Karac'oğlan der yaz ilin
Öpeyim sorayım elin
İk'elimle ince belin
Sarsam gerek ahdım vardır

445.

Ulu bezirgânım kalkar
Tozlu yollar durulanır
Koç yiğide düşen dilber
Güller ile kurulanır

Sabr' eyleyin sabır ile
Zeval gelmez imiş kula
Kötü bir taş atsa göle
Kalkan ördek zârılanır

Öter yavru kuşlar öter
Dert üstüne dertler katar
Gelir bir engel el atar
Biten işler gerilenir

Ağlar Karac'oğlan ağlar
Durmaz gözün yaşı çağlar
Kar buz tutmuş karşı dağlar
Poyraz eser arılanır

446.

Behey ala gözlü dilber
Senin gönlün seyrandadır
Ben ağlarım sen gülersin
İman senin nerendedir

Kaşların kurulu yaydır
Yüzün bedirlenmiş aydır
Koynuna girmek kolaydır
Hesap gülün derendedir

Güzel bell' olur tacından
Hiç yük ağlar mı bacından
Dünyada densiz ucundan
Sefil baykuş virandadır

Karac'oğlan der vardığım
Dertli sinemi deldiğim
Suç senin değil sevdiğim
Sana meyil verendedir

447.

Sabahtan bizim pınara
Gördüm bir kız suya gelir
Siması melek siması
Kız kaşların yaya gelir

Çıkmış gelir evden beri
Billâh güzeller serdarı
Cellat olmuş gamzeleri
Dost canıma kıya gelir

Güzel cemaline baktır
Dünyada menendin yoktur
Huri kızından gökçektir
Bu güzellik soya gelir

Buyur Karac'oğlan buyur
Dilim söyler kalbim uyur
Nerde doğmuş nerde büyür
Şimdi bizim eve gelir

448.

Bir yiğit gurbete çıksa
Gör başına neler gelir
Merdin sılayı andıkça
Yaş gözüne dolar gelir

Bağrıma basarım taşlar
Akıttım gözümden yaşlar
Yavrusun aldıran kuşlar
Yuvasına döner gelir

Kocadım çekemem nazı
Bağrıma dökemem közü
Yârin bana kötü sözü
Kara bağrım deler gelir

Evlerinin önü söğüt
Atalardan kalmış öğüt
Yârinden ayrılan yiğit
Sılasına döner gelir

Yaşa Karac'oğlan yaşa
Ben söylerim coşa coşa
İş düşünce garip başa
Düşünerek gider gelir

449.

Dağ salına konan kervan
Yağmur yağar gerilenir
Bir kötüye düşen dilber
Ölmez ama zârilenir

Bizim ilde bir gül biter
Vakti gelince tez yiter
Her kötü de bir söz atar
Bitmiş işim gerilenir

Ovalarda olur harman
Yanakların derde derman
Gönül dediğin değirmen
Ufalanır irilenir

Karac'oğlan der ki eller
Bahçende açılmış güller
Koç yiğide düşen dilber
Al çiçekle kurulanır

450.

Evvel Allah âhir Allah
Andan ulu gelmemiştir
Hak Muhammed'den sevgili
Hak'kın kulu gelmemiştir

Şah-ı Merdân idi adı
Cömert sofrasın kim kodu
Ali'ye aslan'ım dedi
Ayruk Ali gelmemiştir

Pîr olmayan aşka gelmez
Koç olmıyan kurban olmaz
Ecel gelse derman olmaz
Hak'tan rıza gelmemiştir

Od düştüğü yeri yakar
Değme dalda gül mü biter
Ko dört dilin çok kuş öter
Bülbül ünü gelmemiştir

Karac'oğlan Hak'ka yalvar
Verdiğine penah ol dâr
Şol âlemde eksiksiz yâr
Kimse bulup gelmemiştir

451.

Baktım kızın gül aynına
İnciler takmış boynuna
Zemheride gir koynuna
Kızın koynu yaz veriyor

Aslın sordum pek yıradın
Sandım cennetteki kadın
Şu yalan dünyanın tadın
Ala gözlü kız veriyor

Usul boyu ince beli
Yakıştırmış yeşil alı
Şu güzelin şirin dili
Kelâmına söz veriyor

Karac'oğlan görür ise
Yâr salınıp gelir ise
İller elli verir ise
Gönlüm ona yüz veriyor

452.

Sabahleyin ir kalkanlar
Hasta halin ne diyenler
Sana bir tas su verenler
Başındaki sağlar d'olur

Ne zenginim ne de fakir
Yaradan Mevlâ'ya şükür
Âşkın kitabını okur
Sırtı kürklü beğler d'olur

Der Karac'oğlan deyince
Dağlara duman inince
Hallac-ı Mansur çıkınca
Sarp kayalı dağlar d'olur

453.

Yürü bre Bulgar Dağı
Hemen dağlar sende m'olur
Yaylalı sünbüllü yurtlar
Büyük evler sende m'olur

Eteğinde kervan işler
Yükseğinde döner kuşlar
Kürk giydirir at bağışlar
Hemen beğler sende m'olur

Yaylası ufak tepeler
Yağar yağmur kar serpeler
Kulakta altun küpeler
Hemen güzel sende m'olur

Karac'oğlan **düz ovalar**
Şahinin keklik kovalar
İnil inil taş yuvarlar
Koca seller sende m'olur

454.

Annacımdan gelen gelin
Gelen bana gelip durur
Benim seni sevdiğimi
Cümle âlem bilip durur

Trabulus var belinde
Hak'kın kelâmı dilinde
Doldurmuş kadeh elinde
İçememiş tutup durur

Kadehi aldım elinden
Sarıldım ince belinden
Hiç mi bilmen dost hâlinden
Gözüm seni görüp durur

Karac'oğlan der n'olacak
Emmi dayı bir olalım
Dedim dilber sarılalım
Can intizar olup durur

455.

Bir güzele selâm verdim
Selâm almaz gülüp durur
Dedim yavrum sarılalım
Sen bilirsin deyip durur

Evlerinin önü harman
Pâdişahtan gelir ferman
Al yanağın derde derman
Em efendim deyip durur

İbrişim kuşak belinde
Cevâhir kalem elinde
Süzülmüş bâde dilinde
İç efendim deyip durur

İbrişim kuşak kuşanır
Saçağı yere döşenir
Uçkur çözmeye üşenir
Çöz efendim deyip durur

Karac'oğlan der varalım
Halın hatırın soralım
Dedim dilber sarılalım
Sen bilirsin deyip durur

456.

Ark altında su doldurur
Eteğini yel kaldırır
Karşıki evin kızları
Bakışı adam öldürür

Kır at gelir hecin gibi
Yağmur yağar sicim gibi
Anam kızı bacım gibi
Gelir de karşımda durur

Karac'oğlan kavli yalan
Kimdir aşnasına gülen
Komşusundan bir yâr seven
Şaşar aklını aldırır

457.

Şağan yağmur esen yeller
Dosta karşı giden yollar
Bülbülün konduğu dallar
Sararır da solmaz imiş

Tozar Arap atlar tozar
Dert üstüne dertler katar
Alan yiğitten ah ü zâr
Daim ağlar gülmez imiş

Güvenirsen Hakk'a güven
Murad almaz yüz çeviren
Küçücükten bir yâr seven
Artar ömrü ölmez imiş

Karac'oğlan kalasına
Karşı durdum belâsına
Bir güzelin sevdasına
Düşmeyenler bilmez imiş

458.

Uyurü bre yalan dünya
Senden murad alınır mı
Pek dolukmuş humar gözler
Buna çare bulunur mu

Hem okudum hemi yazdım
Yalan dünya senden bezdim
Dağlar kovuğunda gezdim
Yiten yavru bulunur mu

Bahçelerde biter nergiz
Ben ağlarım gece gündüz
Seher vakti doğan yıldız
Göçte allar görünür mü

Karac'oğlan ağlar gülmez
Halin nedir diyen olmaz
Giden yavru geri gelmez
Uzak çöller görünür mü

459.

Kerem eyle kara gözlü
Açma bizim sırrımızı
Araya firkat düşürüp
Od eyleme yurdumuzu

Bir birlüğe yetüptürüz
Âşk eteğin tutupturuz
Gerimize atıpturuz
Nâmus ile ârımızı

Alıp başımı gideyim
Sensiz cihanı n'ideyim
Varayım seyran edeyim
Ak çiçekli korumuzu

Geçti yazın geldi güzün
Kim çeker ağyarın sözün
Alay alay olup gezün
Çok göreyim sürünüzü

Karac'oğlan **eder neler**
Firkat odu bağrım deler
Gurbetliğe Hüdâ'm salar
İkimizden birimizi

460.

Ü **Çıktım yücesine baktım**
Uzak çöller görünür mü
Dostun göçü gidiyormuş
Göçte allar görünür mü

Turnam gelir yana yana
Kanadı boyanmış kana
Çık havaya döne döne
Bizim iller görünür mü

Turnam gelir süze süze
Ötüşerek indi düze
Kavil kurduk bahar yaza
Gönül yârden ayrılır mı

Nazlı Karac'oğlan **nazlı**
Kılıncı kınında gizli
İspir ördek sifî gözlü
Çıkar çıkar salınır mı

461.

Z **Be çağlayıp akan ırmak**
Vak'tli vak'tsiz akmak olmaz
Lekeliktir be gaziler
İl üstüne düşmek olmaz

Binelim Arap atlara
Yaraşır koç yiğitlere
Ağzı açık nâmertlere
Yiğit sırrın açmak olmaz

Arap at da Burak olur
Koç yiğitte yürek olur
Bun deminde gerek olur
Yiğide hor bakmak olmaz

Ararsan var kalbin ara
İller sana ne der göre
Tuz ekmek yediğin yere
Hiyanetlik etmek olmaz

Karac'oğlan'ın dediği
Nâmerde boyun eğdiği
Koç yiğidin sevdiği
Gelirse de koçmak olmaz

462

Gel gönül gurbete gitme
Ya gelinir ya gelinmez
Her güzele meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez

Şam-ı şeriftir zâtımız
Yüğrüktür bizim atımız
Gurbet ilde kıymatımız
Ya bilinir ya bilinmez

Karac'oğlan düşse yola
Hızır yardım etse bile
Yâr dediğin demir kale
Ya alınır ya alınmaz

SÖZLÜK

A

ABA: yaşlı kadın, nene, evin büyük hanımı
ABAZ ABAZ: avaz avaz
ABDAL: gezgin dervişlere verilen ad
ABLAK: yuvarlak yüz
ACEMİ: tecrübesiz, toy, iş bilmez
ACEPLENMEK: şaşırmak
ACIŞMAK: içten acımak
AÇILINDI: açıl artık
AÇINDI: aç artık
ADİYAMAN, ADIYAMAN: badem
ADÛ: düşman
AĞ: ak, beyaz
AĞMAK: bir yana doğru meyletmek, havaya çıkmak
AĞRI: yön, taraf
AĞU: ağı, zehir
AHD: yemin, söz verme
AHIR: âhir, son, sonraki
AL: hile
ALA: elâ, göz rengi
ALAN: bütün, tüm, hepsi
ALAZ ALAZ: benek benek, hâreli
ALÇIM ALÇIM: çeşit çeşit, türlü türlü
ALDADIR: aldatır (aldatmak)
ALICI: avcı
ALIÇ, ALUÇ, ALC': yabani erik
ALIK: alınmış
ALINDI: al artık
ALIŞKIN: munis, çabuk akort alan, akortlu
ALMA: elma
ALVAN ALVAN: elvan elvan, çeşit çeşit renkli
AMA: bir cins geyik
AMEL: iş, insanın yaşarken yaptıkları
ANDAN: ondan
ANI: onu
ANNAÇ: karşı, alın, meyilli cephe
AR: utanma
ARALAMAK: sonuçlandırmak, yoluna koymak
ARALIK: bir ara
ARAZ ARAZ: aralıklı
ARE: ara
AREYİ AÇMAK: dostluğu bozmak
ARK: su yolu
ARŞ: gök
ARZ: arzu
ARZUMAN: arzu, şiddetli ve vazgeçilmez istek
ASRIK: yük
ÂŞIKAN: âşıklar
AŞ: yemek, taam
AŞKAR: benekli at, Battal Gazi'nin atı
AŞNA: âşina, dost, tanıdık, bildik
ATA: baba
ATAŞ: ateş
ATMA: kilim ve havluda renkle yapılan kuşak, çizgi
AVARA: âvare, boş, işsiz güçsüz
AVAZE: ses, ün
AVAZLI: güzel sesli
AVLADMAK: avlatmak
AVLAK, AVLIK: av yeri, yurt tutulacak yer
AYIKMAK: ayılmak, kendine gelmek
AYN, AYIN: göz
AYRUK: ayrı, başka
AZMAK: yoldan çıkmak

B

BABAL: vebal, günah, suç
BAÇ: vergi, haraç, soygun
BAÇÇI: baç alan, vergi memuru
BAÇE: bağçe, bahçe
BÂDE: içki, şarap
BAĞLAMA: bir nevi saz
BAHANA: bahane
BAHRÎ: bir çeşit deniz ördeği
BALA, VALA, VELE: bir çeşit baş örtüsü
BALABAN: bir cins doğan kuşu
BARHANA, BARHANE: ev eşyası, öteberi, yük
BASMAK: yere yatırmak, yenmek
BATI ESMEK: batı yeli esmek
BAY: zengin
BAZ: doğan kuşu
BEDİR: dolun ay
BEDİRLENMİŞ: ayın on dördü gibi parlak
BELEMEK: kundaklamak
BELEN: bel, geçit
BELİK: saç örgüsü, saç bölüğü
BELLEMEK: toprağı bel (kürek) ile gevşetmek
BEND: bent, set, bağ
BEND ETMEK: bağlamak
BENEFŞE: menekşe
BENG: afyon
BERAT: imtiyaz belgesi
BERGÜZAR: hatıra
BERİ BENZER: şöyle böyle
BERK: katı, pek, sağlam, sıkı
BES: yeter
BESEREK, BESİLEK: besili, beslenmiş
BESERMEK, ESERMEK: beslemek, bakıp yetiştirmek
BEŞ', BEŞE AYLARI: Türkmen takviminde bahar ayları
BİLE: birlikte, beraber
BİLECE: birlikte
BİRİM BİRİM, BİREM BİREM: birer birer, tek tek
BİRKE: büyük havuz, göl
BİTEK: münbit, verimli yer
BİTİŞİN: bitince
BOR: çorak yer, ekilmemiş tarla
BORAN: kar fırtınası
BOYMUL: boynu kara koyun
BÖLÜCEK: bölünce
BÖLÜK: parça, kısım
BÖRÜMCEK, BÜRÜNCEK: baş örtüsü
BUMBAR: bir nevi dolma
BUN: çıkıntı
BUNDA: burda
BURCA BURCA: burcu burcu, güzel güzel
BURMA: bir nevi geniş bilezik
BURMALANMAK: halka halka olmak
BÜHTAN: iftira
BÜKE: çevresi ağaçlık olan çıplak tepe
BÜRÜDEN: bürüten (bürümek)

C

CAHIL, CAHAL: câhil, genç, tecrübesiz
CAM: kadeh, bardak
CAMAL, CEMAL: cemâl, yüz, yüz güzelliği
CANSIZ AT: tabut
CERAN, CEREN, CEYRAN: ceylan
CERRAH: Hekim.
CEVAHİR: Değerli taşlara verilen ad.
CEZE: ceza
CIĞ: turnanın ötüşü
CILBAH, ÇILBAK: çıplak
CIRNAK, ÇIRNAK: tırnak, pençe
CURA: küçük telli saz
CÜDA: ayrı, ayrı düşmüş
CÜNDÎ: atlı asker, süvari

Ç

ÇAĞ: mevsim, vakit
ÇAKIR DİKENİ: yuvarlak meyvalı bir çeşit diken
ÇALINMAK: vurulmak
ÇALMAK: sürmek, vurmak
ÇAPUT: bez parçası
ÇAR: çihar, dört

ÇARH: çark, bileği taşı
ÇARHA VURMAK: çarkta bilemek
ÇARKLI: dönüşlü
ÇATILI: bağlı, kurulu
ÇATILMAK: meydana çıkarmak
ÇATLAN: çatlarsın (çatlamak)
ÇEDİK: edik, eskiden mest üzerine giyilen sarı papuç
ÇEKİBEN: çekerek (çekmek)
ÇENBER: yazma, yemeni, baş örtüsü
ÇEŞM: göz
ÇEZİLMEK: çözülmek
ÇEZMEK: çözmek
ÇIĞALANMAK: cilâlanmak, parlamak
ÇIĞRIŞMAK: bağrışmak
ÇIRNAK, CIRNAK: tırnak, pençe
ÇİTİNMEK: birbirine sürünmek
ÇİZMEK: çözmek
ÇOĞ: çok
ÇÜNKÜ: mademki
ÇÜRÜDÜR: çürütür (çürütmek)

D

DAĞ: kızgın demirle yapılan nişan, işaret
DAĞLI: dağlanmış
DAL: d (Arapça'da)
DAL: boy
DANIŞLAMAK: sormak, danışmak
DÂR: darağacı
DAR OLMAK: darda kalmak, çaresiz kalmak
DAVI, DÂVİ: dava
DAVULBAZ, DAVLUNBAZ: büyük davul, davul çalan
DEM: zaman, vakit, çağ
DERDİMENT: dertli
DERİLMEK: toplanmak
DEST: el
DESTE KATAR: develeri dizmek sıralamak
DEŞİRMEK: devşirmek, toplamak
DEVİNMEK: kımıldamak, depreşmek
DEVRE: yanlış, ters
DİDÂR: yüz, yüz güzelliği
DİVAN DURMAK: ayakta beklemek (saygı anlamında)
DİVİT: yazı takımı
DOĞANDA: doğduğu zaman
DOKANMAK: dokunmak
DOLU: kadeh
DOLUKMAK: gözü yaşarmak
DOMUR DOMUR: boncuk gibi tane tane
DOMURMAK: tomurcuklanmak
DON: elbise, giysi
DOST: sevgili, yar
DÖNDERMEK: döndürmek, çevirmek
DÖNGÜN: dargın
DÖŞ: göğüs, böğür
DUDU DİLLİ: sevgili, tatlı dilli

DULDA, DALDA: rüzgâr, yağmur ve güneşten korunmuş yer
DUZAK: tuzak
DÜLBENT: tülbent
DÜNYA VARISI: dünya varlığı, zenginlik
DÜR: inci
DÜRLÜ: türlü
DÜRÜLMEK: bükülmek, toplanmak

E

EBRÜŞEM: ibrişim
ECİR: sevap
EDİCEK: edince
EDİK: koncu kısa çizme
EFİL EFİL: yavaş yavaş
EFKÂR: tasa, sıkıntı
EĞİN: omuz, sırt
EĞLEMEK: alıkoymak, durdurmak
EĞLENMEK: durmak, kalmak
EGLEŞMEK: duralamak, bir yerde kalmak
EĞLİM EĞLİM: kıvrım, kıvrım
EĞME: kıvrık
EGMEL, EKMEL: mukavves, kavisli
EKE: üç yaşında keçi, bir nevi çömlek kebabı
ELLEMEK: dokunmak
ELVANE: bir çeşit baş örtüsü
EM: ilâç, merhem
EME: hala
EMLEK: emen (emmek)
EMMİ: amca
ENGEL: düşman, rakip
ENGİN: alçak yer
ENİK: yavru (kurt, köpek)

ERBİ: püsküllü saç bağı
ERDEMLİ: marifetli, becerikli
ERGEÇ, ERKEÇ: dört yaşında keçi
ERGEN: bekâr, delikanlı
ERİDİR: eritir (eritmek)
ESKİN: süratli
ESPİR: sihirli, şahin cinsinden bir kuş
ESRÜMEK: sarhoş olmak
ESSAH: sahih, doğru, gerçek
EŞİNEN: eş ile
EŞKİN: atlarda makbul bir yürüyüş
EŞŞE: ayşe
ETBA: uşaklar, hizmetçiler
EVMEK, İVMEK: acele etmek
EYDÜR: söyler, der
EYİTMEK: söylemek, demek
EZGIN: ezik, ezilmiş

F

FAK: tuzak
FAKI: fakih, islâm hukuku bilgini
FÂNİ: gelip geçici, sonu olan
FARİ: fârig, vaz geçen
FARIMAK: vaz geçmek, ihtiyarlamak, eskimek
FARZ: dinde yapılması gerekli şey
FELEK: gökyüzü, talih
FENT, FEND: hile, düzen
FIRAK: ayrılık
FİGAN: inleme, feryat
FİKİRLİ: üzgün, düşünceli
FİRENK: yabancı
FİRKAT: ayrılık
FÜLFÜL: karabiber

G

GÂFİL: habersiz, dikkatsiz
GAFLET BASMAK: uyumak, üzerine ağırlık çökmek
GAMZE: yanak çukuru
GANÎ: Tanrı
GARBÎ: batıdan esen rüzgâr
GAREZ: düşmanlık
GAZEL: sararıp dökülmüş yaprak
GEÇEK: köprü, geçit
GELİK: gelmiş
GELİŞİN: gelince
GERİ: sonra
GEŞİRMEK: geviş getirmek
GEZE: gezme
GILMAN: gençler, delikanlılar
GIYBET: dedikodu, çekiştirme
GİDE GİDE: yavaş yavaş, sonunda
GÖBELEK: mantar
GÖĞÇEK, GÖKÇEK: güzel
GÖĞNEK: gömlek
GÖKERÇİNLİK: güvercinlik
GÖLEK: küçük su birikintisi, gölümsü su
GÖNENMEK: gün görmek, rahata kavuşmak
GÖRE: gör bak
GÖRÜBEN: görerek
GÖVEL: gök mavisi, menevişli
GÖVÜNMEK: GÖĞÜNMEK: yanar gibi olmak
GÖZ DEĞMEK: nazar değmek
GUMANLI, GÜMANLI: karışık, şüpheli
GÜÇÜCEK, KÜÇÜCEK: küçücük
GÜLŞAN: gülşen, gül bahçesi
GÜMEN, GÜMAN: şüphe, işkil
GÜN: güneş
GÜNDE: her gün

H

HABAR: haber
HACİL DÜŞÜRME: utandırma, küçük düşürme
HADİNİ: hadi imdi, acele harekete geç
HAKIK: akik, değerli bir taş
HAL: hâl
HALAYIK: cariye, hizmetkâr
HALDAŞ: hâlden anlayan
HALHAL: ayak bileğine takılan bilezik
HALK ETMEK: yaratmak
HAMAYLI, HAMAYLİ, HAMAYIL: boyuna asılan muska
HAMPA: yoldaş, dost
HÂR: diken
HARAMÎ: yol kesen, eşkiya
HARI: atın sür'atle koşması, şaha kalkması
HASBAL: hasb-i hal, konuşma, dertleşme
HÂSİR: hasret çeken

HATIR: keyif, gönül
HAVAYİ: havai, uçarı, hoppa
HAYF, HAYIF: korku
HAZER: sakınma, korunma
HELEK: helâk, yok olma
HELİSE: bir yemek adı
HEMAN, HEMENE: hemen, çabucak
HEMMİ: bütün, hepsi
HERGİZ: asla, hiç bir vakit
HESİRİ: zarara uğramış
HEZAR: bülbül
HEZARAN: bir çiçek cinsi
HEZEL: şaka, lâtife
HIRIZMA: burna takılan halka, azgın hayvanların ağzına geçirilen demir
HİCAP: utanma
HİCİN, HECİN: bir cins deve
HOYRAT, HORYAT: rakip, düşman
HOZAN: bakımsız bağ veya tarla
HÖŞMERİM: peynirle yapılan bir tatlı
HUMARLANMIŞ: süzülmüş, sersemlemiş
HUP, HÛP: güzel, sevgili
HURREM: sevinçli
HÜMA KUŞU: cennet kuşu, devlet kuşu

I

IĞRANMAK, IRGANMAK: sallanmak
ILGIT ILGIT: hafif hafif, serin, ılıkça
ILKIM: uzaktan gelen ses, ışık, eriyen kar
IRA, İRA: r (Arapça'da)
IRAMAK: uzamak
IRAST GELMEK: rast gelmek
IRLAMAK: türkü söylemek
IŞILAŞMAK: ışılamak, ışıldamak, parlamak
IŞIN, İŞİN: ş (Arapca'da)

İ

İBRİM İBRİM: dalga dalga, lüle lüle
İCAZET: müsaade, izin
İÇEK: içelim (içmek)
İFLÂH OLMAK: kurtulmak
İKBÂL: talih
İL, EL: yabancı, başkası; yer, yurt
İLEN, İNEN: ile
İLİNMEK: ilintisi olmak, taalluk etmek
İLK YAZ: Türkmen takvimine göre bahar mevsiminin ilk bölümü
İMDİ: şimdi
İMHAL: zaman vermek
İNAM: inanılmış, güvenilmiş, emin
İNİL İNİL, İNİM İNİM: sürekli inleme
İNTİZAR: beddua
İNGİN: alçak yer
İR: erken
İRA, IRA: r (Arapça'da)
İRAHAT: rahat
İRENG, İRENK: renk
İREYHAN: reyhan
İŞİN, IŞIN: ş (Arapça'da)
İZİK: ten

K

KADA: kaza belâ
KADASINI ALMAK: kazasını almak, yerine ölmek
KADEM: ayak, adım
KADİR: güçlü
KAKIMAK: kızmak, öfkelenmek
KALAKLAMAK: dalgalanmak
KALAN, GALAN: artık, bundan sonraki, gayri
KALIRIK: kalırız (kalmak)
KALLEMİŞ: bir çeşit güzel koku
KALTAK: kuskunsuz eğer
KAMALAK: çam cinsinden bir ağaç, dağ selvisi
KAMER: ay
KAMET: boy
KAMU: hep, bütün
KANDE: nerde, nerede
KANLI: kâtil
KANYA: ufak kadeh
KARIMAK, KARAMAK: kızmak, kötülemek
KÂR ETMEK: yetmek

KASAVET: üzüntü, sıkıntı
KASTAL: çağlayan, ırmak
KATAR: sürü, dizi, sıra
KATI: pek, çok
KAVİL: söz
KAVİL YERİ: buluşma yeri
KAVŞURMAK: kavuşturmak, bağlamak
KAYIL, KAİL OLMAK: inanmak
KELEŞ: güzel, yakışıklı, yiğit, cesur
KELLE: baş, kafa
KELLİ: artık, bundan sonra
KELP: köpek
KEMAL: olgunluk
KEMAN: yay
KEMHA: bir kumaş çeşidi
KEMLİK: Kötülük.
KENDÖZÜ: Kendisi.
KEREM EYLEMEK: merhamet etmek
KICI, KIRCI: ufak taneli dolu
KINAMAK: ayıplamak
KIL KÖPRÜ: sırat köprüsü
KIL ÖRDEK: Daha biçimli, güzel ördek.
KIRILMAK: ölmek, kıran girmek
KISARAK: kısacık, kısa boylu
KIVI: hücum, saldırma
KIYMAT: kıymet, değer
KIZ BAŞLI: kız başlıklı
KİRMEN: iplik eğirme işi
KİSB Ü KÂR: iş güç, alış veriş
KOCALIK: ihtiyarlık, yaşlılık
KOCULMAK: kucaklanmak
KOÇ: yiğit, güçlü kuvvetli Yakışıklı
KOÇMAK: sarılmak, kucaklamak
KOĞLAŞMAK: dedikodu yapmak
KOKMAK: koklamak
KOLUNCA: kolu kadar
KOLUNÇ: kulunç, omuz
KONULGA, KONALGA: Konak yeri
KOR: taş veya kerpiç duvarın her bir sırası
KOVMAK: koşturmak
KOYAK: vadinin küçüğü
KÖŞEK: deve yavrusu
KÖYÜNMEK: yanmak
KÖZ: kor, alevi kalmayan ateş
KUDRET: Tanrı
KULACIĞIM: kulakçığım
KUSUR: eksik
KUTNU: ipek karışımı bir kumaş cinsi
KÜFFAR: kâfirler, müslüman olmayanlar
KUHEYLÂN: cins binek atı
KULLİYETLİ: çok, bol

L

LÂHURÎ: Lâhur'un ünlü ve beğenilen şalı
LÂL: dilsiz
LEB: dudak
LEFİR: bir çeşit şal
LEVİN: renkler
LİBAS: elbise, giysi

M

MAGRİP: batı, Anadolu (burada)
MAH: ay
MAHANA, BAHANA: bahâne
MAHFİ: gizli
MAİL OLMAK: Gönül vermek.
MAL MENAL: mal mülk
MANCA: bir çeşit et yemeği
MARAL, MERAL: geyik
MARHAMA, MAHRAMA: baş örtüsü, mendil
MASNIT: mesnet, denge, dayanak
MAŞALA: meş'ale
MAŞRIK: doğu, doğu illeri (burada)
MAT OLMAK: yenilmek
MAYA: dişi deve
MAZAMAZ: mazi mazi, geçen geçti olan oldu
MECBUR: âşık, tutkun, sevdalı
MEHİL, MEHAL: lâyık, uygun
MEKTEB-İ İRFAN: hayat anlamına
MELES: ipek ve keten karışığı gömlek
MELHEM: merhem
MELİL: melûl, üzgün, bezgin
MENEND: benzer
MENEVŞE: menekşe
MERDAN OLMAZ: adam olmaz
MESTANE: sarhoş gibi

MEYİL ALDIRMAK: gönül vermek, âşık olmak
MEYİL DÜŞÜRMEK: gönül vermek, âşık olmak
MEYİL VERMEK: gönül vermek, âşık olmak
MEZER: mezar
MİCUZ: miz'aç, huy
MİHMAN: misafir
MİRÎ: beylik, devlete ait
MİZAN: terazi
MUHABBET: sevgi, aşk
MUHANNES, MUHANAT, MUHANNET: korkak, alçak nâmert
MUSHAF: Kur'an'ı Kerim
MÜRDE: ölmüş

N

NÂÇAR: çaresiz
NÂGEHAN: ansızın, birdenbire
NÂMAHREM: yabancı kişi
NÂME: mektup
NÂR: ateş
NÂS: insanlar, halk
NAŞİ: kötü kişi; dolayı, ötürü
NAZAR EYLEMEK: bakmak
NEN: neyin
NENNİ: ninni
NENÜZ: neyiniz
NESTE: nesne, şey
NEŞTER: cerrah bıçağı
NEVCİVAN: genç, güzel
NİŞAN: hatıra, iz
NİKAP: yüz örtüsü, peçe
NİYAZ: yalvarma
NUSHA: muska

O

OD: ateş
OFLAZ: leylâk rengini andıran renk; olgun, çok iyi
OĞUL BALI: genç arının balı, en iyi bal
OKŞALAMAK: okşamak
OLA: acaba
OLMAN: olmazsın
ONARMAK: tamir etmek, düzeltmek
ONDURMAK: berekete ve refaha kavuşturmak
ONMAK: berekete ve refaha kavuşmak
ONULMAZ: tedavi edilmez
ORA: oraya
OTAK: çadır, oturulacak yer

Ö

ÖĞÇE: ökçe, taban
ÖĞÜN: bir oturuşta yenilen yemek
ÖNDÜN: peşin
ÖNE, ÖNCE GÖRMEK: beklemek
ÖRD, ÖRDEM: fazilet
ÖREK: bir çeşit kumaş
ÖREN: virane
ÖŞEK: postu değerli bir av hayvanı
ÖTE: ileri, gelecek
ÖZ: kendi
ÖZGE: başka

P

PAMBUK: pamuk
PEÇE, BACA: pencere
PEÇE: yüzü kapatan tül örtü
PENAH: sığınacak yer, sığınma
PEYKE: bir nevi tahta sedir
PERVANE: kelebek
PERVAZ: uçma
POHUR: kızgın deve, deli deve
POSUNMAK: saklanmak, sinmek
PUL: küçük, değersiz para
PUS: hafif sis, duman
PUSARMAK: puslanmak, sislenmek

PUŞU, POŞU: yüz örtüsü, peçe; ipekli baş örtüsü
PÜR: incecik yan kök
PÜREN: kokulu bir ot

R

RAHMET: yağmur
RASAF: taş döşenmiş yol
RAYIHA, RAYİHA: koku
REŞME: hayvan başlığında burun üstüne gelen zincir
REVANE: akmak, gitmek
REYHAN: güzel kokulu bir çiçek
RÜSVAY: küçük düşme, rezil olma

S

SABÂ: sabah rüzgârı
SABAK: ders
SAĞMAL: süt veren hayvan
SAĞRI: sırt, arka, kanadın üstü
SAHAT: saat
SAHN, SAHAN: yemek kabı, bakır tabak
SAK: uyanık, gözü açık
SAKINI: sakın ha
SAKLAYU: saklayarak
SAL: *tabut; düzlük, yayla*
SALA: salâ, bir nevi dua
SALAK: toplantı yeri, düzlük
SAN: zan
SAN': sanki
SANDAL: sarı
SANIN: sanırsın
SARI: altın
SARVAN, SAYVAN, SAVRAN: gölgelik, çadır; kervan başı
SAVAT: gümüş işleme, kaplama, kakma
SAVAY, SEVAY: bir cins ipekli Hind kumaşı
SAVSALA: safsata
SAYA: üç etekli entari
SAZ: sazlık yer
SEĞİRTMEK: koşmak
SENK: seng, taş
SER: baş
SERDAR: kumandan
SERPUŞ: başlık
SERVER: reis, baş
SEYİL: sahil, kıyı, alçak yer
SEYRANGÂH: gezinti yeri
SIDK: doğruluk, yürek temizliği
SIFAT, SUFAT: surat, yüz
SIĞIN: çatal boynuzlu ve benekli gevik
SIKTIRMA: bel kemeri
SILA: doğum yeri, memleket
SINAMAK: denemek
SIRACA: bir hastalık adı
SIYF: sırf
SİFÎ: güzel gözlü bir kuş
SİN: yaş, mezar
SİYEÇ: çalı çırpıdan yapılan çit, bağ çiti
SOKUNMAK: takınmak
SOMAK: ekşi kırmızı bir meyve
SOYHA, SOYKA: ölü veya esirden çıkarılan elbise
SULAK: kuşlar için su kabı; sulu arazi
SUNA: sevgili; kadın adı; bir ördek cinsi
SUNMAK: vermek, uzatmak
SÜBE, SÖBÜ: söbe, oval, beyzi
SÜLLEM: merdiven

Ş

ŞAFAKIN BENDİ: sabah olması, tan atması
ŞAHAN: şahin
ŞAHBAZ: yiğit, güçlü, güzel
ŞAKİRD: öğrenci, çırak
ŞAR: şehir
ŞAVK: ışık
ŞAY ETMEK: herkese duyurmak
ŞEHRI: şehirli
ŞEKVA: şikâyet
ŞEM': şem'a, mum

ŞEMS: güneş
ŞEYDA: çılgın, deli
ŞIVGA, ŞIĞVA: ince dal, sürgün
ŞİLEK, ŞELEK: insan sırtında taşınan yük
ŞİTİL, SİTİL: dikilecek fidan
ŞOL: şu
ŞOR: lâkırdı, söz
ŞUNDA: şurda

T

TAAM: yemek, aş
TAHT: balkon
TALAN: yağma, baht, tali
TALANA VERMEK: aklı başından gitmek
TAMU: cehennem
TANA KALMAK: şaşmak
TATAR: postacı, haber götüren
TAVAF: etrafını dolaşma
TAVLA: at ahırı
TAVK: gerdanlık
TAY: denk, çift şeylerin teki, yükün bir tarafı
TAYLAK: deve yavrusu
TEBDİL: tedbir karşılığı
TEFERRÜÇ: gezinti
TEHNE: tenha, ıssız
TEK: gibi
TEMREN: mızrak ucundaki sivri demir
TEREVİ: teravih namazı
TEYİN, TEĞİN: sincap cinsinden bir hayvan
TEZELE: yenile, daha yeni, tezden
TEZERMEK: kaçmak
TIĞLAŞMAK: ucu sivrilmek, uç vermek
TIMAR: bakım; tedavi; süsleme
TİLEK: telek
TOKLU: bir yaşını doldurmuş kuzu
TOMUR TOMUR: domur domur
TOMURMAK, tomurcuklanmak
TOPAK: yuvarlak hâle veya demet şekline getirilen şey; uzun
TOR: acemi, toy, tecrübesiz,
TOR BÂLABAN: iri bir kuş, acemi kuş
TOY: kazdan büyük yabani bir kuş
TUMAN: elbise, giysi
TURA: tuğra
TURAÇ: bir cins sülün
TURALANMAK: avlanmak
TÜLEK: hileci; tüyünü değiştirmekte olan
TÜLÜ MAYA: güzel tüylü dişi deve
TÜTÜN: duman

U

UCUNDAN: sebebinden, sebebiyle
UÇMAK: cennet
UFALANMAK, UFAKLANMAK: küçük parçalara bölünmek
UĞRUN UĞRUN: gizli gizli
UĞUR: ön
ULUK: ulu, büyük, güzel
ULUŞMAK: ulumak
URD: kuru ot veya çalıların yanması
URMAK: vurmak
URUM: Rum
URYAN, ÜRYAN: çıplak
US: akıl
USUL: ölçülü, mevzun, uzun, uslu
UT, UD: utanma
UTLU: utangaç
UZ: usta; uzun; uygun; iyi

Ü

ÜN: ses
ÜN ETMEK, ÜNLEMEK: seslenmek, çağırmak
ÜRYAN, URYAN: çıplak
ÜSKÜF: bir çeşit başlık
ÜŞEK: postu kıymetli bir hayvan
ÜZÜLMEK: incelmek, kopmağa yakın olmak

V

VALA, VELE: gelinin başına örtülen bir nevi örtü, duvak
VAR: varlık, mal mülk
VEBAL: günah, suç
VUSLAT: kavuşma

Y

YAD: yabancı, başkası
YAĞLIK: mendil
YALAZ: parlak
YALI: yele, atın boynundaki perçem
YALIF: alev
YANIL ALMA: kırmızı parlak elma
YANIP ALIŞMAK: tutuşmak
YARADAN: Tanrı
YAREN, YARAN: dostlar, ahbaplar
YASILMAK: yaslanmak
YAŞIN YAŞIN: gizli gizli
YAT, YAD OLMAK: ayrı düşmek, yabancı olmak
YAVIKLAMAK: kaybetmek
YAZI: düzlük, ova; talih, alın yazısı
YAZMA: ince baş örtüsü
YEĞ: iyi
YEĞİN: güçlü, üstün; hızlı, çabuk
YEKTE: siyah eteklik, yelek
YELGİN, YELKİN: yel gibi, süratli, çabuk
YELMEK: koşmak, telaş ve aceleyle yürümek
YEMENİ: baş örtüsü; ayakkabı
YENİ YETME: genç, delikanlı
YENİLE, YENLE: yeniden, şimdi
YERİNMEK: üzülmek
YERMEK: kötülemek
YESİR: esir, tutsak
YETİRMEK: yetiştirmek, olgunlaştırmak
YETMEK: yetişmek, olgunlaşmak
YETKİN: yetişkin, olgun
YIKMAK: yenmek
YIKIŞMAK: güreşmek
YIRAMAK: uzaklaşmak, ıraklaşmak
YİĞİRMİ: yirmi
YİTMEK: kaybolmak
YOL: usul, düzen
YOLAK: patika, dağ yolu
YOZ: süt vermeyen hayvan, kısır
YÖĞRÜK, YÜRÜK: seri koşan, çabuk yürüyen
YÖRE: dik, bayır, taraf
YUHA, YUKA, YUFKA: ince, incecik
YUMUŞLU: hizmetli
YUMAK: yıkamak
YUNMAK: yıkanmak
YUSUF ALMASI: bir cins kırmızı elma
YUVALAMAK: yuva yapmak

Z

ZAĞLI: iyi bilenmiş (bıçak)
ZAHMAN: sıla, doğup büyünülen yer
ZALIM: zalim
ZAMANEDE: bu zamanda
ZÂR: inleme, ağlama
ZATİYE: kişilik
ZEBAN: dil
ZEMHERİ: kışın en şiddetli zamanı
ZEMZEM: kutsal su
ZERBAP: zerbaf, sırma ile dokunmuş (kumaş)
ZIBIN, ZUBUN: iç gömleği; üç eteklı entari
ZIHGİR, ZEHGİR: bir çeşit yüzük
ZİBİLLİK: gübrelik
ZULÂL: tatlı, soğuk su
ZÜLÜF: yüzün iki yanına sarkan saç

{ kutupyıldızı kitaplığı }
986

1 YUNUS EMRE DİVANI

2 HUZUR

3 18. YÜZYIL TÜRKİYESİNDE ÖRF VE ADETLER

4 EŞREFOĞLU DİVANI

5 ORUÇ BEĞ TARİHİ

6 BOZGUN

7 MEVLANA

8 EMİR SULTAN

9 BUHRANLARIMIZ

10 TÜRKLERİN MANEVİ GÜCÜ

11 BİR ZAMANLAR İSTANBUL

12 TÜRKİYE MEKTUPLARI

13 NECATİ BEY DİVANI

14 BARBAROS (BİRİNCİ CİLT)

15 BARBAROS (İKİNCİ CİLT)

16 SOSYALİST ÜLKELERDE FİKİR VE SANATIN KADERİ

17 TEŞRİFAT VE TEŞKİLATIMIZ

18 TÜRKİYENİN DÖRT YILI

19 PİRİ REİS (BİRİNCİ CİLT)

19 PİRİ REİS (İKİNCİ CİLT)

20 GECE HİKAYELERİ

21 FATİH'İN TARİHİ

22 RAMAZANNAME

23 GAZİ MUSTAFA KEMAL

24 ZAĞRA MÜFTÜSÜNÜN HATIRALARI

25 EVRAK—I PERİSAN

15. - TL.

FİYATI : 10 TL.